AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
A.A.BAKIXANOV adına TARİX İNSTİTUTU

AYPARA RÜSTƏMOVA

AZƏRBAYCAN - RUSİYA ƏLAQƏLƏRİ

TARİXİ-BİBLİOQRAFİK ARAŞDIRMA

(1992-2022)

BAKI – 2023

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası A.A. Bakıxanov adına
Tarix İnstitutunun Elmi Şurasının qərarı ilə çap olunur

UOT: УДК 94(5)01
KBT: 63.3 (5Азе)9

Elmi redaktor: **Sevinc Əliyeva**
tarix elmləri doktoru, professor

Rəyçilər: **İqor Turitsin**
tarix elmləri doktoru, professor
Tarix İnstitutunun fəxri doktoru,

Əzizə Nəzərli
tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

R96 Rüstəmova Aypara. Azərbaycan – Rusiya əlaqələri. Tarixi - biblioqrafik araşdırma (1992-2022). – Bakı: “Elmi informasiya və nəşriyyat işləri" şöbəsi, 2023, –252 s.

Kitabda iki dövlət arasında ictimai-siyasi əlaqələr və Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiya olmuş rus icması, respublikamızda yaşayan Rusiya Federasiyası subyektləri xalqlarının ictimai təşkilatları və onların ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında rolu elmi-kütləvi kontekstdə şərh edilir. Kitabda bu illərdə Azərbaycan – Rusiya əlaqələrinə dair nəşr olunmuş kitabların xronoloji, əlifba və mövzu üzrə biblioqrafik göstəriciləri verilmişdir.

Kitabdan Azərbaycan – Rusiya əlaqələri tarixi ilə məşğul olan tədqiqatçılar və geniş oxucu auditoriyası faydalana bilər.

UOT: УДК 94(5)01
KBT: 63.3 (5Азе)9

© AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutu, 2023

MÜNDƏRİCAT

Redaktordan 5
От редактора 14

I Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əlaqələri tarixinə dair qısa oçerk 25

II Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əlaqələrinə həsr olunmuş kitabların xronologiyası

II.1. Azərbaycan dilində 54

II.2. Rus dilində 77

III Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əlaqələrinə həsr olunmuş kitabların əlifba düzülüşü

III.1. Azərbaycan dilində 91

III.2. Rus dilində 113

IV Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əlaqələrinə həsr olunmuş kitabların mövzu üzrə düzülüşü

IV.1. Siyasi 126

IV.2. İqtisadi 146

IV.3. Humanitar 149

V Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əlaqələrini tənzimləyən əsas sənədlər 161

VI Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası prezidentlərinin qarşılıqlı səfərləri 235

Xülasələr
Rus dilində 242
İngilis dilində 245
Müəllif göstəricisi 247

REDAKTORDAN

Çoxəsrlik Azərbaycan-Rusiya münasibətləri uzunmüddətli mədəni və tarixi əlaqələr, qarşılıqlı iqtisadi əməkdaşlıq, coğrafi qonşuluq və hüquqi bazaya əsaslanan möhkəm təmələ malikdir. İkitərəfli strateji tərəfdaşlıq Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında "Dostluq, Əməkdaşlıq və Qarşılıqlı Təhlükəsizlik haqqında Müqavilə" (3 iyul 1997-ci il), Bakı (2001, 2008) və Moskva (2004) bəyannamələri ilə təsbit edilmişdir. Bu günə kimi Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında 150-dən çox hüquqi akt imzalanıb. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin son 30 illik tarixi onların perspektivlərini, qarşılıqlı faydasını, qarşılıqlı asılılığını, gücünü, müasir dünyanın çağırış və təhdidlərinə tab gətirmək qabiliyyətini nümayiş etdirmişdir.

SSRİ-nin dağılmasından sonra və Azərbaycanın özündə baş verən milli demokratik hərəkat nəticəsində 1991-ci ildə Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi bərpa olundu. Rusiya Federasiyası ilə Azərbaycan Respublikası arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci il aprelin 4-də qurulmuşdur. Moskva Azərbaycan Respublikasının suverenliyini və müstəqilliyini ilk tanıyanlardan biri olub. Rusiya Federasiyası ilə Azərbaycan Respublikası arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasına dair Protokolda xüsusilə qeyd edilirdi: "Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası BMT Nizamnaməsinin, Helsinki Yekun Aktının, Avropa üçün Yeni Paris Xartiyasının və ATƏM-in digər sənədlərinin məqsəd və prinsiplərinə sadiq qalaraq, ikitərəfli münasibətlərin suveren bərabərlik, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, insan hüquqlarına, ərazi bütövlüyünə, mövcud sərhədlərin toxunulmazlığına hörmət prinsipləri və beynəlxalq səviyyədə tanınmış digər normalar əsasında qurulacağına əmin olaraq, diplomatik münasibətlərin qurulmasının iki dövlət arasında siyasi, ticarət, iqtisadi və mədəni sahələrdə əlaqələrin möhkəmlənməsinə töhfə verəcəyini nəzərə alaraq, öz vətəndaşları və xalqları arasında dostluq əlaqələrini genişləndirməyə səy göstərərək, 1961-

ci il Diplomatik Münasibətlər haqqında Vyana Konvensiyasının müddəalarına əsaslanaraq, səmərəli və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq üçün əlverişli şərait yaradacaq, səfirliklər səviyyəsində diplomatik əlaqələrin qurulması və diplomatik nümayəndəliklərin mübadiləsi barədə" razılığa gəliblər.

Sirr deyil ki, o vaxt iki ölkənin keçmiş rəhbərləri arasında münasibətlər gərgin idi. Beynəlxalq münasibətlərin qurulması obyektiv, subyektiv, eləcə də daxili və xarici çətinliklərlə bağlı idi. Ermənistan-Azərbaycan, yəni Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycan torpaqlarının erməni təcavüzkarları tərəfindən işğalı, bəzi Rusiya dairələrinin bu məsələdə birtərəfli mövqeyi, o vaxtkı Rusiya hakimiyyətinin subyektiv münasibəti və başqa amillər Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinə mənfi təsir göstərmişdir. Ona görə də Sovet İttifaqının dağılmasından bir müddət sonra iki dövlət arasında münasibətlər hələ də mütərəqqi inkişaf edən istiqamətə keçməmişdi. Müstəqilliyin ilk illərində Azərbaycan Respublikasının hakimiyyət orqanları təcrübəsizlik ucbatından və bəzi xarici qüvvələrin təsiri altında ölkənin milli maraqlarını adekvat şəkildə formalaşdıra bilməmiş və buna görə də qonşuları ilə, xüsusən də Rusiya Federasiyası ilə münasibətlərdə gərginlik yaranmışdı. Heydər Əliyevin və Vladimir Putinin hakimiyyətə gəlişi ilə Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında münasibətlər keyfiyyətcə yeni mərhələyə qədəm qoydu. Siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələri inkişaf etdirmək və möhkəmləndirmək sahəsində tədbirlər görüldü. Azərbaycan-Rusiya münasibətləri yadlaşma, anlaşılmazlıq mərhələsindən əməkdaşlıq və inkişaf mərhələsinə keçdi. İki dövlətin liderləri Heydər Əliyev və Vladimir Putin arasında münasibətlər Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığının inkişafı üçün əlverişli mühit yaratdı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev Rusiya ilə tarixi əlaqələri bərpa etmək, keçmiş Rusiya rəhbərliyinin səhvlərini aradan qaldırmaq kursu götürdü. Ostankino televiziya şirkətinə verdiyi 4 iyul 1993-cü il tarixli müsahibəsində o, birbaşa dedi: "Rusiyaya münasibətimi bilirsiniz. Azərbaycan Rusiya ilə iqtisadi, mədəni və geosiyasi baxımdan bağlıdır. Biz sadəcə

qonşu deyilik, eyni tarixi paylaşırıq. Yenə deyirəm: Rusiya ilə bugünkü münasibətlər məni qane etmir, lakin onların qaçılmaz inkişafına əminəm".

1993-cü il sentyabr ayının 20-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri Heydər Əliyev "Azərbaycan Respublikasının Müstəqil Dövlətlər Birliyinə qoşulması haqqında" Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarını imzaladı. Sənəddə deyilirdi: "Azərbaycan xalqının ali mənafelərini rəhbər tutaraq, habelə Azərbaycan Respublikasının Müstəqil Dövlətlər Birliyinə üzv dövlətlərlə tarixi, mədəni və digər əlaqələri nəzərə alınmaqla, siyasi, iqtisadi, elmi-texniki əlaqələrin inkişaf etdirilməsi məqsədilə, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Müstəqil Dövlətlər Birliyinə daxil olmaq haqqında qərar qəbul etmişdir". 1993-cü il sentyabrın 24-də Azərbaycan Respublikası Müstəqil Dövlətlər Birliyinə (MDB) qoşulmaq haqqında sazişi ratifikasiya etdi. Azərbaycan Respublikası rəhbərliyinin dəyişməsi sayəsində ölkədə vəziyyət sabitləşdi, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşkəs əldə edildi, daxili separatçı hərəkatlar sakitləşdirildi, Rusiya və İranla əlaqələr yaxşılaşdırıldı və nəhayət, neft müqaviləsinə baxılması dayandırıldı.

Rusiyanın "LUKoil" neft şirkətinin neft müqaviləsinə cəlb olunması Heydər Əliyevin xidməti idi.

Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyası ilə bütün əlaqələri möhkəm hüquqi sazişlər əsasında qurulub. 3 iyul 1997-ci il tarixli "Dostluq, Əməkdaşlıq və Qarşılıqlı Təhlükəsizlik haqqında Müqavilə", 2 yanvar 2001-ci il tarixli Bakı Bəyannaməsi, 6 fevral 2004-cü il tarixli Moskva Bəyannaməsi, eləcə də Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında bağlanmış 80-dən çox dövlətlərarası və hökumətlərarası sazişlər Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində mühüm rol oynayır.

Bu gün Rusiya Federasiyası Azərbaycan Respublikası ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın genişləndirilməsi və mübahisələrin mərhələli şəkildə həlli prinsipinə sadiqdir. Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası iqtisadi əməkdaşlığı bütün istiqamətlərdə səmərəli şəkildə inkişaf edir. Azərbaycan Rusiyanın

bir çox regionları: Həştərxan vilayəti, Dağıstan Respublikası, İnquşetiya Respublikası, Qaraçay-Çərkəz Respublikası və s. ilə iqtisadi, elmi-texniki, mədəni və humanitar layihələr həyata keçirir, Nevinnomıssk və Sumqayıt şəhərləri arasında isə qardaşlıq əlaqələrini inkişaf etdirir.

Azərbaycan qonşu Şimali Qafqaz regionu ilə iqtisadi əlaqələri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. Azərbaycan Şimali Qafqazda maliyyə sərmayələri yatırmaq, zavodlar və digər sənaye infrastrukturu qurmaq, bu regionun tikinti sahələrində işçi qüvvəsindən istifadə etmək imkanı əldə edib. Rusiya bazarında Azərbaycan məhsullarına tələbat var. Azərbaycanla əməkdaşlıq bütövlükdə Rusiya iqtisadiyyatının inkişafına töhfə verir.

Rusiya regionları ilə dövlətlərarası müqavilə münasibətləri ən yüksək səviyyədə öhdəliklərlə möhkəmlənir. Bütün bunlar idxal və ixrac olunan məhsulların təhlükəsizliyini, keyfiyyətini və zəmanətini təmin edir, Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin möhkəmlənməsinə, etibarlı və qarşılıqlı faydalı iqtisadi tərəfdaşlığın inkişafına təkan verir.

Aparıcı dünya dövlətlərinin strateji maraqları arasında manevr edən Azərbaycan siyasətinin bacarıqlı və balanslı yanaşması sayəsində Azərbaycan dövlətinə və Azərbaycan xalqına firavanlıq gətirən əlverişli və məqbul şəraitə nail olmaq mümkün oldu.

Rusiya Federasiyası Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü, dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığı mövqeyində möhkəm dayanır və onun qəbul etdiyi bütün sənədlər Azərbaycan Respublikasının maraqlarına münasibətdə sabit və dəyişməz mövqeyini sübut edir. Rusiya Federasiyası BMT-nin qətnamələrinə zidd olan və Azərbaycan Respublikasının maraqlarına toxunan heç bir sənədi qəbul etməyib və imzalamayıb.

Azərbaycan mədəniyyəti azərbaycanlıların uzun müddət eyni dövlət və sivilizasiya sahəsinin bir hissəsi olduğu Rusiya regionunda diqqət, tələb və anlayış tapır. Qeyri-rəsmi məlumatlara görə, hazırda Rusiyada 3 milyon azərbaycanlı, Azərbaycanda isə Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiya olunmuş çoxəsrlik rus ic-

ması yaşayır. Azərbaycan-Rusiya ictimai-siyasi və humanitar əlaqələrinin əsas amillərindən biri də, respublikada rus dilinin mövqeyinin qorunub saxlanılması və inkişafıdır. Maraqlıdır ki, bu günə kimi Azərbaycanda rus dili öz mövqelərini itirməyib, milli təhsil sistemindən sıxışdırılmayıb.Tədrisin rus dilində aparıldığı təhsil müəssisələrinin və orada təhsil alan şagirdlərin sayı bunun əyani təsdiqidir. Belə ki, 327 orta təhsil müəssisəsində tədris Azərbaycan və rus dillərində, 16 məktəbdə yalnız rus dilində, ölkənin 27 universitetində isə tədris həm Azərbaycan, həm də rus dilində aparılır.

Bakıda rus dilinin tədrisi üzrə əsas mərkəzlərdən biri olan Bakı Slavyan Universiteti, M.V. Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Filialı, İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Filialı, Rusiya İnformasiya və Mədəniyyət Mərkəzi, Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrı fəaliyyət göstərir. Azərbaycanda Rusiyanın bir sıra xəbər agentliklərinin müxbir bölmələri var. Azərbaycanda rus dilində 50-dən çox qəzet və jurnal nəşr olunur, Rusiyanın çoxlu sayda dövri mətbuatı yayılır. «Бакинский рабочий» qəzetinə əlavə olaraq «Вести из России» (“Rusiyadan Xəbərlər”) adı ilə Rusiya mətbuatından maraqlı məqalələrin xülasələri dərc olunur.

Azərbaycanda Rusiya İli çərçivəsində 2006-cı ildə Bakıda I Beynəlxalq Rus Kitabı Festivalı keçirilmişdir. Bakıda Rusiya nəşriyyatlarının kitab məhsullarının satışı ilə məşğul olan postsovet məkanında ilk Rus Kitab Evi açılmışdır.

Azərbaycan Rusiyanın müxtəlif regionlarında humanitar və maarifləndirici tədbirlər və aksiyalar həyata keçirir. Həştərxanda 11 nömrəli tam orta məktəbin yenidən qurulması işləri aparılmış, park, “Meçta” uşaq əyləncə şəhərciyi açılmış, Azərbaycan-Rusiya dostluğu piyada körpüsü istifadəyə verilmişdir. Bu yaxınlarda Müqəddəs Şahzadə Vladimirə abidə ucaldıldı. Heydər Əliyev adına məktəbin yaxınlığında isə uşaq bağçası tikilir. Həştərxanlılar öz növbəsində Bakı-Həştərxan parkının tikintisini ba-

şa çatdırmışdır. Həştərxan vilayətinin qubernatoru cənab A.Jilkinin Azərbaycana səfəri zamanı bu parkın açılışı oldu.

Volqoqradda isə "Volqoqrad-Bakı" dostluq parkı istifadəyə verildi. Parkda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin barelyefi, Stalinqrad döyüşünün qəhrəmanlarının, o cümlədən Azərbaycanın görkəmli övladlarının - iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, general-mayor Həzi Aslanovun və Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, mayor Xıdır Mustafayevin adlarının əbədiləşdirildiyi xatirə lövhələri vurulmuşdur.

Tatarıstan Respublikasında Nəriman Nərimanov küçəsi açılıb, küçədə Azərbaycanın görkəmli xadimləri Mirzə Kazım Bəyin və Nəriman Nərimanovun xatirəsini əbədiləşdirən xatirə lövhələri quraşdırılıb.

Azərbaycan tərəfi Ulyanovskda Nəriman Nərimanov meydanını və onun heykəlini yenidən abadlaşdırdı. Rusiyanın bu şəhərinin sakinlərini Azərbaycan kəndi ilə tanış etmək məqsədilə "Milli kənd" layihəsi çərçivəsində "Azərbaycan həyəti" tikilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti sayəsində Rusiyanın bütün ərazisində müxtəlif mədəni tədbirlər keçirilir və bu tədbirlər təkcə yerli Azərbaycan diasporunun və Azərbaycan səfirliyinin əməkdaşlarının deyil, həm də geniş yerli ictimaiyyətin diqqətini cəlb edir. Rusiya ərazisində həyata keçirilən çoxsaylı əlaqələr, mədəni tədbirlər, xeyriyyə aksiyaları rus cəmiyyətinin Azərbaycan xalqının tarixi, adət-ənənələri, məişəti və həyat tərzi, mədəni və estetik dəyərləri ilə tanışlığını genişləndirir və dərinləşdirir. Bütün bunlar təkcə mədəni deyil, həm də siyasi əlaqələr sahəsində etimadın və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Azərbaycan öz təbii üstünlüklərinə görə daim artan maraq doğurmuşdur. Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyi Rusiyanın hakimiyyət orqanları və Rusiya Federasiyasının bütün regionları ilə balans saxlayır və ən müsbət əlaqələri inkişaf etdirir.

Azərbaycan Respublikası fəal regional əməkdaşlıq siyasəti aparır. Azərbaycan Respublikası Cənubi Qafqazda mühüm iqti-

sadi potensiala malik yeganə ölkədir. Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyi və işgüzar dairələr Rusiya Federasiyasının subyektləri ilə iqtisadi əlaqələr qurmağa, müəssisələr yaratmağa, məhsul ixracına çalışırlar. Hər il Rusiya Federasiyası subyektlərinin və Azərbaycan Respublikasının rəhbərlərinin ikitərəfli səfərləri həyata keçirilir, istehsal olunan məhsulların sərgiləri təşkil edilir, qarşılıqlı faydalı müqavilələr və sazişlər bağlanır. Azərbaycan Respublikası haqlı olaraq Qafqaz regionunda lider dövlət kimi bir çox regional iqtisadi, strateji və mədəni layihələri maliyyələşdirir.

Rusiya-Azərbaycan münasibətləri yeni inkişaf mərhələsindədir. Cənubi Qafqazın geosiyasəti nöqteyi-nəzərindən yeni reallıqların formalaşması kontekstində Moskva ilə Bakı arasında dövlət fəaliyyətinin bir sıra sahələrində, məsələn, iqtisadiyyat, təhlükəsizlik, humanitar, Xəzər dialoqunda mövqelərin qarşılıqlı yaxınlaşması prosesi gedir. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində mühüm amil iki ölkə başçıları arasında şəxsi təmasların müsbət xarakteri və xoş niyyətidir.

Azərbaycan Moskva, Sankt-Peterburq şəhərləri ilə sıx əməkdaşlıq edir və Rusiya Federasiyasının bir çox subyektləri ilə hökumətlərarası sazişlər imzalanıb. Dövlət Gömrük Komitəsi ilə bağlanmış son müqavilələr nəticəsində Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı məhsulları Rusiyaya maneəsiz daxil olur. Rusiya Federasiyasının 83 subyektindən 71-də 600-ə yaxın müəssisə və təşkilat Azərbaycan Respublikası ilə xarici ticarət fəaliyyətinə cəlb edilmişdir.

Dünyada mürəkkəb geosiyasi vəziyyətin hökm sürdüyü bir şəraitdə beynəlxalq vəziyyətin özü Azərbaycanla Rusiya arasında strateji tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq səviyyəsində qarşılıqlı münasibətlərin qurulmasını tələb edir. Bu cür münasibətlər uzunmüddətli tarixi, mütərəqqi və qarşılıqlı faydalı ikitərəfli əlaqələrə əsaslanır. Dünyada, xüsusən də regionda vəziyyətin pisləşməsi fonunda Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin zəifləməməsi üçün Azərbaycan və Rusiya intensiv dialoqa və ikitərəfli münasibətlərin inkişafına şərait yaratmağa yeni təkan və ruh yüksəkli-

yi ilə çalışmalıdırlar. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti milli müstəqilliyin və təhlükəsizliyin qorunub saxlanılmasına, regional oyunçularla, o cümlədən şimal qonşusu Rusiya Federasiyası ilə tərəfdaşlıq və əməkdaşlığa yönəlib.

Müasir şəraitdə Qərbin mövqeyinin sərtləşməsi və Rusiyanın postsovet məkanında öz maraqlarını müdafiə etmək üçün sarsılmaz mövqeyi ilə Azərbaycan Respublikası öz milli maraqlarını və mənəvi dəyərlərini qorumağa çalışır. Azərbaycan Respublikasının siyasətinin proqnozlaşdırıla bilənliyi və ardıcıllığı Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində etimad mühiti və milli maraqların dünya miqyasında qorunmasının toxunulmazlığına inam, bütün qonşularla bərabərhüquqlu, qarşılıqlı münasibətlər əsasında ardıcıl tərəfdaşlıq, faydalı və mehriban qonşuluq münasibətləri yaratmışdır.

Azərbaycan ilə Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümü münasibətilə 2022-ci il fevral ayının 22-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Moskvada Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik əməkdaşlığı haqqında Moskva Bəyannaməsini imzaladılar. Bəyannamə bu dövlətlər arasında qarşılıqlı fəaliyyətin ən mühüm sahələrini əhatə edir.

Azərbaycan Milli Elmər Akademiyasının A.A. Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aypara Sədi qızı Rüstəmovanın Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının tarixinə dair təqdim olunan “Azərbaycan-Rusiya əlaqələri. Tarixi -biblioqrafik araşdırma (1992-2022)” kitabı böyük əhəmiyyətə malikdir. Müəllif Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin tədqiqatçılar tərəfindən araşdırmalarının nəticələrini ümumiləşdirmiş, 1992-2022-ci illər ərzində mövzu ilə bağlı nəşr olunan ədəbiyyat və mənbələrin unikal tarixi-biblioqrafik icmalını tərtib etmişdir. Azərbaycan tarixçisi Azərbaycan-Rusiya münasibətlərini araşdıraraq bu mövzuda xeyli elmi monoqrafiya, rəsmi sənəd və materiallar müəyyən etmişdir. Aypara Rüstəmo-

va çoxsaylı beynəlxalq simpoziumların iştirakçısı, bir neçə kitabın və onlarla məqalənin müəllifidir.

Bu əsər, şübhəsiz ki, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin inkişafı ilə maraqlanan tədqiqatçıların tələbatını ödəyəcək və onlar tərəfindən yüksək qiymətləndiriləcəkdir. Geniş biblioqrafik baza həm alimlər, həm də tarixlə maraqlananlar üçün bələdçi olacaqdır.

Sevinc Əliyeva
tarix elmlər doktoru

ОТ РЕДАКТОРА

Многовековые азербайджано-российские отношения имеют прочную основу, сцементированную длительными культурно-историческими связями, географической сочлененностью, экономической взаимозависимостью и правовой базой. Двустороннее стратегическое партнерство закреплено в базовых документах: Договор о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией (3 июля 1997) подтвержден Бакинскими (2001, 2008) и Московской (2004) декларациями. На сегодняшний день между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией подписано свыше 150 нормативно-правовых актов. История 30 лет новейших азербайджано-российских взаимоотношений продемонстрировала их перспективность, взаимовыгодность, взаимозависимость, жизненность и способность противостоять вызовам и угрозам современного мира.

После распада СССР и в результате национально-демократического движения в самом Азербайджане в 1991 году была восстановлена независимость Азербайджанской республики. Дипломатические отношения между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой были установлены 4 апреля 1992 года.[1] Москва одной из первых признала суверенитет и независимость Азербайджанской Республики.

---

[1]Протокол об установлении дипломатических отношений между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой// http://www.mid.ru/bdomp/spd_md.nsf/0/9FE02F8FC41DC1A744257D5100 42BBDA; Совместное заявление министров иностранных дел Азербайджанской Республики и Российской Федерации по случаю 20-й годовщины установления дипломатических отношений между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией// http://www.azembassy.ru/statements/03.04.12.html

.

В Протоколе об установлении дипломатических отношений между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой, в частности, отмечалось: «Российская Федерация и Азербайджанская Республика, будучи привержены целям и принципам Устава ООН, Хельсинкского Заключительного акта, Парижской хартии для новой Европы и других документов СБСЕ, будучи уверены, что двусторонние отношения будут строиться на основе принципов суверенного равенства, невмешательства во внутренние дела друг друга, уважения прав человека, территориальной целостности, нерушимости существующих границ и других международно признанных норм, стремясь к расширению дружественных связей между их гражданами и народами, принимая во внимание, что установление дипломатических отношений будет содействовать укреплению связей между двумя государствами в политической, торговой, экономической и культурной областях, создаст благоприятные условия для плодотворного и взаимовыгодного сотрудничества, основываясь на положениях Венской конвенции о дипломатических сношениях 1961 года, согласились установить дипломатические отношения и обменяться дипломатическими представительствами на уровне Посольств».[1]

Не секрет, что отношения между бывшими руководителями двух стран в то время были натянутыми. Установление международных связей было сопряжено с объективными, субъективными, а так же внутренними и внешними трудностями. Негативное влияние на взаимоотношение между Азербайджаном и Россией оказал армяно-азербайджанский, нагорно-карабахский конфликт, оккупация азербайджанских земель армянскими агрессорами, односторонняя позиция по этому вопросу некоторых российских кру-

[1]Протокол об установлении дипломатических отношений между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой // http://www.mid.ru/bdomp/spd_md.nsf/0/9FE02F8FC41DC1A744257D510042BBDA

гов, субъективное отношение в то время российских властей к постсоветским республикам и т.д. Поэтому некоторое время спустя после распада Советского Союза взаимоотношения между двумя государствами не перешли еще в прогрессивно развивающееся русло. Власти Азербайджанской Республики в первые годы независимости в силу неопытности и под влиянием некоторых внешних сил не смогли адекватно сформулировать национальные интересы страны и поэтому создали напряженность с соседями, и в частности, во взаимоотношениях с Российской Федерацией.

Отношения Азербайджанской Республики с Российской Федерацией перешли на качественно новый этап с приходом к власти Гейдара Алиева и Владимира Путина. Они предприняли меры по развитию и укреплению политических, экономических и культурных связей.

Азербайджано-российские отношения перешли от стадии отчуждения, непонимания в стадию сотрудничества и развития. Взаимоотношения лидеров двух государств: Гейдара Алиева и Владимира Путина создали благоприятную атмосферу для развития азербайджано-российского сотрудничества.

Президент Азербайджанской Республики Гейдар Алиев взял курс на восстановление исторических связей с Россией, устранил ошибки прошлого руководства. В интервью от 4 июля 1993 года телекомпании «Останкино» он прямо говорил: «Вы знаете мое отношение к России. Азербайджан связан с Россией экономически, культурно и геополитически. Мы не просто соседи, у нас одна история. Я повторяю: сегодняшние отношения с Россией меня не удовлетворяют, но я убежден в их неизбежном развитии».[1]

20 сентября 1993 года, председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики Гейдар Алиев подписал по-

---

[1]Андриянов В., Мираламов Г. Гейдар Алиев. – Москва: Молодая гвардия, – 2005, – с. 256-257.

становление Национального собрания Азербайджанской Республики «О присоединении Азербайджанской Республики к Содружеству Независимых Государств». В документе говорилось: «Руководствуясь высшими интересами азербайджанского народа, а также учитывая исторические связи Азербайджанской Республики с государствами-участниками Содружества Независимых Государств, в целях развития политических, экономических, научно-технических, культурных и других отношений с этими государствами, Национальное собрание Азербайджанской Республики постановило присоединиться к Содружеству Независимых Государств.[1] 24 сентября 1993 года Азербайджанская Республика ратифицировала соглашение о вступлении в Содружество Независимых Государств (СНГ).

Благодаря смене руководства Азербайджанской республики, стабилизировалась ситуация в самой стране, было достигнуто прекращение огня в зоне армяно-азербайджанского нагорно-карабахского конфликта, усмирены внутренние сепаратистские движения, улучшены связи с Россией и Ираном и, наконец, приостановлено рассмотрение нефтяного контракта.

Заслугой Гейдара Алиева было привлечение к нефтяному контракту российской нефтяной компании «ЛУКОЙЛ» («LUKOIL»).

Все отношения Азербайджанской республики с Российской Федерацией строятся на прочной договорно-правовой основе. Договор о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности от 3 июля 1997 года, Бакинское Заявление от 2 января 2001 года, Московское Заявление от 6 февраля 2004 года, а также более 80 межгосударственных и межправительственных соглашений, заключенных между Азербайджанской республикой и Российской Федерацией играют важную роль в российско-азербайджанских отношениях.

---

[1] Андриянов В., Мираламов Г. Гейдар Алиев. – Москва: Молодая гвардия, – 2005, – с. 265-266.

Ныне Российская Федерация придерживается принципа расширения взаимовыгодного сотрудничества с Азербайджанской республикой и постепенного решения спорных вопросов. Азербайджанская Республика и Российская Федерация эффективно развивают экономическое сотрудничество по всем направлениям.

Азербайджан осуществляет региональные торгово-экономические, научно-технические, культурные и гуманитарные проекты со многими российскими регионами: Астраханской областью, Республикой Дагестан, Республикой Ингушетия, Карачаево-Черкесской республикой, и др., установлены побратимские связи между городами Невинномысск и Сумгаит.

Азербайджан заинтересован в поддержании экономических отношений с прилегающим к нему Северокавказским регионом. Азербайджан получил возможность финансового вложения, строительства заводов и прочей промышленной инфраструктуры на Северном Кавказе, использования рабочей силы на стройках этого региона. Продукция из Азербайджана пользуется спросом на российском рынке. Сотрудничество с Азербайджаном способствует развитию и подъему российской экономики в целом.

Межгосударственные договорные отношения с российскими регионами скреплены обязательствами на самом высоком уровне. Все это обеспечивает безопасность, качество и гарантии ввозимой и вывозимой продукции, способствует укреплению азербайджано-российских отношений, развитию надежного и взаимовыгодного экономического партнерства.

Благодаря умелому и сбалансированному подходу азербайджанской политики удалось, маневрируя между стратегическими интересами ведущих мировых держав, добиться выгодных и приемлемых условий, принесших процветание и благосостояние Азербайджанскому государству и азербайджанскому народу.

Российская Федерация твердо стоит на позиции территориальной целостности Азербайджанской Республики, незыблемости ее государственных границ и все принятые ею документы свидетельствуют о стабильной, прочной позиции в отношении интересов Азербайджанской Республики. Российская Федерация не приняла и не подписала ни один документ, противоречащий резолюциям ООН и затрагивающий интересы Азербайджанской Республики.

Азербайджанская культура находит внимание, спрос и понимание в российском регионе, с которым азербайджанцы долгое время находились в составе одного государственного и цивилизационного поля, стоит учитывать и то, что в России ныне проживает по неофициальным данным 3 млн азербайджанцев, а в Азербайджане – многовековая российская община, интегрированная в азербайджанское общество.

Одним из ключевых факторов азербайджано-российских общественно-политических и гуманитарных отношений является сохранение и развитие позиции русского языка в республике. Примечательно, что по сегодняшний день русский язык не утратил своих позиций в Азербайджане, не вытеснен из национальной системы образования. Яркое тому подтверждение - количество образовательных учреждений с русским языком преподавания и число обучающихся в них учеников. Итак, в 327 средних учебных заведениях преподавание ведется на азербайджанском и русском языках, а в 16 школах - только на русском, в 27 университетах страны обучение ведется как на азербайджанском, так и на русском языках.

В Баку функционирует один из крупных центров обучения русскому языку - Бакинский славянский университет, открыт филиал Московского государственного университета имени М.В.Ломоносова, филиал Первого МГМУ им. И.М. Сеченова, действует Российский информационно-культурный центр, Русский драматический театр имени Са-

меда Вургуна. Ряд российских информационных агентств имеет в Азербайджане свои корреспондентские пункты. В Азербайджане издается более 50 газет и журналов на русском языке, распространяется большое количество российских периодических печатных изданий. В качестве приложения в газете "Бакинский рабочий" выходит дайджест российской прессы "Вести из России".

В 2006 году в Баку состоялся I Международный фестиваль русской книги, проходивший в рамках Года России в Азербайджане. В Баку действует первый на постсоветском пространстве Дом русской книги, в которой реализуется книжная продукция российских издательств.

В разных регионах России Азербайджан осуществляет гуманитарные и просветительские мероприятия и акции. Так, в Астрахани была проведена работа по реконструкции средней школы №11, открыт парк, детский развлекательный городок "Мечта", сдан в эксплуатацию пешеходный мост азербайджано-российской дружбы. А совсем недавно был воздвигнут памятник святому равноапостольному князю Владимиру. В настоящее время идет строительство детского сада неподалеку от школы имени Гейдара Алиева. В свою очередь, астраханцы открыли парк "Баку-Астрахань", открытие которого состоялось во время визита губернатора Астраханской области господина А.Жилкина в Азербайджан.

Парк дружбы "Волгоград-Баку" открылся также в Волгограде. В парке установлены барельеф Общенационального лидера Гейдара Алиева, а также памятные стелы, на которых увековечены имена героев Сталинградской битвы, в том числе выдающихся сыновей Азербайджана - дважды героя Советского Союза, генерал-майора Ази Асланова и героя Советского Союза, майора Хыдыра Мустафаева.

В Республике Татарстан открыта улица Нариман Нариманова, установлены памятные доски, увековечивающие азербайджанских деятелей М.Кязым - Бека и Н.Нариманова.

Азербайджанская сторона планирует реконструировать площадь Наримана Нариманова в Ульяновске. А жители этого российского города в рамках проекта "Национальная деревня" собираются построить азербайджанское подворье.

Благодаря деятельности Фонда Гейдара Алиева по всей России проводятся различные культурные мероприятия, привлекающие внимание не только местной азербайджанской диаспоры и персонала посольства Азербайджана, но и широкой местной общественности. Многочисленные контакты, культурные мероприятия, благотворительные акции, осуществляемые на территории России, расширяют и углубляют знакомство российского общества с историей, традициями, жизнью и бытом, культурными и эстетическими ценностями азербайджанского народа. Все это способствует укреплению доверия и взаимопонимания не только в сфере культурных, но и политических взаимоотношений.

Азербайджан всегда вызывал повышенный интерес в силу своих природных преимуществ. В настоящее время руководство Азербайджанской Республики поддерживает равновесие и развивает самые позитивные отношения с российской властью и всеми регионами Российской Федерации. Азербайджанская Республика ведет активную политику регионального сотрудничества. Азербайджанская Республика – единственная страна на Южном Кавказе, которая обладает серьезным экономическим потенциалом. Руководство Азербайджанской Республики и деловые круги стремятся к налаживанию экономических отношений с субъектами РФ, для создания предприятий и сбыта товаров. Ежегодно совершаются двусторонние визиты глав субъектов РФ в Азербайджанскую Республику и наоборот, проводятся выставки производимой продукции, заключаются взаимовыгодные договора и соглашения. Азербайджанская Республика по праву претендует на роль лидера в Кавказском регионе и финансирует многие региональные экономические, стратегические и культурные проекты.

В настоящий момент российско-азербайджанские отношения находятся на новом этапе развития. В условиях формирования новых реалий с точки зрения геополитики Южного Кавказа, происходит процесс взаимного сближения позиций между Москвой и Баку по целому ряду направлений государственной деятельности: экономика, безопасность, гуманитарная сфера, каспийский диалог. Важным фактором азербайджано-российских отношений является позитивный характер и доброжелательность личных контактов глав двух стран.

Азербайджан тесно сотрудничает с Москвой, Санкт-Петербургом, со многими субъектами Российской Федерации подписаны межправительственные соглашения.

В ходе последних договоренностей с Государственным Таможенным Комитетом сельскохозяйственная продукция Азербайджанской Республики поступает в Россию беспрепятственно. Во внешнеторговую деятельность с Азербайджанской Республикой вовлечены около 600 предприятий и организаций 71 из 83 субъектов Российской Федерации.

В условиях сложной геополитической ситуации в мире сама международная обстановка требует установления взаимоотношений между Азербайджаном и Россией на уровне стратегического партнерства и сотрудничества. Такого рода отношения основываются на длительных исторических, прогрессивных и взаимовыгодных двусторонних связях. Чтобы не ослаблять азербайджано-российские отношения на фоне ухудшения обстановки в мире, и в регионе в частности, Азербайджан и Россия должны с новым импульсом и энтузиазмом стремиться к созданию условий для интенсивного диалога и развития двухсторонних отношений. Внешняя и национальная политика Азербайджанской Республики ориентирована на сохранение национальной независимости и безопасности, партнерства и сотрудничества с региональными игроками, в том числе с северным соседом - Российской Федерацией.

В современных условиях при ужесточении позиции Запада и неуклонной позиции России отстаивать свои интересы на постсоветском пространстве, Азербайджанская республика стремится защитить свои национальные интересы и национальные достояния. Предсказуемость и последовательность политики Азербайджанской Республики создало атмосферу доверия в азербайджано-российских взаимоотношениях и уверенность в незыблемости защиты национальных интересов на мировой арене и построения последовательных партнерских связей со всеми соседями на основе равноправных, взаимовыгодных и добрососедских отношений.

К 30-летию установления дипломатических отношений между Азербайджаном и Россией 22 февраля 2022 года президентом Азербайджана Ильхамом Алиевым и президентом России Владимиром Путиным в городе Москве была подписана Московская декларация о союзническом взаимодействии между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией. Декларация охватывает важнейшие сферы взаимодействия между государствами.

Посвященная истории дипломатических отношений между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией книги доктора философии по истории (кандидат исторических наук), доцента Института Истории им. А.А. Бакиханова Айпары Сади кызы Рустамовой «Азербайджано-российские связи. Историко-библиографическое исследование (1992-2022 гг.)» имеет большое значение. Автор подвела итоги изучения азербайджано-российских отношений исследователями, составила уникальный историко-библиографический обзор литературы и источников по теме с 1992 по 2022 годы. Азербайджанский историк, исследуя азербайджано-российские отношения, выявила значительное количество научных монографий по этой тематике, а также официальные документы и материалы. Айпара Рустамова - участник многочисленных международных сим-

позиумов и автор нескольких книг и десятков статей.

Настоящий труд несомненно будет востребован и по достоинству высоко оценен исследователями, интересующимися развитием азербайджано-российских отношений. Широкая библиографическая база послужит путеводителем как для ученых, так и всех тех, кто интересуется историей.

Севиндж Алиева
доктор исторических наук

I. AZƏRBAYCAN-RUSİYA ƏLAQƏLƏRİ TARİXİNƏ DAİR QISA OÇERK

Dünyada "Odlar yurdu" adlandırılan Azərbaycan təbii sərvətləri ilə yanaşı, yüksək mədəniyyəti, Nizami Gəncəvi, Məhəmməd Füzuli, İmadəddin Nəsimi, Şah İsmayıl Xətai, Nadir şah, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Üzeyir Hacıbəyov, Heydər Əliyev kimi dahi şəxsiyyətləri ilə də tanınır.Demoqrafik cəhətdən müxtəlif etnik qrupların da Vətəni olan Azərbaycan əsrlər boyu öz ərasisində yaşayan xalqlara qarşı heç bir dini ayrı-seçkilik etməmiş, əksinə tolerantlıq göstərmişdir. Ölkəmizdə yaşayan millətlər azad şəkildə öz dillərində danışır, mədəniyyətlərini təbliğ edir, inkişaf etdirir, adət-ənənələrini yaşadırlar. Azərbaycan Qafqazda multikultural dəyərlərə sadiqliyi ilə seçilir.

İpək yolunun strateji nöqtəsində yerləşən Azərbaycan quru və hava yolları ilə yanaşı, dəniz yoluna çıxışı olan ölkə kimi də əhəmiyyətli coğrafi mövqeyə malikdir.Təbii sərvətləri ilə zəngin olan ölkəmiz öz karbohidrogen ehtiyatları ilə dünyanın məşhur şirkətlərinin diqqətini cəlb etmişdir.Azərbaycan XXI əsrdə dünyada ən iri enerji layihələrin həyata keçirildiyi bir ölkədir.Bakı-Ceyhan neft kəməri, TANAP (TransAnadolu), TAP (TransAdriatik) kimi qaz kəmərlərinin layihəsinin əsas iştirakçısı olmaqla Azərbaycan Qafqazda önəmli mövqe sahibidir. 2020-ci ilin sentyabr ayında başlayan 44 günlük müharibə nəticəsində 30 ilə yaxın bir müddətdə Ermənistan Respublikasının işğal etdiyi Qarabağın Azərbaycan ordusu tərəfindən azad edilməsi Qafqazda Azərbaycan Respublikasının (AR) mövqeyini daha da artırdı. Güclü ordu və güclü iqtisadiyyat güclü dövlət deməkdir. Rusiya Federasiyasının (RF) vasitəçiliyi ilə 10 noyabr 2020-ci ildə imzalanan üçtərəfli müqavilə iki Qafqaz ölkəsi arasında gedən müharibənin sona çatması ilə nəticələndi. Hazırda Ermənistan Respublikasının xarabazara çevirdiyi, minaladığı ərazilərin minalardan təmizlənməsi, geniş quruculuq işləri ilə yanaşı, iki ölkə arasında kommunikasiyaların açılması məsələləri ilə əlaqədar ola-

raq bir sıra addımlar atılmışdır. Azərbaycan Respublikası İpək yolu istiqamətində Zəngəzur dəhlizi layihəsinin gerçəkləşməsi üçün intensiv danışıqlar aparır. Bu layihədə nəzərdə tutulan dəmir yolu bölgə dövlətləri olan Türkiyə Cümhuriyyəti, Rusiya Federasiyası, İran İslam Respublikası ilə yanaşı, Qazaxstan Respublikası və Çin Xalq Respublikası üçün də daha az vaxt ərzində Avropaya çıxışı təmin edəcəkdir. Qeyd etdiyimiz bu səbəblərə- əlverişli təbii sərvətlərinə, əlverişli coğrafi mövqeyinə görə Azərbaycan həmişə digər dövlətlərin diqqətini cəlb edib. Eyni zamanda Azərbaycan öz qonşuları ilə doğru-düzgün dolanıb, ehtiram göstərib. Bu səbəbdən də tarixən ölkəmiz qonşu ölkələrin tacirlərinin, səyyahlarının maneəsiz alış-veriş etdikləri və səyahət etdikləri məkan olmuşdur. Xüsusilə yaxın qonşu xalq olan rus tacirlər Azərbaycana tez-tez gəlmişlər. Azərbaycanda neft sənayesinin inkişafı ölkəmizə işçi qüvvəsinin də gəlməsinə şərait yaratdı. Rusiyadan gələn tacirlər və s. yerli xalqla ünsiyyət qururdu. Bu münasibətlər "Три богатыря" və "Шамаханская царица" kimi bir sıra nağıl və dastanlarda da qeyd edilir.

Azərbaycan-Rusiya əlaqələri mövzusu hər zaman aktual olmuşdur. Bu ilk növbədə Azərbaycanla Rusiyanın coğrafi cəhətdən həmsərhəd ölkələr olması ilə əlaqədardır. Digər mühüm amil isə Qacar-İran imperiyası ilə Rusiya imperiyası arasında 1828-ci ildə imzalanan Türkmənçay müqaviləsinə görə Şimali Azərbaycanın çar Rusiyasının tərkibinə keçməsi, sonralar isə hər iki ölkənin SSRİ-nin tərkibində olması ilə bağlıdır.Qeyd etmək lazımdır ki, Rusiya Federasiyasınnın 2010-ci ilə olan rəsmi statistik məlumatına görə Rusiyada 603 070 nəfər azərbaycanlı vətəndaş yaşayırdı.[1] Faktiki olaraq isə Rusiyada iki milyona yaxın azərbaycanlı yaşayır.[2] Azərbaycan Respublikası (AR) və Rusiya Federasiyası (RF) arasında diplomatik münasibətlərin qu-

---

[1]Национальный состав России 2021 (перепись 2010). http://www.statdata.ru/nacionalnyj-sostav-rossii

[2]Пять лет с «АК» // Азербайджанский Конгресс. – 2008, 18 апреля.

rulmasından 30 ildən çox bir müddət keçir.[1] Bu amil də mövzunu aktual edən səbəblərdən biridir.

2022-ci il fevral ayının 22-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin dəvəti ilə rəsmi səfərdə olarkən qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında qarşılıqlı müttəfiqlik fəaliyyəti haqqında" Moskva Bəyannaməsinə əsasən Azərbaycan və Rusiya arasında münasibətlər artıq keyfiyyətcə yeni, müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlmiş oldu. 43 maddədən ibarət Moskva Bəyannaməsində qeyd edilir ki, hər iki ölkə qarşılıqlı müttəfiqlik münasibətləri, bir-birinin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, sərhədlərin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, qarşılıqlı fayda, güc tətbiq etməmək və güclə hədələməmək kimi prinsiplər üzərində qurulmasına dair öhdəlik götürür. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Moskva Bəyannaməsinin əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirmişdir: "Qarşılıqlı müttəfiqlik haqqında bəyannamənin imzalanması son illərdə bizim necə fəal işlədiyimizi və qarşılıqlı əməkdaşlığın potensialını artırmağımızı çox yaxşı illüstrasiya edir. Bu, sadəcə sözlər, sadəcə niyyətlər deyil, həm də konkret işlər olub. Bəyannamə yetərincə genişdir. Onun 40-dan çox bəndi var. Bizim qarşılıqlı fəaliyyətimizin ən mühüm sahələrini əhatə edir və artıq dediyim kimi, bizim ikitərəfli münasibətlərin gələcəyi üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edəcək".[2] Bu sənədin qəbulu və sənəddə qəbul edilmiş müddəalar əsasında Azərbaycan-Rusiya münasi-

---

[1] Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi =Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775 s. – 5.

[2]Baxşəliyev R. İlham Əliyev diplomatiyasının tarixi zəfəri.Moskva Bəyannaməsi Azərbaycan ilə Rusiya münasibətlərini yeni müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəltdi və ölkəmizin milli maraqlarının birmənalı qəbulunu rəsmiləşdirdi //Azərbaycan. – 2022, 23 fevral. – s.1; 5.

bətlərinin müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlməsi mövzunu bir daha aktual edir. Belə ki, Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V. Putin də sənədin qəbulunu yüksək qiymətləndirərək bildirmişdir ki, "Bu strateji sənəd danışıqların mərkəzi elementi və əsas nəticəsidir. Bəyannamənin rəsmi diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümündə imzalanması çox rəmzidir".[1]

Azərbaycan və Rusiya tarixşünaslığında Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinə dair yüzlərlə kitab, monoqrafiya, dissertasiya, məqalə yazılmışdır. Bu siyahıya dövlət rəhbərlərinin nitqləri və çıxışlarını özündə əks etdirən kitabları, yubiley nəşrlərini, sənədlər məcmuələrini, statistik məlumatları da əlavə etmək olar. Azərbaycan Respublikası Prezidenti olmuş Heydər Əliyevin (1993-2003) "Müstəqilliyimiz əbədidir", Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin "İnkişaf məqsədimizdir" çoxcildliklərində dövlət rəhbərlərinin Rusiyaya səfərləri zamanı, eləcə də Rusiya Federasiyasının rəsmi şəxslərini qəbul edərkən söylədikləri nitqlər bir mənbə kimi diqqəti cəlb edir. Azərbaycan müəlliflərindən S.Əliyevanın, M.Seyidbəylinin, E.Məmmədovun, M.Quliyevin, A.Əliyevin, İ.Kərimlinin, M.Qasımovun, R.Məmmədovun, R.Rəhimlinin, H.Səfərovun, E.Şiriyevin və s. əsərləri Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin bu və ya digər sahələrini özündə əks etdirir.Rusiya müəllifləri E.Pivovarın, S.Çernyavskinin, D.Andriyanovun, M.Qusmanın, N.Zenkeviçin, İ.İzmodenovun, P. Kryatkeviçin, A.Yarəhmədovun, Y.Maqomedkərimovun, Q.Osmanovun əsərləri Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında əlaqələrin tarixşünaslığını zənginləşdirir.

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında diplomatik münasibətlər 1992-ci ilin aprel ayında hər iki ölkənin xarici işlər nazirləri tərəfindən imzalanmış "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında diplomatik münasibətlərin yaradılması haqqında Protokol"a əsasən qurulmuşdur.[2]

---

[1]https://rg.ru/2022/02/22/rossiia-i-azerbajdzhan-podpisali-deklaraciiu-o-soiuznicheskom-vzaimodejstvii.html

[2] Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi =Россия -

Bu protokol qüvvəyə mindiyi vaxtdan Azərbaycan Respublikasında Rusiya Federasiyasının, Rusiya Federasiyasında Azərbaycan Respublikasının səfirlikləri fəaliyyət göstərir. 1992-ci ilin oktyabr ayının 12-də RF Prezidenti Boris Yeltsinin dəvətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Əbülfəz Elçibəyin (1992-1993) Rusiyaya səfəri zamanı "İki ölkə arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında" çərçivə sənədi imzalandı.[1] Bu sənəd Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında əlaqələrin qanunvericilik aktı kimi hər iki ölkə arasında əməkdaşlıqla yanaşı, problemlərin də hüquqi müstəvidə həllinə şərait yaratmış oldu.

Əsrlərə söykənən Azərbaycan-Rusiya münasibətləri ayrı-ayrı vaxtlarda müxtəlif çətinliklərlə, problemlərlə üzləşmişdir. Bu cür problemlər müstəqilliyin ilk illərində iki ölkə arasında gərginliyə səbəb olurdu.

1994-cü ildə Xəzər nefti ilə bağlı Avropa və Amerika şirkətləri arasında "Əsrin kontraktı" imzalandı. "Əsrin kontraktı" Amerikaya və Qərbə Cənubi Qafqazda strateji maraqlarını möhkəmlətməyə, eləcə də Orta Asiyaya çıxış əldə etməyə imkan verirdi. 1997-ci ildə Amerika Prezidenti Bill Klinton (1993 - 2001) Xəzər bölgəsini özünün milli maraq zonası elan etdi. Bu da Rusiyanın Cənubi Qafqaza təsir dairəsini azaldılmasına və kənarlaşdırılmasına yönəlmiş bir siyasət idi. Xəzər dənizinin dibinin bölüşdürülməsi məsələləri ilə bağlı Azərbaycan və Rusiya arasında inamsızlıq iki ölkə arasında münasibətləri gərginləşdirirdi.

Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. –775 s. – s.5.

[1]Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi =Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. 775 s. – s.7.; Мамедзаде Н. Взаимоотношения Азербайджанской Республики со славянскими странами СНГ и Восточной Европы. Монография. – Баку: Ганун, – 2006. – 200 с. – с.33.

Azərbaycanda hakimiyyətdə təmsil olunan R. Qazıyev, S.Hüseynov və s. kimi bir sıra "rusiyameyilli" şəxslər olması səbəbindən vəzifədən azad edildi. Çeçenistan hadisələri zamanı Rusiya Azərbaycanla sərhəddini bağladı, dəmir yolu və dəniz yolu ilə yüklərin daşınmasına qadağa qoydu və bağladı. Lakin, tezliklə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Heydər Əliyevin və Rusiya Federasiyası Xarici işlər Naziri Evgeniy Primakovun səyləri ilə sərhədlərin açılmasına nail olundu. Qarşılıqlı səmimi münasibətlərin yaxşılaşması nəticəsində 1997-ci ilin iyul ayının 3-də Heydər Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri zamanı ikitərəfli sənədlərin imzalanmasının rəsmi mərasimi oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev və Rusiya Federasiyası Prezidenti Boris Yeltsin "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında Müqavilə"ni imzaladılar.[1] Müqavilə Rusiya Dövlət Duması tərəfindən 1997-ci ilin dekabrında ratifikasiya olundu.[2]

Həmin dövrdən etibarən AR və RF arasında iqtisadi, mədəni və digər münasibətlər yeni müstəvidə inkişaf etməyə başladı.İki ölkə arasındakı münasibətlərin prinsipial və strateji əhəmiyyəti vardır. Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin 2017-ci il Soçi görüşlərində vurğuladığı kimi, Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə münasibətlər uğurla inkişaf edir, münasibətlər qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıq xarakteri daşıyır, mehriban qonşuluq və bir-birinin marağına hörmət prinsiplərinə əsaslanır.[3]

Qeyd etdiyimiz kimi ölkələrimiz coğrafi, tarixi və demoqrafik baxımdan əsrlər boyu bir-birinə sıx bağlı olmuşdur. Rusiyalı

---

[1]Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, 2002. – 472 s. – s. 102.

[2]Российско-Азербайджанские отношения за 20 лет. История и перспективы. Баку: SAM, – 2011. – 122 s. – s.12.; Отношения между Азербайджаном и Россией будущем будут развиваться исключительно в позитивном русле // Спутник Азербайджана. – 2017, 4 апреля.

[3]Azərbaycan və Rusiya prezidentləri ölkələrimiz arasında münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayıblar //Azərbaycan. – 2017, 22 iyul. – s.1.

səyyahların, tacirlərin Azərbaycana gəlməsi, məskunlaşması haqqında məlumatlar hələ orta əsrlərə təsadüf edir. Səyyah Afanasi Nikitin hələ 1466-cı ildə Moskvadan Qafqaza gəlmişdi. O, Nijni Novqoroddan Şirvanşahların səfiri Həsən bəyin müşayiəti ilə Həştərxana, oradan da Dərbənddən keçərək Bakıya gəlmişdir.[1] O dövrdə ticarət məqsədi ilə Azərbaycana gələn rus tacirlərdən bir çoxu Azərbaycanada məskən salmışlar. Milli Məclisin deputatı, Azərbaycanın Rus İcmasının sədri Mixail Zabelinin ssenarisi əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının və Moskva şəhəri hökumətinin dəstəyi ilə Azərbaycanın Rus İcması haqqında çəkilmiş "Azərbaycan rusları" adlı sənədli filmdə müxtəlif zümrələrin nümayəndələrinin Rusiyadan Azərbaycana köçməsinin tarixindən, XIX və XX əsrlərdə rusların Cənubi Qafqazda, o cümlədən, Azərbaycandakı fəaliyyətlərindən bəhs edilir.[2]

XIX əsrin əvvəlində Şimali Azərbaycan torpaqlarının çar Rusiyasına birləşdirilməsindən sonra burada rus əhalisinin yerləşdirilməsi siyasəti həyata keçirildi. Əhali ən çox iri sənaye və kənd təsərrüfatı rayonlarında– Bakı və Gəncə kimi böyük şəhərlərdə, həm də bölgələrdə yerləşdirilirdi. Azərbaycana köçürülən ruslar üçün münbit torpaqlar ayrılır, onlara yerli əhali ilə müqayisədə müxtəlif güzəştlər edilirdi.[3]

SSRİ dağılan zaman Azərbaycanda yaşayan rus əhalinin sayı 392.3 min nəfər idi.[4]

Digər müttəfiq respublikalardan olduğu kimi, SSRİ dağıldıqdan sonra Azərbaycandan da xeyli əhali - 77 452 nəfər Rusi-

---

[1]Никитин А. Хождение за три моря / А.Никитин. – Москва, Эксмо, – 2009. – 244 с. – с.13-14.

[2]Abdullayeva S. "Azərbaycan rusları" sənədli filmi təqdim olunub // 525-ci qəzet. – 2015, 26 fevral. – s.2.

[3]Niftiyev N. “Azərbaycanda rus icması” http://www.azadinform.az/news/a-173738.html 21 may, 2018-ci il

[4]Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri. Statistik məcmuə. – Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, – 2018. – 492 s. – s.54.

ya Federasiyasına getdi. RF gedən əhali içərisində digər millətlərlə yanaşı, rus əhalinin də bir qismi öz tarixi vətənlərinə - Rusiyaya köçdü. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 1988-1989-cu illərdə Ermənistanda azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilmiş etnik təmizləmə və deportasiya nəticəsində mürtəce erməni şovinizmindən əziyyət çəkən rus xalqının minlərlə nümayəndəsi o zaman Azərbaycana pənah gətirmişdi.[1]

Həmin dövrdə baş verən 1990-cı il 20 yanvar hadisələrindən sonra Rusiyada yaşayan 30 852 nəfər həmvətənlimiz daimi yaşamaq üçün Azərbaycana qayıtdı.[2]

Müəyyən müddət keçdikdən sonra postsovet məkanında vəziyyət sabitləşməyə başladı və bu cür köçlər dayandı. Buna AR və RF arasındakı münasibətlərin inkişafı, dövlət rəhbərlərinin görüşləri və bu görüşlər zamanı söylənən səmimi fikirlər də təsir etmiş oldu. Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçiləndən sonra ilk dəfə olaraq 1994-cü ilin yanvarında Rus icmasının yeni il münasibəti ilə təşkil etdiyi konsert zamanı insanların qarşısında çıxış edərək bildirmişdi: «Mən Azərbaycan Prezidenti kimi sizin hüquqlarınızın müdafiəsinin qarantıyam. Heç yerə getməyin və hesab edin ki, bura sizin vətəninizdir”.[3]

Getdikcə rus əhalisi arasında yeni müstəqil Azərbaycan dövlətinə inam artdı və bu inam onlarda demokratik Azərbaycanın həyatında öz yerlərini tapmağa kömək etdi.

2020-ci ilin statistik məlumatlarına görə Azərbaycanda halhazırda 120 minə yaxın, daha dəqiq desək, 119.3 min nəfər rus əhalisi yaşayır.[4] Etnik ruslar bütövlükdə Cənubi Qafqaz üzrə ən

---

[1]İlham Əliyevin “Azərbaycan Rus İcması” İctimai Birliyinin IV qurultayının iştirakçılarına müraciəti // Respublika. –2014, 15 noyabr. – s.1.

[2]Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri. Statistik məcmuə. – Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, – 2018. – 492 s. – s. 456-457.

[3]Mehparə. Bizi birləşdirən oxşar cəhətlər çoxdur. Mixail Zabelininlə söhbət // Mədəniyyət. – 2012. – s.2. ; Zabelin: Azərbaycanlılar heç kəsə ərazi iddiaları olmayan xalq kimi tanınlb. https://az.trend.az/azerbaijan/politics/2796546.html 14 sentyabr 2017-ci il

[4]Azərbaycanin demoqrafik östəriciləri =Demographic indicators of Azerbaijan. Statistik məcmuə. – Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, – 2020. – 530 s. – s.58.

çox Azərbaycanda məskunlaşmışdır. Onlar Azərbaycanı özlərinin doğma Vətəni sayır, ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi həyatımızın bütün sahələrində yaxından iştirak edirlər.[1]

SSRİ dağılandan sonra gərgin dövr idi. Həmin dövrdə ölkədə rus dilini qoruyub saxlamaq mühüm səy tələb edirdi. Rus dilinin qorunub saxlanması, inkişafı Azərbaycan və Rusiya arasında ictimai-siyasi və humanitar münasibətlərin əsas amillərindən birinə çevrildi. Rus dili Azərbaycanda sərbəst və ən çox işlənən dildir. Azərbaycanda xeyli sayda rus kəndləri və qəsəbələri mövcuddur.Həmin ərazilərin adları da olduğu kimi qalır: İvanovka (İsmayıllı rayonu), Slavyanka (Gədəbəy rayonu), Kalinovka (Masallı rayonu), Alekseyevka, Vladimirovka (Quba rayonu), Semyonovka (İmişli rayonu) Cəlilabadda Privolnoye, Novoqolovka və s.

Azərbaycan MDB ölkələri içərisində Rusiyaya və rus mədəniyyətinə olan maraqlarını qorudu, təhsil və mədəni dəyərlər haqqında rus dilində informasiya almağa imkan verdi.

Dövlətin yürütdüyü bu siyasət rus dilinin ölkənin, eləcə də milyonlarla vətəndaşının maraqlarına xidmət etmiş oldu. Bu, həm də Azərbaycan-Rusiya arasındakı dostluq və mehriban qonşuluq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsinə yardım edən amil kimi Rusiyada da Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı üçün imkanlar açmış oldu.[2]

Sovet İttifaqının süqutundan sonra postsovet məkanında rus dilinə qarşı məlum basqı və neqativ halların əksinə olaraq, Azərbaycanda rus dilində orta ümumtəhsil məktəbləri, ali təhsil ocaqları, universitetlərdə rusdilli bölmələr, Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrı, rusdilli teatr truppaları, rusdilli mətbuat və digər ictimai-mədəni qurumlar öz fəaliyyətini uğurla

---

[1]"Rus Icmasi – 20 Il Yeni Azərbaycanın xalqlar ailəsində" respublika konfransinin iştirakçilarina təbrik / Əliyev İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 60. – 2018. – 400 s. – s.349.

[2]Vladimir Doroxin.Россия и Азербайджан – 25 лет в новейшей истории / Müstəqil Azərbaycanın 25 ili səfirlərin gözü ilə" (məqalələr toplusu). – Bakı: "BEST-TMS" MMC, – 2016. – 645 s. – s.259.

davam etdirməkdədir. Azərbaycanda sovet dövründə mövcud olan rusdilli məktəblər bu gün də fəaliyyət göstərir, hər bir kəs rus dilində təhsil almaq imkanına malikdir. Azərbaycanda 100 min nəfərdən çox gənc rus dilində təhsil alır. Ölkədə 327 orta məktəb və 27 universitetdə tədris Azərbaycan dili ilə yanaşı, həmçinin rus dilində, 16 məktəbdə isə yalnız rus dilində aparılır.[1]

Bakıda rus dilinin öyrənilməsi, kadr hazırlığı üzrə iri mərkəzlər fəaliyyət göstərir: Bakı Slavyan Universiteti, Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi, Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrı və s. 2009-ci ildən fəaliyyət göstərən M.V. Lomonosov ad. Moskva Dövlət Universitetinin (MDU) Bakı Filialı hazırda Azərbaycanda ən nüfuzli ali məktəblərdən biri sayılır. Universitetdə əsasən MDU-nun aparıcı professor və müəllimləri dərs deyirlər.[2] Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 15 may 2015-ci il tarixindən İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı Filialı da ölkəmizdə fəaliyyətə başlamışdır.[3]

Azərbaycanda Rusiyanın bir sıra informasiya agentliklərinin - "ИТАР-ТАСС", "РИА Новости", "Интерфакс" və s. nümayəndəlikləri vardır. Rus dilində 50-dən çox qəzet və jurnal nəşr edilir, külli miqdarda Rusiya Federasiyasının dövri nəşrləri yayılır. "Bakinski raboçiy" qəzetinə əlavə olaraq «Вести из России» ("Rusiyadan Xəbərlər") adı ilə Rusiya mətbuatından maraqlı məqalələrin xülasələri dərc olunur.

---

[1] Rəşad Bağırov. Azərbaycan-Rusiya: qonşuluq siyasətindən strateji tərəfdaşlığa doğru // İki sahil. – 2014, 25 iyun. – s.2; (Abdullayev M. Azərbaycan-Rusiya münasibətləri strateji tərəfdaşlığın ən yüksək mərhələsinə qədəm qoyur //Azərbaycan. –2018. – 16 oktyabr . – s.3

[2] Bakida M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Filialinin rəsmi açilişi / Əliyev İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.35. – 2016, – 396 s. – s.112.

[3] Mustafayev O. İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universiteti //Azərbaycan müəllimi. – 2015, 23 may. – s.4.

Rus dilinin, mədəniyyətinin və ənənələrinin, eləcə də Rusiya Federasiyasının digər xalqlarının dilləri və ənənələrini qorumaq, inkişaf etdirmək üçün Azərbaycanda yaşayan ruslar və digər xalqlar Azərbaycan qanunvericiliyi ilə tənzimlənən təşkilatlarını, ictimai birliklərini yaradıblar. Azərbaycanda RF diplomatik korpusu, eləcə də RF subyekləri - Tatarıstan Respublikası Daimi Nümayəndəliyi və Dağıstan Respublikasının Daimi Nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Respublikası Rusiya Federasiyasının 72 subyekti ilə iqtisadi əlaqə saxlayır, 30 subyektilə hökumətlərarası sazişlər imzalanmışdır. Azərbaycan ərazisində Rusiya kapitalı ilə 570 müəssisə fəaliyyət göstərir. Ümumilikdə isə təxmini hesablamalara görə Azərbaycanda RF müxtəlif istiqamətli 1500-ə yaxın təşkilat, şirkət, müəssisə, birlik, informasiya vasitəsi, ictimai və dini cəmiyyətləri vardır.[1]

"Azərbaycanın Rus icması", "Rus Mədəniyyət Mərkəzi", "Tuqan Tel" Tatar mədəniyyəti cəmiyyəti, "Sodrujectvo" Azərbaycan Respublikası Xalqlarının Həmrəyliyi Cəmiyyəti (ARXHC), "Azərbaycan Kazak Həmyerlilər Birliyi (Zemlyachestvo)" və s. kimi təşkilatlar Rusiya Federasiyası və subyektləri xalqlarının Azərbaycanda azad şəkildə yaradıb fəaliyyət göstərdikləri təşkilatlardır. Qeyd etmək lazımdır ki, "Samur" Ləzgi milli mərkəzi, avarların "Milli mədəni dəyərlərin dəstəklənməsi və inkişafı" ictimai təşkilatları da Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin inkişafına öz töhvələrini verirlər.

Azərbaycanın Rus ic¬ma¬sı

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən "Azərbaycanın Rus icması" 5 may 1993-cü ildə 200 nəfərin iştirak etdiyi yığıncaqda yaranmışdır.[2]

---

[1]РустамоваА.С. Законодательные акты, регулирующие Азербайджано-Российские (Дагестанские) отношения / Материалы Международной научно-практической конференции «Правовая культура народов Кавказа: становление, трансформация и перспективы». Махачкала, 26-27 ноября 2020. Сборник научных статей. – Махачкала: ИП Джамалудинов Типография А-4, – 2020. – 154 с. – s121.

[2]Михаил Забелин: Русская Община Азербайджана – один из факторов стабильности и развития страны. 10.05.2018 https: //mosds.mos. ru/pres-

İcmanın I Qurultayına hazırlıq prosesində Azərbaycanın bölgələrində yaşayan ruslar da təsis qurultayında iştirak etmək arzularını bildirdilər. Bununla da Bakı ilə yanaşı, digər şəhər və rayonlarda da icmanın yerlı təşkilatları yaranmğa başladı.

Azərbaycan Rus İcmasının yaradılmasında məqsəd burada yaşayan rus əhalinin müstəqil Azərbaycanın yeni həyatına uyğunlaşmasına kömək etmək idi. Çünki Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra rusların çoxunu pessimizm hissi və ölkədən getmək arzusu bürümüşdü. İcma öz fəaliyyəti ilə bu pessimizmi aradan qaldırmağa, rus əhalisi arasında yeni Azərbaycan dövlətinə inam yaratmağa nail oldu, onlara demokratik Azərbaycanın həyatında öz yerlərini tapmağa yardım etdi.

Rus İcmasının ali rəhbər orqanı 5 ildən bir keçirilən qurultaydır. Qurultaylardan keçən dövr ərzində icmanın fəaliyyəti müzakirə olunur, nəticələr çıxarılır, gələcək işlərin planı hazırlanır, icmanın fəaliyyətinin əsas istiqamətləri müəyyənləşdirilir və seçkilər keçirilir.

Rus İcması öz fəaliyyəti dövründə 5 qurultay keçirmişdir. 1998-ci ilin 15 noyabr tarixində Rus icması özünün I qurultayını- təsis qurultayını keçirdi. İcmanın II qurultayı, 2004-cü ilin 16 oktyabrında, III qurultayı isə 2009-cu ilin 6 oktyabrında keçirilmişdir.

2014-cü il noyabr ayının 14-də Azərbaycanın Rus İcması S.Vurğun adına Rus Dram Teatrında özünün növbəti IV qurultayını keçirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qurultaya təbrik ünvanlamışdır.[1]

Azərbaycanın Rus İcmasının sonuncu qurultayı- 280 nümayəndənin iştirak etdiyi V qurultayı 2019 cu ilin dekabr ayında keçirilmişdir. Rusiya Federasiyasının Azərbaycandakı səfiri Mixail Boçarnikov qurultayda çıxış edərək bildirdi ki: "Bir səfir kimi məmnunluqla qeyd etmək istəyirəm ki, ölkələrimiz arasında münasibətlər olduqca sürətlə inkişaf edir. Deyərdim ki, bütün

---

scenter/news/detail/7317754.html.

[1]İlham Əliyevin "Azərbaycan Rus İcması" İctimai Birliyinin IV qurultayının iştirakçılarına müraciəti // Respublika. – 2014, 15 noyabr. – s.1

sahələr üzrə yüksəliş mərhələsindədir. Bu, ilk növbədə, Azərbaycan və Rusiya rəhbərlərinin böyük töhfəsi sayəsində baş verir. Onların keçirdikləri görüşlər, aralarında olan şəxsi ünsiyyət dövlət və ictimai təşkilatların fəaliyyətinə təkan verir”.[1]

Qurultaylararası dövrdə Rus İcmasının rəhbər orqanı 21 nəfərdən ibarət Respublika Şurasıdır. İcma öz fəaliyyətini müxtəlif istiqamət və sahələri əhatə edən komissiyalar, təşkilat və assosiasiyalar vasitəsi ilə həyata keçirir.

Rus İcmasının nəzdində Rus Mədəniyyət Mərkəzi, Rus Gənclər Assosiasiyası, «Russki mir» Assosiasiyası, Rus Dilli Təhsil Müəssisələri Müəllimlərinin Assosiasiyası, Leninqrad Blokadası İştirakçıları Assosiasiyası, «Luç» Azərbaycan-Rusiya Ədəbi Əlaqələr Assosiasiyası fəaliyyət göstərir. İcmada fəaliyyət göstərən komissiyalar aşağıdakılardan ibarətdir: Təşkilat İşləri üzrə Komissiya, Xalq Təhsili Komissiyası, Sosial məsələlər və Xeyriyyəçilik Komissiyası, Vətəndaşların Hüquqlarının Müdafiəsi Mərkəzi, Dini Məsələlər üzrə Komissiya, Xaricdəki İcmalarla Əlaqələr Komissiyası, Siyasi Partiyalar və İctimai Hərəkatlarla Əlaqələr Komissiyası, Müharibə və Silahlı Qüvvələrin Veteranları ilə İş Üzrə Komissiya, Ağsaqqallar Şurası.

Azərbaycanın Rus İcması 1993-cü ildə Rus Mədəniyyət Mərkəzini təsis etdi. Mərkəzin məqsəd və vəzifəsi rus mədəniyyətinin təbliği, rus dilinin, milli adət və ənənələrin qorunub saxlanması, inkişafı, xalqlar arasında əlaqələrin möhkəmlənməsi, Azərbaycan və rus mədəniyyətinin qarşılıqlı şəkildə bir-birinə nüfuz etməsi və zənginləşdirilməsidir.

Mərkəzdə müxtəlif yaradıcı kollektivlər fəaliyyət göstərir. Bunlardan, “Russkoe pole” vokal-instrumental ansamblı, “Nejnost” rəqs ansamblı, “Olimp” bal rəqsləri studiyası, “Rovesnik” məktəb- studiyası, “Kaleydeskop” xoreoqrafik studiyası, “ABVQ-deyka” uşaq klubu mərkəzin nəzdində fəaliyyətini uğurla həyata keçirir.

Rus Mədəniyyəti Mərkəzində rus və Azərbaycan mədəniy-

---

[1]Azərbaycanın Rus İcmasının V qurultayı // Xalq. – 2019, 14 dekabr. – s.2.

yəti xadimlərinin yaradıcılığına, dini bayramlara, həsr olunmuş ədəbi-musiqili bayramlar təşkil olunur.

Mərkəz tərəfindən mütəmadi olaraq rus klassik və xalq musiqisinin, mahnı və rəqslərinin ən yaxşı ifası “Rodniki duşi” respublika müsabiqə- festivalı keçirir. 2005-2006-cı illərdən bəri mərkəzin hər il keçirdiyi “Rodniki duşi” rus mahnı festivalına Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi dəstək göstərir. Nazirliyin nümayəndələri həmişə festivalda iştirak edirlər.[1]

Rusiya Mədəniyyət Mərkəzində hər il Novruz bayramı qeyd edilir, şənliklər təşkil olunur. Rusiya Mədəniyyət Mərkəzi respublikanın mədəni həyatında özünəməxsus yer tutur.

2015-ci ildən Rus İcmasının nəzdində Moskva şəhəri Həmvətənlərin Dəstəklənməsi və Hüquqlarının Müdafiəsi Fondunun maliyə dəstəyi ilə “Həmvətənlərə Dəstək Məsləhət Mərkəzi” də fəaliyyətə başlamışdır. Mərkəz yaşlıların, əlillərın və az təminatlı insanların və ailələrin humanitar və sosial istiqamətli gündəlik işlərini həyata keçirməklə məşğul olur.

Azərbaycan Respublikası ərazisində Rus İcmasının 46 şəhər və rayon təşkilatı fəaliyyət göstərir. İcmanın 60 000 nəfərdən çox üzvü vardır.[2]

Rus İcmasının mətbuat orqanı olan "Vestnik" (Carçı) qəzeti 27 yanvar 1995-ci ildən nəşr olunur.[3]

Qəzet rübdə bir dəfə nəşr olunur. 2007-ci ilin dekabr ayından nəşr edilən “Oko” qəzeti 4 500 nüsxə tirajla çap olunur.

Rus İcması respublikanın ictimai-siyasi, iqtisadi, mədəni həyatında yaxından iştirak edir, dövlət qurumlarında, icra orqanlarında, parlamentdə təmsil olunur. Rus İcmasının sədri Mixail Zabelin AR Milli Məclisinin deputadır. Mixail Yuryeviç Zabelin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17 mart 2006-cı il

---

[1]Mehparə // Mədəniyyət. – 2012. –27 iyul. –s.4.

[2]Azərbaycanın Rus İcmasının V qurultayı keçirilmişdir //Azərbaycan. – 2019, 15 dekabr. – s.3.

[3]Главные вехи деятельности Русской общины Азербайджана (1993-2013 годы) / https://roa.az/deyatelnost.html

1361 saylı sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilmişdir.[1]

2016-cı ildə isə M.Y. Zabelin “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu”na layiq görülmüşdür.[2] O, Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) 2021-ci il mart ayının 5-də keçirilən VII qurultayında YAP İdarə Heyətinin üzvü seçilmişdir.[3]

2018-ci ildə Azərbaycanın Rus İcmasının rəsmi fəaliyyətinin 25 illiyi qeyd edildi.[4]

Rus İcması həm Azərbaycanda, həm də Rusiyada müəyyən nüfuz qazanmışdır. Rusiya və Azərbaycanın dövlət və biznes strukturlarının, Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyinin dəstəyi sayəsində İcma müxtəlif layihələr həyata keçirir: respublikanın məktəblərində olimpiadalar, rus dili və Rusiya tarixinə dair müsabiqələr keçirilir, müharibə və əmək veteranlarına maddi yardım göstərilir, müalicəyə ehtiyacı olanlar Moskva şəhərinin klinikalarına göndərilir, uşaqların Rusiyanın tarixi yerlərinə turist səyahətləri, “LukOIL” şirkətinin dəstəyi ilə «Drujba» İdman-sağlamlıq xeyriyyə kompleksində uşaqların yay istirahəti təşkil edilir və s.

Moskva şəhəri Həmvətənlərin Dəstəklənməsi və Hüquqlarının Müdafiəsi Fondunun maliyə dəstəyi ilə 2015-ci ildən fəaliyyətə başlayan “Həmvətənlərə Dəstək Məsləhət Mərkəzi” yaşlıların, əlillərin və az təminatlı insanların və ailələrin humanitar və sosial istiqamətli gündəlik işlərini həyata keçirməklə məşğul olur. 2020-ci ildə Koronavirus pandemiyasının ilk vaxtlarında -

---

[1]M.Y. Zabelinin "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı (17 mart 2006-cı il) // Azərbaycan. –2006, 18 mart. – s.1.

[2]“Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu” ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı: 17 mart 2016-cı il // Azərbaycan. – 2016, 18 mart. – s.1.

[3]YAP İdarə Heyətinin üzvləri https://report.az/daxili-siyaset/yap-idare-heyetinin-yeni-uzvleri/

[4]25 лет в семье народов нового Азербайджана // Бакинский рабочий. – 2018, 22 мая. – s.3.

əhalinin karantinə hazırlıqsız olduğu dövrdə Azərbaycanda Rus İcması ayrı-seçkilik qoymadan rus ailələri ilə yanaşı, azərbaycanlılara da maddi və psixoloji yardım göstərdi.

AR Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Rus İcmasının, ölkənin rus əhalisinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirirək bildirir ki, "Bu gün çoxmillətli və çoxkonfessiyalı Azərbaycan cəmiyyətini rus icması olmadan təsəvvür etmək mümkün deyildir. Məmnuniyyət hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, Cənubi Qafqazda sayca ən çox rus məhz bizim ölkədə yaşayır. Onlar Azərbaycanı özlərinin doğma vətəni sayır, ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi həyatımızın bütün sahələrində yaxından iştirak edirlər".[1] Ölkəmizi özünün vətəni hesab edən rus xalqının gəncləri I Qarabağ müharibəsində olduğu kimi 2020-ci il II Qarabağ müharibəsində də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda erməni işğalçılarına qarşı mübarizədə əsl vətənpərvərlik və qəhrəmanlıq nümunələri göstərmişlər. Aleksandr Korneev, Roman Qaliyev və Ruslan Qaliyev qardaşları kimi qəhrəmanlar Azərbaycan xalqının sevimlisinə çevriliblər.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda yaşayan ruslar yerli xalqa böyük hörmət bəsləyir. Eləcə də, Azərbaycan dövləti və xalqı tərəfindən icmanın keçirdiyi bütün tədbirlərin təşkilinə dəstək verilir. Həmin tədbirlərdə dövlət təmsilçilərinin iştirakı qarşılıqlı hörmətin olduğunun mühüm göstəricisidir.

Rusiya İnformasiya- mədəniyyət mərkəzi

Rusiya Federasiyasının Xaricdə Yaşayan Həmvətənlərlə İş və Humanitar Əməkdaşlıq üzrə Federal Agentliyi Rusiya Federasiyasının (Rossotrudniçestvo) Azərbaycan nümayəndəliyinin Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin inkişafında, xalqların bir-birinə yaxınlaşmasında müstəsna xidmətləri vardır. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən "Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi" 2009-cu il mart ayının 12-dən fəaliyyətə başlamışdır.[2]

---

[1] Əliyev İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 60. – 2018. – 400 s. – s.349.

[2] В Баку открылась Российский информационно-культурный центр // Бакинский рабочий. – 2009, 13 марта. – s.1-2.

Mərkəzin açılışında Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Naziri E.Məmmədyarov, Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Naziri S.Lavrov, hər iki ölkənin bir sıra rəsmi şəxsləri, deputatlar və din xadimləri iştirak etmişdir. S.Lavrov mərkəzin işinin yalnız Rusiya vətəndaşları üçün deyil, həm də azərbaycanlılar üçün maraqlı olacağına əmin olduğunu bildirərək qeyd etmişdir ki,” Biz humanitar sahədə əlaqələrə xüsusi önəm veririk... Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzinin açılışı humanitar sahədə münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi üçün yeni addımdır”.[1]

Azərbaycanda rusların, eləcə də Rusiya Federasiyasının digər xalqlarının tarixi, mədəniyyəti, iqtisadi potensialı ilə ictimaiyyəti yaxından tanış etmək, yerli təşkilatlar ilə əlaqələr qurmaq və onu inkişaf etdirmək- Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzinin fəaliyyət istiqamətləridir. Digər bir istiqamət isə Azərbaycandakı rus icması arasında mədəni-maarifləndirmə işini aparmaqdır. Mərkəzdə rus dili kursları, 3000 nüsxə çap və 2000 elektron nəşrə malik olan zəngin kitabxana, konfrans zalları, tədris kabinetləri və bədii yaradıcılıq studiyaları fəaliyyət göstərir. Mərkəzin geniş konsert– sərgi zalında sərgilər, fotoekspozisiyalar, bayram tədbirləri təşkil olunur.

2011-ci ildə Mərkəzin yeni binası istifadəyə verildi. Azərbaycan Respublikasının Prezident Kitabxanası yeni binanın istifadəyə verilməsi münasibəti ilə Mərkəzin kitabxanasına 153 kitab və Azərbaycan haqqında elektron məlumat bazaları hədiyyə etdi.[2] Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzində Boris Yeltsin adına Prezident Kitabxanasının oxu zalı təşkil edilmişdir.

Rusiya İnformasiya- mədəniyyət mərkəzində “Rus muzeyi: virtual filial” adlı İnformasiya və təhsil, İnnovativ Əməkdaşlıq, Xaricdə yaşayan soydaşların Rusiya Federasiyasına könüllü köçürülməsinə yardım göstərilməsi üzrə Dövlət Proqramının izahı,

---

[1]Bakıda Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi açılmışdır //Azərbaycan. – 2009, 13 mart. s.2.

[2]Prezident Kitabxanası Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzinə Azərbaycan haqqında 153 kitab və elektron məlumat bazaları hədiyyə edib // Azərbaycan. – 2011, 9 fevral. – s.2.

İnformasiya və məsləhət mərkəzləri də fəaliyyət göstərir. Rusiya Federasiyasının Azərbaycan Respublikasındakı Səfiri Vladimir Dmitriyeviç Doroxinin (2009-2017) qeyd etdiyi kimi həmvətənlərin təşkilatlarının fəaliyyəti və humanitar xarakterli tədbirlərin keçirilməsi üçün “Azərbaycanda əlverişli şərait yaradılmışdır... Əsas odur ki, bu fəaliyyətlər dövlət səviyyəsində dəstəklənir”.[1]

2013-cü ildə Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzində "Bürc” yaradıcılıq klubu fəaliyyətə başladı. Onun üzvləri 05-10 noyabr tarixlərində Poti şəhərində (Gürcüstan) keçirilən "Ağ qaqayı” I Beynəlxalq festivalın "Foto” və "Rəssamlıq” nominasiyalarında layiqli yerlər tutmuşlar.[2]

Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi tez-tez fotosərgilər, film nümayişləri təşkil edir. Belə sərgilərdən biri hər il Rusiyada, habelə onun xarici ölkələrdəki səfirlik və nümayəndəliklərində qeyd edilən “Diplomatik İşçilər Günü”nə həsr edilən “Rusiya-Azərbaycan-2015” fotosərgisidir. Sərgidə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin, hər iki ölkənin hökumət üzvlərinin görüşlərindən çəkilmiş fotoşəkillər, mədəniyyət və təhsil sahələrində Azərbaycan - Rusiya əlaqələrini əks etdirən fotosənədlər nümayiş etdirilmişdir. Tədbirdə çıxış edən Rusiya Federasiyasının Səfiri Vladimir Doroxin qeyd etmişdir: “Azərbaycanla qarşılıqlı münasibətlər baxımından işlərimiz yaxşı gedir. Rusiya diplomatiyası bütün bunlara Azərbaycan tərəfi ilə, Azərbaycan diplomatiyası ilə əməkdaşlıq sayəsində nail olub”.[3]

Sodrujestvo

Azərbaycanda yaşayan Rusiya və MDB xalqlarının yaratdıqları Azərbaycan Respublikası Xalqlarının Həmrəyliyi Cə-

---

[1]M. Руслан. Конференция организаций российских соотечественников состоялась в Азербайджане // Эхо. – 2015, 3 июня. – с.2.

[2]Azərbaycan və Rusiya - 2013: statistik məcmuə = Азербайджан и Россия-2013: статистический сборник/ Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, Rusiya Dövlət statistikasının Federal xidməti; bur. məsulM. B. Əmirova. – Bakı: Dövlət Sta¬tistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.

[3]Vladimir Doroxin: “Rusiya diplomatiyasının Azərbaycanda iş təcrübəsi maraqlı və ibrətamizdir” // Azərbaycan. –2016, 4 fevral. – s.2.

miyyəti “Sodrujestvo” 1990-cı ilin fevral ayında yaranmışdır. Cəmiyyətin yaranmasında ruslar, ukraynalılar, tatarlar, ləzgilər, eləcə də azərbaycanlılar fəallıq göstərmişlər.1990-cı ilin avqust ayında “Sodrujestvo” hüquqi şəxs kimi rəsmi olaraq qeyri-hökumət təşkilatı statusunu qazandı. Cəmiyyətin məqsəd və vəzifələri – Azərbaycanda yaşayan xalqlar arasında dostluğun, əməkdaşlığın, millətlərarası münasibətlərin möhkəmlənməsində dövlət orqanları və ictimai birliklərlə birgə hərəkət etmək, mədəni-maarif işinin səviyyəsini yüksəltmək, rus mədəniyyətini və tarixini təbliğ etmək, rus dilinin millətlərarası ünsiyyət dili kimi işlənməsinə dəstək vermək, müharibə və əmək veteranlarının sosial məsələlərin həllinə yardım etmək, gənclərlə işi gücləndirmək, həmvətənlərin hüquq və azadlıqlarının qorumaqdan ibarətdir.

“Sodrujestvo” Cəmiyyətinin 6000-ə yaxın üzvü vardır. Səbail rayonunun 134 və 160 saylı gimnaziyalarının, Suraxanı rayonunun 141 saylı orta məktəbinin pedaqoji kollektivi və “Nord” uşaq baxçasının, “Orion” firmasının əməkdaşları Cəmiyyətin kollektiv üzvləridir.

“Sodrujestvo” Cəmiyyətinin 11 şəhər və rayon bölməsi vardır. Cəmiyyətin tərkibində 11 daimi komissiya fəaliyyət göstərir: ideoloji və mədəni-maarif işləri üzrə, təşkilat, sosial, iqtisadi və hüquqi məsələlər üzrə, həmyerlilərin dini və ictimai təşkilatları ilə əlaqələr üzrə, təhsil, xeyriyyəçilik məsələləri üzrə, qadınlar, gənclər, müharibə və əmək veteranları ilə iş üzrə və təftiş komissiyaları.

“Sodrujestvo” Cəmiyyətinin ali idarəetmə orqanı Konfransdır.Konfransın tərkibi 39 nəfərdən ibarətdir.Konfransın iclasları arası müddətdə Cəmiyyətin fəaliyyətinə 13 nəfərlik İdarə rəhbərlik edir.

Cəmiyyətin nəzdində “Sobesednik”(Həmsöbət) klubu və “Sodrujectvo” ədəbi birliyiyi fəaliyyət göstərir.

Cəmiyyət Azərbaycanda Rusiya Həmvətənlərinin İctimai Birliklərinin Əlaqələndirmə Şurasının üzvüdür.

Azərbaycanda tatar icması.“Tuqan Tel” Tatar Mədəniyyəti İctimai Birliyi.

Kazan, Volqaboyu, Krım, Həştərxan tatarlarının Azərbaycana gəlməsi XVIII əsr xanlıqlar dövrünə təsadüf edir.XVI- XVIII əsrlərdə böyük bir ərazini əhatə edən Krım xanlığı Osmanlı İmperiyasının vassalı idi.Krım xanlığının əsas siyasəti Qafqazın ruslar tərəfindən işğalının qarşısının alınmasına yönəlmişdi. 1722-1723-cü illərdə I Pyotrun Azərbaycanın Xəzəryanı bölgələrinə yürüşündən sonra imperiyanın türk xalqları bu ərazidə gəmiqayırma işlərinə və istehkamların tikintisinə cəlb olundu.Krım tatarları, Kazan tatarları, çuvaşlar, Povoljye tatarlarının bir qismi 1728-ci ildə Rusiyaya qayıtsa da, digər bir qismi Azərbaycanda məskunlaşdı.[1] Rusiya-İran müharibəsinin sona yetməsi nəticəsində bağlanan 1828-cü il Türkmənçay sülh müqaviləsi ilə tatarların və azərbaycanlıların yaşadıqları ərazilər Rusiya İmperiyasının ərazisinə qatıldı.Hər iki xalq uzun illər Rusiya imperiyasının tərkibində yaşamalı oldu.

XIX əsrin sonu– XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın böyük mütəfəkkiri C.Məmmədquluzadənin redaktoru olduğu "Molla Nəsrəddin" jurnalının Kazanda da yayılmağa başlaması əhali arasında milli şüurun formalaşmasına öz töhvəsini vermiş oldu. M.F.Axundovun, N.Vəzirovun, N.Nərimanovun, C.Cabbarlının dram əsərlərinin tatar dilinə tərcüməsi tatar səhnə ədəbiyyatının və teatrının formalaşmasında mühüm rol oynadı.İlk tatar teatr truppası da Bakıda yarandı.[2]

Rusiya müsəlmanları üçün XX əsrin əvvəlləri milli şüurun formalaşması, siyasi fəallığın artması, cəmiyyətin təşkilatlanması ilə də səciyyələnir.Məhz bu dövrdə türkçülüyün ideoloqlarından biri Əli bəy Hüseyinzadə tərəfindən "Türkləşmək, islamlaşmaq, avropalaşmaq" (müasirləşmək) şüarı irəli sürüldü. Bu ideyanın başında Əli bəy Hüseyinzadə ilə yanaşı, tatar xalqının mütərəqqi şəxsləri- İsmayıl bəy Qaspırinski, Yusif bəy Akçura dururdu. Xalqların siyasiləşməsi, azadlıq tələbləri imperiyanı narahat etməyə bilməzdi. Bu səbəbdən də I Dünya müharibəsi

[1]Алиева С.И. Татары в Азербайджане: монография. – Казань: Институт истории им. Ш.Марджани АН РТ, – 2018. – 164 с. – s.9.
[2] Yenə orada. – s.10.

dövründə çar hökumətinin türk-müsəlman əhaliyə qarşı repressiyası, nəzarəti, senzurası ilə müşaiyyət olunurdu.

XX əsrin əvvəllərində tatarların bir qisminin çar tərəfindən sürgün edilməsi, digər qisminin isə Bakının neft sənayesində işləmək məqsədilə Azərbaycana gəlməsi nəticəsində tatar əhalinin Azərbaycanda daha geniş məskunlaşması baş verir. Eləcə də, 1920-ci illərdə Volqaboyu bölgələrdə aclıqdan əziyyət çəkən tatar əhali dolanışıq üçün Azərbaycan SSR-ə pənah gətirmişdi.[1]

Həmin vaxtlardan etibarən tatar icması Azərbaycan cəmiyyətinə qaynayıb-qarışmışdır.

Hal-hazırda Azərbaycan Respublikasında 25.900 nəfər tatar əhali yaşayır.[2] Onlar əhalinin 0.3%-ni təşkil edir.Onların 93,6%-i öz ana dillərindən sərbəst istifadə edir, azərbaycanlılarla rus və Azərbaycan dilində ünsiyyət qurur, ölkənin ictimai-mədəni həyatında yaxından iştirak edirlər. Azərbaycanlılarla qarşılıqlı anlaşma və mehribanlıq şəraitində yaşayan tatar xalqının nümayəndələri müxtəlif sahələrdə, elm və təhsil ocaqlarında, mədəniyyət müəssisələrində çalışıblar. Bu gün də tatar icması ölkəmizin mədəni, ictimai həyatında fəallığı ilə seçilir.Azərbaycan tatarlarının görkəmli nümayəndələri– Süleyman bəy Sulkeviç, Əziz Qubaydullin, Hənəfi Terequlov, Mərziyə Davudova, Firəngiz Şərifova, Xədicə Qayıbova– müasir dövrdə Zemfira Meftahətdinova, Aliyə Qarayeva, Dinara Gimatova və s. Azərbaycanda idmana, elmə, mədəniyyətə, ordu quruculuğuna əhəmiyyətli töhfələr vermiş şəxslərdir.

Azərbaycan Respublikası və Tatarıstan Respublikası arasında ikitərəfli əlaqələr RF və AR qanunları ilə tənzimlənir.

Tatarıstan Respublikası Prezidentinin 31 dekabr 1992-ci il tarixli fərmanına əsasən Azərbaycanda Tatarıstan Respublikasının Nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir.[3]

---

[1] Салаев.Г. Народности и этнические группы на территории современного Азербайджана https://ru.echo.az/?p=62155

[2] Azərbaycanin demoqrafik göstəriciləri =Demographic indicators of Azerbaijan.Statistik məcmuə. – Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, 2020. – 530 s. – s.58.

[3]О Представительствеhttps: // az.tatarstan.ru/about.htm

Nümayəndəlik Azərbaycanla Tatarıstan arasında iqtisadi, ticarət, elmi-texniki, mədəni və humanitar əlaqələri həyata keçirir.

28 avqust 1997-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası və Tatarıstan Respublikası Mədəniyyət Nazirlikləri arasında "Mədəni əməkdaşlıq haqqında Müqavilə" bağlanandan sonra Azərbaycandakı Tatarıstan Nümayəndəliyinin və tatar icmasının fəaliyyəti daha geniş vüsət almışdır. Onlar vaxtaşırı mədəniyyət günləri, bayram tədbirləri, konsertlər təşkil edirlər.2008-ci ilin oktyabr ayında Azərbaycanda Tatarıstan Respublikasının Mədəniyyət günləri, 2009-cu ilin iyul ayında isə Tatarıstanda Azərbaycan Mədəniyyəti günləri keçirilmişdir.

Tatar icmasının nümayəndələri Azərbaycanda öz ictimai birliyini yaradaraq mədəniyyətlərini, etnik kimliklərini qoruyub saxlaya bilmişdilər. Hələ sovet dövründən - 1989-cu ildən Bakıda Tatar mədəniyyətinin həvəskarları klubu olan "Tuqan Tel" fəaliyyət göstərirdi.[1]

1990-cı ilin sentyabr ayından klub "Tuqan Tel Tatar Mədəniyyəti Cəmiyyəti" kimi yenidən təşkil olundu.Cəmiyyətin məqsəd və vəzifəsi Azərbaycanın tatar əhalisinin mühüm milli-mədəni tələbatını qarşılamaq, onun inkişafına yardım etmək, tatar xalqının tarixi, dili və adətlərinin öyrənmək, respublika əhalisini tatar mədəniyyəti, tarixi, adət və ənənləri ilə tanış etmək olmuşdur.

"Tuqan Tel" Tatar Mədəniyyəti Cəmiyyətinin nəzdində "Tatar dili", "İslamın əsasları" kursları fəaliyyət göstərir.1996-cı ildə Birliyin "Tuqan Tel" folklor ansamblı yaradılmışdır. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının ictimai həyatında fəal iştirak edir.Tatar Mədəniyyəti Cəmiyyəti tərəfindən Bayram şənlikləri, tanınmış tatar xadimlərinə həsr olunmuş tədbirlər, konsertlər təşkil edir. Hər il "Sabahtuy" bayramının keçirilməsi Azərbaycanda bir ənənəyə çevrilib. Bayram tədbirlərində Rusiya Federasiyasının Səfiri, Tatarıstan Nümayəndəliyinin rəhbərləri, bir sıra rəsmi şəxslər iştirak edirlər.2010-cu ildə keçirilən "Sabantuy" bayra-

[1] Dadaşov M. "Tatar Mədəniyyət Cəmiyyətinin sədri: Azərbaycan bizim doğma Vətənimizdir" // AZƏRTAC, – 2015, 4 iyul.

mında Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Vladimir Doroxin iştirak etmiş, Azərbaycanda müxtəlif millətlərin birgə yaşaması, millətlərin öz mədəni ənənələrini qoruması və inkişaf etdirməsi üçün lazımi şəraitin yaradıldığını qeyd etmişdir.[1] Səfir tədbir iştirakçılarına və qonaqlara Tatarıstan Respublikasının Prezidenti Rüstəm Minnixanovun müraciətini çatdırmışdır. Müraciətdə bu bayramın tatar xalqı üçün əhəmiyyəti qeyd edilərək bayramın keçirilməsi üçün yaradılan şəraitə görə minnətdarlıq bildirilmişdir.

"Tuqan Tel" Tatar Mədəniyyəti Cəmiyyətinin təşkil etdiyi tədbirlərdən biri də Avropa İttifaqının Qafqaz Mədəni Təşəbbüslər Şəbəkəsinin köməyi ilə keçirilən "Karqa botkası" ("Qarğa sıyığı") adlı qədim bahar bayramına həsr olunmuş tədbirdir. "Karqa botkası" ilk dəfə 2014-cü ildə Azərbaycanda qeyd olunmuşdur. Tədbirdə çıxış edən Tatarıstan Respublikasının Azərbaycandakı Daimi Nümayəndəsi Alfred Zakirov (iyun 2013 -may 2022) bildirib ki, "Karqa botkası" unudulmuş bahar bayramıdır. Onun dirçəldilməsi milli ənənələrin dirçəldilməsinə, xalqların yaxınlaşmasına xidmət edir.[2] Maraqlı keçən bayram şənliyində Azərbaycan və tatar xalqlarının mahnı və rəqsləri ifa edilmiş, yaşlılar tərəfindən sıyıq bişirilərək bir hissəsi qonaqlara paylanmışdır. Sıyığın digər hissəsi isə mütləq şəkildə quşlara saxlanmışdır. Bu səbəblə də bayram "Qarğa sıyığı" adlanır.

Azərbaycan mətbuatı ilə yanaşı, Tatarıstan Respublikasının mətbuatında və "Tatarıstan - novı vek" teleradio şirkətinin "Tatarlar" proqramında da tez-tez Tatarıstanın Azərbaycandakı Daimi Nümayəndəliyinin və tatar icmasının həyat tərzinə həsr olunmuş verilişlər göstərilir.[3]

"Tuqan tel" Tatar Mədəniyyəti Cəmiyyəti Azərbaycanda Rusiya Həmvətənlərinin İctimai Birliklərinin Əlaqələndirmə Şurasının üzvüdür.

---

[1] Tatar icması milli bayramını qeyd edib // Ekspress. – 2010, 10 avqust. – s. 2

[2] Tatar icması milli bayramını qeyd edib // Mədəniyyət, 2014. – 21 may. – s.2.

[3] Tatarıstan telekanalında Azərbaycanın tatar icması haqqında veriliş // Mədəniyyət. – 2014, 18 iyul.

Azərbaycanda tatar icması gənclərinin fəalı Ravil Aybuşevin rəhbəri olduğu “Yaşlık” Azərbaycan Tatar Gəncləri Mərkəzi də fəaliyyət göstərir. Mərkəz respublika gənclər təşkilatları ilə qarşılıqlı şəkildə öz fəaliyyətini həyata keçirir.[1] Mərkəzin eyniadlı “Yaşlık” ansamblı ölkənin mədəni həyatında fəal şəkildə iştirak edir.[2]

Azərbaycanın tatar icmasının nümayəndələri Azərbaycanı öz Vətənləri hesab edir və bildirirlər: “Biz Azərbaycan xalqının ayrılmaz tərkib hissəsiyik. Biz heç vaxt və heç bir məsələdə Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən, Azərbaycan hökuməti tərəfindən heç bir sıxıntıya məruz qalmamışıq. Biz tatar və rus dillərində danışırıq, Azərbaycan dilini ana dilimiz hesab edirik. Biz doğma Azərbaycanımızın naminə çalışır və yaradırıq. Biz Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində xidmət edirik. Biz müxtəlif qurumlarda vəzifələr tuturuq, Azərbaycanı sevirik və ona sadiqik”.[3]

Azərbaycanda Kazak Həmyerlilər Birliyi (Zemlyachestvo).

Rusiya İmperatriçası II Yekaterina (1762-1796) Zaporojye-Seçi məğlub etdikdən sonra yurd-yuvalarını itirən kazaklar yaşamaq üçün türk torpaqlarına üz tutdu. Stepan Razinin davamçılarının üsyanlarının yatırılmasından sonra vəziyyət sabitləşməyə doğru getsə də, sabitlik uzun sürmədi, Rusiya-Türkiyə müharibəsi (1787-1789) başladı. Kazaklar Rus-türk müharibəsi zamanı çətin dövrləri adlatmaq, sığınacaq tapmaq üçün Azərbaycan torpaqlarına köçməyə başladılar.

Azərbaycanda kazaklar haqqında ilkin rəsmi məlumatlar XVIII əsrə təsadüf edir. Bu məlumatlara Rusiya tərəfindən İranla öz sərhəddini qorumaq üçün göndərilən Lənkəran yaxınlığındakı kazak forpostunun atamanı general-briqadir Anton Andreeviç Qolovatovun (1732-1797) 1795-ci il hesabatlarında rast gəlinir.[4]

---

[1] Алиева С.И. Татары в Азербайджане: монография. – Казань: Институт истории им. Ш.Марджани АН РТ, – 2018. – 164 с. – s.149.

[2] Mehparə. “Tatarlarla azərbaycanlıları heç nə ayırmır, bizim ortaq dəyərlərimiz isə çoxdur” // Mədəniyyət. – 2012, 27 aprel. – s.2

[3] Azərbaycan tatarları ekstremist çağırışlara və erməni təcavüzünə qarşı bəyanatla çıxış ediblər // Azərbaycan. –2020, 9 oktyabr . – s.2

[4]Гасанов Ф. Землячество казаков Азербайджана // Вышка. – 2020, 7

Şimali Azərbaycanın Rusiya imperiyasının tərkibinə keçməsindən sonra – XIX əsrin birinci yarısından Lənkəran, Xaçmaz mahallarında, Prişibdə (Göytəpə), Şamaxının Çüxuryurd kəndində kazakların ilk yaşayış məskənləri yaranmağa başladı.

1917-ci ildə Rusiyada bolşeviklər hakimiyyətə gəldiqdən sonra vətəndaş müharibəsi şəraitində qolçomaqların, kazakların təqib edilməsi və repressiyalar nəticəsində didərgin düşən kazaklar XX əsrin 20-ci illərində Azərbaycanda özlərinə sığınacaq tapdılar.

SSRİ dağıldıqdan sonra talelərini Azərbaycanla bağlamış, Azərbaycanı özünə vətən kimi qazanmış kazaklar 1992-ci ildə Viktor Mereşkinin rəhbəri olduğu Azərbaycanda Kazak Həmyerlilər Birliyini təsis etdilər.[1] Birlik 16 noyabr 1994-cü ildə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən rəsmi qeydiyyata alınmışdır. Qədim kazak milli adət və ənənlərinin dirçəlişi, dini-əxlaqi dəyərlərin qorunub saxlanması, üzvlərin sosial və hüquqi müdafiəsinin təşkili, uşaqların kazak ruhunda tərbiyə edilməsi “Zemlyaçestvo” nun əsas məqsədi və vəzifəsidir.

Birliyin ali nümayəndəliyi- təmsilçisi Yığıncaqdır. Rəhbər orqanı atamanın rəhbərlik etdiyi İdarə Heyətidir.

“Zemlyaçestvo”nun 1500 üzvü vardır. Birlik Azərbaycandan kənarda fəaliyyət göstərən Kuban və Sibir kazak qoşunları ilə, eləcə də Rusiya Kazakları İttifaqı ilə əlaqə saxlayır.

Azərbaycanda Kazak Həmyerlilər Birliyi öz Nizamnaməsi əsasında fəaliyyət göstərir və özünün bayrağı vardır. Azərbaycanda Kazak Həmyerlilər Birliyinin atamanı seçki yolu ilə müəyyən edilir.[2]

Birlikdə İnformasiya və analitik şöbə, Qadınlar, Gənclər, Mədəniyyət və İncəsənət, Tibb, İdman, Tarix-arxeolgiya bölmələri fəaliyyət göstərir. Birliyin nəzdində Kazak musiqi ansamblı da fəaliyyət göstərir.

февраля. – s.3.

[1] Мурсалова М. Честь дороже жизни // Каспiй. – 2020, 14 марта. – s.3.

[2] Казаки Азербайджана избрали атамана / Азертадж 12 ноября, 2015 г. https://azertag.az/ru/xeber/Kazaki_Azerbaidzhana_izbrali_atamana-901297.

“Öz adamlarımız”[1] olan kazaklar Azərbaycanı özlərinə Vətən hesab edir və Azərbaycan xalqına, onun adət-ənənələrinə hörmətlə yanaşırlar.

Azərbaycanda yaşayan kazaklar döyüşkən xalq kimi tanınır. Şamaxının Çüxuryurd kəndindən olan Nikolay Şverdyayev Sovet İttifaqı Qəhrəmanıdır. O, Azərbaycanda Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur. Azərbaycan kazaklarının atamanı, general Viktor Mereşkin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı bildirdi ki, “münaqişə müharibə yolu ilə həll ediləcəksə, Azərbaycan öz ərazisində müharibə aparmalı olacaq, öz ərazisini işğalçılardan təmizləyəcək”. V.Mereşkin bu məsələnin həllində kazakların Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iradəsinə və qətiyyətinə inandıqlarını ifadə etmişdir. Onun sözlərinə görə, yalnız Prezident İlham Əliyevin tutduğu mövqeyi, müdrik siyasəti Dağlıq Qarabağ problemini həll edə biləcək.[2] O, həmçinin Azərbaycan ordusunun yüksək səviyyədə formalaşdığını qeyd edirdi.

Kazaklar I Qarabağ müharibəsi zamanı vətənin müdafiəsinə qalxmış, vətənə olan sevgisini nümayiş etdirərək, könüllü şəkildə Azərbaycanın Milli Ordusunda xidmət edərək Qarabağda torpaqlarımızın yadelli erməni işğalçılarından azad olunması üçün fədakarcasına döyüşmüşdülər. Onlardan 4 nəfəri şəhid, 15 nəfəri isə əlil olmuşdur. Kazak döyüşçülərimizdən olan Vladislav Plotnikov Qarabağda erməni işğalçılarına qarşı gedən qızğın döyüşdə göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdür. Qəhrəmanın adını əbədiləşdirmək üçün Bakı küçələrindən birinə onun adı verilmişdir. Azərbaycan kazaklarının atamanı qeyd edir ki, “kazaklar hər zaman Azərbaycan xalqının yanındadır”.[3]

---

[1] И.Асадова. «Свои люди. Азербайджан» // Эхо. –2013, 20 ноября. – с.8.

[2] Elnur. "Kazaklar yalnız Azərbaycan prezidentinə inanırlar". Viktor Mereşkin: "Ondan başqa Dağlıq Qarabağ problemini heç kim həll edə bilməyəcək" // Həftə içi. – 2009, 19 fevral. – s. 4.

[3] Казаки в Азербайджане готовы сразиться за Карабах

Azərbaycanda Kazak Həmyerlilər Birliyi elmin imkişafına göstərdiyi qayğıya, kazakların tarixi, mədəni vətənpərvərlik ənənələrinin möhkəmlənməsinə verdiyi töhvəyə, ekstremizmə və terrorizmə qarşı mübarizəsinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi Ataman Anton Qolovatı ordeni ilə mükafatlandırmışdır.[1]

1994-cü ildən Kazak Həmyerlilər Birliyinin atamanı olan V. Mereşkin 2015-ci ildə vəfat etdikdən sonra yeni ataman seçilməsi üçün Birliyin iclası keçirildi. İclasda iştirak edən 106 nəfərin yarıdan çoxu stajlı kazaklar idi. Rusiya Həmvətənləri Təşkilatlarının Koordinasiya Şurasının sədri U.Myasoutov, kilsə və Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin nümayəndələri də iclasda iştirak edirdi. Y.S.Çigiryov səs çoxluğu ilə Kazak Həmyerlilər Birliyinin atamanı seçilmişdir.[2]

Kazak Həmyerlilər Birliyinin üzvü, Azərbaycanın şimal bölgəsinin atamanı Sergey Kasikov “Trend” agentliyinə bildirib ki, Azərbaycan erməni işğalçılarına qarşı ədalətli müharibə aparır. Onun fikrincə bu müharibə separatçılara və terroristlərə qarşıdır. “Plastun” döyüş klubunun rəhbəri olan S.Kasikov qeyd etmişdir ki, klubun üzvləri dağlarda və meşələrdə döyüşmək qabiliyyətinə malikdir və onlar II Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan ordusu sıralarında doğma torpaqlarını qəhrəmanlıqla müdafiə etmişlər. Ataman qeyd edir ki, “Kazaklar bir dəfə Vətənə and içirlər. Biz Azərbaycanın tərəfindəyik”[3]

Qeyd etdiyimiz kimi, kazaklar döyüşkən xalq kimi tanınır və hələ I Qarabağ müharibəsində fəal şəkildə döyüşlərə qatılmışdılar. 44 gün davam edən II Qarabağ müharibəsi zamanı da

---

https://aze.az/news_kazaki_v_azerbaydzhane_75245.html.04 Апрель 2012 г.

[1]Президент Азербайджана Ильхам Алиев награжден орденом имени Атамана Антона Головатого «Землячества казаков Азербайджана» http://interfax.az/view/537688. 04.04.2012.

[2]Azərbaycan kazaklarının yeni atamanı https://www.turan.az/ext/news/2015/11/free/Want_to_Say/az/34761.htm/00212.11.2015

[3] Казачий атаман: Мы воюем за Азербайджан против армянских террористов // Мусават. – 2020, 6 октября. – s.3.

Azərbaycanı özünə Vətən hesab edən kazaklar könüllü şəkildə ordu sıralarına yazılırdılar. II Qarabağ müharibəsi ərəfəsində Kazak Həmyerlilər Birliyinin Gənclər Təşkilatının başçısı Ruslan Sleptsov qeyd etmişdir ki, "Birliyin 11 üzvü könüllü şəkildə cəbhəyə gedərək döyüş yoldaşları ilə birgə torpaqlarımızı işğalçılardan azad edirlər. Bizim üçün Azərbaycan həyatımızı qurban verməyə hazır olduğumuz Vətəndir".[1]

Bu gün kazaklar həm Birlik olaraq həm də fərd olaraq Azərbaycanın ictimai siyasi həyatında bərabərhüquqlu vətəndaş kimi fəal iştirak edirlər.

Kazak Həmyerlilər Birliyi Azərbaycanda Rusiya Həmvətənlərinin İctimai Birliklərinin Əlaqələndirmə Şurasının üzvüdür.[2]

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasındakı əlaqələr müstəqilliyin ilk ilərində bəzi gərginliklərin olduğuna baxmayaraq yüksələn xəttlə inkişaf edir. Hazırda bu əlaqələr və münasibətlər müttəfiqlik səviyyəsinə gəlib çatmışdır. 22 fevral 2022-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin imzaladıqları "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə" bunu bir daha sübut edir. Azərbaycanda Rusiya Federasiyasının diplomatik korpusu, Tatarıstan Respublikasının və Dağıstan Respublikasının Daimi Nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir.

Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi Azərbaycanda rus dilinin və mədəniyyətinin təbliğində, təhsil sahəsində geniş fəaliyyət göstərir.

Multikultural dəyərlərə və vicdan azadlığına sahib olan Azərbaycan Respublikası ərazisində yaşayan bütün millətlərə tolerantlıq nümayiş etdirir. Bu millətlər Azərbaycanın bərabərhüquqlu vətəndaşıdır və onlara qarşı heç bir ayrı-seçkilik qoyul-

[1]Казаки Азербайджана идут на фронт: пора азербайджанцам возвращать Карабах. https://aze.az/kazaki-azerbajdzhana-idut-na-front-pora-azerbajdzhancam-vozvrashhat-karabah.html

[2]http://www.azkazaki.az; https://azerbaijan.mid.ru/cossacks

mur. Hər bir millətin sərbəst şəkildə öz təşkilatı fəaliyyət göstərir. Azərbaycanda Rus İcması, Rus Mədəniyyət Mərkəzi, Tuqan Tel Tatar Mədəniyyəti Cəmiyyəti, Azərbaycanda Kazak Həmyerlilər Birliyi (Zemlyachestvo) fəaliyyət göstərir. Bu təşkilatlar və onların üzvləri Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir. Belə ki, Prezident, Milli Məclis və bələdiyyə seçkilərində onlar fəallıq göstərirlər. Bu təşkilatlar və onların üzvləri öz milli bayramları ilə yanaşı, Azərbaycan xalqının milli və dövlət bayramlarını birgə qeyd edirlər. Onlar Azərbaycanı özünə Vətən hesab edərək I və II Qarabağ müharibəsində torpaqlarımızın azad edilməsində də fəallıq göstərmişdir.

II. AZƏRBAYCAN- RUSİYA ƏLAQƏLƏRİNƏ HƏSR OLUNMUŞ KİTABLARIN XRONOLOGIYASI

I.1 *Azərbaycan dilində*

1995

1. Azərbaycan tarixi problemlərinin gənc tədqiqatçılarının üçüncü Respublika elmi konfransının məruzələr məcmuəsi “Tarixi keçmişsiz bu günümüz və gələcəyimiz yoxdur” (Bakı, 1995) = Без истории нет настоящего и будущего /Red. heyəti. H.Qəniyev [və b.]; Azərbaycan Tarixi Tədqiqatçılarının Müstəqil Assosiasiyası; "LUKoyl" Neft Şirkəti Səhmdar Cəmiyyəti (Rusiya). – Bakı: Azərbaycan, – 1995. – 304 s.

1996

2. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə].Azərbaycan Respublikası-nın Prezidenti Heydər Əliyevin 1993-1994-cü illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.1. – 1996. – 267 s.

1997

3. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1995-1996-cı illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.2. – 1997. – 761 s.
4. Azərbaycan-Rusiya: Dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafında yeni mərhələ. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri / tərt. ed. O. Sadıxov. = Азербайджан-Россия: Новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества. – Bakı: Şərq-Qərb, – 1997. – 164 s.

5. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.1. – 1997. – 612 s.
6. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. Bakı: Azərnəşr, – 1997. – c.2. – 362 s.
7. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.3. – 1997. – 488 s.
8. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.4. – 1997. – 528 s.
9. Qasımov, M.C. Azərbaycanın xarici siyasəti: konsepsiya məsələləri / M. Qasımov; elmi red. H. Əlibəyli. – Bakı: Mütərcim, – 1997. – 124 s.

1998

10. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1997-ci ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.3. – 1998. – 776 s.
11. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.5. – 1998. – 500 s.
12. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.6. – 1998. – 512 s.
13. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.7. – 1998. – 520 s.
14. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.8. – 1998. – 500 s.
15. Həsənov, Ə. Azərbaycanın xarici-siyasəti (1991-1996) / Ə. Həsənov. – Bakı: Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, – 1998. – 315 s.

1999

16. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1998-ci ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.4. –1999. –520 s.

17. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1999-cu ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.5. – 1999. – 476 s.
18. Həbiboğlu, V. Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu / V. Həbibboğlu; red. V. Arzumanlı; AMEA Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu. – Bakı: Qartal, – 1999. – 120 s.
19. Quluzadə, V. Gələcəyin üfüqləri. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti barədə mülahizələr, müsahibələr, şərhlər / V. Quluzadə. – Bakı: Azərbaycan, – 1999. – 288 s.

2000

20. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.9. – 2000. – 466 s.
21. Heydər Əliyev: Azərbaycan bütün azərbaycanlıların vətənidir: azərbaycanlıların ümumrusiyakonqresində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin nitqi: Moskva, 22 iyun 2000-ci il / Əliyev Heydər. – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2000. – 143 s.
22. Svyatoxovski, T. Rusiya və Azərbaycan: sərhədyanı bölgə keçid dövründə / T. Svyatoxovski. – Bakı: XUN, – 2000. – 372 s.

2001

23. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində yeni mərhələ: Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V. Putinin Azərbaycana rəsmi səfəri: (9-10 yanvar 2001-ci il) / tərt. ed. T. Əhmədov, H. Musayev. – Bakı: Qismət, – 2001. – 184 s.
24. Heydər Əliyev: minilliklərin qovuşuğında / Əliyev Heydər. – Bakı: XXIYNE, – 2001. – 183 s.
25. Heydər Əliyev mədəni irsimizin keşiyində: [2 cilddə] /Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyi. – Bakı: –c.1. – 2001. – 438 s.
26. Heydər Əliyev mədəni irsimizin keşiyində: [2 cilddə] / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyi. – Bakı: – c.2. – 2001. – 548 s.

27. Həbiboğlu, V. Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu / V. Həbiboğlu – Bakı: Qartal, – 2001. – 358 s.
28. Kərimli, E. Moskvada Azərbaycan diasporu / E. Kərimli – Bakı: Şuşa, – 2001. – 239 s.
29. Şərq və Qərb: Ortaq mənəvi dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr: Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – Bakı: Elm, –2001. – 157 s.

2002

30. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.10. – 2002. – 472 s.
31. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.11. – 2002. – 452 s.
32. Həsənov, S.S. Dövlətlərarası münasibətlərdə Xəzərin statusu məsələsi (siyasi-hüquqi aspekt) / S. Həsənov. – Bakı: Elm, – 2002. – 176 s.

2003

33. Azərbaycanda mədəniyyət siyasəti / kitabı hazırlayanlar: S. Məmmədəliyeva, N. Axundova. – Bakı: Nağıl evi, – 2003. – 232 s.
34. Əliyev, A. Azərbaycanın iqtisadi siyasəti: Azərbaycanın xarici ticarət-iqtisadi əlaqələri / A. Əliyev; ön söz H. Allahverdiyev. – Bakı: Qanun, – 2003. – 323 s.
35. Furman, D.E. Azərbaycan və Rusiya. Müstəqilliyimizin on illiyi / D. Furman. – Bakı: – 2003. – 437 s.
36. Xəlilov (Ulusel), R. Mədəniyyətlərin ipək yolu. Azərbaycandan dünya məkanına / R. Xəlilov (Ulusel). – Bakı: Təhsil, – 2003. –185 s.
37. Məmmədov, R. Rusiya: ziyalılarımız, mətbuatımız, münasibətlərimiz / R.Məmmədov; red. A. İsabəyli. – Bakı: Şirvannəşr, – 2003. – 110 s
38. Müstəqilliyimizin on illiyi: uğurlarımız, itkilərimiz / red. Ə.Abbasov. – Bakı: Yeni nəsil, – 2003. – 437 s.

39. Süleymanov, Ə.S. Neva sahillərində görüşlər / Ə. Süleymanov; red. R. Ulusel. – Bakı: Əbilov, Zeynalov və oğulları, – 2003. – 369 s.

2004

40. Azərbaycanda mədəniyyət siyasəti. – Bakı: Azərbaycan, – 2004. – 97 s
41. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.12. – 2004. – 432 s.
42. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.13. – 2004. – 520 s.
43. Məmmədov, Z. Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri / Z.Məmmədov. – Bakı: – 2004. – 174 s.

2005

44. Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət. Məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi. – Bakı: Səda, – 2005. – 490 s.
45. Həsənov, Ə. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti / Ə. Həsənov. – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2005. – 752 s.
46. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.14. – 2005. – 520 s.
47. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.15. – 2005. – 528 s.
48. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2005 / ön söz: H. Əliyev Fondunun Prezidenti M. Əliyeva. – Bakı: – 2005. – 103 s.
49. Mehdiyev, R. Azərbaycan: qloballaşma dövrünün tələbləri /Mehdiyev R. – Bakı: XXI YNE, – 2005. – 463 s.
50. Rəhimli, R. H. Şimali Qafqazda etnosiyasi vəziyyətin Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsiri: (1991-1997): / tarix elmləri namizədi dis. / – Bakı, 2005. – 154 s.
51. Rəhimli, R. H. Şimali Qafqazda etnosiyasi vəziyyətin Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsiri: (1991-1997): / tarix elmləri namizədi dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2005. – 26 s.

2006

52. Azərbaycan və Rusiya 2006: Statistik məcmuə = Азербайджан и Россия. 2006: Статистический сборник /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, Rusiya Dövlət statistikasının Federal xidməti; Red. heyəti: A. A, Məmmədov, İ. S. Ulyanov [və b.]. – Bakı: Moskva: – 2006. – 304 s.
53. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H.Ə. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.16. – 2006. – 552 s.
54. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.17. – 2006. – 258 s.
55. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.18. – 2006. – 552 s.
56. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.19. – 2006. – 528 s.
57. Həbiboğlu, V. Azərbaycan diasporu yeni mərhələdə / V. Həbiboğlu; elmi red., ön sözün müəl. V. Arzumanlı, rəy. Ə. Tağıyev. – Bakı: Elm, – 2006. – 264 s.
58. Heydər Əliyev Fondu / ön söz: Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti M.Əliyeva. – Bakı: – 2006. – 129 s.
59. Kitabxanalar biliklər cəmiyyətində (ikidilli). Azərbaycan-Rusiya layihəsi / tərt. ed. S. Məmmədəliyeva; elmi red. L. Məmmədova; elmi məs. M. Opyonkov; Azərbaycan Respubublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi; Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kütləvi Kommunikasiyalar Nazirliyi; Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kinematoqrafiya üzrə Federal Agentliyi"; "İnformasiya hamı üçün" Yunesko Proqramının Rusiya Komitəsi. – Bakı: Nurlar NPM, – 2006. – 516 s.
60. Sayadov, S. XX əsr: Azərbaycan və dünya / S.Sayadov. – Bakı: Elm, – 2006. – 186 s.

2007

61. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.20. – 2007. – 536 s.

62. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.21. – 2007. – 480 s.
63. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.22. – 2007. – 528 s.
64. Xəzər nefti. Azərbaycanın strategiyası. Regionun gələcəyi: iqtisadiyyat qəzetinin xüsusi buraxılışı / layihənin rəhbəri. Z. Səmədzadə; layihəni işləyənlər. R. Balayev, A. Səmədzadə, S.Yunisov [və b.]. Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı. – Bakı: CBS Polygraphic Production, – 2007. – 204 s.
65. Xoşməramlı səfir: [5 cilddə] / tərt. ed. Ş.Əhmədov; elmi red. A. Naxçıvanlı. – Bakı: Şəms, – c .5. – 2007. – 160 s.
66. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2007. – Bakı: – 2007. – 48 s.

2008

67. Azərbaycan tarixi: [7 cilddə] / red. T. Qaffarov. – Bakı: Elm, – c.7. – 2008. – 608 s.
68. Azərbaycan-Rusiya (tövsiyə ədəbiyyat göstəricisi) / tərt. ed. Y. Məmmədova, T. Qarayeva. – Bakı: M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası, – 2008. – 42 s.
69. Azərbaycan - Rusiya İşgüzar Əməkdaşlıq Palatası. Zərifə Salahovaya həsr olunur. – Bakı: – 2008. – 263 s.
70. Beynəlxalq mədəni əlaqələr: [2 cilddə]. – Bakı: Sabah, – c. 1. – 2008. – 652 s.
71. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.23. – 2008. – 480 s.
72. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.24. – 2008. – 504 s.
73. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.25. – 2008. – 520 s.
74. Əliyev, H.Ə. XXI əsr: Azərbaycan – MDB ölkələri (humanitar əlaqələr, 1991-2005-ci illər) / H. Əliyev. – Bakı: ULU, – 2008. – 316 s.
75. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 1. – 2008. – 424 s.

76. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar: [3 cilddə]. – Bakı: Nurlar NRM, – c. 1. – 2008. – 467 s.
77. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar: [3 cilddə]. – c.2. – Bakı: Nurlar NRM, – 2008. – 362 s.
78. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar. [3 cilddə]. – Bakı: Nurlar NRM, – c.3. – 2008. – 218 s.
79. Mehdiyev, R. Demokratiya yolunda: irs haqqında düşünər-kən / R.Mehdiyev. – Bakı: Şərq-Qərb, – 2008. – 791 s.
80. Mehdiyev, R. Yeni siyasət: inkişafa doğru: [2 cilddə] / R. Mehdiyev – Bakı: Azərbaycan, – c. 1. – 2008. – 581 s.
81. Prezident İlham Əliyev və mədəniyyət: [2 cilddə]. – Bakı: İdeal Print, – c. 2. – 2008. – 568 s.

2009

82. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2004: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 1. – 2009. – 798 s.
83. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2004: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 2. – 2009. – 1015 s.
84. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2005: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 631 s.
85. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2005: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 2. – 2009. – 687 s.
86. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2006 / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – 2009. – 439 s.
87. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2007: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 704 s.

88. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2007: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.2. – 2009. –1038 s.
89. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2008: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 655 s.
90. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2008: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.2. – 2009. – 423 s.
91. Beynəlxalq mədəni əlaqələr: [2 cilddə]. – Bakı: Sabah, – c.2. – 2009. – 398 s.
92. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.26. – 2009. – 512 s.
93. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.27. – 2009. – 496 s.
94. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.28. – 2009. – 480 s.
95. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.29. – 2009. – 480 s.
96. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.26. – 2009. – 512 s.
97. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 2. – 2009. – 432 s.
98. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 3. – 2009. – 416 s.
99. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 4. – 2009. – 400 s.
100. Rəhimli, R.H. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində Şimali Qafqaz faktoru (1991-1997) / R. Rəhimli. – Bakı: Elm, –2009. – 199 s.

2010

101. Azərbaycanın statistik göstəriciləri 2010. Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsi. – Bakı: Səda. – 2010. – 720 s.

102. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.30. – 2010. – 520 s.
103. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.31. – 2010. – 512 s.
104. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.32. – 2010. – 512 s.
105. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 5. – 2010. – 392 s.
106. Hüseynova, L. Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı: Böyük yolun tarixi / L. Hüseynova. – Bakı: "E.L." NPŞ MMC, – 2010. – 275 s.
107. Xəlilov (Ulusel), R. Heydər Əliyev və Azərbaycan – Dünya münasibətləri: siyasətdən mədəniyyətədək / R. Xəlilov (Ulusel). – Bakı: İdeal-Print, – 2010. – 608 s.
108. Novruzova G. T. Rusiya Federasiyasında Azərbaycan diasporu: tarixi-demoqrafiya problemləri (1989-2002-ci illər): / tarix üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2010. – 29 s.
109. Səfərov, H. Azərbaycan-Rusiya siyasi münasibətlərinin əsas istiqamətləri və xarakterik xüsusiyyətləri: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. / – Bakı, 2010. – 164 s.

2011

110. Abbasov, N. Mədəniyyət siyasəti və mədəni irs: kulturoloji təhlil / N. Abbasov; elmi red. V. Cəfərov; rəyçi İ. Hüseynov [və b.] – Bakı: ADMİU, – 2011. – 218 s.
111. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.33. – 2011. – 480 s.
112. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.34. – 2011. – 488 s.
113. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.35. – 2011. – 520 s.
114. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.36. – 2011. – 512 s.

115. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.37. – 2011. – 520 s.
116. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.38. – 2011. – 480 s.
117. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 6. – 2011. – 416 s.
118. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 7. – 2011. – 408 s.
119. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 8. – 2011. – 408 s.
120. Əliyev İ., Medvedev D. XXI əsrin humanitar çağırışları / İ. Əliyev, D. Medvedyev. – Moskva: İTAR – TASS, – 2011. – 247 s.
121. Mahmudov, Y. Heydər Əliyev ideyalarının zəfər yürüşü / Y. Mahmudov. – Bakı: Təhsil, – 2011. – 547 s.
122. Musayev, İ. Azərbaycanın xarici siyasəti: [3 hissədə]. Cağdaş beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti / İ. Musayev; elmi red. H. Hacıyeva ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU, "Diplomatiya və müasir inteqrasiya prosesləri" kafedrası. – Bakı: Bakı Universiteti, – h.1. – 2011. – 775 s.
123. Səfərov, P.Ş. Azərbaycan Respublikası Rusiya-İran və Türkiyənin geosiyasi maraqlarında / P. Səfərov; elmi red. M. C. Qasımlı. – Bakı: Elm və təhsil, – 2011. – 263 s.

2012

124. Azərbaycan diasporu. Ensiklopedik məlumatlar toplusu / tərt.ed. M.Seyidbəyli. – Bakı: – 2012. – 654 s.
125. Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi = Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775.

126. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.39. – 2012. – 480 s.
127. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 40. – 2012. – 512 s.
128. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 41. – 2012. – 488 s.
129. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 42. – 2012. – 472 s.
130. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 9. – 2012. – 411 s.
131. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 10. – 2012. – 408 s.

2013

132. Azərbaycan və Rusiya. 2013: statistik məcmuə / Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi; Rusiya Dövlət Statistikasının Federal Xidməti; red. heyəti R. Salimov, A. L. Keveş [və b.] = Азербайджан и Россия. 2013: статистический сборник / Гос. Комитет Азерб. Респ. по статистике; Федеральная служба гос. статистики России; ред. кол. Р. Салимов, А. Кевеш [и др.]. – Bakı: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.
133. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2010 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikası Xarici İşlərNazirliyi. – Bakı: CoolPrintMMC, – h.1. – 2013. – 1031 s.
134. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2010 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: CoolPrintMMC, – h.2. – 2013. – 606 s.
135. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 43. – 2013. – 464 s.
136. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 44. – 2013. – 376 s.

137. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 45. – 2013. – 384 s.
138. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 46. – 2013. – 496 s.
139. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 11. – 2013. – 400 s.
140. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 12. – 2013. – 400 s.
141. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 13. – 2013. – 408 s.
142. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 14. – 2013. – 400 s.
143. 30 tarixi səfər: Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin rəsmi və dövlət səfərləri: (1993-2003) / Heydər Əliyev İrsinin Araşdırma Mərkəzi; elmi məsl. E. Süleymanov; red. G. Nəsibov, L. Atakişiyeva, T. Məmmədli, İ. Muxtarova; red. - dilçi M. Babayeva; dizayner E. İsmayılov. – Bakı: CBS, – 2013. – 359 s.

2014

144. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2011 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: Season MMC, – h.1. – 2014. – 911 s.
145. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2011 [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: Season MMC, – h.2. – 2014. – 335 s.
146. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun materialları (31 oktyabr – 1 noyabr 2013-cü il): [2 cilddə]. – Bakı: Şərq-Qərb, – c. 1. – 2014. – 368 s.
147. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun materialları (31 oktyabr – 1 noyabr 2013-cü il): [2 cilddə]. – Bakı: Şərq-Qərb, – c. 2. – 2014. – 376 s.
148. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 15. – 2014. – 384 s.
149. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 16. – 2014. – 376 s.

150. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 17. – 2014. – 392 s.
151. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 18. – 2014. – 424 s.
152. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 19. – 2014. – 392 s.
153. Məmmədov, E. Müasir dövrdə Azərbaycan - Rusiya əlaqələri / E.Məmmədov. – Bakı: Yazıçı, – 2014. – 184 s.
154. Rəfili, O. K. Borcumu ver, Rusiya / O. Rəfili; red. R. Rəfiyeva. – Bakı: Elm və təhsil, – 2014. – 346 s.

2015

155. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 20. – 2015. – 408 s.
156. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 21. – 2015. – 392 s.
157. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 22. – 2015. – 384 s.
158. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 23. – 2015. – 400 s.
159. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 24. – 2015. – 408 s.
160. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 25. – 2015. – 408 s.
161. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 26. – 2015. – 400 s.
162. Həsənov, Ə. Azərbaycanın geosiyasəti / Ə. Həsənov. – Bakı: Zərdabi LTD MMC, – 2015. – 1056 s.
163. Qasımlı, M. Azərbaycanın xarici siyasəti (1991-2003): [2 hissədə] / M.Qasımlı. – Bakı: Mütərcim, – h. 1. – 2015. – 548 s.
164. Qasımlı, M. Azərbaycanın xarici siyasəti (1991-2003): [2 hissədə] / M.Qasımlı. – Bakı: Mütərcim, – h.2. – 2015. – 660 s.

2016

165. Azərbaycan diasporu: tarix və müasirlik / M. Seyidbəyli, Z. Əsgərova, A. Qasımova; elmi red. M. Seyidbəyli; AMEA A.A. Bakıxanov adına Tarix İnstitutu. – Bakı: Turxan NPB, – 2016. – 384 s.
166. Azərbaycan-Rusiya elmi-praktiki konfransının materialları. "Gənclər-İnnovasiyalar-Kitabxanalar" (2016, Gəncə) / tərt.ed. L. Məmmədova, X. Məmmədov; tərc. ed. O. Qəbələli; elmi məsləhətçi V. Əliyev. = Материалы Азербайджанско-российской научно-практической конференции "Молодежь-Инновации-Библиотеки". – Bakı: Renessans-A, – 2016. – 255 s.
167. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 27. – 2016. – 400 s.
168. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 28. – 2016. – 416 s.
169. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 29. – 2016. – 400 s.
170. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 30. – 2016. – 408 s.
171. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 31. – 2016. – 392 s.
172. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 32. – 2016. – 394 s.
173. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 33. – 2016. – 392 s.
174. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 34. – 2016. – 404 s.
175. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 35. – 2016. – 396 s.
176. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 36. – 2016. – 400 s.
177. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2014: albom. – Bakı: Elm və təhsil, – 2016. – 473 s.
178. Müstəqil Azərbaycanın 25 ili səfirlərin gözü ilə” (məqalələr toplusu). – Bakı: “BEST-TMS” MMC, –2016. –645 s.

2017

179. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas istiqamətləri: 1991-2016: məqalələr toplusu /Azərb. Resp. Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi; Red. F. Məmmədov, C. Vəliyev, A. Məmmədov. – Bakı: Poliart, – 2017. – 903 s.
180. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 37. – 2017. – 400 s.
181. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 38. – 2017. – 400 s.
182. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 39. – 2017. – 400 s.
183. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 40. – 2017. – 408 s.
184. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 41. – 2017. – 400 s.
185. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 42. – 2017. – 400 s.
186. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 43. – 2017. – 400 s.
187. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 44. – 2017. – 400 s.
188. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 45. – 2017. – 400 s.
189. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 46. – 2017. – 400 s.
190. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 47. – 2017. – 400 s.
191. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 48. – 2017. – 400 s.
192. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 49. – 2017. – 400 s.
193. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 50. – 2017. – 400 s.
194. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 51. – 2017. – 400 s.

195. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 52. – 2017. – 400 s.
196. Kərimli, İ.Q.Rusiyanın cənubi Qafqaz siyasəti və Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri: / tarix üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2017. – 29 s.
197. Məmmədov, H.N., Əzizova, M. Ə. Rusiya Federasiyasının xarici siyasəti / H. Məmmədov, M. Əzizova; elmi red. Ə. Əsgər; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi; Bakı Slavyan Un-ti. – Bakı: Mütərcim, – 2017. – 166 s

2018

198. Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri. Statistik məcmuə. –Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, – 2018. – 492 s.
199. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 53. – 2018. – 400 s.
200. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 54. – 2018. – 400 s.
201. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 55. – 2018. – 400 s.
202. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 56. – 2018. – 400 s.
203. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 57. – 2018. – 392 s.
204. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.58. – 2018. – 394 s.
205. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 59. – 2018. – 400 s.
206. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 60. – 2018. – 400 s.
207. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 61. – 2018. – 400 s.
208. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 62. – 2018. – 400 s.
209. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 63. – 2018. – 400 s.

210. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 64. – 2018. – 400 s.
211. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 65. – 2018. – 400 s.
212. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 66. – 2018. – 400 s.
213. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 67. – 2018. – 400 s.
214. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 68. – 2018. – 400 s.
215. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 69. – 2018. – 400 s.
216. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 70. – 2018. – 400 s.
217. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 71. – 2018. – 400 s.
218. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 72. – 2018. – 400 s.
219. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 73. – 2018. – 400 s.
220. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 74. – 2018. – 400 s.
221. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 75. – 2018. – 400 s.
222. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 76. – 2018. – 400 s.
223. Heydər Əliyev: şəxsiyyət, missiya, irs = Гейдар Алиев: личность, миссия, наследие / Rusiya-Azərbaycan tarixi-sənədli sərgisi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, Heydər Əliyev Mərkəzi, Rusiya Federasiyası Prezidentinin Administrasiyası, Federal Arxiv Agentliyi, Rusiya Dövlət İqtisadiyyat Arxivi. – Moskva: Kuçkovo pole; – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2018. – 344 s.

224. Qəzənfərqızı, A. Azərbaycan-qumuq folklor əlaqələri / A. Qəzənfərqızı. – Bakı: Elm və təhsil, – 2018. – 160 s.
225. Ramazanov, Q. Z. Silahlı münaqişə zonalarında jurnalist fəaliyyətinin nəzəri və praktik aspektləri (Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə mətbuatının materialları əsasında, 1991-2011-ci illər: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2018. – 22 s.
226. Şiriyev, E. F. Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyi üzrə əmək müqaviləsinin müqayisəli təhlili: / hüquq üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2018. – 26 s.

2019

227. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 77. – 2019. – 400 s.
228. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 78. – 2019. – 400 s.
229. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 79. – 2019. – 400 s.
230. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 80. – 2019. – 400 s.
231. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 81. – 2019. – 392 s.
232. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 82. – 2019. – 392 s.
233. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 83. – 2019. – 392 s.
234. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 84. – 2019. – 392 s.
235. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 85. – 2019. – 392 s.
236. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 86. – 2019. – 392 s.
237. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 87. – 2019. – 392 s.

238. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 88. – 2019. – 392 s.
239. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 89. – 2019. – 392 s.
240. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 90. – 2019. – 392 s.
241. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 91. – 2019. – 392 s.
242. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 92. – 2019. – 392 s.
243. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 93. – 2019. – 392 s.
244. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 94. – 2019. – 392 s.
245. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 95. – 2019. – 392 s.
246. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 96. – 2019. – 392 s.
247. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 97. – 2019. – 392 s.

2020

248. Azərbaycan Dmitri Yermakovun fotoşəkillərində (İzomaterial) = Azerbaijan in photos by Dmitri Yermakov / AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi; mətn F. Bağırov; elmi red. N. Vəlixanlı; tərc. İ. Kəngərli; dizayn A. İsmayılova. – Bakı: Elm və təhsil, – 2020. – 24 s.
249. Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyi üzrə əmək müqaviləsi: (müqayisəli-hüquqi təhlil). – Bakı: Hüquq Yayın Evi, – 2020. – 223 s.
250. Azərbaycan və MDB ölkələri sənətşünaslığının aktual problemləri /red. heyəti: Ə. Salamzadə, X. Zeynalov, A. Qalimjanova. Beynəlxalq elmi konfransının materialları (Bakı). – Bakı: AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutu, – 2020. – 197 s.

251. Azərbaycan zəfəri: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciəti: 10 noyabr 2020-ci il / Miniatür kitab muzeyi. – Bakı: [n. y.], – 2020. –263 s. (Mətn paralel olaraq Azərbaycan, rus və ingilis dillərindədir).
252. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 98. – 2020. – 392 s.
253. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 99. – 2020. – 388 s.
254. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 100. – 2020. – 400 s.
255. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.101. – 2020. – 392 s.
256. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 102. – 2020. – 392 s.
257. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, –c. 103. – 2020. – 392 s.
258. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 104. – 2020. – 400 s.
259. Əliyev, İ.H. İnkişaf-məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, c. 105. – 2020. – 391 s.
260. Əliyev N. Dərbənd: tarixi oçerklər / N. Əliyev; elmi red. İ. Hüseynova; baş red. S. Nuriyev; red. Q. Hacıyev; Azərb. Resp. Silahlı Qüvvələri Hərbi Akad. – Bakı: Afpoliqraf, – 2020. – 599 s.
261. Əsədullayeva L. (Leyla Şah). Azərbaycan xarici səfirlərin gözü ilə = Azerbaijan through the eyes of foreign ambassadors / L. Əsədullayeva Azərbaycan dilində red. Ə. Cahangir, ingilis dilində tərc. və red. M. Əsədullayeva; dizayner Ü. Qayıbova. – Bakı: [n. y.], – 2020. – 235 s.
262. Qafqazşünasların II Beynəlxalq Forumu = 2nd International forum of the Caucasus studies scholars. Bakı, 23-24 may 2019. Elmi məruzələr: [2 cilddə]. – Bakı: RS Poliqraf, – c. 1. – 2020. – 471 s.

263. Qafqazşünasların II Beynəlxalq Forumu = 2nd International forum of the Caucasus studies scholars. Bakı, 23-24 may, 2019. Elmi məruzələr: [2 clddə]. – Bakı: RS Poliqraf, – c. 2. – 2020. – 563 s.
264. Mirzəzadə L., Feyziyeva G. Rusiya Federasiyasının Çeçenistan Respublikası: daxili ictimai-siyasi şərait / elmi red. R. Dadaşova; AMEA, Qafqazşünaslıq İn-tu. – Bakı, RS Poliqraf MMC, – 2020. – 215 s.

2021

265. Azərbaycanda turizm: statistik məcmuə- 2021 /Azər-baycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi; məcmuənin hazırl. ümumi rəhbərlik T. Budaqov; buraxılış üzrə məs. Xidmət statistikası şöbəsi. – Bakı: Azərb. Resp. Dövlət Statistika Komitəsi, – 2021. – 96 s.
266. Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri: statistik məcmuə 2021 = Demographic indicators of Azerbaijan / Azərb. Resp-nın Dövlət Statistika Komitəsi; məcmuənin ümumi rəhbəri T. Budaqov; məcmuənin buraxılışına məsul şəxslər: R. Allahverdiyev, X. Nəsibov, G. Əhmədova. – Bakı: Dövlət Statistika Komitəsi, – 2021. – 557 s.
267. Baxşəliyev, T. Ş. Rusiya tarixi ən qədim zamanlardan günümüzədək. Dərslik / T. Baxşəliyev ; elmi red. C. Cəfərov ; Təhsil Nazirliyi, Bakı Dövlət Un-ti. – Bakı: Təhsil, – 2021. – 807 s.
268. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 106. – 2021. – 391 s.
269. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 107. – 2021. – 391 s.
270. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.108. – 2021. – 391 s.
271. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 109. – 2021. – 392 s.
272. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 110. – 2021. – 392 s.

273. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, –c.111. – 2021. –392 s.
274. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, –c. 112. – 2021. – 392 s.
275. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, –c. 113. – 2021. –392 s.
276. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 114. – 2021. – 392 s.
277. Ömərova, İ. K. Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyası ilə münasibətləri milli təhlükəsizlik kontekstində: siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. – Bakı, 2021. – 24 s.
278. Vətən müharibəsi tarixi. Şəxsiyyət faktoru. 27 sentyabr-10 noyabr 2020-ci il. – Bakı: Şərq-Qərb, – 2021. – 442 s.

2022

279. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 115. – 2022. – 392 s.
280. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 116. – 2022. – 400 s.
281. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 117. – 2022. – 392 s.
282. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. –Bakı: Azərnəşr, – c. 118. – 2022. – 392 s.
283. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 119. – 2022. – 392 s.
284. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 120. – 2022. – 384 s.
285. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 121. – 2022. – 383 s.
286. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 122. – 2022. – 391 s.
287. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 123. – 2022. – 391 s.
288. Əliyeva, S.İ. Rusiya Dünya Siyasətində / S. Əliyeva – Bakı: Optimist MMC çap mərkəzi, – 2022. – 160 s.

II.1. *Rus dilində*

1995

289. Мехтиев, Р. Межнациональные отношения на исходе XX столетия: проблемы теории и политики / Р. Мехтиев. – Баку: Азернешр, – 1995. – 222 с.

1997

290. Азербайджан-Россия: Новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества. – Баку: Şərq-Qərb, – 1997. – 164 s
291. Садыхов, О. Азербайджан – Россия: новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества / О. Садыхов. – Баку: Şərq-Qərb, – 1997. –164 с.

1998

292. Магамедкеримов, Я.Г. Совершенствование системы экономических отношений между Россией и Азербайджаном: / дис. на соискание кандидата экономических наук. / – Москва, – 1998. –36 с.
293. Чернобаев, А. А. Историки России. Кто есть кто в изучении отечественной истории / А.Чернобаев. – Саратов: Летопись, – 1998. – 439 с.
294. Ярахмедов, А.А. Российско-азербайджанские отношения и проблемы регионального развития в Закавказье: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – Москва, 1998. – 24 с.

1999

295. Аббасбейли, А., Гасанов, А. Азербайджан в системе международных и региональных организаций / А. Аббасбейли, А. Гасанов. – Баку: Азернешр, –1999. –256 с.
296. Зонн И.С. Каспий: иллюзии и реальность / И. Зонн.– Москва: Коркис, – 1999. – 467 с.

297. Россия и Закавказье: поиски новой модели общения и развития в изменившемся мире. Материалы круглого стола, ИМЭМО РАН. – Москва: ИМЭМО РАН, – 1999. –56 с.

2000

298. Агеева, Р. А. Какого мы роду-племени? Народы России: имена и судьбы. Словарь-справочник / Р. Агеева. – Москва: Academia, – 2000. – 199 с.
299. Внешняя политика Российской Федерации (1992-1999). – Москва: РОССПЭН, – 2000. – 328 с.
300. Мамедов, Р.Г. От Баку до Москвы и Далее. Статьи, публицистические очерки / Р. Мамедов. – Баку: Ширваннешр, – 2000. – 479 с.
301. Независимый Азербайджан: новые ориентиры: монография: [в 2 томах] / В. Митяев [и др.]; под ред. Е. Кожокина. – Москва: РИСИ, – т. 1. – 2000. – 423 с.

2001

302. Азербайджан и Россия: общества и государства / Отв. ред. и сост. Д. Фурман. – Москва: Летний сад, – 2001. – 491 с.
303. Азербайджанская Республика в Содружестве Независимых Государств. – Баку: Nurol, – 2001. – 287 с.

2002

304. Азербайджан - Россия: новые взаимоотношения, новые горизонты. – Баку: Nurol, – 2002. – 575 с.
305. Внешняя политика и безопасность современной России. 1991-2002. Хрестоматия: [в 4 томах]. – Москва: АНО ИНО-Центр, – т. 2. – 2002. – 446 с.
306. Внешняя политика и безопасность современной России. Документы. (1991-2002): [в 4 томах]. – Москва: АНО ИНО-Центр, – т .4. – 2002. – 538 с.

307. Гулиев, В. «Азербайджанская школа» в российской ориенталистике / В. Гулиев. – Баку: Азернешр, – 2002. –344 с.
308. Гулиев, М.Е. Экономические связи Азербайджана с Российской Федерацией и проблемы их развития. Мировая экономика: / дис. на соискание кандидата экономических наук. / – Баку, 2002. – 152 с.
309. Гулузаде, В. Среди врагов и друзей: статьи, интервью, выступления / В. Гулузаде; сост. А. Камал. – Баку: Азэрбайчан-Туркийе, – 2002. – 228 с.
310. Гусейнов, В. Каспийская нефть. Экономика и геополитика / В. Гусейнов. – Москва: Олма-Пресс, – 2002. – 384 с.
311. Народы Дагестана / отв. ред. С. Арутюнов, А. Османов, Г.Сергеева. – Москва: Наука, – 2002. – 579 с.
312. Независимый Азербайджан: новые ориентиры: [в 2 томах]. – Москва: Рос. ин-т стратегич. исследований, – т.2. – 2002. – 322 с.
313. Россия-Азербайджан (1992-2002). Сборник документов. – Баку: – 2002. – 555 с.
314. Чернявский, С. И. Новый путь Азербайджана / С. Чернявский. – Москва: Азер-Медиа, – 2002. – 352 с.

2003

315. Алиев, И.Г. Каспийская нефть Азербайджана / И. Алиев. – Москва: Известия, – 2003. – 712 с.
316. Дегоев, В.В. Большая игра на Кавказе: история и современность / В. Дегоев. – Москва: Русская панорама, – 2003. – 512 с.
317. Жильцов, С.С., Зонн, И.С., Ушков, Л.М. Геополитика Каспийского региона / С. Жильцов, И. Зонн, Л. Ушков. –Москва: Международная отношения, – 2003. – 204 с.

2004

318. Азербайджано – Российская палата делового сотрудничества / Материалы первого Азербайджано – Российского Экономического Форума «Азербайджано – Российские торгово-экономические отношения: тенденции и перспективы их развития». – Баку: Нурлан, – 2004. – 294 с.
319. Азербайджанцы и Тамбов: историко-краеведческий очерк. – Тамбов: – 2004. – 160 с.
320. Измоденов, И.А. Российско-Азербайджанские отношения (1991-2003 гг.): / автореферат дис. на соискание кандидата. / – Москва, 2004. – 28 с.
321. Измоденов, И.А. Российско-Азербайджанские отношения (1991-2003 гг.): / дис. на соискание кандидата исторических наук. / – Москва, 2004. – 250 с.
322. Каспийская энциклопедия / авт. и сост. И. Зонн; под ред. А. Косарева; Инженер. науч.-произв. центр по вод. хоз-ву, мелиорации и экологии "Союзводпроект". – Москва: Междунар. отношения, – 2004. – 461 с.
323. Коджман, О. Южный Кавказ в политике Турции и России в постсоветский период / О. Коджман. – Москва: Русская панорама, – 2004. – 296 с.
324. Чернявский, С.И. Азербайджан: выбор курса С. Чернявский. – Москва: Азер-Медиа, 2004. – 336 с.

2005

325. Аббасбейли, А. Внешная полтика Российской Федерации в XXI веке / А. Аббасбейли. – Баку: Элм, – 2005. – 472 с.
326. Гусман, М. Формула власти. 55 интервью в золотом галстуке / М. Гусман. – Москва: Терра – книжный клуб, – 2005. – 592 с.
327. Раджабли, А. Международные связи Российской Федерации / А. Раджабли. – Баку: БСУ, – 2005. – 384 с.

2006

328. Абрамова, Е. Вступление России в ВТО: преимущества и недостатки / Внешнеэкономические связи регионов России со странами СНГ / Е. Абрамова. – Баку: Компания Спутник, – 2006. – 240 с.
329. Азербайджанцы мира / ред. К. Алиев; сост.: М. Багиева, В. Агаев, А. Мехтиев.– Баку: Азербайджан, – т.1. – 2006. – 424 с.
330. Алексеев, М., Казенин К., Сулейманов М. Дагестанские народыАзербайджана: политика, история, культура / М. Алексеев, К. Казенин, М. Сулейманов. – Москва: Европа, – 2006. –120 с.
331. Исмаилова, А.М. Российско-Азербайджанские экономические и культурные связи (70-е гг. XIX - начало XX в.): / автореферат дис. на соискание кандидата исторических наук. / – Махачкала, 2006. – 28 с.
332. Мамед-заде, Н. Взаимоотношения Азербайджанской Республики со славянскими странами СНГ и Восточной Европы / Н. Мамедзаде. – Баку: Ганун, – 2006. – 200 с.
333. Материалы международной научной конференции - круглого стола «Большая восьмёрка в глобализирующемся мире: новые подходы в науки и образовании». Русское Географическое общество (Санкт-Петербург, 25-26 мая 2006 г.). – СПб: ЦНИ Астерион, – 2006. – 285.
334. Османов, Г.Д. Азербайджано- российские отношения в конце XX- XXI веков в контексте мировой политики: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – СПб, 2006. – 23 с.
335. Османов, Г Д. Азербайджано-Российские отношения в конце XX - начала XXI веков в контексте мировой политики: / дис. на соискание кандидата политических наук: / – СПб, 2006. – 173 с.

336. Пашаева, Н. А. Религия и право: сравнительный анализ российского и азербайджанского законодательства / Н. Пашаева. – Москва: Ось-89, – 2006. – 77 с.
337. Рабочий визит президента Российской Федерации Владимира Путина в Азербайджан: 21-22 февраля 2006 / Общество "Книга" Азерб. Респ.; AzRosProminvest MMC = Рабочий визит президента России в Азербайджан. –Баку: AzRosProminvest MMC, – 2006. – 228 с.
338. Садыхов, Ф.Я. Россия далекая и близкая. Взгляд из Азербайджана / Ф. Садыхов. – Баку: Адильоглы, – 2006. – 464 с.
339. Таирова, Ф. Дмитрий Шостакович и Азербайджанская музыкальная культура / Ф. Таирова. – Баку: Нурлан, – 2006. – 304 с.

2007

340. Алиев, И.Г. Я верю в мой Азербайджан / И. Алиев. – Москва: Бослен, – 2007. – 349 с.
341. Андриянов, В., Мираламов, Г. Ильхам Алиев / В. Андриянов, Г. Мираламов. – Москва: Молодая гвардия, – 2007. – 396 с.
342. Гасанов, А. М. Современные международные отношения и внешняя политика Азербайджана: учебник / А. Гасанов; науч. ред.: С. Гандилов, А. Мехтиев; Академия Государственного Управления при Президенте Азербайджанской Республики. – Баку: Şərq-Qərb, – 2007. – 904 с.
343. Историко-культурные и экономические связи народов Дагестана и Азербайджана: через прошлый опыт взгляд в XXI век / Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 110 летию со дня рождения Азиза Алиева. – Махачкала: ДНЦ РАН, –2007. – 392 с.
344. Мамедов, Р.Г. Наши соотечественники в Тюменской области / Р. Мамедов. – Баку: Зия, – 2007. – 268 с.

345. Мамедов, Р.Г. Соотечественники.Азербайджан– древняя страна / Р. Мамедов. – Баку: Ширваннешр, – 2007. – 244 с.
346. Официальный визит президента Российской Федерации Путина в Азербайджан: 9-10 января 2001 / Общество "Книга" Азерб. Респ.; AzRosProminvest MMC = Официальный визит президента России в Азербайджан. 9-10 января 2001. – Баку: AzRosProminvest MMC, – 2007. – 381 с.

2008

347. Заплетин, Г., Ширинзаде, Г. Русские в Истории Азербайджана / Г. Заплетин, Г. Ширинзаде. – Баку: Ганун, –2008. – 366 s.
348. Зенькович, Н. Ильхам Алиев: взгляд из Москвы / Н. Зенкевич. – Москва: Яуза: Эксмо, – 2008. – 512 с.
349. Мамедов, Р.Г. Люди одной земли / Р. Мамедов; ред. Р. Бабаев. – Баку: Ziya-Nurlan, – 2008. – 272 с.
350. Мамедов, Р.Г. Наши соотечественники в Тюменской области / Р. Мамедов. – Баку: Зия-Нурлан, – 2008. – 264 с.
351. Шелковый путь дружбы: диалог культур: Челябинск - Баку : 75-летию Челябинской области посвящается / ред. Р. Кулиев. 2-е изд., перераб. и доп. – Челябинск: Пресс-Мастер, – 2008. – 181 с.
352. Цыганов, О. Ильхам Алиев: открытый мир = Ilham Aliyev: openworld / О. Цыганов. – Москва: ИД Хроникер, – 2008. – 308 с.

2009

353. «Дорога Страбона» как часть Великого Шелкового пути: материалы междунар. конф., г. Баку, 28–29 ноября 2008 года. – Самарканд - Ташкент: МИЦАИ, SMI-ASIA, – 2009. – 148 с.

354. Кряткевич, П. Азербайджан: формирование независимого государства / П. Кряткевич. – Торун: – 2009. – 410 с.
355. Культура и культурные шедевры Азербайджана - уникальное послание будущим поколениям / доп. и перераб. изд. – Баку: Çinar-Çap, – 2009. – 798 с.
356. Мамедов, Р.Г. В сердце России / Р. Мамедов; ред. Б. Закирова. – Баку: Зия, – 2009. – 205 с.
357. Марджанлы, М. Карабахская проблема с позиций геополитики: аналитический ракурс / М. Марджанлы. –СПб.: Книжный дом, – 2009. – 32с.
358. Международные соглашения о сотрудничестве в сфере образования. – Москва: МОН РФ, – 2009. – 352 с.
359. Мир-Бабаев, М. Краткая история азербайджанской нефти / М. Мир-Бабаев. – Баку: Азернешр, – 2009. – 376 с.
360. Южный фланг СНГ. «Общие соседи» и «восточные партнеры» сквозь призму Каспия / под ред. А Мальгина. – Москва: МГИМО, – вып. 3. – 2009. – 76 с.

2010

361. Алиева, С. И. Азербайджан и народы Северного Кавказа XVIII- начало XXI века) / С. Алиева. – Баку: Şərq-Qərb, – 2010. – 620 с.
362. Алиева С.И. Азербайджанцы и чеченцы: братья навеки: азербайджано-чеченские исторические связи / С. Алиева; научн. ред. д.и.н. проф. А.Осмаев. – Грозный: – 2010. – 216 с.
363. Алиева С.И. Ногайские тюрки. Монография / С. Алиева. – Баку: Шарг-Гарб, – 2010. – 328 с.
364. Алиева С.И. Татары в Азербайджане / С. Алиева. – Казань: Институт Ш.Марджани АН РТ, – 2018. – 170 с.
365. Анар. Литература, искусство, культура Азербайджана / сост., отв. за вып. Н. Ибрагимов. – Баку: Letterpress, – в. 1. – 2010. – 874 с.

366. Аскеров, А. Учебник азербайджанского языка для русских студентов / А. Аскеров. – Москва: – 2010. – 494 s.
367. Ахмедова, Т. Культура Азербайджана в условиях глобализации / Взаимодействия культур в условиях глобализации / Т. Ахмедова. – Москва: Конан+, – 2010. – 516 с.
368. Взаимоотношения культур в условиях глобализации / Материалы международной научной конференции, посвященной памяти общенационального лидера азербайджанского народа Гейдар Алиева. – Москва: Канон+Реабилитация, – 2010. – 528 с.
369. Документы по русской политике в Закавказье / отв. за вып. В. Бахманлы; ред. А. Асадзаде; худож. ред. К. Лидия; дизайн. Н. Махмудов ; М-во Культуры и Туризма АР; Нац. Библиотека Азерб. им. М. Ф. Ахундова. – Баку: Хатун плюс, – 2010. – 300 с.
370. Новрузова, Г. Азербайджанская диаспора Российскй Федерации: проблемы исторической демографии (1989-2002 гг.): / автореферат дис. на соискание доктора философии по истории. / – Баку, 2010. – 28 с.
371. Султанов, Ч. А. Политические и экономические этюды по Южному Кавказу: хроника с 1850 по 2010 гг. / Ч. Султанов. – Баку: Чашыоглы, – 2010. – 660 с.

2011

372. Алиева, С.И. Наш дом – Кавказ. Азербайджанцы на Северном Кавказе. Монография / С. Алиева. – Армавир: НЧОУ ВПО АЛСИ, – 2011. – 264 с.
373. Сеидбейли, М.Г. Азербайджанская диаспора в России: особенности и тенденции формирования и развития (1988-2010 гг): монография / М. Сейидбейли; авт. проекта и науч. ред. Я. Махмудов; НАН Азерб., Ин-т Истории им. А. А. Бакиханова. – Баку: Şərq-Qərb, – 2011. – 575 с.

2012

374. Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации = Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775 s.
375. Пивовар, Е. И. Российско-азербайджанские отношения: конец XX - начало XXI века / Е. Пивовар. – Москва: Kremlin Multemedia, – 2012. – 446 с.
376. Сеидбейли, М. Г. Формирование и развитие Азербайджанской диаспоры в Российской Федерации (1988-2007): / автореферат дис. на соискание доктора исторических наук. / – Нахчыван, 2012. – 58 с.
377. Сеидбейли, М. Г. Формирование и развитие Азербайджанской диаспоры в российской федерации (1988-2007): / дис. на соискание доктора исторических наук. / – Баку, 2012. – 362 с.

2013

378. Азербайджан и Россия. 2013: статистический сборник / Гос. Комитет Азерб. Респ. по статистике; Федеральная служба гос. статистики России; ред. кол. Р. А. Салимов, А. Кевеш [и др.]/ = Azərbaycan və Rusiya 2013: statistik məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi; Rusiya Dövlət Statistikasının Federal Xidməti; red. heyəti R. Salimov, A. Keveş [və b.] –Bakı: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.
379. Мамедов, Р. Г. Дружбе нет альтернативы: мнения лидеров, учёных, журналистов; Сыны страны огней в истории России / Р. Мамедов. – Баку: Ziya, –2013. –399 с.
380. Синь Тюркская. Азербайджан Северный и Южный в стихах русских поэтов / сост. и предисл. М. И. Синельникова. – Баку: Елм и техсил, – 2013. – 207 с.

381. Чернявский, С.И. Десять лет истории Азербайджана: 2003-2013 годы / С. Чернявский. – Москва: Флинта, – 2013. – 400 с.

2014

382. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX-начало XX вв.): / дис. на соискание доктора исторических наук. / – Баку, 2014. – 342 с.

2015

383. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX - нач. XX в) / С. Алиева. – Баку: ИПО Турхан, – 2015. – 456 с.

2016

384. Абдулатипов, Р.Г. Азиз Алиев и Дагестан / Р. Абдулатипов. – Махачкала: Дагестанский Писатель, – 2016. – 23 с.
385. Бюльбюль оглы, П. Международный диалог культур: глобальный контекст и участие Азербайджана / П.Бюльбюль оглы. – СПб.: СПбГУП, – 2016. – 32 с.
386. Дружба и мир-культурные ценности Азербайджана и России. Сборник научных статей /под общ. ред. И. Габиббейли. – Баку: Elm və təhsil, – 2016. – 198 с.
387. Материалы Азербайджанско-российской научно-практической конференции "Молодежь-Инновации-Библиотеки" = Azərbaycan-Rusiya elmi-praktiki konfransının materialları. "Gənclər-İnnovasiyalar-Kitabxanalar" (2016, Gəncə) / tərt. ed. L. Məmmədova, X. Məmmədov; tərc. ed. O. Qəbələli; elmi məsləhətçi V. Əliyev. – Bakı: Renessans-A, – 2016. – 255 s.
388. Фонд Гейдара Алиева 2004-2014: альбом / предисл. М. Алиевой. – Баку: б. и. , – 2016. – 473 с.

2017

389. Азербайджанцы / Народы и культуры (отв. ред. А. Мамедли, Л. Соловьёва; Институт этнологии и антропологии им. Н.Н. Миклухо-Маклая РАН; Национальная академия наук Азербайджана; Институт археологии и этнографии НАН Азербайджана). – Москва: Наука, – 2017. – 708 с.
390. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX -нач. XX в) / С. Алиева. – Баку: ИПО Турхан, – 2017 (изд-е 2). – 456 с.
391. Багиров, А.М. Московская азербайджанская литературная среда / А. Багиров. – Москва: Художественная литература, – 2017. – 336 с.
392. Новрузова, Г.Т. Кто есть кто в азербайджанской диаспоре России / Г. Новрузова. – Баку: Avrора, – 2017. – 212 с.
393. Образование, наука и культура Кавказа: традиции и современность. Материалы Международной научной конференциии, посвященной 25-летию образования Республики Ингушетия (Магас 7-го февраля 2017 г.). – Назрань: ООО «Кеп», – 2017. – 312 с.

2018

394. Багиров, А.М. Азербайджанская литература в московской литературно-культурной среде: автореферат на соискание доктора филологических наук. – Баку, – 2018. – 94 с.
395. Нити дружбы (сборник рассказов и стихов) /посвященного 1155-летию зарождения российской государственности. – Баку: Текнур, – 2018. – 429 с.

2019

396. Государство и право народов Кавказа: становление, развитие, современное состояние / Материалы Международной научно-практической конференции.

Махачкала, 14–15 декабря 2018 г. Сборник научных статей. – Махачкала: – 2019. – 248 с.

397. Мамедов, Р.Г. Тёплые ветры: Баку – Москва / Р. Мамедов. – Баку: Зия ИЦП, – 2019. – 392 с.

2020

398. Бублик В. А. [и др.]. Стратегия развития международных и внешнеэкономических связей Российской Федерации: коллективная монография / В. Бублик [и др.]. – Москва: РУСАЙНС, – 2020. – 232 с.
399. Гулиева С. А. Русский язык: практический курс русского языка : учебное пособие: для студентов национальной аудитории / С. Гулиева; науч. ред. А. И. Зейналова. – Баку: Elm və təhsil, – 2020. – 349 с.
400. Гусман М. Формула власти: 70 интервью в золотом галстуке / М. Гусман; ред. И. Шурыгина. – Москва: АСТ, ТАСС, информ. агентство России, – 2020. – 637 с.
401. Докашева Е. С. Великий шелковый путь: полная история / Е Докашева; ведущий ред. М. Николаева. – Москва: АСТ, – 2020. – 319 с.
402. Карабах – это Азербайджан!: [в 2 томах] / Музей Миниатюрной Книги ; сост. Д. Сеидзаде, З. Салахова. –Баку: б. и., – т.1. – 2020. – 394 с.
403. Карабах-это Азербайджан!: [в 2 томах] / Музей Миниатюрной Книги; сост.: Д. Сеидзаде, З. Салахова. – Баку: б. и., – т.2. – 2020. – 320 с.
404. Национальные библиотеки стран СНГ 2011-2018 / Российская Гос. Б-ка, Библиотечная Ассамблея Евразии; сост. Н. Игумнова, С. Меньщикова, М. Нерюева. – Москва: Пашков дом, – 2020. – 171 с.
405. Эхо советского Азербайджана. Ковер. Вышивка. Плакат: каталог выставки: выставка в Государственном музее Востока, 4 февраля - 1 марта 2020 / Государственный музей Востока, Азербайджанский Наци-

ональный Музей Ковра; авт. текстов, кураторы выставки: Ш. Меликова, М. Филатова; куратор выставки В. Мясина; ред. Е. Борисова; фотографы: О. Сухарева, С. Мансуров; пер. Азерб. текстов на арабице: И. Зайцев, И. Алексеев, Г. Ласикова; дизайн выставки К. Казакова. – Москва: ГМВ, – 2020. – 91 с.

2022

406. История Отечественной войны. Фактор личности (27 сентября- 10 ноября – 2020 года). – Баку: Шарг-Гарб, – 2022. – 444 с.

III.AZƏRBAYCAN RUSİYA ƏLAQƏLƏRİNƏ HƏSR OLUNMUŞ KİTABLARIN ƏLİFBA DÜZÜLÜŞÜ

III.1. Azərbaycan dilində

A

407. Abbasov, N. Mədəniyyət siyasəti və mədəni irs: kulturoloji təhlil / N. Abbasov; elmi red. V. Cəfərov; rəyçi İ.Hüseynov [və b.]. – Bakı: ADMİU, – 2011. – 218 s.
408. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1993-1994-cü illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar [5 clddə] / tərt. ed. E. Abdullaev, F.Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.1. – 1996. –267 s.
409. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1995-1996-cı illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar [5 cilddə] / tərt. ed. E. Abdullaev, F.Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.2. – 1997. – 761 s.
410. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1997-ci ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar [5 cilddə] / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.3. – 1998. – 776 s.
411. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1998-ci ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E.Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.4. – 1999. – 520 s.
412. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1999-cu ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar [5 cilddə] / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.5. – 1999. – 476 s.

413. Azərbaycan diasporu. Ensiklopedik məlumatlar toplusu / tərt. ed. M.Seyidbəyli. – Bakı: – 2012. – 654 s.
414. Azərbaycan diasporu: tarix və müasirlik / M. Seyidbəyli, Z. Əsgərova, A. Qasımova; elmi red. M. Seyidbəyli; AMEA A.A. Bakıxanov adına Tarix İnstitutu. – Bakı: Turxan NPB, – 2016. – 384 s.
415. Azərbaycan Dmitri Yermakovun fotoşəkillərində (İzomaterial) = Azerbaijan in photos by Dmitri Yermakov /AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi; mətn F. Bağırov; elmi red. N. Vəlixanlı; tərc. İ. Kəngərli; dizayn A. İsmayılova. – Bakı: Elm və təhsil, – 2020. – 24 s.
416. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas istiqamətləri: 1991-2016: məqalələr toplusu /Azərb. Resp. Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi; red. F. Məmmədov, C. Vəliyev, A. Məmmədov. – Bakı: Poliart, – 2017. – 903 s.
417. Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyi üzrə əmək müqaviləsi: (müqayisəli-hüquqi təhlil). – Bakı: Hüquq Yayın Evi, – 2020. – 223 s.
418. Azərbaycan-Rusiya (tövsiyə ədəbiyyat göstəricisi) /tərt. ed. Y. Məmmədova, T. Qarayeva. – Bakı: M.F. Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası, – 2008. – 42 s.
419. Azərbaycan-Rusiya: Dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafında yeni mərhələ. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri / tərt. ed. O. Sadıxov. = Азербайджан-Россия: Новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества. – Bakı: Şərq-Qərb, – 1997. – 164 s.
420. Azərbaycan-Rusiya elmi-praktiki konfransının materialları. "Gənclər-İnnovasiyalar-Kitabxanalar" (2016, Gəncə) / tərt. ed. L. Məmmədova, X. Məmmədov; tərc. ed. O. Qəbələli; elmi məsləhətçi V. Əliyev. = Материалы Азербайджанско-российской научно-практической конференции "Молодежь-Инновации-Библиотеки". – Bakı: Renessans-A, – 2016. –255 s.

421. Azərbaycan - Rusiya İşgüzar Əməkdaşlıq Palatası. Zərifə Salahovaya həsr olunur. – Bakı: – 2008. – 263 s.
422. Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi =Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775 s.
423. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində yeni mərhələ: Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V. Putinin Azərbaycana rəsmi səfəri: (9-10 yanvar 2001-ci il) / tərt. ed. T. Əhmədov, H. Musayev. – Bakı: Qismət, – 2001. – 184 s.
424. Azərbaycan tarixi: [7 cilddə] / AMEA, A. Bakıxanov ad. Tarix İn-tu ; məsul red. T. Qaffarov. – Bakı: Elm, – c. 7. – 2008. – 608 s.
425. Azərbaycan tarixi problemlərinin gənc tədqiqatçılarının üçüncü Respublika elmi konfransının məruzələr məcmuəsi "Tarixi keçmişsiz bu günümüz və gələcəyimiz yoxdur" (Bakı, 1995) = Без истории нет настоящего и будущего /red. heyəti. H. Qəniyev [və b.]; Azərbaycan Tarixi Tədqiqatçılarının Müstəqil Assosiasiyası; "LUKoyl" Neft Şirkəti Səhmdar Cəmiyyəti (Rusiya). – Bakı: Azərbaycan, – 1995. – 304 s.
426. Azərbaycan və MDB ölkələri sənətşünaslığının aktual problemləri: Beynəlxalq elmi konfransının materialları /red. heyəti: Ə. Salamzadə, X.Zeynalov, A. Qalimjanova (Bakı). – Bakı: AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutu, – 2020. – 197 s.
427. Azərbaycan və Rusiya 2006: Statistik məcmuə = Азербайджан и Россия. 2006: Статистический сборник /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, Rusiya Dövlət statistikasının Federal xidməti; Red. heyəti: A. Məmmədov, İ. Ulyanov [və b.]. – Bakı: Moskva: – 2006. – 304 s.

428. Azərbaycan və Rusiya. 2013: statistik məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi; Rusiya Dövlət Statistikasının Federal Xidməti; red. heyəti R. A. Salimov, A. L. Keveş [və b.] = Азербайджани Россия. 2013: статистический сборник / Гос. Комитет Азерб. Респ. по статистике; Федеральная служба гос. статистики России; ред. кол. Р. Салимов, А. Кевеш [и др.] – Bakı: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.
429. Azərbaycan zəfəri: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciəti: 10 noyabr 2020-ci il / Miniatür kitab muzeyi. – Bakı: [n. y.], – 2020. – 263 s. (Mətn parallel olaraq Azərbaycan, rus və ingilis dillərindədir).
430. Azərbaycanda mədəniyyət siyasəti / kitabı hazırlayanlar: S. Məmmədəliyeva, N. Axundova. – Bakı: Nağılevi, – 2003. – 232 s.
431. Azərbaycanda mədəniyyət siyasəti. – Bakı: Azərbaycan, – 2004. – 97 s.
432. Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət. Məcmuə / Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi. – Bakı: Səda, – 2005. – 490 s.
433. Azərbaycanda turizm: statistik məcmuə- 2021 / Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi; məcmuənin hazırl. ümumi rəhbərlik T. Budaqov; buraxılış üzrə məs. Xidmət statistikası şöbəsi. – Bakı: Azərb. Resp. Dövlət Statistika Komitəsi, – 2021. – 96 s.
434. Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri. Statistik məcmuə.– Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, – 2018. – 492 s.
435. Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri: statistik məcmuə 2021 = Demographic indicators of Azerbaijan /Azərb. Resp-nın Dövlət Statistika Komitəsi; məcmuənin ümumi rəhbəri T. Budaqov; məcmuənin buraxılışına məsul şəxslər: R. Allahverdiyev, X. Nəsibov, G. Əhmədova. – Bakı: Azərb. Resp. Dövlət Statistika Komitəsi, – 2021. – 557 s.

436. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2004: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 1. – 2009. – 798 s.
437. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2004: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 2. – 2009. – 1015 s.
438. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2005: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 631 s.
439. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2005: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 2. – 2009. – 687s.
440. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2006 / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – 2009. – 439 s.
441. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2007: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 704 s.
442. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2007: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.2. – 2009. –1038 s.
443. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2008: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 655 s.
444. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2008: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.2. – 2009. – 423 s.
445. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2010 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikası Xarici İşlərNazirliyi. – Bakı: CoolPrintMMC, – h.1. – 2013. – 1031 s.
446. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2010 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: CoolPrintMMC, – h.2. – 2013. – 606 s.
447. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2011 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: Season MMC, – h. 1. – 2014. – 911 s.

448. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2011 [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: Season MMC, – h.2. – 2014. – 335 s.
449. Azərbaycanın statistik göstəriciləri 2010. Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsi. – Bakı: Səda, – 2010. – 720 c.
450. Baxşəliyev, T. Ş. Rusiya tarixi ən qədim zamanlardan günümüzədək. Dərslik / T. Baxşəliyev ; elmi red. C. Cəfərov ; Təhsil Nazirliyi, Bakı Dövlət Un-ti. – Bakı: Təhsil, – 2021. – 807 s.
451. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun materialları (31 oktyabr – 1 noyabr 2013-cü il): [2 clddə]. – Bakı: Şərq-Qərb, – c. 1. – 2014. – 368 s.
452. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun materialları (31 oktyabr – 1 noyabr 2013-cü il): [2 clddə]. – Bakı: Şərq-Qərb, – c. 2. – 2014. – 376 s.
453. Beynəlxalq mədəni əlaqələr: [2 cilddə]. – Bakı: Sabah, – c. 1. – 2008. – 652 s.
454. Beynəlxalq mədəni əlaqələr: [2 cilddə]. – Bakı: Sabah, – c. 2. – 2009. – 398 s.

Ə

455. Əliyev, A. Azərbaycanın iqtisadi siyasəti: Azərbaycanın xarici ticarət-iqtisadi əlaqələri / A. Əliyev; ön söz H. Allahverdiyev. – Bakı: Qanun, – 2003. – 323 s.
456. Əliyev, H.Ə. XXI əsr: Azərbaycan – MDB ölkələri (humanitar əlaqələr, 1991-2005-ci illər) / H. Əliyev. – Bakı: ULU, 2008. – 316 s.
457. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.1. – 1997. – 612 s.
458. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. Bakı: Azərnəşr, – c.2. – 362 s.
459. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.3. – 1997. – 488 s.
460. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.4. – 1997. – 528 s.

461. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.5. – 1998. – 500 s.
462. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.6. – 1998. – 512 s.
463. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.7. – 1998. – 520 s.
464. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.8. – 1998. – 500 s.
465. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.9. – 2000. – 466 s.
466. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.10. – 2002. – 472 s.
467. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.11. – 2002. – 452 s.
468. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.12. – 2004. – 432 s.
469. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.13. – 2004. – 520 s.
470. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.14. – 2005. – 520 s.
471. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.15. – 2005. –528 s.
472. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.16. – 2006. – 552 s.
473. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.17. – 2006. – 258 s.
474. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.18. – 2006. – 552 s.
475. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.19. – 2006. – 528 s.
476. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.20. – 2007. – 536 s.
477. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.21. – 2007. – 480 s.

478. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.22. – 2007. – 528 s.
479. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.23. – 2008. – 480 s.
480. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.24. – 2008. – 504 s.
481. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.25. – 2008. – 520 s.
482. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.26. – 2009. – 512 s.
483. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.27. – 2009. – 496 s.
484. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.28. – 2009. – 480 s.
485. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.29. – 2009. – 480 s.
486. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.30. – 2010. – 520 s.
487. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.31. – 2010. – 512 s.
488. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.32. – 2010. – 512 s.
489. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.33. – 2011. – 480 s.
490. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.34. – 2011. – 488 s.
491. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.35. – 2011. – 520 s.
492. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.36. – 2011. – 512 s.
493. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.37. – 2011. – 520 s.
494. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.38. – 2011. – 480 s.
495. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.39. – 2012. – 480 s.

496. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 40. – 2012. – 512 s.
497. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 41. – 2012. – 488 s.
498. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 42. – 2012. – 472 s.
499. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 43. – 2013. – 464 s.
500. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 44. – 2013. – 376 s.
501. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 45. – 2013. – 384 s.
502. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 46. – 2012. – 496 s.
503. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 1. – 2008. – 424 s.
504. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 2. – 2009. – 432 s.
505. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 3. – 2009. – 416 s.
506. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 4. – 2009. – 400 s.
507. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 5. – 2010. – 392 s.
508. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 6. – 2011. – 416 s.
509. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 7. – 2011. – 408 s.
510. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 8. – 2011. – 408 s.
511. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 9. – 2012. – 411 s.
512. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 10. – 2012. – 408 s.
513. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 11. – 2013. – 400 s.

514. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 12. – 2013. – 400 s.
515. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 13. – 2013. – 408 s.
516. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 14. – 2013. – 400 s.
517. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 15. – 2014. – 384 s.
518. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 16. – 2014. – 376 s.
519. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 17. – 2014. – 392 s.
520. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 18. – 2014. – 424 s.
521. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 19. – 2014. – 392 s.
522. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 20. – 2015. – 408 s.
523. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 21. – 2015. – 392 s.
524. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 22. – 2015. – 384 s.
525. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 23. – 2015. – 400 s.
526. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 24. – 2015. – 408 s.
527. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 25. – 2015. – 408 s.
528. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 26. – 2015. – 400 s.
529. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 27. – 2016. – 400 s.
530. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 28. – 2016. – 416 s.
531. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 29. – 2016. – 400 s.

532. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 30. – 2016. – 408 s.
533. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 31. – 2016. – 392 s.
534. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 32. – 2016. – 394 s.
535. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 33. – 2016. – 392 s.
536. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 34. – 2016. – 404 s.
537. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 35. – 2016. – 396 s.
538. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 36. – 2016. – 400 s.
539. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 37. – 2017. – 400 s.
540. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 38. – 2017. – 400 s.
541. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 39. – 2017. – 400 s.
542. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 40. – 2017. – 408 s.
543. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 41. – 2017. – 400 s.
544. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 42. – 2017. – 400 s.
545. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 43. – 2017. – 400 s.
546. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 44. – 2017. – 400 s.
547. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 45. – 2017. – 400 s.
548. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 46. – 2017. – 400 s.
549. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 47. – 2017. – 400 s.

550. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 48. – 2017. – 400 s.
551. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 49. – 2017. – 400 s.
552. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 50. – 2017. – 400 s.
553. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 51. – 2017. – 400 s.
554. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 52. – 2017. – 400 s.
555. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 53. – 2018. – 400 s.
556. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 54. – 2018. – 400 s.
557. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 55. – 2018. – 400 s.
558. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 56. – 2018. – 400 s.
559. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 57. – 2018. – 392 s.
560. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 58. – 2018. – 394 s.
561. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 59. – 2018. – 400 s.
562. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 60. – 2018. – 400 s.
563. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 61. – 2018. – 400 s.
564. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 62. – 2018. – 400 s.
565. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 63. – 2018. – 400 s.
566. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 64. – 2018. – 400 s.
567. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 65. – 2018. – 400 s.

568. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 66. – 2018. – 400 s.
569. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 67. – 2018. – 400 s.
570. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 68. – 2018. – 400 s.
571. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 69. – 2018. – 400 s.
572. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 70. – 2018. – 400 s.
573. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 71. – 2018. – 400 s.
574. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 72. – 2018. – 400 s.
575. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 73. – 2018. – 400 s.
576. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 74. – 2018. – 400 s.
577. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 75. – 2018. – 400 s.
578. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 76. – 2018. – 400 s.
579. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 77. – 2019. – 400 s.
580. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 78. – 2019. – 400 s.
581. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 79. – 2019. – 400 s.
582. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 80. – 2019. – 400 s.
583. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 81. – 2019. – 392 s.
584. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 82. – 2019. – 392 s.
585. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 83. – 2019. – 392 s.

586. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 84. – 2019. – 392 s.
587. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 85. – 2019. – 392 s.
588. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 86. – 2019. – 392 s.
589. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 87. – 2019. – 392 s.
590. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 88. – 2019. – 392 s.
591. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 89. – 2019. – 392 s.
592. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 90. – 2019. – 392 s.
593. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 91. – 2019. – 392 s.
594. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 92. – 2019. – 392 s.
595. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 93. – 2019. – 392 s.
596. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 94. – 2019. – 392 s.
597. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 95. – 2019. – 392 s.
598. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 96. – 2019. – 392 s.
599. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 97. – 2019. – 392 s.
600. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 98. – 2020. – 392 s.
601. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 99. – 2020. – 388 s.
602. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 100. – 2020. – 400 s.
603. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 101. – 2020. – 392 s.

604. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 102. – 2020. – 392 s.
605. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 103. – 2020. – 392 s.
606. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 104. – 2020. – 400 s.
607. Əliyev, İ.H. İnkişaf-məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əli¬yev. – Bakı: Azərnəşr, c. 105. – 2020. – 391 s.
608. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 106. – 2021. – 391 s.
609. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 107. – 2021. – 391 s.
610. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 108. – 2021. – 391 s.
611. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 109. – 2021. – 392 s.
612. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 110. – 2021. – 392 s.
613. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, –c.111. – 2021. – 392 s.
614. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 112. – 2021. – 392 s.
615. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 113. – 2021. – 392 s.
616. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 114. – 2021. – 392 s.
617. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 115. – 2022. – 392 s.
618. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 116. – 2022. – 400 s.
619. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 117. – 2022. – 392 s.
620. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. –Bakı: Azərnəşr, – c. 118. – 2022. – 392 s.

621. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 119. – 2022. – 392 s.
622. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 120. – 2022. – 384 s.
623. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 121. – 2022. – 383 s.
624. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 122. – 2022. – 391 s.
625. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 123. – 2022. – 391 s.
626. Əliyev İ., Medvedev D. XXI əsrin humanitar çağırışları / İ. Əliyev, D. Medvedyev. – Moskva: İTAR – TASS, – 2011. – 247 s.
627. Əliyev N. Dərbənd: tarixi oçerklər / N. Əliyev; elmi red. İ. Hüseynova; baş red. S. Nuriyev; red. Q. Hacıyev; Azərb. Resp. Silahlı Qüvvələri Hərbi Akad. – Bakı: Afpoliqraf, – 2020. – 599 s.
628. Əliyeva, S.İ. Rusiya Dünya Siyasə¬tində / S. Əliyeva – Bakı: Optimist MMC çap mərkəzi, – 2022. – 160 s.
629. Əsədullayeva L. (Leyla Şah). Azərbaycan xarici səfirlərin gözü ilə = Azerbaijan through the eyes of foreign ambassadors / L. Əsədullayeva Azərbaycan dilində red. Ə. Cahangir, ingilis dilində tərc. və red. M. Əsədullayeva; dizayner Ü. Qayıbova. – Bakı: [n. y.], – 2020. – 235 s.

F

630. Furman, D.E. Azərbaycan və Rusiya. Müstəqilliyimizin on illiyi / D. Furman. – Bakı: – 2003. – 437 s.

H

631. Heydər Əliyev Fondu / ön söz Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti M. Əliyeva. – Bakı: – 2006. – 129 s.
632. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2005 / ön söz Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti M. Əliyeva. – Bakı: – 2005. – 103 s.

633. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2007. – Bakı: – 2007. – 48 s.
634. Heydər Əliyev fondu: 2004-2014. (Albom). – Bakı: Elm və təhsil, 2016. – 473 s.
635. Heydər Əliyev mədəni irsimizin keşiyində: [2 cilddə] /Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyi. – Bakı: –c.1. –2001. – 438 s.
636. Heydər Əliyev mədəni irsimizin keşiyində: [2 cilddə] / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyi. – Bakı: – c.2. – 2001. – 548 s.
637. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar: [3 cilddə]. – Bakı: Nurlar NRM, – c. 1. – 2008. – 467 s.
638. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar: [3 cilddə]. – c.2. – Bakı: Nurlar NRM, – 2008. – 362 s.
639. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar. [3 cilddə]. – Bakı: Nurlar NRM, – c.3. – 2008. – 218 s.
640. Heydər Əliyev: minilliklərin qovuşuğında / Əliyev Heydər. – Bakı: XXIYNE, – 2001. – 183 s.
641. Heydər Əliyev: şəxsiyyət, missiya, irs = Гейдар Алиев: личность, миссия, наследие / Rusiya-Azərbaycan tarixi-sənədli sərgisi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, Heydər Əliyev Mərkəzi, Rusiya Federasiyası Prezidentinin Administrasiyası, Federal Arxiv Agentliyi, Rusiya Dövlət İqtisadiyyat Arxivi. – Moskva: Kuçkovo pole; – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2018. – 344 s.
642. Həbiboğlu, V. Azərbaycan diasporu yeni mərhələdə / V. Həbiboğlu; elmi red., ön sözün müəl. V. Arzumanlı, rəy. Ə. Tağıyev. – Bakı: Elm, – 2006. – 264 s.
643. Həbiboğlu, V. Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu / V. Həbibboğlu; red. V. Arzumanlı; AMEA Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu. – Bakı: Qartal, – 1999. – 120 s.
644. Həbiboğlu, V. Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu / V. Həbiboğlu – Bakı: Qartal, – 2001. – 358 s.

645. Həsənov, Ə. Azərbaycanın geosiyasəti / Ə. Həsənov. – Bakı: Zərdabi LTD MMC, – 2015. – 1056 s.
646. Həsənov, Ə. Azərbaycanın xarici-siyasəti (1991-1996) / Ə. Həsənov. – Bakı: Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, – 1998. – 315 s.
647. Həsənov, Ə. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti / Ə. Həsənov. – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2005. – 752 s.
648. Həsənov, S.S. Dövlətlərarası münasibətlərdə Xəzərin statusu məsələsi (siyasi-hüquqi aspekt) / S.Həsənov. – Bakı: Elm, – 2002. – 176 s.
649. Hüseynova, L. Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı: Böyük yolun tarixi / L. Hüseynova. – Bakı: E.L. NPŞ MMC, – 2010. – 275 s.

X

650. Xəlilov (Ulusel), R. Heydər Əliyev və Azərbaycan – Dünya münasibətləri: siyasətdən mədəniyyətədək R. Xəlilov (Ulusel). – Bakı: İdeal-Print, – 2010. – 608 s.
651. Xəlilov (Ulusel), R. Mədəniyyətlərin ipək yolu / R. Xəlilov (Ulusel). Azərbaycandan dünya məkanına. – Bakı: Təhsil, – 2003. – 185 s.
652. Xəzər nefti. Azərbaycanın strategiyası. Regionun gələcəyi: iqtisadiyyat qəzetinin xüsusi buraxılışı / layihənin rəhbəri. Z. Səmədzadə; layihəni işləyənlər. R. Balayev, A. Səmədzadə, S.Yunisov [və b.]. Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı. – Bakı: CBS Polygraphic Production, – 2007. – 204 s.
653. Xoşməramlı səfir: [5 clddə] / tərt. ed. Ş.Əhmədov; elmi red. A. Naxçıvanlı. – Bakı: Şəms, – c .5. – 2007. –160 s.

K

654. Kərimli, E. Moskvada Azərbaycan diasporu / E. Kərimli. – Bakı: Şuşa, – 2001. – 239 s.

655. Kərimli, İ.Q. Rusiyanın cənubi Qafqaz siyasəti və Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri: / tarix üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2017. – 29 s.
656. Kitabxanalar biliklər cəmiyyətində (ikidilli). Azərbaycan-Rusiya layihəsi / tərt. ed. S. Məmmədəliyeva; elmi red. L. Məmmədova; elmi məs. M. Opyonkov; Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi; Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kütləvi Kommunikasiyalar Nazirliyi; Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kinematoqrafiya üzrə Federal Agentliyi"; "İnformasiya hamı üçün" Yunesko Proqramının Rusiya Komitəsi. – Bakı: Nurlar NPM, – 2006. – 516 s.

Q

657. Qafqazşünasların II Beynəlxalq Forumu = 2nd International forum of the Caucasus studies scholars. Bakı, 23-24 may 2019. Elmi məruzələr: [2 cilddə] / Çapa hazırl.: S. Hüseynova, G. Musayeva, G. Qurbanova. – Bakı: RS Poliqraf, – c. 1. – 2020. – 471 s.
658. Qafqazşünasların II Beynəlxalq Forumu = 2nd International forum of the Caucasus studies scholars. Bakı, 23-24 may, 2019. Elmi məruzələr: [2 cilddə]. – Bakı: RS Poliqraf, – c. 2. – 2020. – 563 s.
659. Qasımlı, M. Azərbaycanın xarici siyasəti (1991-2003): [2 hissədə] / M.Qasımlı. – Bakı: Mütərcim, h. 1. – 2015. – 548 s.
660. Qasımlı, M. Azərbaycanın xarici siyasəti (1991-2003): [2 hissədə] / M.Qasımlı. – Bakı: Mütərcim, – h.2. – 2015. – 660 s.
661. Qəzənfərqızı, A. Azərbaycan-qumuq folklor əlaqələri / A. Qəzənfərqızı. – Bakı: Elm və təhsil, – 2018. – 160 s.
662. Quluzadə, V. Gələcəyin üfüqləri. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti barədə mülahizələr, müsahibələr, şərhlər / V. Quluzadə. – Bakı: Azərbaycan, – 1999. – 288 s.

M

663. Mahmudov, Y. Heydər Əliyev ideyalarının zəfər yürüşü / Y.Mahmudov. – Bakı: Təhsil, – 2011. – 547 s.
664. Mehdiyev, R. Azərbaycan: qloballaşma dövrünün tələbləri / R. Mehdiyev – Bakı: XXI YNE, – 2005. – 463 s.
665. Mehdiyev, R. Demokratiya yolunda: irs haqqında düşünərkən / R.Mehdiyev. – Bakı: Şərq-Qərb, – 2008. – 791 s.
666. Mehdiyev, R. Yeni siyasət: inkişafa doğru: [2 clddə] / R. Mehdiyev – Bakı: Azərbaycan, – c. 1. – 2008. – 581 s.
667. Məmmədov, E. Müasir dövrdə Azərbaycan - Rusiya əlaqələri / E. Məmmədov. – Bakı: Yazıçı, – 2014. – 184 s.
668. Məmmədov, H.N., Əzizova, M. Ə. Rusiya Federasiyasının xarici siyasəti / H. Məmmədov, M. Əzizova; elmi red. Ə. Əsgər; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi; Bakı Slavyan Un-ti. – Bakı: Mütərcim, – 2017. – 166 s
669. Məmmədov, R.Q. Rusiya: ziyalılarımız, mətbuatımız, münasibətlərimiz / R. Məmmədov; red: A. İsabəyli. – Bakı: Şirvannəşr, – 2003. – 110 s
670. Məmmədov, Z. Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri / Z.Məmmədov. – Bakı: – 2004. – 174 s.
671. Mirzəzadə L., Feyziyeva G. Rusiya Federasiyasının Çeçenistan Respublikası: daxili ictimai-siyasi şərait / elmi red. R. Dadaşova; AMEA, Qafqazşünaslıq İn-tu. – Bakı: RS Poliqraf MMC, – 2020. – 215 s.
672. Musayev, İ. Azərbaycanın xarici siyasəti: [3 hissədə]. Cağdaş beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti / İ. Musayev; elmi red. H. Hacıyeva; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU, "Diplomatiya və müasir inteqrasiya prosesləri" kafedrası. – Bakı: Bakı Universiteti, – h.1. – 2011. – 775 s.
673. “Müstəqil Azərbaycanın 25 ili səfirlərin gözü ilə” (məqalələr toplusu). – Bakı: BEST-TMS MMC, – 2016. – 645 s.

N

674. Novruzova G. T. Rusiya Federasiyasında Azərbaycan diasporu: tarixi-demoqrafiya problemləri (1989-2002-ci illər): / tarix üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2010. – 29 s.

O

675. 30 tarixi səfər: Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin rəsmi və dövlət səfərləri: (1993-2003) / Heydər Əliyev İrsinin Araşdırma Mərkəzi; elmi məsl. E. Süleymanov; red. G. Nəsibov, L. Atakişiyeva, T. Məmmədli, İ. Muxtarova; red. - dilçi M. Babayeva; dizayner E. İsmayılov. – Bakı: CBS, – 2013. – 359 s.

Ö

676. Ömərova, İ. K. Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyası ilə münasibətləri milli təhlükəsizlik kontekstində: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2021. – 24 s.

P

677. Prezident İlham Əliyev və mədəniyyət: [2 cilddə]. – Bakı: İdeal Print, – c. 2. – 2008. – 568 s.

R

678. Ramazanov, Q. Z. Silahlı münaqişə zonalarında jurnalist fəaliyyətinin nəzəri və praktik aspektləri (Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə mətbuatının materialları əsasında, 1991-2011-ci illər: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2018. – 22 s.
679. Rəfili, O. K. Borcumu ver, Rusiya / O. Rəfili; red. R. Rəfiyeva. – Bakı: Elm və təhsil, – 2014. – 346 s.
680. Rəhimli, R.H. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində Şimali Qafqaz faktoru (1991-1997) / R. Rəhimli. – Bakı: Elm, – 2009. – 199 s.
681. Rəhimli, R. H. Şimali Qafqazda etnosiyasi vəziyyətin Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsiri: (1991-1997): / tarix elmləri namizədi dis. / – Bakı, 2005. – 154 s.

682. Rəhimli, R. H. Şimali Qafqazda etnosiyasi vəziyyətin Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsiri: (1991-1997): / tarix elmləri namizədi dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2005. – 26 s.

S

683. Sayadov, S. XX əsr: Azərbaycan və dünya / S. Sayadov. – Bakı: Elm, – 2006. – 186 s.
684. Səfərov, H. Azərbaycan-Rusiya siyasi münasibətlərinin əsas istiqamətləri və xarakterik xüsusiyyətləri: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. / – Bakı, 2010. – 164 s.
685. Səfərov, P.Ş. Azərbaycan Respublikası Rusiya-İran və Türkiyənin geosiyasi maraqlarında / P.Səfərov; elmi red. M. C. Qasımlı. – Bakı: Elm və təhsil, – 2011. – 263 s.
686. Süleymanov, Ə.S. Neva sahillərində görüşlər / Ə. Süleymanov; red. R. Ulusel. – Bakı: Əbilov, Zeynalov və oğulları, – 2003. – 369 s.
687. Svyatoxovcki, T. Rusiya və Azərbaycan: sərhədyanı bölgə keçid dövründə / T. Svyatoxovski. – Bakı: XUN, – 2000. – 372 s.

Ş

688. Şərq və Qərb: Ortaq mənəvi dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr: Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – Bakı: Elm, –2001. – 157 s.
689. Şiriyev, E. F. Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyi üzrə əmək müqaviləsinin müqayisəli təhlili: / hüquq üzrə fəlsəfə doktoru dis. Avtoreferatı. / – Bakı, 2018. – 26 s.

V

690. Vətən müharibəsi tarixi. Şəxsiyyət faktoru. 27 sentyabr-10 noyabr 2020-ci il. – Bakı: Şərq-Qərb, – 2021. – 442 s.

III.2. Rus dilində

A

691. Аббасбейли, А. Внешная полтика Российской Федерации в XXI веке / А. Аббасбейли. – Баку: Элм, – 2005. – 472 с.
692. Аббасбейли, А., Гасанов А. Азербайджан в системе международных и региональных организаций / А. Аббасбейли, А. Гасанов. – Баку: Азернешр, – 1999. – 256 с.
693. Абдулатипов, Р.Г. Азиз Алиев и Дагестан / Р. Абдулатипов. – Махачкала: Дагестанский Писатель, – 2016. – 23 с.
694. Абрамова, Е. Вступление России в ВТО: преимущества и недостатки / Внешнеэкономические связи регионов России со странами СНГ / Е. Абрамов. – Баку: Компания Спутник, – 2006. – 240 с.
695. Агеева, Р. А. Какого мы роду-племени? Народы России: имена и судьбы. Словарь-справочник / Р. Агеева. –Москва: Academia, – 2000. – 199 с.
696. Азербайджан-Россия: Новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества. – Баку: Şərq-Qərb, – 1997. – 164 s.
697. Азербайджан - Россия: новые взаимоотношения, новые горизонты. – Баку: Nurol, – 2002. – 575 с.
698. Азербайджан и Россия: общества и государства / отв. ред. и сост. Д. Фурман. – Москва: Летний сад, – 2001. – 491 с.
699. Азербайджан и Россия. 2013: статистический сборник / Гос. Комитет Азерб. Респ. по статистике; Федеральная служба гос. статистики России; ред. кол. Р. Салимов, А. Кевеш [и др.] = Azərbaycan və Rusiya 2013: statistik məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi; Rusiya Dövlət Statistikasının Federal Xidməti; red. heyəti R. Salimov, A. Keveş [və b.]. – Баку: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.

700. Азербайджано – Российская палата делового сотрудничества / Материалы первого Азербайджано – Российского Экономического Форума «Азербайджано – Российские торгово-экономические отношения: тенденции и перспективы их развития». – Баку: Нурлан, – 2004. – 294с.
701. Азербайджанская Республика в Содружестве Независимых Государств. – Баку: Nurol, – 2001. – 287 с.
702. Азербайджанцы / Народы и культуры (отв. ред. А. Мамедли, Л. Соловьёва; Институт этнологии и антропологии им. Н.Н. Миклухо-Маклая РАН; Националь¬ная академия наук Азербайджана; Институт археологии и этнографии НАН Азербайджана). – Москва: Наука, – 2017. – 708 с.
703. Азербайджанцы и Тамбов: историко-краеведческий очерк. – Тамбов: – 2004. – 160 с.
704. Азербайджанцы мира / ред. К. Алиев; сост. М. Багиева, В. Агаев, А. Мехтиев. – Баку: Азербайджан, – т.1. – 2006. – 424 с.
705. Алексеев, М., Казенин, К., Сулейманов, М. Дагестанские народыАзербайджана: политика, история, культура / М. Алексеев, К. Сулейманов. – Москва: Европа, – 2006. – 120 с.
706. Алиев, И.Г. Каспийская нефть Азербайджана / И. Алиев. – Москва: Известия, – 2003. –712 с.
707. Алиев, И.Г. Я верю в мой Азербайджан / И. Алиев. – Москва: Бослен, – 2007. – 349 с.
708. Алиева, С. И. Азербайджан и народы Северного Кавказа XVIII- начало XXI века) / С. Алиева. – Баку: Şərq-Qərb, – 2010. – 620 с.
709. Алиева С.И. Азербайджанцы и чеченцы: братья навеки: азербайджано-чеченские исторические связи / С. Алиева; научн.ред. д.и.н.проф. А.Осмаев. – Грозный: – 2010. – 216 с.

710. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX-начало XX вв.): / дис. на соискание доктора исторических наук. / – Баку, 2014. – 342 с.
711. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX -нач.XX в) / С. Алиева. – Баку: ИПО Турхан, – 2015. – 456 с.
712. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX - нач. XX в) / С. Алиева. – Баку: – 2017 (изд-е 2). – 456 с.
713. Алиева, С.И. Наш дом – Кавказ. Азербайджанцы на Северном Кавказе. Монография / С. Алиева. – Армавир: НЧОУ ВПО АЛСИ, – 2011. – 264 с.
714. Алиева, С.И. Ногайские тюрки. Монография / С. Алиева. – Баку: Шарг-Гарб, – 2010. – 328 с.
715. Алиева С.И. Татары в Азербайджане / С. Алиева. – Казань: Институт Ш.Марджани АН РТ, – 2018. – 170 с.
716. Анар. Литература, искусство, культура Азербайджана / сост., отв. за вып. Н. Ибрагимов.– Баку: Letterpress, – 2010. – в. 1. – 874 с.
717. Андриянов, В., Мираламов, Г. Ильхам Алиев / В. Андриянов, Г. Мираламов. – Москва: Молодая гвардия, – 2007. – 396 с.
718. Аскеров, А. Учебник азербайджанского языка для русских студентов / А. Аскеров. – Москва: – 2010. – 494 s.
719. Ахмедова, Т. Культура Азербайджана в условиях глобализации / Взаимодействия культур в условиях глобализации / Т. Ахмедова. – Москва: Конан+, – 2010. – 516 с.

Б

720. Багиров, А.М. Азербайджанская литература в московской литературно-культурной среде: / автореферат на соискание доктора филологических наук. / – Баку, 2018. – 94 с.

721. Багиров, А.М. Московская азербайджанская литературная среда / А. Багиров. – Москва: Художественная литература, – 2017. – 336 с.
722. Бжези́нский, З. Выбор. Мировое господство или глобальное лидерство / З. Бзежинский; пер. с англ. Е. Нарочницкой, Ю. Н. Кобякова. – Москва: Международные отношения, – 2004. – 287 с.
723. Бублик В. А. [и др.]. Стратегия развития международных и внешнеэкономических связей Российской Федерации: коллективная монография / В. Бублик [и др.]. – Москва: РУСАЙНС, – 2020. – 232 с.
724. Бюльбюль оглы, П. Международный диалог культур: глобальный контекст и участие Азербайджана / П.Бюльбюль оглы. – СПб.: СПбГУП, 2016. – 32 с.

В

725. Взаимоотношения культур в условиях глобализации / Материалы международной научной конференции, посвященной памяти общенационального лидера азербайджанского народа Гейдар Алиева. – Москва: Канон+ Реабилитация, – 2010. – 528 с.
726. Внешняя политика и безопасность современной России. 1991-2002. Хрестоматия: [в 4 томах]. – Москва: АНО ИНО-Центр, – т. 2. – 2002. – 446 с.
727. Внешняя политика и безопасность современной России. Документы. (1991-2002): [в 4 томах]. – Москва: АНО ИНО-Центр, – т .4. – 2002. – 538 с.
728. Внешняя политика Российской Федерации (1992-1999). – Москва: РОССПЭН, – 2000. – 328 с.

Г

729. Гасанов, А. М. Современные международные отношения и внешняя политика Азербайджана: учебник / А. Гасанов; науч. ред.: С. Гандилов, А. Мехтиев; Академия Государственного Управления при Президенте

Азербайджанской Республики. – Баку: Sərq-Qərb, – 2007. – 904 с.
730. Государство и право народов Кавказа: становление, развитие, современное состояние / Материалы Международной научно-практической конференции. Махачкала, 14–15 декабря 2018 г. Сборник научных статей. – Махачкала: – 2019. – 248 с.
731. Гулиев, В. «Азербайджанская школа» в российской ориенталистике / В. Гулиев. – Баку: Азернешр, – 2002. –344 с.
732. Гулиев, М.Е. Экономические связи Азербайджана с Российской Федерацией и проблемы их развития. Мировая экономика: / дис. кандидата экономических наук. / – Баку, 2002. – 152 с.
733. Гулиева С. А. Русский язык: практический курс русского языка: учебное пособие: для студентов национальной аудитории / С. Гулиева; науч. ред. А. Зейналова. – Баку: Elm və təhsil, – 2020. – 349 с.
734. Гулузаде, В. Среди врагов и друзей: статьи, интервью, выступления / В. Гулузаде; сост. А. Камал. – Баку: – 2002. – 228 с.
735. Гусейнов, В. Каспийская нефть. Экономика и геополитика / В. Гусейнов. – Москва: Олма-Пресс, – 2002. – 384 с.
736. Гусман, М. Формула власти. 55 интервью в золотом галстуке / М. Гусман. – Москва: Терра – книжный клуб, 2005. – 592 с.
737. Гусман М. Формула власти: 70 интервью в золотом галстуке / М. Гусман; ред. И. Шурыгина. – Москва: АСТ, ТАСС, информ. агентство России, – 2020. – 637 с.

Д

738. Дегоев, В.В. Большая игра на Кавказе: история и современность / В. Дегоев. – Москва: Русская панорама, – 2003. – 512 с.

739. Докашева Е. С. Великий шелковый путь: полная история / Е. Докашева; ведущий ред. М. Николаева. – Москва: АСТ, – 2020. – 319 с.
740. Документы по русской политике в Закавказье / отв. за вып. В. Бахманлы; ред. А. Асадзаде; худож. ред. К. Лидия; дизайн. Н. Махмудов; М-во Культуры и Туризма АР; Нац. Библиотека Азерб. им. М. Ф. Ахундова. – Баку: Хатун плюс, – 2010. – 300 с.
741. «Дорога Страбона» как часть Великого Шелкового пути: материалы междунар. конф., г. Баку, 28–29 ноября 2008 года. – Самарканд - Ташкент: МИЦАИ, SMI-ASIA, – 2009. – 148 с.
742. Дружба и мир–культурные ценности Азербайджана и России. Сборник научных статей / под общ. ред. И. Габиббейли. – Баку: Elm və təhsil, –2016. – 198 с.

Ж

743. Жильцов, С.С., Зонн, И.С., Ушков, Л.М. Геополитика Каспийского региона / С. Жильцов, И. Зонн, Л. Ушков. – Москва: Международная отношения, – 2003. – 204 с.

З

744. Заплетин, Г., Ширинзаде, Г. Русские в Истории Азербайджана / Г.Заплетин, Г.Ширинзаде. – Баку: Ганун, – 2008. – 366 s.
745. Зенькович, Н. Ильхам Алиев: взгляд из Москвы / Н. Зенкевич. – Москва: Яуза: Эксмо, – 2008. – 512 с.
746. Зонн И.С. Каспий: иллюзии и реальность / И. Зонн. – Москва: Коркис, – 1999. – 467 с.

И

747. Измоденов, И.А. Российско-Азербайджанские отношения (1991-2003 гг.): / автореферат дис. на соискание кандидата. / – Москва, 2004. – 28 с.

748. Измоденов, И.А. Российско-Азербайджанские отношения (1991-2003 гг.): / дис. на соискание исторических наук. / – Москва, 2004. – 250 с.
749. Исмаилова, А.М. Российско-Азербайджанские экономические и культурные связи (70-е гг. XIX - начало XX в.): / автореферат дис. на соискание кандидата исторических наук. / – Махачкала, 2006. – 28 с.
750. Историко-культурные и экономические связи народов Дагестана и Азербайджана: через прошлый опыт взгляд в XXI век / Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 110 летию со дня рождения Азиза Алиева. – Махачкала: ДНЦ РАН, – 2007. – 392 с.
751. История Отечественной войны. Фактор личности (27 сентября- 10 ноября – 2020 года). – Баку: Шарг-Гарб, – 2022. – 444 с.

К

752. Карабах – это Азербайджан!: [в 2 томах] / Музей Миниатюрной Книги ; сост. Д. Сеидзаде, З. Салахова. – Баку: б. и., – т.1. – 2020. – 394 с.
753. Карабах-это Азербайджан!: [в 2 томах] / Музей Миниатюрной Книги; сост.: Д. Сеидзаде, З. Салахова. – Баку: б. и., – т.2. – 2020. – 320 с.
754. Каспийская энциклопедия / авт. и сост. И. Зонн; под ред. А. Косарева; Инженер. науч.-произв. центр по вод. хоз-ву, мелиорации и экологии "Союзводпроект". – Москва: Междунар. отношения, – 2004. – 461 с.
755. Коджман, О. Южный Кавказ в политике Турции и России в постсоветский период / О. Коджман. – Москва: Русская панорама, – 2004. – 296 с.
756. Кряткевич, П. Азербайджан: формирование независимого государства / П. Кряткевич. – Торун: – 2009. – 410 с.

757. Культура и культурные шедевры Азербайджана - уникальное послание будущим поколениям / доп. и перераб. изд. – Баку: Çinar-Çap, – 2009. – 798 с.

М

758. Магамедкеримов, Я. Совершенствование системы экономических отношений между Россией и Азербайджаном: / дис. на соискание кандидата экономических наук. / – Москва, 1998. – 36 с.
759. Мамед-заде, Н. Взаимоотношения Азербайджанской Республики со славянскими странами СНГ и Восточной Европы / Н. Мамед-заде. – Баку: Ганун, – 2006. – 200 с.
760. Мамедов, Р.Г. В сердце России / Р. Мамедов; ред. Б. Закирова. – Баку: Зия, –2009. – 205 с.
761. Мамедов, Р. Г. Дружбе нет альтернативы: мнения лидеров, учёных, журналистов; Сыны страны огней в истории России / Р. Мамедов. – Баку: Ziya, – 2013.–399 с.
762. Мамедов, Р.Г. Люди одной земли / Р. Мамедов; ред. Р. Бабаев. – Баку: Ziya-Nurlan, – 2008. – 272с.
763. Мамедов, Р.Г. Наши соотечественники в Тюменской области / Р. Мамедов. – Баку: Зия, – 2007. – 268 с.
764. Мамедов, Р.Г. Наши соотечественники в Тюменской области / Р. Мамедов. – Баку: Зия-Нурлан, – 2008. – 264 с.
765. Мамедов, Р.Г. От Баку до Москвы и Далее. Статьи, публицистические очерки / Р. Мамедов. – Баку: Ширваннешр, – 2000. – 479 с.
766. Мамедов, Р.Г. Соотечественники.Азербайджан – древняя страна / Р. Мамедов. – Баку: Ширваннешр, – 2007. – 244 с.
767. Мамедов, Р.Г. Тёплые ветры: Баку-Москва / Р. Мамедов. – Баку: Зия ИЦП, – 2019. – 392 с.
768. Марджанлы, М. Карабахская проблема с позиций геополитики: аналитический ракурс / М.Марджанлы. –СПб.: Книжный дом, – 2009. – 32 с.

769. Материалы Азербайджанско-российской научно-практической конференции "Молодежь-Инновации-Библиотеки" = Azərbaycan-Rusiya elmi-praktiki konfransının materialları. "Gənclər-İnnovasiyalar-Kitabxanalar" (2016, Gəncə) / tərt. ed. L. Məmmədova, X. Məmmədov; tərc. ed. O. Qəbələli; elmi məsləhətçi V. Əliyev. – Bakı: Renessans-A, – 2016. – 255 s.
770. Материалы международной научной конференции - круглого стола «Большая восьмёрка в глобализирующемся мире: новые подходы в науки и образовании». Русское Географическое общество (Санкт-Петербург, 25-26 мая 2006 г.). – СПб: ЦНИ Астерион, – 2006. – 285с.
771. Международные соглашения о сотрудничестве в сфере образования. – Москва: МОН РФ, – 2009. – 352 с.
772. Мехтиев, Р. Межнациональные отношения на исходе XX столетия: проблемы теории и политики / Р. Мехтиев. – Баку: Азернешр, – 1995. – 222 с.
773. Мир-Бабаев, М. Краткая история азербайджанской нефти / М. Мир-Бабаев. – Баку: Азернешр, – 2009. – 376 с.

Н

774. Народы Дагестана / Отв. ред. С. Арутюнов, А. Османов, Г. Сергеева. – Москва: Наука, – 2002. – 579 с.
775. Национальные библиотеки стран СНГ 2011-2018 / Российская Гос. Б-ка, Библиотечная Ассамблея Евразии; сост. Н. Игумнова, С. Меньщикова, М. Нерюева. – Москва: Пашков дом, – 2020. – 171с.
776. Независимый Азербайджан: новые ориентиры: монография: [в 2 томах] / В. Митяев [и др.]; под ред. Е. Кожокина. – Москва: РИСИ, – т. 1. – 2000. – 322 с.
777. Независимый Азербайджан: новые ориентиры: монография: [в 2 томах] / В. Митяев [и др.]; под ред. Е. Кожокина. – Москва: РИСИ, – т. 1. – 2000. – 423 с.

778. Нити дружбы (сборник рассказов и стихов) / посвященного 1155-летию зарождения российской государственности. – Баку: Текнур, – 2018. – 429 с.
779. Новрузова, Г.Т. Азербайджанская диаспора Российскй Федерации: проблемы исторической демографии (1989-2002 гг.): / автореферат дис. доктора философии по истории. / – Баку, 2010. – 28 с.
780. Новрузова Г.Т. Кто есть кто в азербайджанской диаспоре России / Г. Новрузова. – Баку: Avropa, – 2017. – 212 с.

О

781. Образование, наука и культура Кавказа: традиции и современность. Материалы Международной научной конференциии, посвященной 25-летию образования Республики Ингушетия (Магас 7-го февраля 2017 г.). – Назрань: ООО «Кеп», – 2017. – 312 с.
782. Османов, Г.Д. Азербайджано- российские отношения в конце XX- XXI веков в контексте мировой политики: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – СПб, 2006. – 23 с.
783. Османов, Г Д. Азербайджано-Российские отношения в конце XX - начала XXI веков в контексте мировой политики: / дис. на соискание кандидата политических наук: / – СПб, 2006. – 173 с.
784. Официальный визит президента Российской Федерации Путина в Азербайджан: 9-10 января 2001 / Общество "Книга" Азерб. Респ.; AzRosProminvest MMC = Официальный визит президента России в Азербайджан. 9-10 января 2001. – Баку: AzRosProminvest MMC, – 2007. – 381 с.

П

785. Пашаева, Н. А.Религия и право: сравнительный анализ российского и азербайджанского законодательства / Н.А. Пашаева. – Москва: Ось-89, – 2006. – 77 с.

786. Пивовар, Е. И. Российско-азербайджанские отношения: конец XX - начало XXI века / Е. Пивовар. – Москва: Kremlin Multemedia, – 2012. – 446 с.

Р

787. Рабочий визит президента Российской Федерации Владимира Путина в Азербайджан : 21-22 февраля 2006 / Общество "Книга" Азерб. Респ.; AzRosProminvest MMC = Рабочий визит президента России в Азербайджан. – Баку: AzRosProminvest MMC, – 2006. – 228 с.
788. Раджабли, А. Международные связи Российской Федерации / А.Раджабли. – Баку: БСУ, – 2005. – 384 с.
789. Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации = Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775 s.
790. Россия и Закавказье: поиски новой модели общения и развития в изменившемся мире. Материалы круглого стола, ИМЭМО РАН. – Москва: ИМЭМО РАН, – 1999. – 56 с.
791. Россия-Азербайджан (1992-2002). Сборник документов. – Баку: – 2002. – 555 с.

С

792. Садыхов, О. Азербайджан – Россия: новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества / О. Садыхов. – Баку: Шарг-Гарб, – 1997. – 164 с.
793. Садыхов, Ф.Я. Россия далекая и близкая. Взгляд из Азербайджана / Ф. Садыхов. – Баку: Адильоглы, – 2006. – 464 с.
794. Сеидбейли, М.Г. Азербайджанская диаспора в России: особенности и тенденции формирования и развития

(1988-2010 гг): монография / М. Сейидбейли; авт. проекта и науч. ред. Я. Махмудов; НАН Азерб., Ин-т Истории им. А. А. Бакиханова. – Баку: Şərq-Qərb, – 2011. – 575 с.
795. Сеидбейли, М. Г. Формирование и развитие Азербайджанской диаспоры в Российской Федерации (1988-2007): / автореферат дис. на соискание доктора исторических наук. / – Нахчыван, 2012. – 58 с.
796. Сеидбейли, М. Г. Формирование и развитие Азербайджанской диаспоры в российской федерации (1988-2007): / дис. на соискание доктора исторических наук. / – Баку, 2012. – 362 с.
797. Синь Тюркская. Азербайджан Северный и Южный в стихах русских поэтов / сост. и предисл. М. Синельникова. – Баку: Елм и техсил, – 2013. – 207 с.
798. Султанов, Ч. А. Политические и экономические этюды по Южному Кавказу: хроника с 1850 по 2010 гг. / Ч. Султанов. – Баку: Чашыоглы, – 2010. – 660 с.

Т

799. Таирова, Ф. Дмитрий Шостакович и Азербайджанская музыкальная культура / Ф. Таирова. – Баку: Нурлан, – 2006. – 304 с.

Ф

800. Фонд Гейдара Алиева 2004-2014: альбом / предисл. М. Алиевой. – Баку: б. и. , – 2016. – 473 с.

Ц

801. Цыганов, О. Ильхам Алиев: открытый мир = Ilham Aliyev: openworld / О. Цыганов. – Москва: ИД Хроникер, – 2008. – 308 с.

Ч

802. Чернобаев, А.А. Историки России. Кто есть кто в изучении отечественной истории / А. Чернобаев. – Саратов: Летопись, – 1998. – 439 с.

803. Чернявский, С.И. Азербайджан: выбор курса / С. Чернявский. – Москва: Азер-Медиа, – 2004. – 336 с.
804. Чернявский, С.И. Десять лет истории Азербайджана: 2003-2013 годы / С. Чернявский. – Москва : Флинта, 2013. – 400 с.
805. Чернявский, С.И. Новый путь Азербайджана / С. Чернявский. – Москва: Азер-Медиа, – 2002. – 352 с.

Щ

806. Шелковый путь дружбы: диалог культур: Челябинск - Баку : 75-летию Челябинской области посвящается / ред. Р. Кулиев. 2-е изд., перераб. и доп. – Челябинск: Пресс-Мастер, – 2008. – 181 с.

Э

807. Эхо советского Азербайджана. Ковер. Вышивка. Плакат: каталог выставки: выставка в Государственном музее Востока, 4 февраля - 1 марта 2020 / Государственный музей Востока, Азербайджанский Национальный Музей Ковра; авт. текстов, кураторы выставки: Ш. Меликова, М. Филатова; куратор выставки В. Мясина; ред. Е. Борисова; фотографы: О. Сухарева, С. Мансуров; пер. Азерб. текстов на арабице: И. Зайцев, И. Алексеев, Г. Ласикова; дизайн выставки К. Казакова. – Москва: ГМВ, – 2020. – 91 с.

Ю

808. Южный фланг СНГ. «Общие соседи» и «восточные партнеры» сквозь призму Каспия / под ред. А. Мальгина. – Москва: МГИМО, – вып. 3. – 2009. – 76 с.

Я

809. Ярахмедов, А.А. Российско-азербайджанские отношения и проблемы регионального развития в Закавказье: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – Москва, 1998. – 24 с.

IV. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VƏ RUSİYA FEDERASİYASI ƏLAQƏLƏRİNƏ HƏSR OLUNMUŞ KİTABLARIN MÖVZU ÜZRƏ DÜZÜLÜŞÜ

IV.1. Siyasi

Azərbaycan dilində

810. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikası-nın Prezidenti Heydər Əliyevin 1993-1994-cü illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.1. 1996.–267 s.
811. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1995-1996-cı illərdə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.2. – 1997. – 761 s.
812. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1997-ci ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.3. 1998. – 776 s.
813. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1998-ci ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.4. – 1999. – 520 s.
814. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə: [5 cilddə]. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 1999-cu ildə xarici ölkələrə səfərlərinə dair materiallar / tərt. ed. E. Abdullaev, F. Muradov. – Bakı: Göytürk, – c.5. – 1999. – 476 s.

815. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas istiqamətləri: 1991-2016: məqalələr toplusu /Azərb. Resp. Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzi; red. F. Məmmədov, C. Vəliyev, A. Məmmədov. – Bakı: Poliart, –2017. – 903 s.
816. Azərbaycan-Rusiya: Dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafında yeni mərhələ. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri / tərt.ed. O. Sadıxov. = Азербайджан-Россия: Новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества. – Bakı: Şərq-Qərb, – 1997. – 164 s
817. Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi =Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775 s.
818. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində yeni mərhələ: Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V. Putinin Azərbaycana rəsmi səfəri: (9-10 yanvar 2001-ci il) / tərt. ed. T. Əhmədov, H. Musayev. – Bakı: Qismət, – 2001. – 184 s.
819. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2004: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 1. – 2009. – 798 s.
820. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2004: [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 2. – 2009. – 1015 s.
821. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2005: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h. 2. – 2009. – 687 s.

822. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2006 / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – 2009. – 439 s.
823. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2007: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 704 s.
824. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2007: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.2. – 2009. –1038 s.
825. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2008: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.1. – 2009. – 655 s.
826. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2008: [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: GARİSMA MMC, – h.2. – 2009. – 423 s.
827. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2010 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikası Xarici İşlərNazirliyi. – Bakı: CoolPrintMMC, – h.1. – 2013. – 1031 s.
828. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2010 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: CoolPrintMMC, – h.2. – 2013. – 606 s.
829. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2011 [2 hissədə] /Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: Season MMC, – h.1. – 2014. – 911 s.
830. Azərbaycanın xarici siyasəti: sənədlər məcmuəsi 2011 [2 hissədə] / Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi. – Bakı: Season MMC, – h.2. – 2014. – 335 s.
831. Əliyev, H.Ə. XXI əsr: Azərbaycan – MDB ölkələri (humanitar əlaqələr, 1991-2005-ci illər) / H. Əliyev. – Bakı: ULU, – 2008. – 316 s.
832. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.1. – 1997. – 612 s.
833. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.2. – 362 s.

834. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.3. – 1997. – 488 s.
835. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.4. – 1997. – 528 s.
836. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.5. – 1998. – 500 s.
837. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.6. – 1998. – 512 s.
838. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.7. – 1998. – 520 s.
839. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.8. – 1998. – 500 s.
840. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.9. – 2000. – 466 s.
841. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.10. – 2002. – 472 s.
842. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.11. – 2002. – 452 s.
843. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.12. – 2004. – 432 s.
844. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.13. – 2004. – 520 s.
845. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.14. – 2005. – 520 s.
846. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.15. – 2005. –528 s.
847. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.16. – 2006. – 552 s.
848. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.17. – 2006. – 258 s.
849. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.18. – 2006. – 552 s.
850. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.19. – 2006. – 528 s.
851. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.20. – 2007. – 536 s.

852. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.21. – 2007. – 480 s.
853. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.22. – 2007. – 528 s.
854. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.23. – 2008. – 480 s.
855. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.24. – 2008. – 504 s.
856. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.25. – 2008. – 520 s.
857. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.26. – 2009. – 512 s.
858. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.27. – 2009. – 496 s.
859. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.28. – 2009. – 480 s.
860. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.29. – 2009. – 480 s.
861. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.30. – 2010. – 520 s.
862. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.31. – 2010. – 512 s.
863. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.32. – 2010. – 512 s.
864. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.33. – 2011. – 480 s.
865. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.34. – 2011. – 488 s.
866. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.35. – 2011. – 520 s.
867. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.36. – 2011. – 512 s.
868. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.37. – 2011. – 520 s.
869. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.38. – 2011. – 480 s.

870. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.39. – 2012. – 480 s.
871. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 40. – 2012. – 512 s.
872. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 41. – 2012. – 488 s.
873. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 42. – 2012. – 472 s.
874. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 43. – 2013. – 464 s.
875. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 44. – 2013. – 376 s.
876. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 45. – 2013. – 384 s.
877. Əliyev, H.Ə. Müstəqilliyimiz əbədidir: [46 cilddə] / H. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 46. – 2012. – 496 s.
878. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 1. – 2008. – 424 s.
879. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 2. – 2009. – 432 s.
880. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 3. – 2009. – 416 s.
881. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 4. – 2009. – 400 s.
882. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 5. – 2010. – 392 s.
883. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 6. – 2011. – 416 s.
884. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 7. – 2011. – 408 s.
885. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 8. – 2011. – 408 s.
886. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 9. – 2012. – 411 s.
887. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 10. – 2012. – 408 s.

888. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 11. – 2013. – 400 s.
889. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 12. – 2013. – 400 s.
890. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 13. – 2013. – 408 s.
891. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 14. – 2013. – 400 s.
892. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 15. – 2014. – 384 s.
893. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 16. – 2014. – 376 s.
894. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 17. – 2014. – 392 s.
895. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 18. – 2014. – 424 s.
896. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 19. – 2014. – 392 s.
897. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 20. – 2015. – 408 s.
898. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 21. – 2015. – 392 s.
899. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 22. – 2015. – 384 s.
900. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 23. – 2015. – 400 s.
901. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 24. – 2015. – 408 s.
902. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 25. – 2015. – 408 s.
903. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 26. – 2015. – 400 s.
904. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 27. – 2016. – 400 s.
905. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 28. – 2016. – 416 s.

906. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 29. – 2016. – 400 s.
907. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 30. – 2016. – 408 s.
908. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 31. – 2016. – 392 s.
909. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 32. – 2016. – 394 s.
910. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 33. – 2016. – 392 s.
911. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 34. – 2016. – 404 s.
912. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 35. – 2016. – 396 s.
913. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 36. – 2016. – 400 s.
914. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 37. – 2017. – 400 s.
915. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 38. – 2017. – 400 s.
916. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 39. – 2017. – 400 s.
917. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 40. – 2017. – 408 s.
918. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 41. – 2017. – 400 s.
919. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 42. – 2017. – 400 s.
920. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 43. – 2017. – 400 s.
921. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 44. – 2017. – 400 s.
922. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 45. – 2017. – 400 s.
923. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 46. – 2017. – 400 s.

924. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 47. – 2017. – 400 s.
925. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 48. – 2017. – 400 s.
926. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 49. – 2017. – 400 s.
927. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 50. – 2017. – 400 s.
928. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 51. – 2017. – 400 s.
929. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 52. – 2017. – 400 s.
930. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 53. – 2018. – 400 s.
931. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 54. – 2018. – 400 s.
932. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 55. – 2018. – 400 s.
933. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 56. – 2018. – 400 s.
934. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 57. – 2018. – 392 s.
935. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 58. – 2018. – 394 s.
936. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 59. – 2018. – 400 s.
937. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 60. – 2018. – 400 s.
938. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 61. – 2018. – 400 s.
939. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 62. – 2018. – 400 s.
940. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 63. – 2018. – 400 s.
941. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 64. – 2018. – 400 s.

942. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 65. – 2018. – 400 s.
943. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 66. – 2018. – 400 s.
944. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 67. – 2018. – 400 s.
945. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 68. – 2018. – 400 s.
946. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 69. – 2018. – 400 s.
947. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 70. – 2018. – 400 s.
948. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 71. – 2018. – 400 s.
949. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 72. – 2018. – 400 s.
950. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 73. – 2018. – 400 s.
951. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 74. – 2018. – 400 s.
952. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 75. – 2018. – 400 s.
953. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 76. – 2018. – 400 s.
954. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 77. – 2019. – 400 s.
955. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 78. – 2019. – 400 s.
956. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 79. – 2019. – 400 s.
957. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 80. – 2019. – 400 s.
958. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 81. – 2019. – 392 s.
959. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 82. – 2019. – 392 s.

960. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 83. – 2019. – 392 s.
961. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 84. – 2019. – 392 s.
962. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 85. – 2019. – 392 s.
963. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 86. – 2019. – 392 s.
964. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 87. – 2019. – 392 s.
965. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərbaycan, – c. 88. – 2019. – 392 s.
966. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 89. – 2019. – 392 s.
967. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 90. – 2019. – 392 s.
968. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 91. – 2019. – 392 s.
969. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 92. – 2019. – 392 s.
970. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 93. – 2019. – 392 s.
971. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 94. – 2019. – 392 s.
972. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 95. – 2019. – 392 s.
973. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 96. – 2019. – 392 s.
974. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir [çoxcildlik] / İ.Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 97. – 2019. – 392 s.
975. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 98. – 2020. – 392 s.
976. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 99. – 2020. – 388 s.
977. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 100. – 2020. – 400 s.

978. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 101. – 2020. – 392 s.
979. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 102. – 2020. – 392 s.
980. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 103. – 2020. – 392 s.
981. Əliyev, İ.H. İnkişaf – məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 104. – 2020. – 400 s.
982. Əliyev, İ.H. İnkişaf-məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, c. 105. – 2020. – 391 s.
983. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 106. – 2021. – 391 s.
984. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 107. – 2021. – 391 s.
985. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 108. – 2021. – 391 s.
986. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 109. – 2021. – 392 s.
987. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 110. – 2021. – 392 s.
988. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c.111. – 2021. – 392 s.
989. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 112. – 2021. – 392 s.
990. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 113. – 2021. – 392 s.
991. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 114. – 2021. – 392 s.
992. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 115. – 2022. – 392 s.
993. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 116. – 2022. – 400 s.
994. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 117. – 2022. – 392 s.
995. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. –Bakı: Azərnəşr, – c. 118. – 2022. – 392 s.

996. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 119. – 2022. – 392 s.
997. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 120. – 2022. – 384 s.
998. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 121. – 2022. – 383 s.
999. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 122. – 2022. – 391 s.
1000. Əliyev İ.H. İnkişaf məqsədimizdir: [çoxcildlik] / İ. Əliyev. – Bakı: Azərnəşr, – c. 123. – 2022. – 391 s.
1001. Əliyev, İ.H., Medvedev D. XXI əsrin humanitar çağırışları / İ. Əliyev, D. Medvedyev. – Moskva: İTAR – TASS, – 2011. – 247 s.
1002. Əliyeva, S.İ. Rusiya Dünya Siyasə¬tində / S. Əliyeva – Bakı: Optimist MMC çap mərkəzi, – 2022. – 160 s.
1003. Əsədullayeva L. (Leyla Şah). Azərbaycan xarici səfirlərin gözü ilə = Azerbaijan through the eyes of foreign ambassadors / L. Əsədullayeva Azərbaycan dilində red. Ə. Cahangir, ingilis dilində tərc. və red. M. Əsədullayeva; dizayner Ü. Qayıbova. – Bakı: [n. y.], – 2020. – 235 s.
1004. Furman, D.E. Azərbaycan və Rusiya.Müstəqilliyimizin on illiyi / D. Furman. – Bakı: – 2003. – 437 s.
1005. Heydər Əliyev: Azərbaycan bütün azərbaycanlıların vətənidir: azərbaycanlıların ümumrusiya konqresində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin nitqi: Moskva, 22 iyun 2000 -ci il / Əliyev Heydər. – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2000. – 143 s.
1006. Həsənov, Ə. Azərbaycanın geosiyasəti / Ə. Həsənov. – Bakı: Zərdabi LTD MMC, – 2015. – 1056 s.
1007. Həsənov, Ə. Azərbaycanın xarici-siyasəti (1991-1996) / Ə.Həsənov. – Bakı: Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı. – 1998. – 315 s.
1008. Həsənov, Ə. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti / Ə. Həsənov. – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2005. – 752 s.

1009. Həsənov, S.S. Dövlətlərarası münasibətlərdə Xəzərin statusu məsələsi (siyasi-hüquqi aspekt) / S. Həsənov. – Bakı: Elm, – 2002. – 176 s.
1010. Kərimli, İ.Q. Rusiyanın cənubi Qafqaz siyasəti və Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri: / tarix üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2017. – 29 s.
1011. Qafqazşünasların II Beynəlxalq Forumu = 2nd International forum of the Caucasus studies scholars. Bakı, 23-24 may 2019. Elmi məruzələr: [2 clddə]. – Bakı: RS Poliqraf, – c. 1. – 2020. – 471 s.
1012. Qafqazşünasların II Beynəlxalq Forumu = 2nd International forum of the Caucasus studies scholars. Bakı, 23-24 may, 2019. Elmi məruzələr: [2 clddə]. – Bakı: RS Poliqraf, – c. 2. – 2020. – 563 s.
1013. Qasımlı, M. Azərbaycanın xarici siyasəti (1991-2003): [2 hissədə] / M.Qasımlı. – Bakı: Mütərcim, – h.1. – 2015. – 548 s.
1014. Qasımlı, M. Azərbaycanın xarici siyasəti (1991-2003): [2 hissədə] / M.Qasımlı. – Bakı: Mütərcim, – h.2. – 2015. – 660 s.
1015. Qasımov, M.C. Azərbaycanın xarici siyasəti: konsepsiya məsələləri / M. Qasımov; elmi red. H. Əlibəyli. – Bakı: Mütərcim, – 1997. – 124 s.
1016. Quluzadə, V. Gələcəyin üfüqləri. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti barədə mülahizələr, müsahibələr, şərhlər / V.Quluzadə. – Bakı: Azərbaycan, – 1999. – 288 s.
1017. Mahmudov, Y. Heydər Əliyev ideyalarının zəfər yürüşü / Y. Mahmudov. – Bakı: Təhsil, – 2011. – 547 s.
1018. Mehdiyev, R. Azərbaycan: qloballaşma dövrünün tələbləri / R. Mehdiyev. – Bakı: XXI YNE, – 2005. – 463 s.
1019. Mehdiyev, R. Yeni siyasət: inkişafa doğru: [2 clddə] / R. Mehdiyev – Bakı: Azərbaycan, – c. 1. – 2008. – 581 s.
1020. Məmmədov, H.N., Əzizova, M. Ə. Rusiya Federasiyasının xarici siyasəti /elmi red. Ə. Əsgər; Azərb. Resp. Təhsil

Nazirliyi, Bakı Slavyan Un-ti / H. Məmmədov, M. Əzizova. – Bakı: Mütərcim, – 2017. – 166 s.
1021. Mirzəzadə L., Feyziyeva G. Rusiya Federasiyasının Çeçenistan Respublikası: daxili ictimai-siyasi şərait / L. Mirzəzadə, G. Feyziyev; elmi red. R. Dadaşova; AMEA, Qafqazşünaslıq İn-tu. – Bakı: RS Poliqraf MMC, – 2020. – 215 s.
1022. Musayev, İ. Azərbaycanın xarici siyasəti: [3 hissədə]. Cağdaş beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti / İ. Musayev; elmi red. H. Hacıyeva ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU, "Diplomatiya və müasir inteqrasiya prosesləri" kafedrası. – Bakı: Bakı Universiteti, – h.1. – 2011. – 775 s.
1023. “Müstəqil Azərbaycanın 25 ili səfirlərin gözü ilə” (məqalələr toplusu). – Bakı: BEST-TMS MMC, – 2016. – 645 s.
1024. 30 tarixi səfər: Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin rəsmi və dövlət səfərləri: (1993-2003) / Heydər Əliyev İrsinin Araşdırma Mərkəzi; elmi məsl. E. Süleymanov; red. G. Nəsibov, L. Atakişiyeva, T. Məmmədli, İ. Muxtarova; red. - dilçi M. Babayeva; dizayner E. İsmayılov. – Bakı: CBS, – 2013. – 359 s.
1025. Ömərova, İ. K. Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyası ilə münasibətləri milli təhlükəsizlik kontekstində: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2021. – 24 s.
1026. Rəhimli, R.H. Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində Şimali Qafqaz faktoru (1991-1997) / R. Rəhimli. – Bakı: Elm, – 2009. – 199 s.
1027. Rəhimli, R. H. Şimali Qafqazda etnosiyasi vəziyyətin Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə təsiri: (1991-1997): / tarix elmləri namizədi dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2005. – 26 s.
1028. Sayadov, S. XX əsr: Azərbaycan və dünya / S. Sayadov. – Bakı: Elm, – 2006. – 186 s.

1029. Səfərov, H. Azərbaycan-Rusiya siyasi münasibətlərinin əsas istiqamətləri və xarakterik xüsusiyyətləri: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. / – Bakı, 2010. – 164 s.
1030. Səfərov, P.Ş. Azərbaycan Respublikası Rusiya-İran və Türkiyənin geosiyasi maraqlarında / P. Səfərov; elmi red. M. Qasımlı. – Bakı: Elm və təhsil, – 2011. – 263 s.
1031. Svyatoxovcki, T. Rusiya və Azərbaycan: sərhədyanı bölgə keçid dövründə / T.Svyatoxovski. – Bakı: XUN, – 2000. – 372 s.

Rus dilində

1032. Аббасбейли, А. Внешная политика Российской Федерации в XXI веке / А. Аббасбейли. – Баку: Элм, –2005. – 472 с.
1033. Аббасбейли, А., Гасанов А. Азербайджан в системе международных и региональных организаций / А. Аббасбейли, А. Гасанов. – Баку: Азернешр, – 1999.–256 с.
1034. Абдулатипов, Р.Г. Азиз Алиев и Дагестан / Р. Абдулатипов. – Махачкала: Дагестанский Писатель, – 2016. – 23 с.
1035. Азербайджан - Россия: новые взаимоотношения, новые горизонты. – Баку: Nurol, – 2002. – 575 с.
1036. Азербайджан и Россия: общества и государства / Отв. ред. и сост. Д. Фурман. – Москва: Летний сад, – 2001. – 491 с.
1037. Азербайджан-Россия: Новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества. – Баку: Şərq-Qərb, – 1997. – 164 s.
1038. Азербайджано – Российская палата делового сотрудничества / Материалы первого Азербайджано – Российского Экономического Форума «Азербайджано – Российские торгово-экономические отношения: тенденции и перспективы их развития». – Баку: – 2004. – 294 с.

1039. Азербайджанская Республика в Содружестве Независимых Государств. – Баку: Nurol, – 2001. – 287 с.
1040. Алиев, И.Г. Я верю в мой Азербайджан / И. Алиев. – Москва: Бослен, – 2007. – 349 с.
1041. Андриянов, В., Мираламов, Г. Ильхам Алиев / В. Андриянов, Г. Мираламов. – Москва: Молодая гвардия, – 2007. – 396 с.
1042. Бжези́нский, З. Выбор. Мировое господство или глобальное лидерство / З. Бзежинский; пер. с англ. Е. Нарочницкой, Ю. Кобякова. – Москва: Международные отношения, – 2004. – 287с.
1043. Внешняя политика и безопасность современной России. 1991-2002. Хрестоматия: [в 4 томах]. – Москва: АНО ИНО-Центр, – т. 2. – 2002. – 446 с.
1044. Внешняя политика и безопасность современной России. Документы. (1991-2002): [в 4 томах]. – Москва: АНО ИНО-Центр, – т .4. – 2002. – 538 с.
1045. Внешняя политика Российской Федерации (1992-1999). – Москва: РОССПЭН, – 2000. – 328 с.
1046. Гасанов, А. М. Современные международные отношения и внешняя политика Азербайджана: учебник / А. Гасанов; науч. ред.: С. Гандилов, А. Мехтиев; Академия Государственного Управления при Президенте Азербайджанской Республики. – Баку: Şərq-Qərb, – 2007. – 904 с.
1047. Государство и право народов Кавказа: становление, развитие, современное состояние / Материалы Международной научно-практической конференции. Махачкала, 14–15 декабря 2018 г. Сборник научных статей. – Махачкала: 2019. – 248 с.
1048. Гулузаде, В. Среди врагов и друзей: статьи, интервью, выступления / В. Гулузаде; сост. А. Камал. –Баку: б.и., – 2002. – 228 с.
1049. Гусман, М. Формула власти. 55 интервью в золотом галстуке / М. Гусман. – Москва: Терра – книжный клуб, – 2005. – 592 с.

1050. Гусман М. Формула власти: 70 интервью в золотом галстуке / М.Гусман; ред. И. Шурыгина. – Москва: АСТ, ТАСС, информ. агентство России, – 2020. –637 с.
1051. Дегоев, В.В. Большая игра на Кавказе: история и современность / В. Дегоев. – Москва: Русская панорама, – 2003. – 512 с.
1052. Документы по русской политике в Закавказье / отв. за вып. В. Бахманлы; ред. А. Асадзаде; худож. ред. К. Лидия; дизайн. Н. Махмудов; М-во Культуры и Туризма АР; Нац. Библиотека Азерб. им. М. Ф. Ахундова. – Баку: Хатун плюс, – 2010. – 300 с.
1053. Жильцов, С.С., Зонн, И.С., Ушков, Л.М. Геополитика Каспийского региона / С. Жильцов, И. Зонн, Л. Ушков. – Москва: Международная отношения, – 2003. – 204 с.
1054. Зенькович, Н. Ильхам Алиев: взгляд из Москвы / Н.Зенькович. – Москва: Яуза: Эксмо, – 2008. – 512 с.
1055. Зонн И.С. Каспий: иллюзии и реальность / И. Зонн. – Москва: Коркис, – 1999. – 467 с.
1056. Измоденов, И.А. Российско-Азербайджанские отношения (1991-2003 гг.): / автореферат дис. на соискание кандидата. / – Москва, 2004. – 28 с.
1057. Измоденов, И.А. Российско-Азербайджанские отношения (1991-2003 гг.): / дис. на соискание исторических наук. / – Москва, 2004. – 250 с.
1058. Коджман, О. Южный Кавказ в политике Турции и России в постсоветский период / О. Коджман. – Москва: Русская панорама, 2004. – 296 с.
1059. Кряткевич, П. Азербайджан: формирование независимого государства / П. Кряткевич. – Торун: – 2009. – 410 с.
1060. Мамед-заде, Н. Взаимоотношения Азербайджанской Республики со славянскими странами СНГ и Восточной Европы / Н. Мамед-заде. – Баку: Ганун, – 2006. – 200 с.

1061. Марджанлы, М. Карабахская проблема с позиций геополитики: аналитический ракурс / М. Марджанлы. –СПб.: Книжный дом, – 2009. – 32 с.
1062. Мехтиев, Р. Межнациональные отношения на исходе XX столетия: проблемы теории и политики / Р. Мехтиев. –Баку: Азернешр, – 1995. – 222 с.
1063. Независимый Азербайджан: новые ориентиры: монография: [в 2 томах] / В. Митяев и др.; под ред. Е. Кожокина. – Москва: РИСИ, – т. 1. – 2000. – 322 с.
1064. Независимый Азербайджан: новые ориентиры: монография: [в 2 томах] / В. Митяев и др.; под ред. Е. Кожокина. – Москва: РИСИ, – т. 1. – 2000. – 423 с.
1065. Османов, Г.Д. Азербайджано- российские отношения в конце XX- XXI веков в контексте мировой политики: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – СПб, 2006. – 23 с.
1066. Османов, Г Д. Азербайджано-Российские отношения в конце XX - начала XXI веков в контексте мировой политики: дис. на соискание кандидата политических наук: / – СПб, 2006. – 173 с.
1067. Официальный визит президента Российской Федерации Путина в Азербайджан: 9-10 января 2001 / Общество "Книга" Азерб. Респ.; AzRosProminvest MMC = Официальный визит президента России в Азербайджан. 9-10 января 2001. – Баку: AzRosProminvest MMC, – 2007. – 381 с.
1068. Рабочий визит президента Российской Федерации Владимира Путина в Азербайджан : 21-22 февраля 2006 / Общество "Книга" Азерб. Респ.; AzRosProminvest MMC = Рабочий визит президента России в Азербайджан. – Баку: AzRosProminvest MMC, – 2006. – 228 с.
1069. Раджабли, А. Международные связи Российской Федерации / А. Раджабли. – Баку: БСУ, – 2005. – 384 с.

1070. Россия и Закавказье: поиски новой модели общения и развития в изменившемся мире. Материалы круглого стола, ИМЭМО РАН. – Москва: ИМЭМО РАН, – 1999. – 56 с.
1071. Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации = Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi. – Баку: Qoliaf qrup, – 2012. – 775 s.
1072. Садыхов, О. Азербайджан – Россия: новая веха в развитии отношений дружбы и сотрудничества / О. Садыхов. – Баку: Шарг-Гарб, – 1997. – 164 с.
1073. Султанов, Ч. А. Политические и экономические этюды по Южному Кавказу: хроника с 1850 по 2010 гг. / Ч. Султанов. – Баку: Чашыоглы, – 2010. – 660 с.
1074. Цыганов, О. Ильхам Алиев: открытый мир = Ilham Aliyev: open world / О. Цыганов. – Москва: ИД Хроникер, – 2008. – 308 с.
1075. Чернявский, С.И. Азербайджан: выбор курса / С. Чернявский. – Москва: Азер-Медиа, – 2004. – 336 с.
1076. Чернявский, С.И. Десять лет истории Азербайджана: 2003-2013 годы / С. Чернявский. – Москва: Флинта, 2013. – 400 с.
1077. Чернявский, С.И. Новый путь Азербайджана / С. Чернявский. – Москва: Азер-Медиа, – 2002. – 352 с.
1078. Южный фланг СНГ. «Общие соседи» и «восточные партнеры» сквозь призму Каспия / под ред. А. Мальгина. – Москва: МГИМО, – вып. 3. – 2009. – 76 с.
1079. Ярахмедов, А.А. Российско-азербайджанские отношения и проблемы регионального развития в Закавказье: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – Москва, 1998. – 24 с.

IV. 2. İqtisadi
Azərbaycan dilində

1080. Azərbaycan və Rusiya. 2013: statistik məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi; Rusiya Dövlət Statistikasının Federal Xidməti; red. heyəti R. A. Salimov, A. L. Keveş [və b.] = Азербайджани Россия. 2013: статистический сборник / Гос. Комитет Азерб. Респ. по статистике; Федеральная служба гос. статистики России; ред. кол. Р. Салимов, А. Кевеш [и др.] – Bakı: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.
1081. Azərbaycan - Rusiya 1992 - 2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi =Россия – Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Bakı: Qoliaf qrup, – 2012. – 775.
1082. Azərbaycanda turizm: statistik məcmuə- 2021 / Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi; məcmuənin hazırl. ümumi rəhbərlik T. Budaqov; buraxılış üzrə məs. Xidmət statistikası şöbəsi. – Bakı: Azərb. Resp. Dövlət Statistika Komitəsi, – 2021. – 96 s.
1083. Azərbaycanın statistik göstəriciləri 2010. Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsi. – Bakı: Səda, – 2010. – 720 c.
1084. Əliyev, A. Azərbaycanın iqtisadi siyasəti: Azərbaycanın xarici ticarət-iqtisadi əlaqələri / A. Əliyev; ön söz H. Allahverdiyev. – Bakı: Qanun, – 2003. – 323 s.
1085. Xəzər nefti. Azərbaycanın strategiyası. Regionun gələcəyi: iqtisadiyyat qəzetinin xüsusi buraxılışı / layihənin rəhbəri. Z. Səmədzadə; layihəni işləyənlər. R. Balayev, A. Səmədzadə, S.Yunisov [və b.]. Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı. – Bakı: CBS Polygraphic Production, – 2007. – 204 s.
1086. Məmmədov, Z. Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi əlaqələri / Z. Məmmədov. – Bakı: – 2004. – 174 s.

Rus dilində

1087. Абрамова, Е. Вступление России в ВТО: преимущества и недостатки / Внешнеэкономические связи регионов России со странами СНГ/ Е. Абрамова. – Баку: Компания Спутник, – 2006. – 240 с.

1088. Азербайджан и Россия. 2006: Статистический сборник= Azərbaycan və Rusiya. 2006: Statistik məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, Rusiya Dövlət statistikasının Federal xidməti; Red. heyəti: A. A, Məmmədov, İ. S. Ulyanov [və b.]. – Баку: Moskva: – 2006. – 304 s.

1089. Азербайджан и Россия. 2013: статистический сборник / Гос. Комитет Азерб. Респ. по статистике; Федеральная служба гос. статистики России; ред. кол. Р. Салимов, А. Кевеш [и др.] = Azərbaycan və Rusiya 2013: statistik məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi; Rusiya Dövlət Statistikasının Federal Xidməti; red. heyəti R. Salimov, A. Keveş [və b.]. – Баку: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, – 2013. – 339 s.

1090. Azərbaycan - Rusiya 1992-2012: sənədlər toplusu /Azərb. Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi; Rusiya Federasiyasının Bakıdakı Səfirliyi = Россия - Азербайджан 1992-2012: сборник документов / Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики; Министерство иностранных дел Российской Федерации. – Баку: Qoliaf qrup, – 2012. – 775.

1091. Азербайджано – Российская палата делового сотрудничества / Материалы первого Азербайджано – Российского Экономического Форума «Азербайджано – Российские торгово-экономические отношения: тенденции и перспективы их развития». – Баку: Нурлан, – 2004. – 294 с.

1092. Алиев, И.Г. Каспийская нефть Азербайджана / И. Алиев. – Москва: Известия, – 2003. – 712 с.
1093. Бублик В. А. [и др.]. Стратегия развития международных и внешнеэкономических связей Российской Федерации: коллективная монография / В.А. Бублик [и др.]. – Москва: РУСАЙНС, – 2020. – 232 с.
1094. Гулиев, М.Е. Экономические связи Азербайджана с Российской Федерацией и проблемы их развития. Мировая экономика: / дис. на соискание кандидата экономических наук. / – Баку, 2002. – 152 с.
1095. Гусейнов, В. Каспийская нефть. Экономика и геополитика / В. Гусейнов. – Москва: Олма- Пресс, – 2002. – 384 с.
1096. Докашева Е. С. Великий шелковый путь: полная история / Е. Докашева; ведущий ред. М. Николаева. – Москва: АСТ, – 2020. – 319 с.
1097. «Дорога Страбона» как часть Великого Шелкового пути: материалы междунар. конф., г. Баку, 28–29 ноября 2008 года. – Самарканд-Ташкент, МИЦАИ, SMI-ASIA, – 2009. – 148 с.
1098. Исмаилова, А.М. Российско-Азербайджанские экономические и культурные связи (70-е гг. XIX - начало XX в.): / автореферат дис. на соискание кандидата исторических наук. / – Махачкала, 2006. – 28 с.
1099. Историко-культурные и экономические связи народов Дагестана и Азербайджана: через прошлый опыт взгляд в XXI век / Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 110 летию со дня рождения Азиза Алиева. – Махачкала: ДНЦ РАН, – 2007. – 392 с.
1100. Каспийская энциклопедия /авт. и сост. И. Зонн; под ред. А. Косарева; Инженер. науч.-произв. центр по вод. хоз-ву, мелиорации и экологии "Союзводпроект". – Москва: Международ. отношения, – 2004. – 461 с.

1101. Магамедкеримов, Я. Совершенствование системы экономических отношений между Россией и Азербайджаном: / дис. на соискание кандидата экономических наук. / – Москва, 1998. – 36 с.
1102. Мир-Бабаев, М. Краткая история азербайджанской нефти / М.Мир-Бабаев. – Баку: Азернешр, – 2009. – 376 с.
1103. Султанов, Ч. А. Политические и экономические этюды по Южному Кавказу: хроника с 1850 по 2010 гг. / Ч. Султанов. – Баку: Чашыоглы, – 2010. – 660 с.
1104. Ярахмедов, А.А. Российско-азербайджанские отношения и проблемы регионального развития в Закавказье: / автореферат дис. на соискание кандидата политических наук. / – Москва, 1998. – 24 с.

IV. 3. Humanitar
Azərbaycan dilində

1105. Abbasov, N. Mədəniyyət siyasəti və mədəni irs: kulturoloji təhlil / N. Abbasov; elmi red. V. Cəfərov; rəyçi İ. Hüseynov [və b.]. – Bakı: ADMİU, – 2011. – 218 s.
1106. Azərbaycan diasporu. Ensiklopedik məlumatlar toplusu / tərt. ed. M. Seyidbəyli, red. R. Mehdiyev. – Bakı: – 2012. – 654 s.
1107. Azərbaycan diasporu: tarix və müasirlik / M. Seyidbəyli, Z. Əsgərova, A. Qasımova; elmi red. M. Seyidbəyli; AMEA A.A. Bakıxanov adına Tarix İnstitutu. – Bakı: Turxan NPB, – 2016. – 384 s.
1108. Azərbaycan Dmitri Yermakovun fotoşəkillərində (İzomaterial) = Azerbaijan in photos by Dmitri Yermakov / AMEA, Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi; mətn F. Bağırov; elmi red. N. Vəlixanlı; tərc. İ. Kəngərli; dizayn A. İsmayılova. – Bakı: Elm və təhsil, – 2020. – 24 s.

1109. Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyi üzrə əmək müqaviləsi: (müqayisəli-hüquqi təhlil). – Bakı: Hüquq Yayın Evi, – 2020. – 223 s.

1110. Azərbaycan-Rusiya (tövsiyə ədəbiyyat göstəricisi) / tərt. ed. Y. Məmmədova, T. Qarayeva. – Bakı: M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası, – 2008. – 42 s.

1111. Azərbaycan-Rusiya elmi-praktiki konfransının materialları. "Gənclər-İnnovasiyalar-Kitabxanalar" (2016, Gəncə) / tərt. ed. L. Məmmədova, X. Məmmədov; tərc. ed. O. Qəbələli; elmi məsləhətçi V. Əliyev. = Материалы Азербайджанско-российской научно-практической конференции "Молодежь-Инновации-Библиотеки". – Bakı: Renessans-A, – 2016. – 255 s.

1112. Azərbaycan -Rusiya İşgüzar Əməkdaşlıq Palatası. Zərifə Salahovaya həsr olunur. – Bakı: – 2008. – 263 s.

1113. Azərbaycan tarixi: [7 clddə] / AMEA, A. Bakıxanov ad. Tarix İn-tu; məsul red. T. Qaffarov. – Bakı: Elm, – c. 7. 2008. – 608 s.

1114. Azərbaycan tarixi problemlərinin gənc tədqiqatçılarının üçüncü Respublika elmi konfransının məruzələr məcmuəsi “Tarixi keçmişsiz bu günümüz və gələcəyimiz yoxdur” (Bakı, 1995) = Без истории нет настоящего и будущего /red. heyəti. H.Qəniyev [və b.]; Azərbaycan Tarixi Tədqiqatçılarının Müstə¬qil Assosiasiyası; "LUKoyl" Neft Şirkəti Səhmdar Cəmiyyəti (Rusiya). – Bakı: Azərbaycan, – 1995. – 304 s.

1115. Azərbaycan və MDB ölkələri sənətşünaslığının aktual problemləri /red. heyəti: Ə. Salamzadə, X. Zeynalov, A. Qalimjanova. Beynəlxalq elmi konfransının materialları (Bakı). – Bakı: AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutu, – 2020. – 197 s.

1116. Azərbaycan zəfəri: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciəti: 10 noyabr 2020-ci il / Miniatür kitab muzeyi. – Bakı: [n. y.], – 2020. – 263 s.

(Mətn parallel olaraq Azərbaycan, rus və ingilis dillərindədir).
1117. Azərbaycanda mədəniyyət siyasəti / kitabı hazırlayanlar: S. Məmmədəliyeva, N. Axundova. – Bakı: Nağıl evi, – 2003. – 232 s.
1118. Azərbaycanda mədəniyyət siyasəti. – Баку: Azərbaycan, – 2004. – 97 s
1119. Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət. Məcmuə /Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi. – Bakı: Səda, – 2005. – 490 s.
1120. Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri. Statistik məcmuə. – Bakı: AR Dövlət Statistika Komitəsi, – 2018. – 492 s.
1121. Azərbaycanın demoqrafik göstəriciləri: statistik məcmuə 2021 = Demographic indicators of Azerbaijan /Azərb. Resp-nın Dövlət Statistika Komitəsi; məcmuənin ümumi rəhbəri T. Budaqov; məcmuənin buraxılışına məsul şəxslər: R. Allahverdiyev, X. Nəsibov, G. Əhmədova. – Bakı: Azərb. Resp. Dövlət Statistika Komitəsi, – 2021. – 557 s.
1122. Baxşəliyev, T. Ş. Rusiya tarixi ən qədim zamanlardan günümüzədək. Dərslik / T. Baxşəliyev; elmi red. C. Cəfərov; Təhsil Nazirliyi, Bakı Dövlət Un-ti. – Bakı: Təhsil, – 2021. – 807 s.
1123. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun materialları (31 oktyabr – 1 noyabr 2013-cü il): [2 clddə]. – Bakı: Şərq-Qərb, – c. 1. – 2014. – 368 s.
1124. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun materialları (31 oktyabr – 1 noyabr 2013-cü il): [2 cilddə]. – Bakı: Şərq-Qərb, – c. 2. – 2014. – 376 s.
1125. Beynəlxalq mədəni əlaqələr: [2 cilddə]. – Bakı: Sabah, – c. 1. – 2008. – 652 s.
1126. Beynəlxalq mədəni əlaqələr: [2 cilddə]. – Bakı: Sabah, – c. 2. – 2009. – 398 s.
1127. Əliyev, İ.H., Medvedev D. XXI əsrin humanitar çağırışları / İ. Əliyev, D. Medvedyev. – Moskva: İTAR – TASS, – 2011. – 247 s.

1128. Əliyev N. Dərbənd: tarixi oçerklər / N. Əliyev; elmi red. İ. Hüseynova; baş red. S. Nuriyev; red. Q. Hacıyev; Azərb. Resp. Silahlı Qüvvələri Hərbi Akad. – Bakı: Afpoliqraf, – 2020. – 599 s.
1129. Heydər Əliyev: Azərbaycan bütün azərbaycanlıların vətənidir: azərbaycanlıların ümumrusiya konqresində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin nitqi: Moskva, 22 iyun 2000-ci il / Əliyev Heydər. – Bakı: Azərbaycan nəşriyyatı, – 2000. – 143 s.
1130. Heydər Əliyev: minilliklərin qovuşuğında. – Bakı: XXI. YNE, – 2001. – 183 s.
1131. Heydər Əliyev Fondu / ön söz: Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti M.Əliyeva. – Bakı: – 2006. – 129, s.
1132. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2005 / ön söz: H. Əliyev Fondunun Prezidenti M. Əliyeva. – Bakı: – 2005. – 103 s.
1133. Heydər Əliyev Fondu: 2004-2007. – Bakı: – 2007. – 48 s.
1134. Heydər Əliyev fondu: 2004-2014 (Albom). – Bakı: Elm və təhsil, – 2016. – 473 s.
1135. Heydər Əliyev mədəni irsimizin keşiyində: [2 cilddə] /Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyi. – Bakı: –c.1. –2001. – 438 s.
1136. Heydər Əliyev mədəni irsimizin keşiyində: [2 cilddə] / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyi. – Bakı: – c.2. – 2001. – 548 s.
1137. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar: [3 cilddə]. – Bakı: Nurlar NRM, – c. 1. – 2008. – 467 s.
1138. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar: [3 cilddə]. – c.2. – Bakı: Nurlar NRM, – 2008. – 362 s.
1139. Heydər Əliyev və mədəniyyət: müraciətlər, çıxışlar, müsahibələr, təbriklər, məlumatlar. [3 cilddə]. – Bakı: Nurlar NRM, – c.3. – 2008. – 218 s.
1140. Həbiboğlu, V. Azərbaycan diasporu yeni mərhələdə / V. Həbiboğlu; elmi red., ön sözün müəl. V. Arzumanlı, rəy.

Ə. Tağıyev. Bakı: Elm, – 2006. – 264 s.
1141. Həbiboğlu, V. Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu / V. Həbiboğlu; red. V. Arzumanlı; AMEA Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu. – Bakı: Qartal, – 1999. – 120 s.
1142. Həbiboğlu, V. Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu / V. Həbiboğlu. – Bakı: Qartal, – 2001. – 358 s.
1143. Hüseynova, L. Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı: Böyük yolun tarixi L.Hüseynova. – Bakı: E.L. NPŞ MMC, – 2010. – 275 s.
1144. Xəlilov (Ulusel), R. Heydər Əliyev və Azərbaycan – Dünya münasibətləri: siyasətdən mədəniyyətədək / R. Xəlilov (Ulusel). – Bakı: İdeal-Print, – 2010. – 608 s.
1145. Xəlilov (Ulusel), R. Mədəniyyətlərin ipək yolu. Azərbaycandan dünya məkanına / R.Xəlilov (Ulusel). – Bakı: Təhsil, – 2003. – 185 s.
1146. Xoşməramlı səfir: [5 clddə] / tərt. ed. Ş.Əhmədov; elmi red. A. Naxçıvanlı. – Bakı: Şəms, – c .5. – 2007. – 160 s.
1147. Kərimli, E. Moskvada Azərbaycan diasporu / E. Kərimli. – Bakı: Şuşa, – 2001. – 239 s.
1148. Kitabxanalar biliklər cəmiyyətində (ikidilli). Azərbaycan-Rusiya layihəsi / tərt. ed. S. Məmmədəliyeva; elmi red. L. Məmmədova; elmi məs. M. Opyonkov; Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi; Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kütləvi Kommunikasiyalar Nazirliyi; Rusiya Federasiyası Mədəniyyət və Kinematoqrafiya üzrə Federal Agentliyi"; "İnformasiya hamı üçün" Yunesko Proqramının Rusiya Komitəsi. – Bakı: Nurlar NPM, – 2006. – 516 s.
1149. Qəzənfərqızı, A. Azərbaycan - qumuq folklor əlaqələri / A. Qəzənfərqızı. – Bakı: Elm və təhsil, – 2018. – 160 s.
1150. Mehdiyev, R. Demokratiya yolunda: irs haqqında düşünərkən / R. Mehdiyev. – Bakı: Şərq-Qərb, – 2008. – 791 s.
1151. Məmmədov, E. Müasir dövrdə Azərbaycan - Rusiya əlaqələri / E.Məmmədov. – Bakı: Yazıçı, – 2014. –184 s.

1152. Məmmədov, R. Rusiya: ziyalılarımız, mətbuatımız, münasibətlərimiz / R. Məmmədov; red: A.İsabəyli. – Bakı: Şirvannəşr, – 2003. – 110 s.

1153. Mirzəzadə L., Feyziyeva G. Rusiya Federasiyasının Çeçenistan Respublikası: daxili ictimai-siyasi şərait / L. Mirzəzadə, G. Feyziyeva; elmi red. R. Dadaşova; AMEA, Qafqazşünaslıq İn-tu. – Bakı: RS Poliqraf MMC, – 2020. – 215 s.

1154. Novruzova G. T. Rusiya Federasiyasında Azərbaycan diasporu: tarixi-demoqrafiya problemləri (1989-2002-ci illər): / tarix üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2010. – 29 s.

1155. Prezident İlham Əliyev və mədəniyyət: [2 clddə]. – Bakı: İdeal Print, – c. 2. – 2008. – 568 s.

1156. Ramazanov, Q. Z. Silahlı münaqişə zonalarında jurnalist fəaliyyətinin nəzəri və praktik aspektləri (Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə mətbuatının materialları əsasında, 1991-2011-ci illər: / siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2018. – 22 s.

1157. Rəfili, O. K. Borcumu ver, Rusiya / O. Rəfili; red. R.Rəfiyeva. – Bakı: Elm və təhsil, – 2014. – 346 s.

1158. Süleymanov, Ə.S. Neva sahillərində görüşlər / Ə.Süleymanov; red. R. Ulusel. – Bakı: Əbilov, Zeynalov və oğulları, – 2003. – 369 s.

1159. Şərq və Qərb: Ortaq mənəvi dəyərlər, elmi-mədəni əlaqələr: Beynəlxalq elmi konfransın materialları. – Bakı: Elm, – 2001. – 157 s.

1160. Şiriyev, E. F. Azərbaycan Respublikasının və Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyi üzrə əmək müqaviləsinin müqayisəli təhlili: / hüquq üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. / – Bakı, 2018. – 26 s.

Rus dilində

1161. Агеева, Р. А. Какого мы роду-племени? Народы России: имена и судьбы. Словарь-справочник / Р. Агеева. – Москва: Academia, – 2000. – 199 с.
1162. Азербайджанцы / отв. ред. А. Мамедли, Л. Соловьёва; Институт этнологии и антропологии им. Н.Н. Миклухо-Маклая РАН; Национальная академия наук Азербайджана; Институт археологии и этнографии НАН Азербайджана. (Народы и культуры). – Moskva: Наука, – 2017. – 708 с.
1163. Азербайджанцы и Тамбов: историко-краеведческий очерк. – Тамбов: – 2004. – 160 с.
1164. Азербайджанцы мира / ред. К. Алиев; сост. М. Багиева, В. Агаев, А. Мехтиев. – Баку: Азербайджан, – т.1. – 2006. – 424 с.
1165. Алексеев, М., Казенин, К., Сулейманов, М. Дагестанские народы Азербайджана: политика, история, культура / М. Алексеев, К. Казенин, М.Сулейманов. – Москва: Европа, – 2006. – 120 с.
1166. Алиев, И.Г. Я верю в мой Азербайджан / И. Алиев. – Москва: – 2007. – 352 с.
1167. Алиева, С. И. Азербайджан и народы Северного Кавказа XVIII- начало XXI века) / С. Алиева. – Баку: Şərq-Qərb, – 2010. – 620 с.
1168. Алиева С.И. Азербайджанцы и чеченцы: братья навеки: азербайджано-чеченские исторические связи / С. Алиева; научн. ред. д.и.н.проф. А.Осмаев. – Грозный: – 2010. – 216 с.
1169. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX-начало XX вв.): / дис. на соискание доктора исторических наук. / – Баку, 2014. – 342 с.
1170. Алиева, С.И. Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (XIX-начало XX вв).

(изд-е 2) / С. Алиева. – Баку: ИПО Турхан, – 2017. – 456 с.
1171. Алиева С.И. Наш дом – Кавказ. Азербайджанцы на Северном Кавказе. Монография / С. Алиева. – Армавир: НЧОУ ВПО АЛСИ, – 2011. – 264 с.
1172. Алиева, С.И. Ногайские тюрки. Монография / С. Алиева. – Баку: Шарг-Гарб, – 2010. – 328 с.
1173. Алиева С.И. Татары в Азербайджане / С. Алиева. – Казань: Институт Ш.Марджани АН РТ, – 2018. – 170 с.
1174. Анар. Литература, искусство, культура Азербайджана / сост., отв. за вып. Н. Ибрагимов.– Баку: Letterpress, – 2010. – в. 1. – 874 с.
1175. Аскеров, А. Учебник азербайджанского языка для русских студентов / А. Аскеров. – Москва: – 2010. – 494 s.
1176. Ахмедова, Т. Культура Азербайджана в условиях гло-бализации / Взаимодействия культур в условиях глобализа-ции / Т. Ахмедова. – Москва: Конан+, – 2010. – 516 с.
1177. Багиров, А.М. Азербайджанская литература в московской литературно-культурной среде: / автореферат на соискание доктора филологических наук. / – Баку, 2018. – 94 с.
1178. Багиров, А.М. Московская Азербайджанская литературная среда / А. Багиров. – Москва: Художественная литература, – 2017. – 336 с.
1179. Бюльбюль оглы, П. Международный диалог культур: глобальный контекст и участие Азербайджана / П.Бюльбюль оглы. – СПб.: СПбГУП, – 2016. – 32 с.
1180. Взаимоотношения культур в условиях глобализации / Материалы международной научной конференции, посвященной памяти общенационального лидера азербайджанского народа Гейдар Алиева. – Москва: Канон+ Реабилитация, – 2010. – 528 с.

1181. Гулиев, В. «Азербайджанская школа» в российской ориенталистике / В. Гулиев. – Баку: Азернешр, – 2002. – 344 с.
1182. Гулиева С. А. Русский язык: практический курс русского языка: учебное пособие: для студентов национальной аудитории / С. Гулиева; науч. ред. А. Зейналова. – Баку: Elm və təhsil, – 2020. – 349 с.
1183. Дружба и мир-культурные ценности Азербайджана и России. Сборник научных статей / под общ. ред. И. Габиббейли. – Баку: Elm və təhsil, – 2016. – 198 с.
1184. Заплетин, Г., Ширинзаде, Г. Русские в Истории Азербайджана / Г. Заплетин, Г. Ширинзаде. – Баку: Ганун, – 2008. – 366 s.
1185. Исмаилова, А.М. Российско-Азербайджанские экономические и культурные связи (70-е гг. XIX - начало XX в.): / автореферат дис. на соискание кандидата исторических наук. / – Махачкала, 2006. – 28 с.
1186. Историко-культурные и экономические связи народов Дагестана и Азербайджана: через прошлый опыт взгляд в XXI век / Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 110 летию со дня рождения Азиза Алиева. – Махачкала: ДНЦ РАН, – 2007. – 392 с.
1187. История Отечественной войны. Фактор личности (27 сентября- 10 ноября – 2020 года). – Баку: Шарг-Гарб, – 2022. – 444 с.
1188. Культура и культурные шедевры Азербайджана - уникальное послание будущим поколениям / доп. и перераб. изд. – Баку: Çinar-Çap, – 2009. – 798 с.
1189. Мамедов, Р.Г. В сердце России / Р. Мамедов; ред. Б. Закирова. – Баку: Зия, – 2009. – 205 с.
1190. Мамедов, Р.Г. Дружбе нет альтернативы: мнения лидеров, учёных, журналистов; Сыны страны огней в истории России / Р. Мамедов. – Баку: Ziya, – 2013. – 399 с.

1191. Мамедов, Р.Г. Люди одной земли / Р.Мамедов; ред. Р.Бабаев. – Баку: Ziya-Nurlan, – 2008. – 272 с.
1192. Мамедов, Р.Г. Наши соотечественники в Тюменской области / Р. Мамедов. – Баку: Зия, – 2007. – 268 с.
1193. Мамедов, Р.Г. Наши соотечественники в Тюменской области/ Р.Мамедов. – Баку: Зия-Нурлан, – 2008. – 264 с
1194. Мамедов, Р.Г. От Баку до Москвы и Далее. Статьи, публицистические очерки / Р. Мамедов. – Баку: Ширваннешр, – 2000. – 479 с.
1195. Мамедов, Р.Г. Соотечественники.Азербайджан– древняя страна / Р. Мамедов. – Баку: Ширваннешр, – 2007. – 246 с.
1196. Мамедов, Р.Г. Тёплые ветры: Баку– Москва / Р. Мамедов. – Баку: Зия ИЦП, – 2019. – 391 с.
1197. Материалы Азербайджанско-российской научно-практической конференции "Молодежь-Инновации-Библиотеки" = Azərbaycan-Rusiya elmi-praktiki konfransının materialları. "Gənclər-İnnovasiyalar-Kitabxanalar" (2016, Gəncə) / tərt. ed. L. Məmmədova, X. Məmmədov; tərc. ed. O. Qəbələli; elmi məsləhətçi V. Əliyev. – Bakı: Renessans-A, – 2016. – 255 s.
1198. Международные соглашения о сотрудничестве в сфере образования. – Москва: МОН РФ, – 2009. – 352 с.
1199. Мир-Бабаев, М. Краткая история азербайджанской нефти / М. Мир-Бабаев. – Баку: Азернешр, – 2009. – 376 с.
1200. Народы Дагестана / Отв. ред. С. Арутюнов, А. Османов, Г. Сергеева. – Москва: Наука, – 2002. – 579 с.
1201. Национальные библиотеки стран СНГ 2011-2018 / Российская Гос. Б-ка, Библиотечная Ассамблея Евразии; сост. Н. Игумнова, С. Меньщикова, М. Нерюева. – Москва: Пашков дом, – 2020. – 171 с.
1202. Нити дружбы (сборник рассказов и стихов) / посвященного 1155-летию зарождения российской государственности. – Баку: Текнур, – 2018. – 429 с.

1203. Новрузова, Г.Т. Азербайджанская диаспора Российскй Федерации: проблемы исторической демографии (1989-2002 гг.): / автореферат дис. доктора философии по истории. / – Баку, 2010. – 28 с.
1204. Новрузова Г.Т. Кто есть кто в азербайджанской диаспоре России / Г. Новрузова. – Баку: Avropa, – 2017. – 212 с.
1205. Образование, наука и культура Кавказа: традиции и современность. Материалы Международной научной конференциии, посвященной 25-летию образования Республики Ингушетия (Магас, 7-го февраля 2017 г.). – Назрань: ООО «Кеп», – 2017. – 312 с.
1206. Пашаева, Н. А.Религия и право: сравнительный анализ российского и азербайджанского законодательства / Н. Пашаева. – Москва: Ось-89, –2006.–77 с.
1207. Пивовар, Е. И. Российско-азербайджанские отношения: конец XX - начало XXI века / Е. Пивовар. – Москва: Kremlin Multemedia, – 2012. – 446 с.
1208. Садыхов, Ф.Я. Россия далекая и близкая. Взгляд из Азербайджана / Ф. Садыхов. – Баку: Адильоглы, – 2006. – 464 с.
1209. Сеидбейли, М.Г. Азербайджанская диаспора в России: особенности и тенденции формирования и развития (1988-2010 гг): монография / М. Сейидбейли; НАН Азерб., Ин-т Истории им. А. А. Бакиханова. – Баку: Şərq-Qərb, – 2011. – 575 с.
1210. Сеидбейли, М. Г. Формирование и развитие Азербайджанской диаспоры в российской федерации (1988-2007): / дис. на соискание доктора исторических наук. / – Баку, 2012. – 362 с.
1211. Синь Тюркская. Азербайджан Северный и Южный в стихах русских поэтов / сост. и предисл. М. Синельникова. – Баку: Елм и техсил, – 2013. – 207 с.
1212. Таирова, Ф. Дмитрий Шостакович и Азербайджанская музыкальная культура / Ф. Таирова. – Баку: Нурлан, – 2006. – 304 с.

1213. Фонд Гейдара Алиева 2004-2014: альбом / предисл. М. Алиевой. – Баку: б. и. , – 2016. – 473 с.
1214. Чернобаев, А. А. Историки России. Кто есть кто в изучении отечественной истории / А. Чернобаев. – Саратов: Летопись, – 1998. – 439 с.
1215. Шелковый путь дружбы: диалог культур: Челябинск - Баку: 75-летию Челябинской области посвящается / ред. Р. Кулиев. 2-е изд., перераб. и доп. – Челябинск: Пресс-Мастер, – 2008. – 181 с.
1216. Эхо советского Азербайджана. Ковер. Вышивка. Плакат: каталог выставки: выставка в Государственном музее Востока, 4 февраля - 1 марта 2020 /Государственный музей Востока, Азерб. Нац. Музей Ковра; авт. текстов, кураторы выставки: Ш. Меликова, М. Филатова; куратор выставки В.Мясина; ред. Е.Борисова; фотографы: О.Сухарева, С.Мансуров; пер. Азерб. текстов на арабице: И.Зайцев, И.Алексеев, Г. Ласикова; дизайн выставки К. Казакова. – Москва: ГМВ, – 2020. – 91 с.

V. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VƏ RUSİYA FEDERASİYASI ƏLAQƏLƏRINI TƏNZİMLƏYƏN ƏSAS SƏNƏDLƏR

Azərbaycan dilində

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında diplomatik münasibətlərin yaradılması haqqında

PROTOKOL

4 aprel 1992-ci il

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası,

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərinə, Helsinki yekun aktına, yeni Avropa üçün Paris xartiyasına və digər ATƏM sənədlərinə tərəfdar olaraq,

ikitərəfli münasibətlərin suveren bərabərlik, bir-birinin daxili işinə qarışmama, insan hüquqlarına hörmət, ərazi bütövlüyü, mövcud sərhədlərin toxunulmazlığı prinsipləri və digər beynəlxalq tanınan normalar əsasında quracaqlarına əmin olaraq,

vətəndaşları və xalqları arasında dostluq əlaqələrinin genişləndirilməsinə səy göstərərək,

diplomatik münasibətlərin iki dövlət arasında siyasi, iqtisadi, ticarət və mədəni sahələrdə əlaqələrin möhkəmlənməsinə kömək edəcəyini, səmərəli və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq üçün əlverişli şərait yaradacağını nəzərə alaraq,

diplomatik münasibətlər haqqında 1961-ci il Vyana konvensiyasının müddəalarına əsaslanaraq,

diplomatik münasibətlər yaratmaq və Səfirliklər səviyyəsində diplomatik nümayəndəliklər mübadiləsi etmək qərarına gəldilər.

Protokol imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Bakı şəhərində, 4 aprel 1992-ci ildə, iki nüsxədə, hər ikisi Azərbaycan və rus dillərində imzalanmışdır və hər iki mətn eyni qüvvəyə malikdir.

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında

MÜQAVİLƏ

3 iyul 1997-ci il

Bundan sonra Ali Razılığa Gələn Tərəflər adlandırılan Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası, öz xalqları arasında tarixən təşəkkül tapmış əlaqələrə, dostluq münasibətlərinə və mehriban ünsiyyət ənənələrinə arxalanaraq, aralarındakı dostluq, mehriban qonşuluq və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq münasibətlərinin daha da inkişaf etdirilməsinin hər iki dövlətin xalqlarının həyatı mənafeyinə uyğun gəldiyini, sülh və təhlükəsizlik işinə xidmət etdiyini hesab edərək, öz ərazilərində demokratik hüquqi dövlət qurmaq əzmi göstərərək.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Nizamnaməsinin, Helsinki Yekun aktının, Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq üzrə Təşkilatın digər sənədlərinin məqsədlərinə və prinsiplərinə sadiq olduqlarını təsdiq edərək, insan hüquqları sahəsində hamı tərəfindən qəbul edilmiş beynəlxalq standartlara əməl olunmasına özlərinin sadiqliyini təsdiq edərək, ikitərəfli münasibətlərin müqavilə-hüquqi əsasını möhkəmləndirərək, ikitərəfli münasibətləri keyfiyyətcə yeni səviyyəyə qaldırmağa səy göstərərək, aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə I

Ali Razılığa Gələn Tərəflər öz münasibətlərini etimad, strateji tərəfdaşlıq və hərtərəfli əməkdaşlıq əsasında, dost, bərabər hüquqlu və suveren dövlətlər kimi inkişaf etdirəcəklər. Onlar bir-birinin dövlət suverenliyinə və müstəqilliyinə hörmət, hüquq bərabərliyi və bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, zor işlətməmək və ya zor işlədəcəyi ilə, o cümlədən iqtisadi və digər üsullarla təzyiq göstərəcəyi ilə hədələməmək, ərazi bütövlüyü, sərhədlərin pozulmazlığı mübahisələrin dinc vasitələrlə həll edilməsi, insan hüquqlarına və əsas azadlıqlarına hörmət, öhdəliklərin vicdanla yerinə yetirilməsi prinsiplərini, habelə beynəlxalq

hüququn hamı tərəfindən qəbul edilmiş digər normalarını dönmədən rəhbər tutacaqlarını öz öhdələrinə götürürlər.

Maddə 2

Ali Razılığa Gələn Tərəflər istər qlobal, istərsə də regional miqyasda sülhün möhkəmləndirilməsi, sabitliyin və təhlükəsizliyin artırılması məqsədilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcəklər. Onlar tərksilah prosesinin davam etdirilməsinə, beynəlxalqkollektiv təhlükəsizlik sistemlərinin yaradılmasına və möhkəmləndirilməsinə, habelə BMT və ATƏT-in sülh məramlı rolunun gücləndirilməsinə kömək edən struktur və təsisatların təşəkkül tapmasına, regional mexanizmlərin səmərəliliyinin artırılmasına kömək edəcəklər. Onlar, habelə regional münaqişələrin beynəlxalq hüququn hamı tərəfindən qəbul edilmiş normaları və hər şeydən əvvəl dövlətlərin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığına riayət edilməsi və təmin edilməsi əsasında həll edilməsinə kömək etmək üçün səy göstərəcəklər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər bu məqsədlə qarşılıqlı maraq kəsb edən problemlər üzrə müntəzəm əsasda məsləhətləşmələr keçirəcəklər.

Maddə 3

Ali Razılığa Gələn Tərəflər dövlətlərarası münasibətlərdə zor işlətmək və zor işlədəcəyi ilə hədələməyin yolverilməzliyini təsdiq edərək, beynəlxalq tanınmış sərhədlərin zorla dəyişdirilməsini tanımırlar.

Onlar əməkdaşlıq edəcək və onların ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığının təmin edilməsinə yönəldilmiş qarşılıqlı səyləri dəstəkləyəcəklər.

Maddə 4

Ali Razılığa Gələn Tərəflərdən birinin fikrincə sülhə təhlükə yaradan, sülhün pozulmasına gətirən və ya onun təhlükəsizliyinin mühüm mənafeyini pozan şərait yarandığı təqdirdə, Tərəflərin hər biri digər Tərəfə təxirə salınmadan məsləhətləşmələr keçirilməsi barədə xahiş ilə müraciət edə bilər. Ali Razılığa Gələn Tərəflər müvafiq informasiya mübadiləsi edəcək və həmin şəraitin aradan qaldırılması üçün münasib tədbirlərin razılaşdırılmasına səy göstərəcəklər.

Maddə 5

Ali Razılığa Gələn Tərəflər separatizmi, onun bütün təzahürlərində pisləyir və digər Ali Razılığa Gələn Tərəfin dövlət suverenliyinə, müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəldilmiş separatist hərəkətləri dəstəkləməməyi öhdələrinə götürür, habelə öz ərazisində təşkilat və qrupların yaradılması və fəaliyyətini, ayrı-ayrı şəxslərin fəaliyyətini qadağan edir və qarşısını alır.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər ayrı-ayn Sazişlər əsasında dövlət sərhədlərinin mühafizəsi sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcəklər.

Maddə 6

Ali Razılığa Gələn Tərəflərdən biri digər AliRazılığa Gələn tərəfə qarşı yönəldilmiş hər hansı hərbi, iqtisadi və maliyyə xarakterli, o cümlədən üçüncü ölkələr vasitəsi ilə də hər hansı hərəkətlərdə və tədbirlərdə iştirak etməməyi, öz ərazisindən digər Ali Razılığa Gələn Tərəfə qarşı təcavüzkarlıq və ya digər zorakılıq hərəkətləri üçün istifadə olunmasına yol verməməyi öhdəsinə götürür.

Maddə 7

Ali Razılığa Gələn Tərəflərin hər biri digər Tərəfin öz suverenliyini, ərazi bütövlüyünü, sərhədlərinin toxunulmazlığını və müdafiə qabiliyyətini qorumağa yönəldilən tədbirlər kompleksini müstəqil təyin etmək və həyata keçirmək hüququnu tanıyır və bu hüquqa hörmət edir.

Maddə 8

Ali Razılığa Gələn Tərəflər milli təhlükəsizlik və müdafiə quruculuğunun təmin edilməsi məsələlərini müstəqil həll edərək, həmin məqsədlə sıx əməkdaşlıq və əməli qarşılıqlı fəaliyyət həyata keçirəcəklər. Bu sahədə qarşılıqlı fəaliyyətin formaları və qaydası ayrıca sazişlə tənzim ediləcəkdir.

Ali Razılığa Gələn Tərəflərin hər biri digər Tərəfin, onun ərazisində yaşayan vətəndaşlarına əmlak və şəxsi-qeyri əmlak hüquqları, istirahət hüququ, sağlamlığı qoruma, sosial-təminat, mənzil almaq, təhsil, mədəniyyət nailiyyətlərindən istifadə et-

mək, ictimai təşkilatlarda iştirak etmək hüquqları, habelə öz vətəndaşlarına verdiyi əsaslarla və həcmdə şəxsi hüquqlar və azadlıqlar verir. Ali Razılığa Gələn Tərəflərin hər birinin ərazisində digər Tərəfin vətəndaşları, əmək münasibətlərində onun öz vətəndaşları üçün nəzərdə tutulan hüquqlardan istifadə edir və eyniöhdəlikləri daşıyırlar. Həmin Tərəfin vətəndaşlığına mənsubiyyətlə bağlı olan vəzifələrə təyin edilmək və ya fəaliyyətlə məşğul olmaq istisna təşkil edir.

Ali Razılığa Gələn Tərəflərdən hər birinin ərazisində digər Tərəfin vətəndaşları öz hüquqlarının qorunması üçün məhkəməyə vəbaşqa dövlət orqanlarına müraciət etmək hüququna malikdirlər və həmin Tərəfin öz vətəndaşlarının istifadə etdikləri prosessual hüquqlardan istifadə edirlər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflərin hər biri digər Tərəfin ərazisində yaşayan öz vətəndaşlarının hüquqlarını hamı tərəfindən qəbul edilmiş beynəlxalq hüquq normalarına müvafiq surətdə qoruyur, onlara himayədarlıq göstərir və havadarlıq edir.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər digər Ali Razılığa Gələn Tərəfin ərazisində yaşayan öz vətəndaşlarının hüquqlarının qorunmasını təmin etmək üçün zəruri olan ayrıca sazişlər bağlayacaqlar.

Maddə 10

Ali Razılığa Gələn Tərəflər təsdiq edirlər ki, hamı tərəfindən qəbul edilmiş insan hüquqlarının bir hissəsi kimi milli azlıqlara mənsub olan şəxslərin hüquqlarına hörmət edilməsi, Azərbaycan Respublikasında və Rusiya Federasiyasında sülhün, ədalətin, sabitliyin və demokratiyanın mühüm amilidir.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər milli azlıqlara mənsub olan şəxslərin öz hüquqlarını və əsas azadlıqlarını tam və səmərəli şəkildə həyata keçirmək, heç bir ayrı-seçkilik olmadan qanun qarşısında tam bərabərlik şəraitində həmin hüquqlardan istifadə etmək hüququna zəmanət verirlər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər milli azlıqlara mənsub olan şəxslərin öz iradəsinin ziddinə olaraq heç bir assimilyasiya cəhdlərinə məruz qoyulmadan fərdi surətdə və ya milli azlıqlara mənsub olan başqa şəxslərlə birlikdə etnik, mədəniyyət, dil və

ya din özgünlüyünü sərbəst ifadə etmək, qoruyub saxlamaq və inkişaf etdirmək, öz mədəniyyətini hər cəhətdən qorumaq və inkişaf etdirmək hüququna zəmanət verirlər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər öz ərazilərində milli azlıqlara etnik, mədəniyyət və din özgünlüyünün qorunmasını təmin edir və bu özgünlüyün təşviq edilməsi üçün şərait yaradırlar.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər milli, irqi, etnik və ya dini ayrı-seçkilik, düşmənçilik və ya nifrət əsasında şəxslərə və ya qruplara qarşı zorakılığa təhrik edən hər cür hərəkətlərin qarşısının alınması və aradan qaldırılması üçün təsirli tədbirlər görməyi, o cümlədən müvafiq qanunvericilik aktları qəbul etməyi öhdələrinə götürürlər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər etnik, dil, mədəniyyət və ya din özgünlüyünə görə hədə-qorxuya və ya zorakılıq hərəkətlərinə, ayrı-seçkiliyə və ya düşmənçiliyə məruz

qalan və ya məruz qala biləcək şəxslərin və ya qrupların qorunması və onların mülkiyyətinin qorunması üçün səmərəli tədbirlər görəcəklərini öhdələrinə götürürlər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər etnik, dil, mədəniyyət və dini azlıqlara mənsub olan şəxslərin hüquqlarının təmin edilməsi məqsədilə əməkdaşlıq haqqında saziş bağlayacaqlar.

Maddə 11

Ali Razılığa Gələn Tərəflər ərazilərində yaşayan şəxslərə iradəsini sərbəst ifadə etməsinə uyğun olaraq, yaşadıqları dövlətin vətəndaşlığım saxlamaq və ya digər Tərəfin vətəndaşlığını əldə etmək hüququna zəmanət verirlər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflərin vətəndaşlıq məsələlərinə dair qanunvericiliyində kolliziya ilə bağlı meydana çıxa biləcək problemlər Tərəflər arasında bağlanacaq ayrıca saziş əsasında həll ediləcəkdir.

Maddə 12

Ali Razılığa Gələn Tərəflər siyasi, iqtisadi, mədəni, səhiyyə, energetika, ekologiya, elm, texnika, ticarət, humanitar və digər sahələrdə bərabər hüquqlu və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı inkişaf etdirəcək, geniş informasiya mübadiləsinə kömək edəcəklər.

Fəaliyyətin əlaqələndirilməsi, o cümlədən müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda razılaşdırılmış təşəbbüslər həyata keçirilməsi; insan hüquqları sahəsində qüvvədə olan başlıca beynəlxalq sənədlərə uyğun olaraq, bu hüquqların təmin edilməsi; energetika, nəqliyyat və rabitə sistemlərinin idarə edilməsinin əlaqələndirilməsi; ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq; mütəşəkkil cinayətkarlığa, terrorçuluğa və narkobiznesə qarşı mübarizədə əməkdaşlıq, onların əməkdaşlığının üstün istiqamətləri olacaqdır.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər qarşılıqlı maraq kəsb edən bu və ya digər məsələlərdə əməkdaşlıq haqqında ayrıca sazişlər bağlayacaqlar.

Maddə 13

Ali Razılığa Gələn Tərəflərdən birinin digər Ali Razılığa Gələn Tərəfin ərazisində olan dövlət əmlakının, hüquqi şəxslərinin və vətəndaşlarının əmlakının hüquqi rejimi, əgər Tərəflər arasındakı sazişdə digər hallar nəzərdə tutulmayıbsa, əmlakın olduğu Tərəfin qanunvericiliyi ilə tənzimlənir.

Ali Razılığa Gələn Tərəflərdən biri digər Ali Razılığa Gələn Tərəfin ərazisində olan və üçüncü şəxs və ya dövlət tərəfindən barəsində iddia irəli sürülmüş əmlakın özünəməxsus olduğunu bildirirsə, həmin əmlakın məxsusluğu məsələsi qəti həll olunanadək, digər Tərəf onun qorunması və saxlanması üçün bütün lazımi tədbirləri görməlidir və birinci Tərəfin qəti ifadə edilmiş razılığı olmadan onu kimsəyə verməyə hüququ yoxdur.

Ali Razılığa Gələn Tərəflərin maraqlarına toxunan mülkiyyət münasibətlərinin bütün digər məsələləri ayrı-ayrı sazişlərlə tənzimlənməlidir.

Maddə 14

Ali Razılığa Gələn Tərəflər iqtisadi, ticarət, elmi-texniki münasibətlərin inkişafını aşağıdakı səviyyələrdə təmin edəcəklər:

- dövlət hakimiyyəti və idarəetmə orqanları;
- bank və maliyyə sistemi;
- ərazi və yerli (bələdiyyə) özünü idarəetmə orqanları;
- müəssisələr, birliklər, təşkilatlar və idarələr;
- birgə müəssisələr və təşkilatlar;

- fərdi sahibkarlar.

Tərəflər öz ərazilərində sahibkarlıq və digər təsərrüfat fəaliyyəti üçün investisiyaların həvəsləndirilməsinə və qarşılıqlı surətdə qorunması daxil olmaqla, əlverişli iqtisadi, maliyyə və hüquqi şərait yaradılmasına kömək edəcəklər.

Tərəflər onlardan birinin üzv olduğu beynəlxalq təşkilatlarda iştirak etməkdə və ya həmin təşkilatlara daxil olmaqda bir-birinə kömək göstərərək, müxtəlif beynəlxalq iqtisadi, maliyyə və digər təşkilatlarda və təsisatlarda qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcəklər.

Tərəflər digər Tərəfin hüququna və qanuni mənafeyinə toxuna biləcək iqtisadi qərarları haqqında bir-birinə vaxtında məlumat verəcəklər.

Maddə 15

Ali Razılığa Gələn Tərəflər bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadi əməkdaşlığın imkanlarını təsirli istifadə etmək və dünya bazarına daxil olmaq üçün lazım olan, onun səmərəliliyinin artırılması məqsədilə Müstəqil Dövlətlər Birliyi çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyəti davam etdirəcəklər.

Maddə 16

Ali Razılığa Gələn Tərəflər regional əməkdaşlıqda iştiraka lazımi əhəmiyyət verərək. Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlığı çərçivəsində özlərinin mümkün birgə və birtərəfli təşəbbüslərinin yeridilməsinə yönəldilmiş fəaliyyəti əlaqələndirəcəklər.

Maddə 17

Ali Razılığa Gələn Tərəflər öz dəniz, çay və hava limanları, dəmiryol və avtomobil yolları şəbəkəsi və boru kəmərləri vasitəsilə yük və sərnişin daşınmasını təmin edəcək, ən əlverişli rejim təqdim etmək əsasında öz ərazilərindən yüklərin və sərnişinlərin tranzit qaydasında daşınması məsələlərinin tənzimlənməsi haqqında ayn-ayrı sazişlər bağlayacaqlar.

Maddə 18

Ali Razılığa Gələn Tərəflər neftin və təbii qazın emalı, istifadə edilməsi və ixracı sahəsində, kənd təsərrüfatı və ərzaq təminatı, habelə seysmologiya sahəsində əməkdaşlığı saxlayacaq və inkişaf etdirəcəklər.

Maddə 19

Ali Razılığa Gələn Tərəflər elmi tədqiqat mərkəzləri arasında birbaşa əlaqələrin və xüsusən qabaqcıl texnologiyalar sahəsində birgə proqramların və tədqiqatların həyata keçirilməsini təşviq etməklə, elm və texnika sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirəcəklər. Tərəflər kadrlar hazırlamaqda qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcək, habelə alimlərin, stajçıların və təcrübəçilərin mübadiləsini təşviq edəcək, təhsil və elmi dərəcələr haqqında, diplomların tanınması barədə saziş bağlayacaqlar.

Maddə 20

Ali Razılığa Gələn Tərəflər iqtisadi, mədəni, etnik və humanitar əlaqələrin inkişafına hərtərəfli yardım edəcək, təhsil, turizm, sahəsində mübadiləni inkişaf etdirəcək və sərbəst informasiya mübadiləsinə kömək edəcəklər. Tərəflər bu məsələlər üzrə ayrı-ayrı sazişlər bağlayacaqlar.

Onlar Azərbaycan dilinin Rusiya Federasiyasında və Rus dilinin Azərbaycanda öyrənilməsini və yayılmasını təşviq edəcəklər.

Onlar bu sahələrdə əməkdaşlığı, o cümlədən birgə layihələrin həyata keçirilməsində, mədəni, elmi və digər fondların və assosiasiyaların fəaliyyətində hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları və idarələri, xüsusi təşkilatlar və şəxslər arasında əməkdaşlığı təşviq edəcəklər. Tərəflər bir-birinin ərazisində iki ölkənin mədəniyyət mərkəzlərinin açılması haqqında saziş bağlayacaqlar.

Maddə 21

Ali Razılığa Gələn Tərəflər energetika, nəqliyyat, informatika və peyk rabitəsi və telekommunikasiya daxil olmaqla, rabitə sistemlərinin idarə edilməsi sahəsində, bu sahələrdə təşəkkül tapmış komplekslərin və vahid sistemlərin qorunub saxlanılmasına kömək edərək, əməkdaşlığın inkişafına xüsusi diqqət yetirəcəklər.

Maddə 22

Ali Razılığa Gələn Tərəflər hərtərəfli beynəlxalq ekoloji sistemin yaradılmasına və o cümlədən Xəzərin ekoloji sisteminin qorunması və bərpa edilməsində qarşılıqlı fəaliyyətə səy göstərərək, ətraf mühitin qorunması sahəsində, bu sahələrdə regional

və qlobal səviyyələrdə razılaşdırılmış fəaliyyətlərə kömək edərək, əməkdaşlığı inkişaf etdirəcəklər.

Maddə 23

Ali Razılığa Gələn Tərəflər mütəşəkkil və beynəlxalq cinayətkarlıqla, narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə, terrorçuluqla, dəniz gəmiçiliyinin və mülki aviasiyanın təhlükəsizliyinə qarşı yönəldilmiş qanunsuz aktlarla, mədəniyyət sərvətlərinin ölkədən qanunsuz aparılması ilə mübarizə tədbirlərində fəal əməkdaşlıq edəcəklər.

Ali Razılığa Gələn Tərəflər qarşılıqlı maraq doğuran bu və ya digər məsələlərdə əməkdaşlıq haqqında ayrıca sazişlər bağlayacaqlar.

Maddə 24

Ali Razılığa Gələn Tərəflər hər iki dövlətin parlamentləri və parlament üzvləri arasında əlaqələrin və əməkdaşlığın inkişafına xüsusi diqqət yetirəcəklər.

Maddə 25

Bu Müqavilə Ali Razılığa Gələn Tərəflərin iştirakçısı olduqları digər beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn hüquq və öhdəliklərinə toxunmur.

Bu Müqavilənin 9, 10, 11-ci maddələri üzrə Ali Razılığa Gələn Tərəflərin öhdəliklərinin təmin edilməsinin əlaqələndirilməsi məsələləri Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası Komissiyaya həvalə edilir.

Maddə 27

Bu Müqavilənin təfsiri və yerinə yetirilməsinə aid mübahisələr Ali Razılığa Gələn Tərəflər arasında məsləhətləşmələr və danışıqlar yolu ilə həll edilməlidir.

Maddə 28

Bu müqavilə ratifikasiya edilməlidir və ratifikasiya fərmanlarının mübadilə edildiyi gün qüvvəyə minir.

Maddə 29

Bu Müqavilə on il müddətinə bağlanır. Əgər Ali Razılığa Gələn Tərəflərdən biri. Müqavilənin müvafiq müddətinin bitmə-

sinə ən azı altı ay qalmış yazılı xəbərdarlıq yolu ilə onu ləğv etmək arzusunu digər Ali Razılığa Gələn Tərəfə bildirməzsə, onun qüvvəsi avtomatik olaraq növbəti beşillik müddətlərə uzadılır.

Hazırkı Müqavilənin müddəalarına Ali Razılığa Gələn Tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə əlavələr və dəyişikliklər edilə bilər.

Moskva şəhərində 1997-ci ilin iyul ayının "03"-də iki nüsxədə, hər biri Azərbaycan və rus dillərində imzalanmışdır, hər iki mətn eyni qüvvəyə malikdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİ
RUSİYA FEDERASİYASI PREZIDENTI

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının MOSKVA BƏYANNAMƏSİ

6 fevral 2004-cü il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Rusiya Federasiyasının Prezidenti,

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Rusiya Federasiyasının rəsmi səfəri zamanı ikitərəfli münasibətlərin vəziyyətini və perspektivlərini, habelə qarşılıqlı maraq doğuran regional və universal məsələləri müzakirə edərək,

Azərbaycan və Rusiya xalqlarının qarşılıqlı yaxınlaşmasına yönəldilmiş ənənəvi məramdan çıxış edərək,

Azərbaycan-Rusiya strateji tərəfdaşlığının əsasını qoyan 3 iyul 1997-ci il tarixli Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında müqaviləyə, 9 yanvar 2001-ci il tarixli Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının Bakı Bəyannaməsinə, 25 yanvar 2002-ci il tarixli Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H. Ə. Əliyevin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti V. V. Putinin Birgə Bəyanatına əsaslanaraq, hərtərəfli əməkdaşlıq, qarşılıqlı etimad və bir-birinin mənafelərinə hörmət əsasında

dostluq əlaqələrinin inkişafına əlavə təkan verməyə hazır olduqlarını ifadə edərək,

Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsinin regionda sülhün və sabitliyin möhkəmlənməsinə xidmət edəcəyini dərk edərək,

regionda ölkələrin normal inkişafına, onların tam miqyaslı iqtisadi və digər qarşılıqlı fəaliyyətlərinə maneçilik törədən münaqişələrin həllini tapmaması ilə əlaqədar xüsusi narahatlıq bildirərək,

BMT Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərinə, dövlətlərin suverenliyinə, müstəqilliyinə, ərazi bütövlüyünə və suveren bərabərliyinə hörmət edilməsi, zor işlətməmək və ya zorla hədələməmək daxil olmaqla, hamılıqla tanınmış beynəlxalq hüququn normalarına tərəfdar olduqlarını təsdiq edərək,

hər iki dövlətdə demokratik institutların, vətəndaş cəmiyyətinin və bazar iqtisadiyyatının yaradılmasında əldə edilmiş müsbət nəticələri nəzərə alaraq və bu proseslərin dönməzliyinə əmin olaraq,

bununla bəyan edirlər:

I

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası siyasi təmasları bundan sonra da səmərəli şəkildə inkişaf etdirəcək və strateji tərəfdaşlıq əlaqələrini möhkəmləndirəcəklər.

Tərəflər ikitərəfli əlaqələrə dinamizmin və konstruktiv təmayül verən yüksək səviyyədə Azərbaycan-Rusiya müntəzəm siyasi dialoqunun xüsusi rolunu qeyd edirlər.

Tərəflər bütün digər səviyyələrdə ikitərəfli təmasların dərinləşdirilməsinə, qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsinə, iki ölkənin qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanları arasında ikitərəfli xarici siyasət və digər məsləhətləşmələr praktikasının inkişaf etdirilməsinə, qanunvericilik fəaliyyəti sahəsində təcrübə mübadiləsinə mühüm əhəmiyyət verirlər.

İnkişaf etdirilən müqavilə-hüquq bazası Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında əlaqələrin hərtərəfli inkişafının təminatı üçün etibarlı əsasdır.

Tərəflər yeni qlobal çağırış və təhlükələrə, hər şeydən əvvəl beynəlxalq terrorizm, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıq, insan alveri və silahların qanunsuz ticarətinə qarşı fəaliyyət göstərmək məqsədilə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığın səmərəliliyini artıracaqlar.

Tərəflər sərhəd sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirəcək və öz ərazilərində bir-birinin dövlət suverenliyi, müstəqilliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəldilən təşkilat, qrup və ayrı-ayrı şəxslərin fəaliyyətinin qarşısının alınması ilə bağlı tədbir görəcəklər.

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında dövlət sərhədinin elimitasiyasının başa çatdırılması üzrə fəal iş davam etdiriləcəkdir.

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası, hər iki ölkənin təhlükəsizliyinin təmini maraqlarına cavab verən, üçüncü ölkələrə qarşı yönəlməyən, habelə Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının beynəlxalq öhdəliklərinə zidd olmayan ikitərəfli hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığı möhkəmləndirəcəklər.

Tərəflərdən heç biri digər tərəfə qarşı yönəldilən hərbi, iqtisadi və maliyyə xarakterli, o cümlədən üçüncü ölkələr vasitəsilə hər hansı bir fəaliyyət və ya tədbirdə iştirak etməyəcək, habelə öz ərazisindən digər tərəfə qarşı təcavüz və ya başqa zorakı fəaliyyət məqsədilə istifadə etməyə yol verməyəcəkdir.

II

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası iki dövlət arasında ticarət-iqtisadi və elmi-texniki əməkdaşlıq səviyyəsinin onların dinamik surətdə yüksələn bazar iqtisadiyyatının potensial və imkanlarına tam şəkildə cavab verməsi üçün əlavə tədbirlər həyata keçirəcəklər.

Tərəflər:

daimi fəaliyyət göstərən orqan kimi, qarşılıqlı iqtisadi ikitərəfli fəaliyyətin inkişafı məsələlərinin kompleksli və təcrübəli şəkildə müzakirə edilməsində vacib rol oynayan Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə hökumətlərarası komissiyanın təşəbbüskar fəaliyyətini təşviq edəcəklər;

iki dövlətin biznes və elm sahələrinin institut və təşkilatlarını Hökumətlərarası Komissiyanın əməli işinə cəlb edəcək, Azərbaycan-Rusiya biznes-forumunun yaradılmasına səy göstərəcəklər;

qarşılıqlı ticarətin həcminin artırılmasına, o cümlədən onun artımının, ticarət əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi və sığorta edilməsi, gömrük prosedurlarının nizama salınması və s. sahələrdə əməkdaşlığın qarşısını alan maneələrin aradan qaldırılması yolu ilə yardım göstərəcəklər;

iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində, ilk növbədə yanacaq-energetika sektorunda, əlvan metallurgiya, kimya və yüngül sənayedə, maşınqayırma sahələrində, aqrosənaye kompleksində, nəqliyyat və nəqliyyat infrastrukturunda geniş kooperasiyaya səy göstərəcəklər;

maliyyə və bank strukturlarının qarşılıqlı fəaliyyətinin inkişafına, hər iki dövlətin ərazisində onların nümayəndəliklərinin açılmasına, birgə sərmayə layihələrinin həyata keçirilməsinə, yeni beynəlxalq standartlara və iqtisadi reallıqlara uyğun olaraq birgə maliyyə-sənaye qrupları, müəssisələr və digər təşkilati-təsərrüfat strukturlarının formalaşdırılmasına kömək edəcəklər;

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyasının subyektləri və onların təsərrüfat strukturları arasında birbaşa əlaqələrin inkişaf etdirilməsini təşviq edəcəklər;

nəqliyyat və kommunikasiya layihələrinin həyata keçirilməsində səmərəli qarşılıqlı fəaliyyətə yardım göstərəcəklər;

ikitərəfli, regional və qlobal səviyyələrdə ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri üzrə qarşılıqlı fəaliyyəti artıracaqlar;

onların iqtisadi əlaqələrinin müqavilə-hüquq bazasının mütəmadi şəkildə təkmilləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirəcəklər.

Tərəflər iki ölkənin iqtisadi inkişafı üçün energetika sahəsində həyata keçirilən tammiqyaslı əməkdaşlığın müsbət rolunu qeyd edirlər və bu istiqamətdə birgə səylərin davam etdirilməsində maraqlı olduqlarını təsdiq edirlər.

Tərəflər Rusiya Federasiyasının ərazisindən Azərbaycan neftinin nəqli və Rusiya Federasiyasından Azərbaycan Respublikasına təbii qazın təchizi sahələrində hüquqi əsasda uzunmüd-

dətli ikitərəfli qarşılıqlı fəaliyyətdə maraqlı olduqlarını təsdiq etdilər.

Rusiya Federasiyası Azərbaycan Respublikasına "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi haqqında Sazişə qoşulması ilə əlaqədar dəstək verəcəkdir.

III

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası iki ölkənin xalqlarının tarixi və mədəni yaxınlığını, Azərbaycan və Rusiya müvafiq surətdə böyük Azərbaycan və Rusiya diasporlarının mövcudluğunu nəzərə alaraq təsdiq edirlər ki, Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında humanitar sahədə təmasların və əməkdaşlığın inkişafı möhkəm və obyektiv əsasa malikdir.

Tərəflər humanitar, informasiya əməkdaşlığının müqavilə-hüquq bazasının genişləndirilməsi və təkmilləşdirilməsinə, mədəniyyət, elm, təhsil, səhiyyə və sosial təminat sahələrində qarşılıqlı fəaliyyətə yardım göstərəcəklər.

Bu kimi əməkdaşlıq iki ölkənin dövlət orqanları tərəfindən dəstəklənəcəkdir; onun həm də işgüzar dairələrin müvafiq diqqətinə ehtiyacı vardır.

Tərəflər:

gənclər və tələbələrin mübadiləsi, kütləvi informasiya vasitələri arasında əlaqələr yolu ilə humanitar sahədə təmasların inkişafına kömək edəcəklər;

tələbə və şagirdlərin birgə təhsil proqramlarının hazırlanması, mütəxəssislərin hazırlanması və təkmilləşdirilməsi, təhsil proqramlarının mübadiləsi vasitəsilə milli təhsil sistemi sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcəklər;

qarşılıqlı əsasda Azərbaycan və rus dillərinin öyrənilməsinə və ədəbiyyatının yayılmasına, habelə elm, ədəbiyyat və incəsənət xadimləri arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə kömək göstərəcəklər;

milli azlıqların əmik, dil, mədəni və dini xüsusiyyətlərinin qorunması və inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli şəraitin təmin edilməsinə kömək edəcəklər;

Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin Moskvada və Rusiya

Mədəniyyət Mərkəzinin Bakıda fəaliyyət göstərməyə başlaması üçün zəruri şərait yaradacaq, Bakı Slavyan Universitetinin fəaliyyətini hərtərəfli dəstəkləyəcəklər;

faşizm üzərində Qələbənin 60 illiyinin bayram edilməsinə həsr olunmuş tədbirlərin həyata keçirilməsinə, Böyük Vətən müharibəsi veteranlarının dəstəklənməsinə kömək edəcəklər.

Azərbaycan İlinin Rusiyada və Rusiya İlinin Azərbaycanda keçirilməsinin müddəti və qaydası müəyyən ediləcəkdir.

Tərəflər Azərbaycan Respublikasında yaşayan ruslar və Rusiya Federasiyasında yaşayan azərbaycanlılar üçün əlverişli şəraitin yaradılmasını məmnunluqla vurğulayır, iki dost ölkənin xalqlarının yaxınlaşmasında hər iki icmanın xüsusi rolunu qeyd edirlər.

Rusiya Federasiyasının Prezidenti rus dilinin Azərbaycan Respublikasında dəstəklənməsi tədbirlərini müsbət qiymətləndirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti öz növbəsində Rusiyada Azərbaycan diasporunun ehtiyaclarına Rusiya tərəfinin diqqətini məmnunluqla qeyd etdi.

IV

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası Qafqazda təhlükəsizliyin təmini və münaqişələrin həll edilməsi, regionun davamlı inkişafı üçün şəraitin yaradılması məqsədilə bütün zəruri tədbirləri görəcəklər.

Onlar regional problemlərin müzakirə edilməsi üçün Azərbaycan Respublikası, Ermənistan Respublikası, Gürcüstan və Rusiya Federasiyasının rəhbərlərinin müntəzəm görüşlərinin keçirilməsinə tərəfdar olduqlarını bildirirlər.

Tərəflər əvvəlki kimi eyni fikirdədirlər ki, Qafqazda təhlükəsizliyin təmininə və əməkdaşlığın inkişafına yanaşmaların müəyyən edilməsində əsas rolu bu regionun dövlətləri oynayır.

Tərəflər Qafqaz dövlətləri arasında bir-birinin suverenliyinə, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına hörmət edilməsi və riayət edilməsinə əsaslanan qarşılıqlı etimadın yaradılmasının müstəsna əhəmiyyətini qeyd edirlər.

Tərəflər, bundan çıxış edərək regionda etibarlı təhlükəsizliyin təmini və çoxtərəfli əməkdaşlığın təşkil edilməsi üçün mövcud münaqişələrin tezliklə həll edilməsinin zəruriliyini təsdiq edirlər.

Bu kontekstdə Tərəflər Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə və müvafiq BMT Təhlükəsizlik Şurası qəmamələrinin və ATƏT qərarlarının yerinə yetirilməsinə qəti şəkildə tərəfdar olduqlarını bildirirlər.

Rusiya Federasiyası Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə sülh yolu ilə həll edilməsinə yönəlmiş yüksək səviyyəli birbaşa dialoqu alqışlayır.

Azərbaycan Respublikası ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri, o cümlədən Rusiya Federasiyası tərəfindən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə sülh yolu ilə həll edilməsinə kömək məqsədilə bundan sonra da səylər göstərilməsinin zəruriliyini qeyd edir.

Tərəflər Qafqazdakı münaqişələr nəticəsində qaçqınların və məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına tezliklə könüllü və təhlükəsiz şəkildə qayıtmalarına hər vasitə ilə kömək etməyə hazır olduqlarını bəyan edirlər.

V

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası Xəzər regionunun sülh, sabitlik, mehriban qonşuluq və Əməkdaşlıq zonası olmasına hərtərəfli kömək edəcəklər.

Tərəflər son illərdə Azərbaycan, Rusiya və Qazaxıstan arasında dəniz dibinin istifadəsi məqsədilə Xəzər dənizinin dibinin bölünməsi üzrə ikitərəfli və çoxtərəfli sazişlərin, 0 cümlədən 23 sentyabr 2002-ci il tarixli Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında Xəzər dənizinin dibinin həmhüdud sahələrinin bölünməsi haqqında Sazişin və 4 may 2003-cü il tarixli Azərbaycan Respublikası, Rusiya Federasiyası və Qazaxıstan Respublikası arasında Xəzər dənizinin dibinin həmhüdud sahələrinin bölgü xətlərinin kəsişmə nöqtəsi haqqında Sazişin imzalanmasına müstəsna əhəmiyyət verir, bu sazişlərin Xəzər dənizi-

nin yeni hüquqi statusunun müəyyən edilməsinə fundamental töhfə olduğunu hesab edir və bu istiqamətdə birgə səylərin davam etdirilməsinə tərəfdar olduqlarını bildirirlər.

Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyanın hazırlanması və tezliklə bağlanmasında, ilk növbədə dənizin dibindən istifadə edilməsi, ekologiya, balıqçılıq və gəmiçilik məsələlərinin tənzimlənməsi ilə status probleminin konsensus əsasında həllinin mərhələli irəliləyişində Əməkdaşlıq davam etdiriləcəkdir. Bununla əlaqədar olaraq Tərəflər Xəzəryanı dövlətlərin xarici işlər nazirlərinin müavinləri səviyyəsində Xüsusi İşçi Qrupunun fəaliyyətini müsbət qiymətləndirirlər.

Tərəflər 2003-cü ilin noyabrında Tehranda Xəzər dənizinin dəniz mühitinin mühafizəsi üzrə Çərçivə Konvensiyasını bütün Xəzəryanı dövlətlərin imzalanmasını alqışlayırlar.

Xəzəryanı dövlətlərin prezidentlərinin görüşlərinə müntəzəmlik xarakterinin verilməsi haqqında Aşqabad razılaşmasına əməl edərək Tərəflər ikinci Xəzər Zirvə Görüşünün hazırlanmasına başlamağı və bu məqsədlə Xəzəryanı dövlətlərin xarici işlər nazirlərinin görüşünün keçirilməsini zəruri sayırlar.

VI

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası bütün dövlətlərin suveren bərabərliyinə, ərazi bütövlüyünə və onların daxili işlərinə müdaxilə edilməməsi, zor işlətməyin və ya zorla hədələməyin yolverilməzliyi, habelə beynəlxalq hüququn hamılıqla tanınmış digər normalarına əsaslanan beynəlxalq siyasi, iqtisadi və hüquqi qaydanın möhkəmləndirilməsi məqsədilə beynəlxalq arenada sıx qarşılıqlı fəaliyyəti davam etdirəcəklər.

Tərəflər çoxqütblü dünyada sülhün və təhlükəsizliyin dəstəklənməsində yeganə universal mexanizm kimi BMT-nin mərkəzi rolunun möhkəmləndirilməsinə, bu təşkilatın bütövlüyünün, təsirliliyinin və səmərəliliyinin möhkəmləndirilməsinə hərtərəfli kömək edəcəklər.

Tərəflər Müstəqil Dövlətlər Birliyində qarşılıqlı faydalı çoxtərəfli əməkdaşlığın genişləndirilməsinə və dərinləşdirilməsinə, iştirakçı dövlətlər qarşısında duran aktual ümumi problem və

məsələlərin həll edilməsi instrumenti kimi MDB-nin səmərəliliyinin artırılmasına fəal yardım etməyə hazırdırlar.

Tərəflər təsdiq edirlər ki, MDB formatında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi onların milli maraqlarına cavab verir və ümumdünyəvi tendensiyalar istiqamətində gedir.

Tərəflər universal və regional xarakterli təşkilatlar və forumlar çərçivəsində konstruktiv qarşılıqlı fəaliyyəti artırmaq qabiliyyətini təsdiq edirlər.

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əmin olduqlarını ifadə edirlər ki, bu Bəyannamə Azərbaycan-Rusiya strateji tərəfdaşlığına əlavə təkan verəcək və regional və qlobal tendensiyaların müsbət istiqamətdə inkişafına kömək edəcəkdir.

Moskva şəhərində 6 fevral 2004-cü ildə iki əsl nüsxədə Azərbaycan və rus dillərində tərtib edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Rusiya Federasiyasının Prezidenti

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında BƏYANNAMƏ

3 iyul 2008-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Rusiya Federasiyasının Prezidenti,

ikitərəfli əlaqələrinin vəziyyətini və perspektivlərini, həmçinin qarşılıqlı maraq kəsb edən beynəlxalq problemləri müzakirə edərək,

hər iki ölkənin xalqları arasında hörmət, etimad və qarşılıqlı yaxınlaşmaya səy göstərilməsinə əsaslanan ənənəvi dostluq və mehriban qonşuluq münasibətlərindən çıxış edərək,

3 iyul 1997-ci il tarixində imzalanmış Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında Müqaviləyə, 9 yanvar 2001-ci

il tarixində imzalanmış "Bakı Bəyannaməsi"nə, 6 fevral 2004-cü il tarixində imzalanmış "Moskva Bəyannaməsi"nə və 22 fevral 2006-cı il tarixli Azərbaycan Respublikası Prezidenti və Rusiya Federasiyası Prezidentinin Birgə Bəyanatına əsaslanaraq,

hərtərəfli əməkdaşlıq və milli maraqlara qarşılıqlı hörmət əsasında ədalətli dünya qaydasının formalaşdırılmasına və dövlətlərarası əlaqələrin inkişafına yardım edilməsinə çalışaraq,

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında etimad və strateji tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsinin regionda sülh və sabitliyə yardım edəcəyinə əminlik ifadə edərək, qlobal enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində hər iki ölkənin mühüm rolunu nəzərə alaraq, regionda ölkələrin normal inkişafına, onlar arasında hərtərəfli əməkdaşlığa mane olan tənzimlənməmiş münaqişələrin mövcudluğundan xüsusi narahatlıqlarını ifadə edərək,

BMT Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərinə, beynəlxalq hüququn digər ümumtanınmış normalarına və ilk növbədə beynəlxalq hüquq qaydasının dəstəklənməsinin və möhkəmləndirilməsinin əsası qismində dövlətlərin suveren bərabərliyinə, müstəqilliyinə, ərazi bütövlüyünə və sərhədlərin toxunulmazlığına hörmət, zor tətbiq etməmək və ya zor tətbiq etməklə hədələməmək prinsiplərinə sadiq olduqlarını təsdiq edərək,

Müstəqil Dövlətlər Birliyi çərçivəsində inteqrasiya proseslərinə, həmçinin Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının üzvləri olduqları beynəlxalq təşkilatlarda qarşılıqlı fəaliyyətə yardım etmək niyyətlərini bəyan edərək,

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında ticarət, iqtisadi və investisiya əlaqələrinin artırılması və diversifikasiyasının, həmçinin ikitərəfli əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi və genişləndirilməsi prosesində mühüm faktor kimi yüksək texnologiyalı sahələrdə əməkdaşlığın fəallaşdırılmasının zəruriliyini qeyd edərək,

Rusiya Federasiyası Prezidentinin Azərbaycan Respublikasına hazırkı səfərinin dostluq və strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin

dərinləşdirilməsi və genişləndirilməsinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə edərək, aşağıdakıları boyan edirlər:

I

Tərəflər strateji xarakter daşıyan bərabərhüquqlu, qarşılıqlı faydalı və konstruktiv ikitərəfli münasibətlərin hərtərəfli inkişafını davam etdirəcəklır;

Tərəflər ikitərəfli münasibətlərin bütün sahələrində, qarşılıqlı maraq doğuran beynəlxalq və regional problemlərə dair müxtəlif səviyyələrdə siyasi dialoqu dərinləşdirəcək və genişləndirəcəklər;

Tərəflər 9 yanvar 2001-ci il tarixli Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi və Rusiya Federasiyasının Federal Şurası arasında əməkdaşlıq haqqında Sazişin müddəalarına uyğun olaraq birbaşa parlamentlərarası əlaqələrin və beynəlxalq parlament təşkilatlarında əməkdaşlığın inkişafına yardım edəcəklər;

Tərəflər hər iki ölkədə yeni siyasi iqtisadi və sosial reallıqları nəzərə almaqla ikitərəfli münasibətlərin müqavilə hüquq bazasının daha da inkişafının əhəmiyyətini qeyd edirlər;

Tərəflər Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyasının subyektləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinin mühüm əhəmiyyətini qeyd edirlər;

Tərəflər sərhədyanı regionlarda dostluq, mehriban qonşuluq, millətlərarası anlaşma, sülh və sabitliyin möhkəmləndirilməsi və öz ərazisində bir-birinin dövlət suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəlmiş təşkilatlar, qruplar və ayrı-ayrı şəxslərin fəaliyyətinin qarşısı alınması üzrə qarşılıqlı fəaliyyətin davam etdirilməsi üçün tədbirlərin görülməsinə hazır olduqlarını ifadə edirlər;

Tərəflər Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə komissiyanın işindən razı olduqlarını ifadə edərək, müvafiq dövlətlərarası sənədin imzalanması məqsədilə danışıqlar prosesinin tezliklə başa çatdırılması naminə çıxış edirlər;

Tərəflər hərbi və hərbi texniki əməkdaşlığı gücləndirmək və genişləndirməyə dair niyyətlərini bəyan edirlər,

Tərəflərdən hər biri digər Tərəfin ərazisində öz təsisatlarının, təşkilatlarının, şirkətlərinin və digər təsərrüfat subyektlərinin həmin digər Tərəfin suveren hüquqlarına və maraqlarına zərər yetirə biləcək fəaliyyətinə yol verməyəcəkdir;

II

Tərəflər, Avropada və bütövlükdə dünyada təhlükəsizliyin təmin edilməsinin əhəmiyyətini qeyd edərək, beynəlxalq tanınmış sərhədlərin güc yolu ilə dəyişdirilməsinin yolverilməz olduğunu təsdiqləyərək, Cənubi Qafqazda və Xəzər regionunda təhlükəsizliyin təmin edilməsi işində əməkdaşlığı möhkəmləndirməyə hazır olduqlarını bəyan edirlər;

Tərəflər ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin, həmçinin Rusiya Federasiyasının Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə sülh yolu ilə həll edilməsinə yardım göstərilməsi üzrə səy göstərmələrinə əhəmiyyət verdiklərini vurğulayırlar;

Tərəflər Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüququn ümumtanınmış norma və prinsipləri və ilk növbədə dövlətlərin suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və sərhədlərinin toxunulmazlığına riayət olunması və təmin edilməsi, həmçinin BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələri və ATƏT-in qərarları əsasında tezliklə nizamlanmasının əhəmiyyətini vurğulayırlar;

Tərəflər qaçqınların və münaqişələr nəticəsində məcburi köçkün düşmüş şəxslərin tezliklə könüllü və təhlükəsiz qayıdışına yardım göstərəcəklər.

III

Tərəflər Birləşmiş Millətlər Təşkilatının beynəlxalq məsələlərdə mərkəzi rolunun gücləndirilməsi, beynəlxalq hüquq qaydasına yeni təhdid və çağırışlara qarşı onun potensialından effektiv istifadə vəzifəsinin prioritetliyini qeyd edirlər;

Tərəflər terrorizm, separatizm, ekstremizm, narkotiklərin qeyri qanuni dövriyyəsi və transsərhəd cinayətkarlığa qarşı mübarizədə ikitərəfli əsasda və BMT çərçivəsində birgə fəaliyyətə hazır olduqlarım bəyan edirlər;

Tərəflər aktual beynəlxalq problemlərə dair eyni və ya yaxın mövqe tutaraq, BMT, ATƏT və Avropa Şurası çərçivəsində və

universal və regional xarakterli digər təşkilat və forumlarda qarşılıqlı fəaliyyəti möhkəmləndirmək niyyətlərini bəyan edirlər;

Tərəflər kollektiv və hüquqi başlanğıclara əsaslanan, daha demokratik və ədalətli dünya qaydasının formalaşdırılması məqsədilə dünya miqyasında sıx əməkdaşlığı davam etdirəcəklər;

Tərəflər Müstəqil Dövlətlər Birliyi çərçivəsində qarşılıqlı faydalı hərtərəfli əməkdaşlığı genişləndirməyə və dərinləşdirməyə, iştirakçı dövlətlərin qarşısında duran aktual ümumi problem və vəzifələrin həllində vasitə kimi MDB-nin effektivliyinin yüksəldilməsinə yardım göstərəcəklər;

Tərəflər sivilizasiyalar və dinlər arasında dialoqu artırmaq və dərinləşdirmək istiqamətində hər iki dövlətin səylərini beynəlxalq və regional səviyyələrdə dəstəkləyəcəklər.

IV

Tərəflər ikitərəfli ticarət-iqtisadi əməkdaşlığın inkişafının və təkmilləşməsinin istiqamətverici mexanizmi kimi İqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın səmərəli fəaliyyətini məmnunluqla qeyd edirlər;

Tərəflər iki ölkə arasında 2010-cu ilə qədər olan dövr ərzində Uzunmüddətli iqtisadi əməkdaşlıq proqramının həyata keçirilməsi və hər iki ölkənin sürətli və dinamik inkişaf edən iqtisadiyyatlarının potensialına uyğun olaraq iki ölkə arasında ticarət-iqtisadi və elmi-texniki əməkdaşlığın səviyyəsinin yüksəldilməsi üzrə əlavə tədbirlər görəcəklər;

Tərəflər hər iki dövlətin biznes və elm sahələrinin institut və təşkilatları da daxil olmaqla öz təsərrüfat subyektlərinin qarşılıqlı fəaliyyətinin yaradılması və dərinləşdirilməsi üçün zəruri yardım göstərəcəklər;

Tərəflər iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində, ilk növbədə yanacaq energetika və sənaye kompleksində, əlvan metallurgiya, tikinti, rabitə və informatizasiya, yüngül sənaye, kənd təsərrüfatı və turizm sahələrində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı və istehsalat kooperasiyasını dərinləşdirmək niyyətindədirlər;

Tərəflər kredit təşkilatlarının fəaliyyətinin tənzimlənməsinə, maliyyə institutlarının əməkdaşlığının inkişafına, birgə müəssi-

sələrin, həmçinin dünya iqtisadiyyatında mövcud inteqrasiya tendensiyalarını nəzərə almaqla maliyyə-sənaye qruplarının, müəssisələrinin və digər təşkilatı-təsərrüfat strukturlarının yaradılmasına prioritet diqqət yetirəcəklər;

Tərəflər öz iqtisadiyyatlarının diversifikasiyası və onun yeni texnoloji əsaslara keçiririlməsi sahəsində milli prioritetlərini nəzərə almaqla bundan sonra da ikitərəfli iqtisadi, ticarət, investisiya, elmi və texniki əlaqələrini inkişaf etdirəcəklər və bunun üçün əlverişli hüquqi, maliyyə və iqtisadi şərait yaradacaqlar;

Tərəflər dünya iqtisadiyyatında innovasiya faktorunun mühüm rolunu nəzərə alaraq, tərəflərin təcrübəsi nəzərə alınmaqla, birgə innovasiya layihələrinin həyata keçirilməsi də daxil olmaqla, iki ölkənin müvafiq hökumət və elmi təsisatları arasında əməkdaşlığın fəallaşdırılması yolu ilə milli iqtisadiyyatlarının innovasion inkişaf modelinə keçidi məsələlərində əməkdaşlığı təşviq edəcəklər;

Tərəflər, yüksək texnologiyalar və nanotexnologiyalar sahələrində əməkdaşlığın fəallaşdırılmasının mühüm əhəmiyyətini etiraf edərək, İqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiya çərçivəsində qeyd edilən sahələrdə əməkdaşlığın intensivləşdirilməsi üçün işçi qrupun yaradılması məsələsinə baxacaqlar;

Tərəflər üçüncü ölkələrin bazarlarında birgə investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi və hər iki ölkənin dünya kapital bazarına daha fəal inteqrasiyası məqsədilə əməkdaşlığa hazır olduqlarını ifadə edirlər;

Tərəflər, dünyada ərzağın qiymətinin sürətlə artmasının milli iqtisadiyyatlar və dünya ərzaq təhlükəsizliyi üçün mənfi nəticələrini nəzərə alaraq, daha səmərəli dünya ərzaq siyasətinin və ticarəti sisteminin formalaşdırılması, bu sahələrdə böhran əleyhinə təsirli proqramların hazırlanması məqsədilə, hər iki ölkənin hökumət və elmi təsisatları arasında birbaşa əlaqə, dialoq və əməkdaşlığı təşviq edəcəklər;

Tərəflər kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, emalı və hər iki ölkənin bazarlarına çıxarılması, aqrar sektorun elmi təşkilatlan arasında hərtərəfli əlaqələrin dərinləşməsi sahəsində əməkdaşlığı genişləndirəcəklər;

V

Tərəflər 16 oktyabr 2007-ci il tarixində Tehranda beş Xəzəryanı dövlətlərin prezidentləri tərəfindən imzalanmış ikinci Zirvə Toplantısının yekun bəyannaməsini, eləcə də Zirvə Toplantısında Xəzər dənizində təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspertlər görüşünün və Xəzər hökumətlərarası iqtisadi konfransının keçirilməsi barədə əldə edilmiş razılaşmaları yüksək qiymətləndirirlər. Onlar Xəzər dənizinin hüquqi statusunun hərtərəfli tənzimlənməsinə nail olunması və Xəzəryanı dövlətlər arasında əməkdaşlığın inkişafı məqsədilə bu razılaşmaları ardıcıl olaraq həyata keçirəcəklər.

Tərəflər Xəzər dənizində təşəkkül tapmış və mövcud olan beynəlxalq hüquq qaydasına, o cümlədən dəniz dibinin istifadəsi məqsədilə Azərbaycan, Rusiya və Qazaxıstan arasında Xəzər dənizinin dibinin bölünməsi üzrə Sazişlərə sadiq olduqlarını təsdiq edirlər. Onlar digər Xəzəryanı dövlətləri analoji qarşılıqlı məqbul razılaşmalar bağlamağa çağırırlar.

Tərəflər Xəzər dənizinin dəniz ətraf mühitinin mühafizəsi haqqında Çərçivə Konvensiyasının qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar dərin məmnunluqlarını ifadə edir və Xəzərdə ekoloji vəziyyətin tam yaxşılaşdırılması məqsədilə həmin Konvensiyanın protokolları üzərində işin tezliklə yekunlaşdırılmasına töhfə vermək niyyətlərini bəyan edirlər. Onlar həmçinin Xəzərdə fəaliyyətin müxtəlif sahələrində, o cümlədən gəmiçilik və balıqçılıq sahələrində əməkdaşlığa dair sazişlərin hazırlanması və bağlanmasına şərait yaradacaqlar.

VI

Tərəflər 2007-2009-cu illər üçün humanitar sahədə əməkdaşlıq Proqramı əsasında mədəniyyət və incəsənət, elm və təhsil, informasiya və gənclər siyasəti sahəsində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi naminə çıxış edirlər;

Tərəflər hər iki ölkənin gənclər və tələbə təşkilatları, elm və mədəniyyət xadimləri arasında çoxtərəfli əlaqələrin gücləndirilməsinə yardım edəcəklər;

Tərəflər Bakı şəhərində M.V. Lomonosov adına MDU filialının və Dərbənd şəhərində Azərbaycan Dövlət İqtisadiyyat Universitetinin filialının fəaliyyətinə xüsusi əhəmiyyət verirlər;

Tərəflər, müvafiq olaraq Azərbaycanda və Rusiyada iki icmanın hər iki dost ölkə xalqlarının yaxınlaşmasında xüsusi rolu nəzərə alaraq, iri Azərbaycan və Rusiya diasporlarının etnik, dil, mədəniyyət və din mənsubiyyətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli şəraitin təmin olunmasına yardım edəcəklər;

Tərəflər Azərbaycan tərəfinin yardımı ilə Rusiyanın bir və ya bir neçə iri təhsil müəssisələrində hər iki ölkə və xalq arasında daha böyük anlaşma və qarşılıqlı fəaliyyətə səyin rəmzi olacaq müvafiq sahə - Azərbaycan dili, ədəbiyyatı, tarixi, incəsənəti kafedralarının açılması məsələsini nəzərdən keçirmək niyyətlərini bəyan edirlər;

Tərəflər Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Rusiya Federasiyası Hökuməti arasında mülkiyyət hüquqlarının rəsmiləşdirilməsi də daxil olmaqla hər iki ölkədə diplomatik nümayəndəliklərin yerləşdirilməsi və onlara xidmət şərtləri haqqında Saziş layihəsinin razılaşdırılması prosesinin yekunlaşdırılması üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görəcəklər;

Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası əminliklərini ifadə edirlər ki, hazırkı Bəyannamə iki ölkə arasında ikitərəfli əlaqələrin hərtərəfli inkişafının intensivləşdirilməsi və dərinləşdirilməsinə xidmət edəcəkdir.

Bakı şəhərində "3" iyul 2008-ci il tarixində iki əsl nüsxədə Azərbaycan və rus dillərində imzalanmışdır.

AzərbaycanRespublikasının Prezidenti
Rusiya Federasiyasının Prezidenti

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında
BƏYANNAMƏ

22 fevral 2022-ci il

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev,

Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin vəziyyəti və inkişaf perspektivlərini hərtərəfli nəzərdən keçirərək,

Rusiya və Azərbaycan və iki ölkənin xalqları arasında dostluq və mehriban qonşuluq tarixi ənənələrinə, dərin mədəni və humanitar əlaqələrə arxalanaraq,

Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında 3 iyul 1997-ci il tarixli Müqaviləyə, Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında 3 iyul 2008-ci il tarixli Bəyannaməyə və Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V.Putin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.H.Əliyevin 1 sentyabr 2018-ci il tarixli Birgə Bəyanatına əsaslanaraq,

ikitərəfli münasibətləri Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının xalqlarının maraqlarına tam şəkildə cavab verəcək, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin edilməsinə və möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcək keyfiyyətcə yeni, müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmağa çalışaraq,

iki ölkənin siyasi, iqtisadi, müdafiə, mədəni, humanitar, təhsil, sosial sahələrdə, eləcə də səhiyyə, gənclər arasında əməkdaşlıq və idman sahəsində yaxınlaşmasının vacibliyini dərk edərək,

iki ölkənin qarşılıqlı hörmət və etimad prinsiplərinə əsaslanan hərtərəfli və bərabərhüquqlu əməkdaşlığının genişləndirilməsinə dönməz sadiqliklərini ifadə edərək,

Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının üzv olduqları beynəlxalq və regional təşkilatlarda qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər üzrə qarşılıqlı fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi niyyətindən çıxış edərək,

Tərəflərin Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) məkanında inteqrasiya proseslərinin inkişaf etdirilməsində maraqlı olduqlarını və müvafiq səylərdə Rusiya Federasiyasının əsas rolunu nəzərə alaraq,

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Nizamnaməsinin, Helsinki Yekun Aktının və Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) konsensusla qəbul edilən digər sənədlərinin məqsəd və prinsiplərinə, beynəlxalq hüququn ümumtanınmış prinsip və normalarına riayət edərək,

beynəlxalq hüquq əsasında çoxqütblü dünyanın formalaşdırılmasının və beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunub-saxlanmasında BMT-nin mərkəzi rolunun vacibliyini qeyd edərək,

aşağıdakıları bəyan edirlər:

1. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası öz münasibətlərini müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti, iki ölkənin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, eləcə də bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, hüquq bərabərliyi və qarşılıqlı fayda, mübahisələrin dinc yolla həlli və güc tətbiq etməmək və ya güclə hədələməmək prinsiplərinə sadiqlik əsasında qururlar.

2. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası öz milli maraqlarının müdafiəsinə yönəlmiş müstəqil xarici siyasət yürüdürlər.

3. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası həm qlobal, həm də regional miqyasda sülhün möhkəmləndirilməsi, sabitliyin və təhlükəsizliyin artırılması məqsədilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər. Tərəflər münaqişələrin qarşısının alınması və nizamlanmasında və regional və qlobal təhlükəsizlik və sabitlik problemlərinin həllində BMT-nin və BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının mərkəzi rolunun daha da gücləndirilməsinə, ATƏT-in konsensusla qəbul edilmiş sənədlərində təsbit edilmiş məqsəd və prinsiplərin reallaşdırılmasına xüsusi önəm verirlər.

4. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası aktual beynəlxalq problemlər üzrə eyni və ya yaxın mövqelər tutmaqla o cümlədən ikitərəfli səviyyədə də daxil olmaqla konstruktiv

əməkdaşlığı dərinləşdirirlər, eləcə də qarşılıqlı maraq kəsb edən məsələlər üzrə BMT, ATƏT, MDB, digər beynəlxalq təşkilat və forumlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

5. Tərəflər Qafqaz və Xəzər regionlarında sabitlik və təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədilə xarici siyasət fəaliyyəti sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

6. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası Tərəflərdən birinin fikrincə sülhə təhlükə yarada bilən, sülhü pozan və ya Tərəflərdən birinin təhlükəsizlik maraqlarına təsir edən vəziyyət yarandığı, eləcə də bu cür vəziyyətin yaranması təhdidi olduğu təqdirdə onun nizamlanması məqsədilə təxirəsalınmaz məsləhətləşmələrin aparılmasına hazırlıqlarını ifadə edirlər.

7. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası Tərəflərdən birinin fikrincə iki dövlətin strateji tərəfdaşlığına və müttəfiqlik münasibətlərinə xələl gətirən hər hansı hərəkətlərdən çəkinirlər. Bu məqsədlə onlar iki ölkənin xarici işlər nazirlikləri xətti ilə daimi fəaliyyət göstərən məsləhətləşmələr mexanizmini yaradırlar.

8. Azərbaycan tərəfi 2020-ci ilin noyabr ayında regionda atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılmasında Rusiya Federasiyasının vasitəçilik rolunu yüksək qiymətləndirir.

9. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası regionda sabitlik və təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi, bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpası və Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında münasibətlərin normallaşdırılması üçün əsas kimi çıxış etmiş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının Baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin 9/10 noyabr 2020-ci il tarixli, 11 yanvar 2021-ci il tarixli və 26 noyabr 2021-ci il tarixli bəyanatlarının müddəalarının həyata keçirilməsi üzrə səylərə bundan sonra da hər cür dəstək verəcəklər.

10. Tərəflər yuxarıda qeyd olunan bəyanatların müddəalarından irəli gələn məsələlərin həllində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcək və region dövlətləri arasında uzunmüddətli sülhün yaradılması üzrə regional və beynəlxalq səviyyələrdə sıx əməkdaşlıq edəcəklər.

11. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası öz ərazilərində təşkilatların və şəxslərin digər Tərəfin dövlət suverenliyinə, müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəlmiş fəaliyyətinin qarşısını qətiyyətli surətdə alırlar.

12. Tərəflər milli maraqlara cavab verən və üçüncü ölkələrə qarşı yönəlməyən ikitərəfli hərbi-siyasi əməkdaşlığı inkişaf etdirirlər.

13. Tərəflər Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının silahlı qüvvələri arasında əməliyyat və döyüş hazırlığı üzrə birgə tədbirlərin keçirilməsi də daxil olmaqla qarşılıqlı əməkdaşlığı dərinləşdirəcək, eləcə də ikitərəfli hərbi əməkdaşlığın digər istiqamətlərini inkişaf etdirəcəklər.

14. Tərəflər hərbi-texniki əməkdaşlığın yüksək səviyyəsini nəzərə almaqla müasir silah və hərbi texnika ilə təchiz olunma məsələləri, eləcə də bu sahədə qarşılıqlı maraq doğuran digər istiqamətlər üzrə qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

15. Tərəflər silahlar və hərbi texnika üçün texniki xidmət, təmir, müasirləşdirmə üzrə xidmət mərkəzlərinin yaradılması, eləcə də hərbi təyinatlı məhsulların müxtəlif növlərinin birgə istehsalının təşkili üzrə səylərini fəallaşdırırlar.

16. Təhlükəsizliyin təmin edilməsi, sülhün və sabitliyin qorunub-saxlanması məqsədilə Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası bir-birinə BMT Nizamnaməsi, ayrı-ayrı beynəlxalq müqavilələr əsasında və Tərəflərdən hər birinin beynəlxalq-hüquqi öhdəliklərini nəzərə almaqla hərbi yardım göstərilməsi imkanını nəzərdən keçirə bilərlər.

17. Tərəflər üçüncü dövlətlər vasitəsilə həyata keçirilənlər də daxil olmaqla bir-birinə qarşı yönəlmiş hər hansı hərəkətlərdən çəkinirlər.

18. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası beynəlxalq terrorçuluq, ekstremizm və separatçılıq təhdidlərinə, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığa, silahların, narkotik vasitələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə, insan alveri və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində

cinayətlərə, eləcə də digər yeni təhlükəsizlik çağırışlarına qarşı mübarizədə və onların neytrallaşdırılmasında səylərini birləşdirirlər. Bu kontekstdə Tərəflər məlumat mübadilə edir və qeyd edilən hüquqazidd fəaliyyətlərin maliyyələşdirilməsi mənbələrinin müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasında sıx qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

19. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası 12 avqust 2018-ci il tarixli Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyanı razılaşdırılmış etimad tədbirlərinin, mehriban qonşuluq və qarşılıqlı anlaşma mühitinin irəli aparılması da daxil olmaqla Xəzər regionunda təhlükəsizliyin və sabitliyin qorunub-saxlanması və möhkəmləndirilməsi, bütün Xəzəryanı dövlətlərin maraqlarına hörmət edilməsi üçün etibarlı hüquqi əsas kimi nəzərdən keçirirlər.

20. Tərəflər Xəzər regionunda əməkdaşlığın inkişafı, Xəzər dənizində sahilyanı dövlətlərin suverenliyinin, suveren və müstəsna hüquqlarının realizəsi, eləcə də onların yurisdiksiyalarının həyata keçirilməsi üçün Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyada nəzərdə tutulmuş bütün fəaliyyət prinsiplərinin vacibliyini təsdiq edirlər.

21. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası beynəlxalq öhdəliklərinə və milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq bir Tərəfin fiziki və hüquqi şəxslərinin qanuni haqq və maraqlarının digər Tərəfin ərazisində təmin edilməsi üzrə səmərəli tədbirlər həyata keçirirlər.

22. Tərəflər iki ölkənin ticarət-iqtisadi əlaqələrinin davamlı artımının təmin edilməsi üçün vacib əhəmiyyəti olan Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın işinə hərtərəfli yardım etməyə davam edəcəklər.

23. Tərəflər davamlı inkişafa və hər iki dövlətin iqtisadi potensialından səmərəli istifadəyə böyük əhəmiyyət verərək iqtisadi islahatların həyata keçirilməsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcək, iki ölkə arasında iqtisadi qarşılıqlı fəaliyyətin dərinləşdirilməsi məqsədilə 1 sentyabr 2018-ci il də imzalanmış Rusiya-

Azərbaycan əməkdaşlığının başlıca istiqamətlərinin inkişafı üzrə Fəaliyyət Planının realizə edilməsinə, ikitərəfli və çoxtərəfli beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn öhdəliklərinə uyğun olaraq əmtəə və xidmətlərin sərbəst hərəkəti üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına, eləcə də regional iqtisadi əməkdaşlığın irəlilədilməsinə yardım göstərəcəklər.

24. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası qarşılıqlı faydalı ticarət-iqtisadi, sərmayə və elmi-texniki əməkdaşlığı dərinləşdirmək, istehsal və elmi əməkdaşlığı, hər növ mülkiyyət formalı təsərrüfat subyektləri arasında birbaşa əlaqələri keyfiyyətcə yeni səviyyəyə qaldırmaq niyyətindədirlər.

25. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası digər Tərəfin maraqlarına birbaşa və ya dolayı zərər vuran hər hansı iqtisadi fəaliyyətlərin həyata keçirilməsindən çəkinəcəklər.

26. Tərəflər milli qanunvericilikləri çərçivəsində metallurgiya, neft-qaz və ağır maşınqayırma, aviasiya, avtomobil, kimya, əczaçılıq və yüngül sənaye, kənd təsərrüfatı, yol-tikinti və qida maşınqayırması müəssisələri arasında iqtisadi əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinə imkan yaradacaqlar.

27. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası milli qanunvericilikləri və kredit-pul siyasətləri çərçivəsində kredit-bank təşkilatlarının fəaliyyətinə, maliyyə institutlarının əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsinə, maliyyə-sənaye qrupları, istehsal və digər təşkilati-təsərrüfat strukturları da daxil olmaqla birgə müəssisələrin yaradılmasına yardım göstərməyə hazırlıqlarını ifadə edirlər.

28. Tərəflər qarşılıqlı hesablaşmalarda milli valyutalardan istifadəyə, bank kartlarına birgə xidmət daxil olmaqla ödəniş sistemlərinin qarşılıqlı uyğunluğuna, eləcə də iki ölkənin bankları arasında birbaşa müxbir münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə imkan yaradacaqlar.

29. Tərəflər intellektual nəqliyyat sistemləri texnologiyalarından istifadə etməklə tranzit-nəqliyyat qarşılıqlı fəaliyyətinin potensialının ardıcıl inkişafını, "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin davamlı və tammiqyaslı fəaliyyəti üçün texniki və iqtisadi şəraitin təmin edilməsini hədəfə almışlar.

30. Tərəflər onların ərazilərindən keçən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin təhlükəsizliyinin və fasiləsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi məsələlərinin həllində bir-birinin səylərini dəstəkləyəcək və bir-birinə milli qanunvericilik və ikitərəfli razılaşmalar çərçivəsində tranzit daşımaları üçün əlverişli şərait yaradacaqlar.

31. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası bərabərhüquqlu və qarşılıqlı faydalı əsasda beynəlxalq enerji əməkdaşlığının stimullaşdırılması və qlobal enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi məqsədilə sıx qarşılıqlı fəaliyyət həyata keçirərək yanacaq-energetika sahəsində, o cümlədən səmərəli infrastruktur layihələrinin cəlb edilməsi də daxil olmaqla neft-qaz yataqlarının kəşfiyyatı və emalı, enerji resurslarının nəqli sahəsində, eləcə də alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri və enerji səmərəliliyi sahəsində əməkdaşlığı dərinləşdirmək niyyətindədirlər.

32. Tərəflər atom enerjisindən dinc məqsədlərlə istifadə sahəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi imkanlarını nəzərdən keçirəcəklər.

33. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində birgə layihələrin inkişafını, yüksək keyfiyyətli səs trafikinin mübadiləsi üçün səmərəli şəraitin yaradılması da daxil olmaqla Rusiya və Azərbaycanın telekommunikasiya operatorları arasında birbaşa əlaqə kanallarının təşkilini təşviq edəcəklər.

34. Tərəflər beynəlxalq informasiya təhlükəsizliyi, kütləvi kommunikasiya vasitələri, publik və ictimai diplomatiya ilə əlaqədar məsələlərin geniş dairəsi üzrə iki ölkənin müvafiq strukturları və təşkilatları arasında sahəvi məsləhətləşmələrin keçirilməsi vasitəsilə də daxil olmaqla əməkdaşlığın qurulmasına yardım edəcəklər.

35. Tərəflər aqrar-sənaye kompleksi sahəsində, o cümlədən kənd təsərrüfatı məhsulları ilə təchiz etmə, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının, emalının və saxlanmasının aparıcı texnologiyalarından istifadə məsələləri, eləcə də fitosanitar normalara

əməl etmə üzrə əlaqələrin inkişafına və təcrübə mübadiləsinə yardım edəcəklər.

36. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası müxtəlif beynəlxalq iqtisadi, maliyyə və digər təşkilat və institutlar çərçivəsində bir-birinə onlarda iştirakda və ya bir Tərəfin marağı olduğu təqdirdə onun digər Tərəfin üzvü olduğu beynəlxalq təşkilatlara üzv olmasında dəstək verməklə qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

37. Tərəflər səhiyyə sahəsində, infeksion xəstəliklərə qarşı mübarizə də daxil olmaqla əhalinin sanitar-epidemioloji rifahının təmin edilməsi sahəsində birgə layihələrin həyata keçirilməsində əməkdaşlığı inkişaf etdirəcəklər, həmçinin bioloji təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığın qurulması imkanlarını öyrənəcəklər.

38. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası parlamentlərarası əməkdaşlığı möhkəmləndirmək niyyətindədirlər.

39. Tərəflər səmərəli qarşılıqlı fəaliyyət, ticarət, təsərrüfat, mədəni və humanitar əlaqələrin möhkəmləndirilməsi üçün əlverişli şərait yaratmaq məqsədilə Rusiya Federasiyasının regionları və Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlığın inkişafına yardım edəcəklər.

40. Tərəflər, milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq iki ölkənin xalqlarının mənəvi və mədəni yaxınlığının saxlanmasına hərtərəfli yardım etmək, Tərəflərin ərazilərində yaşayan milli azlıqların tarixi, mədəni və dini irsinin, eləcə də etnik, dil və mədəni özünəməxsusluqlarının qorunması, saxlanması və inkişafını təmin etmək, onların nümayəndələrinin ictimai-siyasi, mədəni və sosial-iqtisadi həyatda fəal iştirakına şərait yaratmaq niyyətindədirlər. Bununla əlaqədar olaraq, Tərəflər milli qanunvericilik çərçivəsində Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verəcək diaspor təşkilatlarının fəaliyyətlərinin təşviqi üçün addımlar atacaqlar.

41. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası mədəniyyət və incəsənət, təhsil, elm, turizm və idman sahələrində

qarşılıqlı əlaqələri dərinləşdirməyə, ictimai və gənclər təşkilatları, tədris təşkilatları və təhsil müəssisələri, innovasiya mərkəzləri, kütləvi informasiya vasitələri arasında həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatlarda əlaqələrin qurulmasına yardım etməyə davam edəcəklər.

42. Tərəflərdən hər biri öz ərazisində digər Tərəfin humanitar, elmi-texniki, mədəni və informasiya əlaqələrinin inkişafına yönəlmiş, o cümlədən də ikitərəfli sazişlər əsasında və milli qanunvericilik çərçivəsində informasiya-mədəniyyət mərkəzləri vasitəsilə fəaliyyətini dəstəkləyəcəkdir.

43. Tərəflər konsert-qastrol fəaliyyəti, kitabxana və muzey işi, kinematoqrafiya və mədəniyyət üzrə təhsil sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsini, eləcə də irimiqyaslı mədəni maariflәndirmə tədbirlərinin keçirilməsini təşviq edəcəklər.

Bu Bəyannamə Moskva şəhərində 22 fevral 2022-ci ildə hər biri rus və Azərbaycan dillərində olmaqla iki əsl nüsxədə imzalanmışdır, hər iki mətn bərabər autentikdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Rusiya Federasiyasının Prezidenti

Основные документы, регулирующие азербайджано-российские связи

ПРОТОКОЛ
об установлении дипломатических отношений между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой

4 апреля 1992 г.

Российская Федерация и Азербайджанская Республика, будучи привержены целям и принципам Устава ООН, Хельсинкского Заключительного Акта, Парижской хартии для новой Европы и других документов СБСЕ,

будучи уверены, что двусторонние отношения будут строиться на основе принципов суверенного равенства, невмешательства во внутренние дела друг друга, уважения прав человека, территориальной целостности, нерушимости существующих границ и других международно признанных норм,

стремясь к расширению дружественных связей между их гражданами и народами,

принимая во внимание, что установление дипломатических отношений будет содействовать укреплению связей между двумя государствами в политической, торговой, экономической и культурной областях, создаст благоприятные условия для плодотворного и взаимовыгодного сотрудничества,

основываясь на положениях Венской конвенции о дипломатических сношениях 1961 года,

согласились установить дипломатические отношения и обменяться дипломатическими представительствами на уровне Посольств.

Настоящий Протокол вступает в силу в день подписания.

Совершено в г. Баку 4 апреля 1992 года, в двух экземплярах, каждый на русском и азербайджанском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

ЗА РОССИЙСКУЮ ФЕДЕРАЦИЮ **ЗА АЗЕРБАЙДЖАНСКУЮ РЕСПУБЛИКУ**

ДОГОВОР
о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой

3 июля 1997 г.

Ратифицирован Федеральным законом РФ от 9 февраля 1998 года N 24- ФЗ

Российская Федерация и Азербайджанская Республика, далее именуемые Высокими Договаривающимися Сторонами,

опираясь на исторически сложившиеся связи, дружественные отношения и традиции доброго общения между их народами,

считая, что дальнейшее развитие отношений дружбы, добрососедства и взаимовыгодного сотрудничества между ними отвечает коренным интересам народов обоих государств и служит делу мира и безопасности,

преисполненные решимости построить на своих территориях демократические правовые государства,

подтверждая свою приверженность целям и принципам Устава Организации Объединенных Наций, Хельсинкского Заключительного акта и других документов Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе, подтверждая свою приверженность соблюдению общепризнанных международных стандартов в области прав человека,

укрепляя договорно-правовую основу двусторонних отношений,

стремясь поднять двусторонние отношения на качественно новый уровень,

договорились о нижеследующем:

Статья 1

Высокие Договаривающиеся Стороны будут развивать свои отношения как дружественные, равноправные и суве-

ренные государства на основе доверия, стратегического партнерства и всестороннего сотрудничества. Они обязуются неуклонно руководствоваться принципами взаимного уважения их государственного суверенитета и независимости, равноправия и невмешательства во внутренние дела друг друга, неприменения силы или угрозы силой, включая экономические и иные способы давления, территориальной целостности, нерушимости границ, мирного урегулирования споров, уважения прав человека и основных свобод, добросовестного выполнения обязательств, а также другими общепризнанными нормами международного права.

Статья 2

Высокие Договаривающиеся Стороны будут взаимодействовать в целях укрепления мира, повышения стабильности и безопасности как в глобальном, так и в региональном масштабе. Они будут способствовать продолжению процесса разоружения, созданию и укреплению международных систем коллективной безопасности, а также становлению структур и институтов, содействующих усилению миротворческой роли ООН и ОБСЕ, повышению эффективности региональных механизмов. Они будут также прилагать усилия для содействия урегулированию региональных конфликтов на основе общепризнанных норм международного права и прежде всего соблюдения и обеспечения суверенитета, территориальной целостности и нерушимости границ государств.

В этих целях Высокие Договаривающиеся Стороны будут проводить на регулярной основе консультации по проблемам, представляющим взаимный интерес.

Статья 3

Высокие Договаривающиеся Стороны, подтверждая недопустимость применения силы или угрозы ее применения в межгосударственных отношениях, не признают насильственного изменения международно-признанных границ государств.

Они будут сотрудничать и поддерживать взаимные усилия, направленные на обеспечение их территориальной целостности и неприкосновенности границ.

Статья 4

В случае возникновения ситуации, создающей, по мнению одной из Высоких Договаривающихся Сторон, угрозу миру, нарушение мира или нарушающей существенные интересы ее безопасности, каждая из Сторон может обратиться к другой Стороне с просьбой о проведении безотлагательных консультаций. Высокие Договаривающиеся Стороны будут обмениваться соответствующей информацией и стремиться к согласованию подходящих мер для преодоления такой ситуации.

Статья 5

Высокие Договаривающиеся Стороны осуждают сепаратизм во всех его проявлениях и обязуются не поддерживать сепаратистские движения, а также запрещают и пресекают создание и деятельность на своей территории организаций и групп, деятельность отдельных лиц, направленные против государственного суверенитета, независимости и территориальной целостности другой Высокой Договаривающейся Стороны.

Высокие Договаривающиеся Стороны на основе отдельных соглашений будут взаимодействовать в сфере охраны государственных границ.

Статья 6

Каждая из Высоких Договаривающихся Сторон обязуется не участвовать в каких-либо действиях или мероприятиях военного, экономического и финансового характера, в том числе и через третьи страны, направленных против другой Высокой Договаривающейся Стороны, и не допускать, чтобы ее территория была использована в целях агрессии или иных насильственных действий против другой Высокой Договаривающейся Стороны.

Статья 7

Каждая из Высоких Договаривающихся Сторон признает и уважает право другой Стороны самостоятельно определять и осуществлять комплекс мер, направленных на защиту своего суверенитета, территориальной целостности, неприкосновенности границ и обороноспособности.

Статья 8

Высокие Договаривающиеся Стороны, самостоятельно решая вопросы обеспечения национальной безопасности и оборонного строительства, будут осуществлять в этих целях тесное сотрудничество и практическое взаимодействие. Формы и порядок взаимодействия в данной области будут регулироваться отдельным соглашением.

Статья 9

Каждая из Высоких Договаривающихся Сторон предоставляет проживающим на ее территории гражданам другой Стороны имущественные и личные неимущественные права, право на отдых, на охрану здоровья, на социальное обеспечение, на получение жилища, на образование, на пользование достижениями культуры, на участие в общественных организациях, а также личные права и свободы на тех же основаниях и в таком же объеме, как и своим собственным гражданам. Граждане другой Стороны пользуются на территории каждой из Высоких Договаривающихся Сторон теми же правами и несут те же обязанности в трудовых отношениях, что и ее собственные граждане, исключая назначение на такие должности или занятие такой деятельностью, которая связана с принадлежностью к гражданству данной Стороны.

Граждане другой Стороны на территории каждой из Высоких Договаривающихся Сторон имеют право на обращение в суд и иные государственные органы для защиты их прав и пользуются теми же процессуальными правами, что и собственные граждане данной Стороны.

Каждая из Высоких Договаривающихся Сторон защищает права своих граждан, проживающих на территории

другой Стороны, оказывает им покровительство и поддержку в соответствии с общепризнанными нормами международного права.

Высокие Договаривающиеся Стороны заключат отдельные соглашения, необходимые для обеспечения защиты прав своих граждан, проживающих на территории другой Высокой Договаривающейся Стороны.

Статья 10

Высокие Договаривающиеся Стороны подтверждают, что уважение прав лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам, как части общепризнанных прав человека является существенным фактором мира, справедливости, стабильности и демократии в Российской Федерации и Азербайджанской Республике.

Высокие Договаривающиеся Стороны гарантируют право лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам, полностью и эффективно осуществлять свои права человека и основные свободы и пользоваться ими без какой-либо дискриминации и в условиях полного равенства перед законом.

Высокие Договаривающиеся Стороны гарантируют право лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам, индивидуально или совместно с другими лицами, принадлежащими к национальным меньшинствам, свободно выражать, сохранять и развивать свою этническую, культурную, языковую или религиозную самобытность и поддерживать и развивать свою культуру во всех ее аспектах, не подвергаясь каким-либо попыткам ассимиляции вопреки своей воле.

Высокие Договаривающиеся Стороны обеспечивают защиту этнической, культурной, языковой и религиозной самобытности национальных меньшинств на своей территории и создают условия для поощрения этой самобытности.

Высокие Договаривающиеся Стороны обязуются принимать эффективные меры, включая принятие соответствующих законодательных актов, для предотвращения и пресе-

чения любых действий, которые представляют собой подстрекательство к насилию против лиц или групп, основанное на национальной, расовой, этнической или религиозной дискриминации, враждебности или ненависти.

Высокие Договаривающиеся Стороны обязуются принять эффективные меры для защиты лиц или групп, которые подвергаются или могут подвергнуться угрозам или актам насилия, дискриминации или враждебности по причинам их этнической, языковой, культурной или религиозной самобытности, и для защиты их собственности.

Высокие Договаривающиеся Стороны заключат соглашение о сотрудничестве в целях обеспечения прав лиц, принадлежащих к этническим, языковым, культурным и религиозным меньшинствам.

Статья 11

Высокие Договаривающиеся Стороны гарантируют лицам, проживающим на их территории, в соответствии с их свободным волеизъявлением, право сохранить гражданство государства проживания или приобрести гражданство другой Стороны в соответствии с законодательством Сторон о гражданстве.

Проблемы, могущие возникать в случае коллизии законодательства по вопросам гражданства Высоких Договаривающихся Сторон, будут решаться на основе отдельного соглашения.

Статья 12

Высокие Договаривающиеся Стороны будут развивать равноправное и взаимовыгодное сотрудничество в области политики, экономики, культуры, здравоохранения, энергетики, экологии, науки, техники, торговли, гуманитарной и других сферах, содействовать широкому информационному обмену. Приоритетными направлениями их сотрудничества будут, в частности, координация действий, включая осуществление согласованных инициатив, в различных международных организациях; обеспечение прав человека в соот-

ветствии с основополагающими международными документами, действующими в этой области; координация управления системами энергетики, транспорта и связи; сотрудничество в области охраны окружающей среды; сотрудничество в борьбе с организованной преступностью, терроризмом и наркобизнесом.

Высокие Договаривающиеся Стороны заключат отдельные соглашения о сотрудничестве по этим и другим вопросам, представляющим взаимный интерес.

Статья 13

Правовой режим государственного имущества и имущества юридических лиц и граждан одной Высокой Договаривающейся Стороны, находящегося на территории другой Высокой Договаривающейся Стороны, регулируется законодательством Стороны места нахождения имущества, если иное не предусмотрено соглашением между Сторонами.

Если одна из Высоких Договаривающихся Сторон заявляет о принадлежности ей находящегося на территории другой Высокой Договаривающейся Стороны имущества, на которое предъявляют претензии третьи лица или государства, то другая Сторона обязана принять все необходимые меры по охране и сохранению такого имущества до окончательного решения вопроса о его принадлежности и не вправе передать его кому-либо без определенно выраженного согласия первой Стороны.

Все иные вопросы отношений собственности, затрагивающие интересы Высоких Договаривающихся Сторон, подлежат урегулированию отдельными соглашениями.

Статья 14

Высокие Договаривающиеся Стороны будут обеспечивать развитие экономических, торговых, научно-технических отношений на уровнях:

- органов государственной власти и управления;

- банков и финансовой системы;

-органов территориального и местного (муниципального) самоуправления;

- предприятий, объединений, организаций и учреждений;
- совместных предприятий и организаций;
- индивидуальных предпринимателей.

Стороны будут содействовать созданию на своей территории благоприятных экономических, финансовых и правовых условий для предпринимательской и иной хозяйственной деятельности, включая стимулирование и взаимную защиту инвестиций.

Стороны будут взаимодействовать в различных международных экономических, финансовых и других организациях и институтах, оказывая поддержку друг другу в участии или вступлении в те международные организации, членом которых является одна из Сторон.

Стороны будут заблаговременно информировать друг друга об экономических решениях, которые могут затрагивать права и законные интересы другой Стороны.

Статья 15

Стороны продолжат взаимодействие в рамках Содружества Независимых Государств с целью повышения его эффективности, необходимой для действенного использования возможностей экономического сотрудничества в условиях рыночной экономики и вхождения в мировой рынок.

Статья 16

Придавая необходимое значение участию в региональном сотрудничестве, Стороны будут координировать деятельность, направленную на продвижение своих возможных совместных и односторонних инициатив в рамках Черноморского Экономического Сотрудничества.

Статья 17

Высокие Договаривающиеся Стороны будут обеспечивать грузовые и пассажирские перевозки через собственные морские, речные и воздушные порты, железнодорожную и автомобильную сеть и трубопроводы, заключат отдельные соглашения об урегулировании на основе предоставления режима наибольшего благоприятствования вопросов транзита грузов и пассажиров через свои территории.

Статья 18

Высокие Договаривающиеся Стороны будут сохранять и развивать сотрудничество в области переработки, использования и экспорта нефти и природного газа, сельского хозяйства и продовольственного обеспечения, а также в области сейсмологии.

Статья 19

Высокие Договаривающиеся Стороны будут развивать сотрудничество в области науки и техники, поощряя прямые связи между научно-исследовательскими центрами и осуществление совместных программ и разработок, в особенности, в области передовых технологий. Стороны будут взаимодействовать в подготовке кадров, а также поощрять обмены учеными, стажерами и практикантами, заключат соглашение о признании дипломов об образовании и ученых степеней.

Статья 20

Высокие Договаривающиеся Стороны будут всемерно способствовать развитию экономических, культурных, этнических и гуманитарных связей, развивать обмены в области образования, туризма и содействовать свободным информационным обменам. Стороны заключат отдельные соглашения по этим вопросам.

Они будут поощрять изучение и распространение русского языка в Азербайджане и азербайджанского языка в Российской Федерации.

Они будут поощрять сотрудничество в этих областях, в том числе между правительствами и неправительственными организациями и учреждениями, частными организациями и лицами в осуществлении совместных проектов, деятельности культурных, научных и других фондов и ассоциаций. Стороны заключат соглашение об открытии культурных центров двух стран на территории друг друга.

Статья 21

Высокие Договаривающиеся Стороны будут уделять особое внимание развитию сотрудничества в области управления системами энергетики, транспорта, информатики и связи, включая спутниковую связь и телекоммуникации, способствуя сохранению и развитию сложившихся в этих областях комплексов и единых систем.

Статья 22

Высокие Договаривающиеся Стороны будут развивать сотрудничество в области охраны окружающей среды, способствуя согласованным действиям в этой области на региональном и глобальном уровне, стремясь к созданию всеобъемлющей международной системы экологической безопасности и взаимодействию, в частности, в защите и восстановлении экологической системы Каспия.

Статья 23

Высокие Договаривающиеся Стороны будут активно сотрудничать в мероприятиях по борьбе с организованной и международной преступностью, незаконным оборотом наркотиков, терроризмом, незаконными актами, направленными против безопасности морского судоходства и гражданской авиации, незаконным вывозом культурных ценностей.

Высокие Договаривающиеся Стороны заключат отдельные соглашения о сотрудничестве по этим и другим вопросам, представляющим взаимный интерес.

Статья 24

Высокие Договаривающиеся Стороны будут уделять особое внимание развитию контактов и сотрудничества между парламентами и парламентариями обоих государств.

Статья 25

Настоящий Договор не затрагивает прав и обязательств Высоких Договаривающихся Сторон, вытекающих из других международных договоров, участниками которых они являются.

Статья 26

Вопросы координации обеспечения выполнения обязательств, вытекающих из статей 9, 10 и 11 настоящего Договора, возлагаются Высокими Договаривающимися Сторонами на Межправительственную комиссию по экономическому сотрудничеству между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой.

Статья 27

Споры относительно толкования и выполнения настоящего Договора подлежат разрешению путем консультаций и переговоров между Высокими Договаривающимися Сторонами.

Статья 28

Настоящий Договор подлежит ратификации и вступает в силу в день обмена ратификационными грамотами.

Статья 29

Настоящий Договор заключается сроком на десять лет. Его действие будет автоматически продлеваться на последующие пятилетние периоды, если ни одна из Высоких Договаривающихся Сторон не заявит о своем желании денонсировать его путем письменного уведомления другой Высокой Договаривающейся Стороны не менее, чем за шесть месяцев до истечения соответствующего срока.

Положения настоящего Договора могут быть дополнены или изменены по взаимному согласию Высоких Договаривающихся Сторон.

Совершено в Москве 3 июля 1997 года в двух экземплярах, каждый на русском и азербайджанском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

Договор вступил в силу 29 июля 1998 года.

Президент Российской Федерации
ПрезидентАзербайджанской Республики

Московская декларация Российской Федерации и Азербайджанской Республики

6 февраля 2004 г.

Президент Российской Федерации и Президент Азербайджанской Республики,

рассмотрев в ходе официального визита Президента Азербайджанской Республики в Российскую Федерацию состояние и перспективы двусторонних отношений, а также представляющие взаимный интерес региональные и универсальные проблемы,

исходя из традиционных устремлений российского и азербайджанского народов к взаимному сближению,

основываясь на Договоре о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой от 3 июля 1997 года, Бакинской декларации Российской Федерации и Азербайджанской Республики от 9 января 2001 года и Совместном заявлении Президента Российской Федерации В.В.Путина и Президента Азербайджанской Республики Г.А.Алиева от 25 января 2002 года, заложивших основы российско-азербайджанского стратегического партнерства,

выражая готовность придать дополнительный импульс развитию дружественных отношений на основе всестороннего сотрудничества, взаимного доверия и уважения интересов друг друга,

сознавая, что дальнейшее расширение и углубление российско-азербайджанских отношений будет служить укреплению мира и стабильности в регионе, выражая особую озабоченность неурегулированностью конфликтов в регионе, создающих препятствия нормальному развитию стран, их широкомасштабному экономическому и иному взаимодействию,

подтверждая приверженность целям и принципам Устава Организации Объединенных Наций, общепризнанным

нормам международного права, включая уважение суверенитета, независимости, территориальной целостности и суверенного равенства государств, неприменение силы или угрозы ее применения,

учитывая положительные результаты, достигнутые в создании демократических институтов, гражданского общества и рыночной экономики в обоих государствах, и убежденные в необратимости этих процессов,

настоящим заявляют:

I

Российская Федерация и Азербайджанская Республика будут и дальше интенсивно развивать политические контакты и укреплять отношения стратегического партнерства.

Стороны отмечают особую роль регулярного российско-азербайджанского политического диалога на высшем уровне, придающего динамизм и конструктивную направленность двусторонним отношениям.

Стороны придают важное значение углублению двусторонних контактов на всех других уровнях, осуществлению взаимных визитов, развитию практики двусторонних внешнеполитических и иных консультаций между органами законодательной и исполнительной власти двух стран, обмену опытом в сфере законодательной деятельности.

Развивающаяся договорно-правовая база служит надежной основой для обеспечения всестороннего развития отношений между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой. Стороны будут повышать эффективность двустороннего и многостороннего сотрудничества в целях оказания противодействия новым глобальным вызовам и угрозам, прежде всего международному терроризму, незаконному обороту наркотиков, транснациональной организованной преступности, торговле людьми и незаконной торговле оружием.

Стороны будут развивать сотрудничество в пограничной сфере и принимать меры по пресечению деятельности

на своей территории организаций, групп и отдельных лиц, направленной против государственного суверенитета, независимости и территориальной целостности друг друга.

Будет продолжена активная работа по завершению делимитации государственной границы между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой.

Российская Федерация и Азербайджанская Республика будут укреплять двустороннее военное и военно-техническое сотрудничество, отвечающее интересам обеспечения безопасности двух стран, не направленное против третьих стран и не противоречащее международным обязательствам Российской Федерации и Азербайджанской Республики.

Ни одна из Сторон не будет участвовать в каких-либо действиях или мероприятиях военного, экономического и финансового характера, в том числе и через третьи страны, направленных против другой стороны, и не будет допускать, чтобы ее территория использовалась в целях агрессии или иных насильственных действий против другой стороны.

II

Российская Федерация и Азербайджанская Республика предпримут дополнительные меры с тем, чтобы уровень торгово-экономического и научно-технического сотрудничества между двумя государствами отвечал в более полной мере потенциалу и возможностям их динамично растущих рыночных экономик.

Стороны будут:

поощрять инициативную деятельность Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой, как постоянно действующего органа, играющего важную роль в комплексной и компетентной проработке вопросов развития двустороннего экономического взаимодействия;

привлекать к оперативной работе Межправительственной комиссии институты и организации сферы бизнеса и

науки двух государств, способствовать созданию российско-азербайджанского бизнес-форума;

содействовать увеличению объемов взаимной торговли, в том числе путем устранения препятствий, сдерживающих ее рост, сотрудничеству в сфере финансирования и страхования торговых операций, упорядочения таможенных процедур и др.;

стремиться к широкой кооперации в различных отраслях экономики, прежде всего в топливно-энергетическом секторе, цветной металлургии, химической и легкой промышленности, в отраслях машиностроения, агропромышленного комплекса, транспорта и транспортной инфраструктуры;

способствовать развитию взаимодействия финансовых и банковских структур, открытию их представительств на территориях обоих государств, реализации совместных инвестиционных проектов, формированию совместных финансово-промышленных групп, предприятий и других организационно-хозяйственных структур в соответствии с новыми международными стандартами и экономическими реалиями;

поощрять развитие прямых связей между субъектами Российской Федерации и Азербайджанской Республикой и их хозяйствующими структурами;

содействовать эффективному взаимодействию в осуществлении транспортных и коммуникационных проектов;

наращивать взаимодействие по проблемам охраны окружающей среды на двустороннем, региональном и глобальных уровнях;

уделять особое внимание постоянному совершенствованию договорно-правовой базы их экономических отношений.

Стороны отмечают положительную роль осуществляемого широкомасштабного сотрудничества в области энергетики для экономического развития двух стран и подтвер-

ждают заинтересованность в продолжении совместных усилий на этом направлении.

Стороны подтверждают заинтересованность в долгосрочном двустороннем взаимодействии на правовой основе в области транзита азербайджанской нефти через территорию Российской Федерации и поставок природного газа из Российской Федерации в Азербайджанскую Республику.

Российская Федерация окажет поддержку Азербайджанской Республике в том, что касается присоединения Азербайджана к Соглашению о транспортном коридоре «Север-Юг».

III

Российская Федерация и Азербайджанская Республика подтверждают, что развитие контактов и сотрудничества в гуманитарной области между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой имеет прочную и объективную основу, учитывая историческую и культурную близость народов двух стран, наличие крупных российской и азербайджанской диаспор, соответственно, в Азербайджане и в России. Эти связи призваны играть стимулирующую роль для всего комплекса межгосударственных отношений.

Стороны будут способствовать расширению и совершенствованию договорно-правовой базы гуманитарного, информационного сотрудничества, взаимодействию в области культуры, науки, образования, здравоохранения и социального обеспечения. Такое сотрудничество будет поддерживаться государственными органами обеих стран; оно нуждается в соответствующем внимании и деловых кругов.

Стороны будут:

содействовать развитию контактов в гуманитарной области путем расширения молодежных и студенческих обменов, связей между средствами массовой информации;

взаимодействовать в области национальных систем образования посредством разработки совместных программ обучения студентов и учащихся, подготовки и переподготовки специалистов, обмена программами обучения;

содействовать изучению на взаимной основе русского и азербайджанского языков и распространению литературы, а также развитию контактов между деятелями науки, литературы и искусства;

способствовать обеспечению благоприятных условий для и развития этнической, языковой, культурной и религиозной самобытности национальных меньшинств;

создавать необходимые условия для начала функционирования Российского культурного центра в Баку и Азербайджанского культурного центра в Москве, всемерно поддерживать деятельность Бакинского славянского университета;

содействовать проведению мероприятий, посвященных празднованию 60-летия Победы над фашизмом, поддержке ветеранов Великой Отечественной войны.

Будут определены сроки и порядок проведения Года России в Азербайджане и Года Азербайджана в России.

Стороны с удовлетворением констатируют создание благоприятных условий для россиян, проживающих в Азербайджанской Республике, и азербайджанцев, проживающих в Российской Федерации, отмечают особую роль обеих общин в сближении народов двух дружественных стран.

Президент Российской Федерации позитивно оценил меры в поддержку русского языка в Азербайджанской Республике. В свою очередь Президент Азербайджанской Республики с удовлетворением отметил внимание российской Стороны к нуждам азербайджанской диаспоры в России.

IV

Российская Федерация и Азербайджанская Республика будут предпринимать все необходимые шаги для обеспечения безопасности и урегулирования конфликтов на Кавказе, создания условий для устойчивого развития региона.

Они высказываются за проведение регулярных встреч руководителей Азербайджанской Республики, Республики Армения, Грузии и Российской Федерации для обсуждения региональных проблем.

Стороны по‒прежнему едины в понимании того, что главную роль в определении подходов к обеспечению безопасности и развитию сотрудничества на Кавказе играют сами государства этого региона.

Стороны отмечают исключительное значение создания взаимного доверия между государствами Кавказа, основанного на уважении и соблюдении суверенитета, территориальной целостности и нерушимости международно признанных границ друг друга.

Исходя из этого, Стороны подтверждают необходимость скорейшего урегулирования существующих конфликтов для обеспечения надежной безопасности и налаживания многостороннего сотрудничества в регионе.

В этом контексте Стороны выражают твердую поддержку мирному решению нагорно-карабахского конфликта и выполнению соответствующих резолюций Совета Безопасности ООН и решений ОБСЕ. Российская Федерация приветствует прямой диалог на высшем уровне между Азербайджанской Республикой и Республикой Армения, направленный на скорейшее мирное урегулирование нагорно-карабахского конфликта.

Азербайджанская Республика отмечает важность принятия сопредседателями Минской Группы ОБСЕ, в том числе Российской Федерацией дальнейших усилий по содействию скорейшему мирному решению нагорно-карабахского конфликта.

Стороны заявляют о своей готовности всячески способствовать скорейшему добровольному и безопасному возвращению в родные места беженцев и перемещенных вследствие конфликтов на Кавказе лиц.

V

Российская Федерация и Азербайджанская Республика будут всемерно содействовать тому, чтобы Каспийский регион был зоной мира, стабильности, добрососедства и сотрудничества.

Стороны придают исключительное значение подписанию в последние годы двусторонних и многосторонних соглашений по разграничению дна Каспийского моря в целях недропользования между Россией, Азербайджаном и Казахстаном, в том числе Соглашения между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой о разграничении сопредельных участков дна Каспийского моря от 23 сентября 2002 года и Соглашения о точке стыка линий разграничения сопредельных участков дна Каспийского моря между Российской Федерацией, Азербайджанской Республикой и Республикой Казахстан от 14 мая 2003 года, считают, что эти соглашения являются фундаментальным вкладом в определение нового правового статуса Каспийского моря и высказываются за продолжение совместных усилий на этом направлении. Будет продолжено сотрудничество в разработке и скорейшем заключении Конвенции о правовом статусе Каспийского моря, поэтапное продвижение к консенсусному решению проблемы статуса при первоочередном урегулировании вопросов недропользования, экологии, рыболовства и судоходства. В этой связи Стороны положительно оценивают деятельность Специальной рабочей группы на уровне заместителей министров иностранных дел прикаспийских государств.

Стороны приветствуют подписание всеми прикаспийскими государствами в ноябре 2003 года в Тегеране Рамочной конвенции по защите морской среды Каспийского моря.

Следуя Ашхабадской договоренности президентов прикаспийских государств о придании их встречам регулярного характера, Стороны считают необходимым приступить к подготовке второго Каспийского саммита и с этой целью провести встречу министров иностранных дел прикаспийских государств.

VI

Российская Федерация и Азербайджанская Республика продолжат тесное взаимодействие на мировой арене в инте-

ресах укрепления международного политического, экономического и правового порядка, основанного на суверенном равенстве всех государств, территориальной целостности и невмешательстве в их внутренние дела, недопустимости применения силы или угрозы силой, а также на других общепризнанных нормах международного права.

Стороны будут всемерно способствовать упрочению центральной роли ООН как единственного универсального механизма в поддержании мира и безопасности в многополярном мире, укреплению целостности, действенности и эффективности этой организации. Стороны готовы активно способствовать расширению и углублению взаимовыгодного многостороннего сотрудничества в Содружестве Независимых Государств, повышению эффективности СНГ как инструмента решения актуальных общих проблем и задач, стоящих перед государствами-участниками.

Стороны подтверждают, что укрепление сотрудничества в формате СНГ отвечает их национальным интересам и идет в русле общемировых тенденций.

Стороны подтверждают решимость наращивать конструктивное взаимодействие в рамках организаций и форумов универсального и регионального характера.

Российская Федерация и Азербайджанская Республика выражают убеждение, что настоящая Декларация придаст дополнительный импульс российско-азербайджанскому стратегическому партнерству и будет способствовать развитию положительных региональных и глобальных тенденций.

Совершено в городе Москва «06» февраля 2004 года в двух подлинных экземплярах на русском и азербайджанском языках.

Президент Российской Федерации
Президент Азербайджанской Республики

Декларация о дружбе и стратегическом партнёрстве между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией

3 июля 2008 года

Принята Президентом Российской Федерации Дмитрием Медведевым и Президентом Азербайджанской Республики в Баку 3 июля 2008 года

Президент Азербайджанской Республики и Президент Российской Федерации,

обсудив состояние и перспективы двусторонних отношений, а также представляющие взаимный интерес международные проблемы,

исходя из традиционных отношений дружбы и добрососедства между народами двух стран, основанных на уважении, доверии и стремлении к взаимному сближению,

основываясь на Договоре о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией, подписанном 3 июля 1997 года, Бакинской декларации от 9 января 2001 года, Московской декларации от 6 февраля 2004 года и Совместном заявлении Президента Российской Федерации и Президента Азербайджанской Республики от 22 февраля 2006 года,

стремясь содействовать формированию справедливого мирового порядка и развитию межгосударственных отношений на основе всестороннего сотрудничества и взаимного уважения национальных интересов,

выражая уверенность в том, что укрепление доверия и стратегического партнёрства между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией будет способствовать миру и стабильности в регионе,

принимая во внимание важную роль двух стран в обеспечении глобальной энергетической безопасности,

выражая особую озабоченность наличием в регионе неурегулированных конфликтов, препятствующих нормаль-

ному развитию стран, всестороннему сотрудничеству между ними,

подтверждая приверженность целям и принципам Устава ООН, другим общепризнанным нормам международного права и прежде всего принципам уважения суверенного равенства, независимости, территориальной целостности и нерушимости границ государств, неприменения силы или угрозы силы в качестве основы поддержания и укрепления международного правопорядка,

заявляя свое намерение способствовать интеграционным процессам в рамках Содружества Независимых Государств, а также взаимодействию Российской Федерации и Азербайджанской Республики в международных организациях, членами которых они являются,

подчёркивая необходимость увеличения и диверсификации торговых, экономических и инвестиционных связей между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией, а также активизации сотрудничества в высокотехнологичных сферах как важного фактора в процессе углубления и расширения двустороннего сотрудничества,

выражая уверенность в том, что настоящий визит Президента Российской Федерации в Азербайджанскую Республику будет способствовать дальнейшему углублению и расширению отношений дружбы и стратегического партнёрства,

заявляют о следующем:

I

Стороны будут продолжать всестороннее развитие равноправных, взаимовыгодных и конструктивных двусторонних отношений, которые носят стратегический характер;

Стороны будут углублять и расширять политический диалог на различных уровнях по всему спектру двусторонних отношений, международных и региональных проблем, представляющих взаимный интерес;

Стороны будут содействовать развитию прямых межпарламентских связей и сотрудничеству в международных

парламентских организациях в соответствии с положениями Соглашения о сотрудничестве между Милли Меджлисом Азербайджанской Республики и Федеральным Собранием Российской Федерации от 9 января 2001 года;

Стороны подчёркивают важность дальнейшего развития договорно-правовой базы двусторонних отношений с учётом новых политических, экономических и социальных реалий в обеих странах;

Стороны отмечают важное значение расширения сотрудничества между Азербайджанской Республикой и субъектами Российской Федерации;

Стороны выражают готовность к принятию мер по укреплению атмосферы дружбы, добрососедства, межнационального согласия, мира и стабильности в приграничных регионах и продолжению взаимодействия по пресечению деятельности на своей территории организаций, групп и отдельных лиц, направленной против государственного суверенитета и территориальной целостности друг друга;

Стороны, выражая удовлетворение работой комиссии по делимитации государственной границы между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией, высказываются за скорейшее завершение переговорного процесса с целью подписания соответствующего межгосударственного документа;

Стороны заявляют о своем намерении укреплять и расширять военное и военно-техническое сотрудничество;

Каждая из Сторон не будет допускать на территории другой Стороны осуществления своими учреждениями, организациями, компаниями и другими хозяйствующими субъектами деятельности, которая могла бы нанести ущерб суверенным правам и интересам этой другой Стороны.

II

Стороны, отмечая важность обеспечения безопасности в Европе и в мире в целом, подтверждая неприемлемость насильственного изменения международно-признанных

границ, заявляют о своей готовности укреплять сотрудничество в деле обеспечения безопасности на Южном Кавказе и в Каспийском регионе;

Стороны подчёркивают значение, которое они придают принятию сопредседателями Минской группы ОБСЕ, в том числе Российской Федерацией, дальнейших усилий по содействию скорейшему мирному урегулированию нагорно-карабахского конфликта;

Стороны подчёркивают важность скорейшего урегулирования нагорно-карабахского конфликта на основе общепризнанных норм и принципов международного права и прежде всего соблюдения и обеспечения суверенитета, территориальной целостности и нерушимости границ государств, а также соответствующих резолюций Совета Безопасности ООН и решений ОБСЕ;

Стороны будут способствовать скорейшему добровольному и безопасному возвращению беженцев и перемещенных вследствие конфликтов лиц.

III

Стороны отмечают приоритетность задачи укрепления центральной роли Организации Объединенных Наций в международных делах, эффективного использования её потенциала против новых угроз и вызовов международному правопорядку;

Стороны заявляют о готовности к совместным действиям на двусторонней основе и в рамках ООН по противодействию терроризму, сепаратизму, экстремизму, незаконному обороту наркотиков и трансграничной преступности;

Стороны, занимая совпадающие или близкие позиции по актуальным международным проблемам, заявляют о своем намерении укреплять взаимодействие в рамках ООН, ОБСЕ, Совета Европы и других организаций и форумов универсального и регионального характера;

Стороны продолжат тесное сотрудничество на мировой арене в интересах формирования более демократичного и

справедливого миропорядка, основанного на коллективных и правовых началах;

Стороны будут способствовать расширению и углублению взаимовыгодного всестороннего сотрудничества в рамках Содружества Независимых Государств, повышению эффективности СНГ как инструмента решения актуальных общих проблем и задач, стоящих перед государствами-участниками;

Стороны будут поддерживать на международном и региональном уровнях усилия обоих государств по наращиванию и углублению диалога между цивилизациями и религиями.

IV

Стороны с удовлетворением отмечают эффективную деятельность Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству как направляющего механизма развития и совершенствования двустороннего торгово-экономического сотрудничества;

Стороны примут дополнительные меры по реализации Программы долгосрочного экономического сотрудничества между двумя странами на период до 2010г. И повышению уровня торгово-экономического и научно-технического сотрудничества между двумя странами в соответствии с потенциалом быстро и динамично развивающихся экономик обеих стран;

Стороны будут оказывать необходимое содействие налаживанию и углублению взаимодействия хозяйствующих субъектов Сторон, включая институты и организации сферы бизнеса и науки двух государств;

Стороны намерены углублять взаимовыгодное сотрудничество и производственную кооперацию в различных отраслях экономики, прежде всего в топливно-энергетическом и промышленном комплексе, цветной металлургии, строительстве, связи и информатизации, легкой промышленности, сельском хозяйстве и туризме;

Стороны будут уделять приоритетное внимание регулированию деятельности кредитных организаций, развитию сотрудничества финансовых институтов, созданию совместных предприятий, в том числе финансово-промышленных групп, предприятий и других организационно-хозяйственных структур с учётом складывающихся в мировой экономике тенденций к интеграции;

Стороны будут и впредь развивать двусторонние экономические, торговые, инвестиционные, научные и технические связи, с учетом национальных приоритетов в области диверсификации своих экономик и перевода их на новую технологическую основу, и создавать для этого благоприятные правовые, финансовые и экономические условия;

Стороны, учитывая важную роль инновационного фактора в мировой экономике, будут поощрять сотрудничество в вопросах перехода национальных экономик на инновационную модель развития путем активизации сотрудничества между соответствующими правительственными и научными учреждениями двух стран, включая реализацию совместных инновационных проектов, с учетом накопленного Сторонами опыта;

Стороны, признавая важное значение активизации сотрудничества в области высоких технологий и нанотехнологий, рассмотрят вопрос о создании в рамках Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству рабочей группы для интенсификации сотрудничества в данных областях;

Стороны выражают готовность к сотрудничеству в целях осуществления совместных инвестиционных проектов на рынках третьих стран и более активной интеграции двух стран в мировой рынок капиталов;

Стороны, учитывая негативные последствия быстрого роста мировых цен на продовольствие для национальных экономик и мировой продовольственной безопасности, будут поощрять прямые контакты, диалог и сотрудничество

между соответствующими правительственными и научными учреждениями двух стран с целью формирования более эффективной архитектуры мировой продовольственной политики и торговли, выработки действенных антикризисных программ в этих сферах;

Стороны будут расширять сотрудничество в сфере производства, переработки и продвижения на рынки обеих стран сельскохозяйственной продукции, углубления всесторонних связей между научными организациями аграрного сектора.

V

Стороны высоко оценивают итоговую декларацию Второго каспийского саммита, подписанную президентами пяти прикаспийских государств в Тегеране 16 октября 2007г., а также достигнутые на саммите договоренности о проведении встречи экспертов по вопросам безопасности на Каспийском море и Каспийской межправительственной экономической конференции. Они будут последовательно реализовывать эти договоренности в целях скорейшего достижения всеобъемлющего урегулирования правового статуса Каспийского моря и развития сотрудничества прикаспийских государств;

Стороны подтверждают свою приверженность сложившемуся и действующему международно-правовому порядку на Каспийском море, в том числе подписанным между Азербайджаном, Россией и Казахстаном соглашениям по разграничению дна Каспийского моря в целях недропользования. Они призывают другие прикаспийские государства к заключению аналогичных взаимоприемлемых договоренностей;

Стороны выражают глубокое удовлетворение в связи с вступлением в силу Рамочной конвенции по защите морской среды Каспийского моря и заявляют о своем намерении способствовать скорейшему завершению работы над протоколами к этой Конвенции в целях решительного

улучшения экологической ситуации на Каспии. Они также будут способствовать разработке и заключению соглашений о сотрудничестве в отдельных сферах деятельности на Каспии, в том числе в области судоходства и рыболовства.

VI

Стороны высказываются за дальнейшее расширение и совершенствование сотрудничества в области культуры и искусства, науки и образования, информации и молодежной политики на основе Программы сотрудничества в гуманитарной сфере на 2007–2009 годы;

Стороны будут содействовать укреплению всесторонних связей между молодёжными и студенческими организациями, деятелями науки и культуры обеих стран;

Стороны придают особое значение функционированию филиала МГУ им.М.В.Ломоносова в г.Баку и филиала Азербайджанского государственного экономического университета в г.Дербенте;

Стороны будут способствовать обеспечению благоприятных условий для сохранения и развития этнической, языковой, культурной и религиозной самобытности крупной азербайджанской и российской диаспор, соответственно, в России и в Азербайджане, учитывая особую роль обеих общин в сближении народов двух дружественных стран;

Стороны заявляют о своем намерении рассмотреть вопрос об открытии в одном или нескольких крупных российских вузах соответствующего профиля – при поддержке азербайджанской стороны – кафедр азербайджанского языка, литературы, истории, искусства, что станет символом стремления к большему пониманию и взаимодействию между двумя странами и народами;

Стороны примут неотложные меры к завершению процедуры согласования проекта Соглашения между Правительством Азербайджанской Республики и Правительством Российской Федерации об условиях размещения и обслуживания дипломатических представительств в обеих странах, в том числе с целью оформления прав собственности.

Азербайджанская Республика и Российская Федерация выражают уверенность в том, что настоящая Декларация послужит интенсификации и углублению всестороннего развития двусторонних отношений между двумя странами.

Совершено в городе Баку 3 июля 2008 года в двух подлинных экземплярах на азербайджанском и русском языках.

Президент Российской Федерации
Президент Азербайджанской Республики

Декларация о союзническом взаимодействии между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией

22 февраля 2022 г.

Президент Российской Федерации Владимир Путин и Президент Азербайджанской Республики Ильхам Алиев,

всесторонне рассмотрев состояние и перспективы развития российско-азербайджанских отношений,

опираясь на исторические традиции дружбы и добрососедства, глубокие культурные и гуманитарные связи между Россией и Азербайджаном и народами двух стран,

основываясь на Договоре о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой от 3 июля 1997 года, Декларации о дружбе и стратегическом партнерстве между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой от 3 июля 2008 года и Совместном заявлении Президента Российской Федерации В.В.Путина и Президента Азербайджанской Республики И.Г.Алиева от 1 сентября 2018 года,

стремясь поднять двусторонние отношения на качественно новый, союзнический уровень, что будет в полной

мере отвечать интересам народов Российской Федерации и Азербайджанской Республики, способствовать обеспечению и укреплению региональной и международной безопасности и стабильности,

осознавая важность сближения двух стран в политической, экономической, оборонной, культурной, гуманитарной, образовательной, социальной сферах, а также в области здравоохранения, молодежного сотрудничества и спорта,

выражая неизменную приверженность расширению всестороннего и равноправного сотрудничества двух стран, основанного на принципах взаимного уважения и доверия,

движимые стремлением к развитию взаимодействия по вопросам, представляющим взаимный интерес в международных и региональных организациях, членами которых являются Российская Федерация и Азербайджанская Республика,

принимая во внимание заинтересованность Сторон в развитии интеграционных процессов на пространстве Содружества Независимых Государств (СНГ) и ключевую роль Российской Федерации в соответствующих усилиях,

следуя целям и принципам Устава Организации Объединенных Наций (ООН), Хельсинкского Заключительного акта и других консенсусных документов Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ), общепризнанным принципам и нормам международного права,

отмечая важность формирования многополярного мира на основе международного права и центральной роли ООН в поддержании международного мира и безопасности,

заявляют нижеследующее:

1. Российская Федерация и Азербайджанская Республика строят свои отношения на основе союзнического взаимодействия, взаимного уважения независимости, государственного суверенитета, территориальной целостности и нерушимости государственных границ двух стран, а также приверженности принципам невмешательства во внутрен-

ние дела друг друга, равноправия и взаимной выгоды, мирного урегулирования споров и неприменения силы или угрозы силой.

2. Российская Федерация и Азербайджанская Республика проводят самостоятельную внешнюю политику, направленную на защиту своих национальных интересов.

3. Российская Федерация и Азербайджанская Республика взаимодействуют в целях укрепления мира, повышения стабильности и безопасности как в глобальном, так и в региональном масштабе. Стороны придают особое значение дальнейшему укреплению центральной роли ООН и Совета Безопасности ООН, реализации целей и принципов, закрепленных в консенсусных документах ОБСЕ, в предотвращении и урегулировании конфликтов и решении региональных и глобальных проблем безопасности и стабильности.

4. Российская Федерация и Азербайджанская Республика, занимая одинаковые или близкие позиции по актуальным международным проблемам, углубляют конструктивное сотрудничество, в том числе на двусторонней основе, а также взаимодействуют в рамках ООН, ОБСЕ, СНГ, других международных организаций и форумов по вопросам, представляющим взаимный интерес.

5. Стороны взаимодействуют в сфере внешнеполитической деятельности в целях обеспечения стабильности и безопасности в Кавказском и Каспийском регионах.

6. Российская Федерация и Азербайджанская Республика выражают готовность к проведению безотлагательных консультаций в случае возникновения ситуации, которая, по мнению одной из Сторон, может создать угрозу миру, нарушить мир или затронуть интересы безопасности одной из Сторон, а также в случае угрозы возникновения такой ситуации в целях ее урегулирования.

7. Российская Федерация и Азербайджанская Республика воздерживаются от любых действий, наносящих, по мнению одной из Сторон, ущерб стратегическому партнерству

и союзническим отношениям двух государств. В этих целях они создают постоянно действующий механизм консультаций по линии министерств иностранных дел двух стран.

8. Азербайджанская Сторона высоко ценит посредническую роль Российской Федерации в полном прекращении огня и всех военных действий в регионе в ноябре 2020 года.

9. Российская Федерация и Азербайджанская Республика и впредь будут всемерно содействовать усилиям по реализации положений заявлений Президента Азербайджанской Республики, Премьер-министра Республики Армения и Президента Российской Федерации от 9/10 ноября 2020 года, от 11 января 2021 года и от 26 ноября 2021 года, которые послужили основой для укрепления стабильности и безопасности, разблокирования всех экономических и транспортных связей в регионе и для нормализации отношений между Азербайджанской Республикой и Республикой Армения.

10. Стороны будут взаимодействовать в решении задач, вытекающих из положений указанных выше заявлений, и тесно сотрудничать на региональном и международном уровнях по содействию установлению долгосрочного мира между государствами региона.

11. Российская Федерация и Азербайджанская Республика решительно пресекают на своих территориях деятельность организаций и лиц, направленную против государственного суверенитета, независимости и территориальной целостности другой Стороны.

12.Стороны развивают двустороннее военно-политическое сотрудничество, отвечающее национальным интересам и не направленное против третьих стран.

13. Стороны будут углублять взаимодействие между вооруженными силами Российской Федерации и Азербайджанской Республики, включая проведение совместных мероприятий оперативной и боевой подготовки, а также развивать другие направления двустороннего военного сотрудничества.

14. Стороны, с учетом высокого уровня военно-технического сотрудничества, взаимодействуют по вопросам оснащения современным вооружением и военной техникой, а также по другим направлениям в данной области, представляющим взаимный интерес.

15. Стороны активизируют усилия по созданию сервисных центров технического обслуживания, ремонта, модернизации вооружений и военной техники, а также по организации совместного производства различных видов продукции военного назначения.

16. В целях обеспечения безопасности, поддержания мира и стабильности Российская Федерация и Азербайджанская Республика могут рассмотреть возможность предоставления друг другу военной помощи на основании Устава ООН, отдельных международных договоров и с учетом существующих международно-правовых обязательств каждой из Сторон.

17. Стороны воздерживаются от любых действий, в том числе осуществляемых через третьи государства, направленных против друг друга.

18. Российская Федерация и Азербайджанская Республика объединяют свои усилия в противодействии и нейтрализации угроз международного терроризма, экстремизма и сепаратизма, транснациональной организованной преступности, незаконного оборота оружия, наркотических средств и их прекурсоров, торговли людьми и преступлений в сфере информационно-коммуникационных технологий, а также других новых вызовов безопасности. В этом контексте Стороны обмениваются информацией и тесно взаимодействуют в выявлении и пресечении каналов финансирования указанной противоправной деятельности.

19. Российская Федерация и Азербайджанская Республика рассматривают Конвенцию о правовом статусе Каспийского моря от 12 августа 2018 года в качестве надежной правовой основы для поддержания и укрепления безопасно-

сти и стабильности в Каспийском регионе, включая продвижение согласованных мер доверия, атмосферы добрососедства и взаимопонимания, уважения интересов всех прикаспийских государств.

20. Стороны подтверждают важность всех предусмотренных в Конвенции о правовом статусе Каспийского моря принципов деятельности Сторон на Каспийском море для развития сотрудничества в Каспийском регионе, реализации суверенитета, суверенных и исключительных прав прибрежных государств, а также для осуществления их юрисдикции в Каспийском море.

21. Российская Федерация и Азербайджанская Республика, принимают эффективные меры по обеспечению законных прав и интересов граждан и юридических лиц одной Стороны на территории другой Стороны в соответствии со своими международными обязательствами и национальным законодательством.

22. Стороны продолжат оказывать всестороннее содействие работе Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству между Российской Федерацией и Азербайджанской Республикой, имеющей важное значение для обеспечения устойчивого роста торгово-экономических связей двух стран.

23. Стороны, придавая большое значение устойчивому развитию и эффективному использованию экономического потенциала обоих государств, будут взаимодействовать в осуществлении экономических реформ, содействовать реализации подписанного 1 сентября 2018 г. Плана действий по развитию ключевых направлений российско-азербайджанского сотрудничества в целях углубления экономического взаимодействия между двумя странами, созданию благоприятных условий для свободного передвижения товаров и услуг в соответствии с обязательствами, вытекающими из двусторонних и многосторонних договоров, а также в целях продвижения регионального экономического сотрудничества.

24. Российская Федерация и Азербайджанская Республика намерены углублять взаимовыгодное торгово-экономическое, инвестиционное и научно-техническое сотрудничество, выводить на качественно новый уровень производственную и научную кооперации, прямые связи между хозяйствующими субъектами всех форм собственности.

25. Российская Федерация и Азербайджанская Республика будут воздерживаться от осуществления любой экономической деятельности, наносящей прямой или косвенный ущерб интересам другой Стороны.

26. Стороны в рамках национального законодательства будут способствовать дальнейшему развитию экономических связей между предприятиями металлургии, нефтегазового и т яжелого машиностроения, авиационной, автомобильной, химической, фармацевтической и легкой промышленности, сельскохозяйственного, строительно-дорожного и пищевого машиностроения.

27. Российская Федерация и Азербайджанская Республика выражают готовность в рамках национального законодательства и кредитно-денежной политики содействовать деятельности кредитно-банковских организаций, развитию сотрудничества финансовых институтов, созданию совместных предприятий, в том числе финансово-промышленных групп, производств и других организационно-хозяйственных структур.

28. Стороны будут способствовать использованию национальных валют во взаимных расчетах, сопряжению платежных систем, включая совместное обслуживание банковских карт, а также развитию прямых корреспондентских отношений между банками двух стран.

29. Стороны нацелены на поступательное развитие потенциала транзитно-транспортного взаимодействия с использованием технологий интеллектуальных транспортных систем, на обеспечение технических и экономических условий для устойчивого полномасштабного функционирования международного транспортного коридора «Север – Юг».

30. Стороны будут поддерживать усилия друг друга в решении вопросов обеспечения безопасности и бесперебойного функционирования международных транспортных коридоров, проходящих через их территории, и предоставлять друг другу благоприятные условия для транзитных перевозок в рамках национального законодательства и двусторонних договоренностей.

31. Российская Федерация и Азербайджанская Республика, тесно взаимодействуя в целях стимулирования международного энергетического сотрудничества и укрепления глобальной энергетической безопасности на равноправной и взаимовыгодной основе, намерены углублять сотрудничество в топливно-энергетической сфере, в том числе в области разведки и разработки нефтегазовых месторождений, транспортировки энергоресурсов, включая задействование эффективных инфраструктурных проектов, а также в сферах альтернативных и возобновляемых источников энергии и энергоэффективности.

32. Стороны будут рассматривать возможности развития взаимовыгодного сотрудничества в области мирного использования атомной энергии.

33. Российская Федерация и Азербайджанская Республика будут способствовать развитию совместных проектов в сфере информационно-коммуникационных технологий, организации прямых каналов связи между российскими и азербайджанскими телекоммуникационными операторами, включая создание эффективных условий для обмена высококачественным голосовым трафиком.

34. Стороны будут содействовать налаживанию сотрудничества, в том числе путем проведения профильных консультаций, между соответствующими структурами и организациями двух стран по широкому спектру вопросов, касающихся международной информационной безопасности, средств массовой коммуникации, публичной и общественной дипломатии.

35. Стороны будут содействовать развитию связей и обмену опытом в сфере агропромышленного комплекса, в том числе по вопросам поставок сельскохозяйственных товаров, использования прогрессивных технологий производства, переработки и хранения сельскохозяйственной продукции, а также по соблюдению фитосанитарных норм.

36. Российская Федерация и Азербайджанская Республика взаимодействуют в рамках различных международных экономических, финансовых и других организаций и институтов, оказывая друг другу поддержку в участии в них, или, в случае заинтересованности одной Стороны, во вступлении в международные организации, членом которых является другая Сторона.

37. Стороны будут развивать сотрудничество в области здравоохранения, реализации совместных проектов в сфере обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения, включая противодействие инфекционным заболеваниям, а также изучат возможности налаживания сотрудничества в области биологической безопасности.

38. Российская Федерация и Азербайджанская Республика намерены укреплять межпарламентское сотрудничество.

39. Стороны будут содействовать развитию сотрудничества между регионами Российской Федерации и Азербайджанской Республикой с целью создания благоприятных условий для эффективного взаимодействия, укрепления торговых, хозяйственных, культурных и гуманитарных связей.

40. Стороны намерены всемерно способствовать сохранению духовной и культурной близости народов двух стран, обеспечивать защиту, сохранение и развитие исторического, культурного и религиозного наследия, а также этнической, языковой и культурной самобытности проживающих на территориях Сторон национальных меньшинств, создавать условия для активного участия их представителей в обще-

ственно-политической, культурной и социально-экономической жизни в соответствии с национальным законодательством. В этой связи Стороны будут предпринимать шаги для поощрения деятельности диаспоральных организаций в рамках национального законодательства, которая способствовала бы расширению экономических, культурных и гуманитарных связей Российской Федерации и Азербайджанской Республики.

41. Российская Федерация и Азербайджанская Республика продолжат углублять взаимные связи в сферах культуры и искусства, образования, науки, туризма и спорта, содействовать установлению связей между общественными и молодежными организациями, образовательными организациями и учебными заведениями, инновационными центрами, средствами массовой информации как в двустороннем, так и многостороннем форматах.

42. Каждая из Сторон будет поддерживать на своей территории деятельность другой Стороны, направленную на развитие гуманитарных, научно-технических, культурных и информационных связей, в том числе по линии информационно-культурных центров, на основе двусторонних соглашений и в рамках национального законодательства.

43. Стороны будут способствовать углублению сотрудничества в сфере концертно-гастрольной деятельности, библиотечного и музейного дела, кинематографии и образования в сфере культуры, а также проведению масштабных культурно-просветительских мероприятий.

Подписано в городе Москве 22 февраля 2022 года в двух подлинных экземплярах, каждый на русском и азербайджанском языках, при этом оба текста являются равноаутентичными.

Президент Российской Федерации
Президент Азербайджанской Республики

VI. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VƏ RUSİYA FEDERASİYASI PREZİDENTLƏRİNİN QARŞILIQLI SƏFƏRLƏRİ

- **12-13 oktyabr 1992-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Ə.Elçibəy Rusiya Federasiyasının paytaxtı Mockva şəhərində rəsmi səfərdə olmuşdur.**
- 14 - 15 aprel 1994-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB dövlət başçılarının zirvə toplantısında iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 8 - 9 sentyabr 1994-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB-yə üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının görüşlərində iştirak etmək üçün Moskvada işgüzar səfərdə olmuşdur.
- 21 - 22 oktyabr 1994-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB dövlət başçılarının görüşündə iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 17 - 18 noyabr 1994-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Moskvada işgüzar səfərdə olmuşdur.
- 9 - 10 may 1995-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev faşizm üzərində qələbənin 50 illik yubileyinə həsr olunmuş şənliklərdə iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 17 - 19 yanvar 1996-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB ölkələri Dövlət Başçıları Şurasının iclasında iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 16 - 20 may 1996-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 7 - 11 avqust 1996-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti B. N. Yeltsinin təntənəli andiçmə mərasimində iştirak etmək üçün Moskvada rəsmi səfərdə olmuşdur.

- 24 - 25 oktyabr 1996-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Qara Dəniz Hövzəsi iqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü olan ölkələrin dövlət başçılarının VIII zirvə toplantısında iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 28 - 29 mart 1997-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB üzvü olan ölkələrin dövlət başçılarının sammitində iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- **2 - 4 iyul 1997-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Rusiya Federasiyasında rəsmi səfərdə olmuşdur.**
- 28 - 29 aprel 1998-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB ölkələri dövlət başçılarının növbəti zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 2 - 3 aprel 1999-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB ölkələri dövlət başçılarının zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 23 - 25 yanvar 2000-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB dövlət başçılarının zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- 20 - 22 iyun 2000-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB Dövlətləri Başçıları Şurasının növbəti iclasında iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.
- **9 - 10 yanvar 2001-ci il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfər etmişdir.**
- 1 - 3 avqust 2001-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB üzvü olan ölkələrin dövlət başçılarının qeyri-rəsmi görüşündə iştirak etmək üçün Soçiyə yola düşmüşdür.
- 29 noyabr - 1 dekabr 2001-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev MDB-yə daxil olan ölkələrin dövlət başçılarının zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Moskvada səfərdə olmuşdur.

- **24 - 26 yanvar 2002-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Rusiya Federasiyasında dövlət səfərində olmuşdur.**
- 8 - 9 iyun 2002-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfərdə olmuşdur.
- 23 - 24 sentyabr 2002-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev Rusiya Federasiyasında işgüzar səfərdə olmuşdur.
- 15 dekabr 2003-cü il tarixində Ümummilli lider H.Əliyev ilə vidalaşma mərasimində iştirak etmək məqsədilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına səfər etmişdir.
- **5 - 7 fevral 2004-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına rəsmi səfər etmişdir.**
- 3 iyul 2004-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 18 - 19 oktyabr 2004-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 15 - 16 fevral 2005-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 9 may 2005-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 13 - 14 iyun 2005-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 30 avqust 2005-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Kazan şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 21 - 22 fevral 2006-cı il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfər etmişdir.

- 21 - 22 iyul 2006-cı il tarixində MDB-nin qeyri-rəsmi Sammitində iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 8 - 11 noyabr 2006-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 27 - 28 mart 2007-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 28 - 29 aprel 2007-ci il tarixində M.Rastropoviçin dəfn mərasimində iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına səfər etmişdir.
- 9 - 10 iyun 2007-ci il tarixində MDB-nin qeyri-rəsmi Sammitində iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 30 iyun 2007-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Rostov şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 20 - 24 fevral 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 5 - 7 iyun 2008-ci il tarixində MDB-nin qeyri-rəsmi Sammitində iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- **3 - 4 iyul 2008-ci il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti D.Medvedev Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfər etmişdir.**
- 15 - 16 sentyabr 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 1 - 2 noyabr 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 16 - 17 aprel 2009-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.

- 3 - 4 iyun 2009-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 29 iyun 2009-cu il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti D.Medvedev Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfər etmişdir.
- 17-18 iyul 2009-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 25 yanvar 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 9 may 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 17 iyun 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- **2 - 3 sentyabr 2010-cu il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti D.Medvedev Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfər etmişdir.**
- 27 oktyabr 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- 18 noyabr 2010-cu il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti D.Medvedev Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfər etmişdir.
- 9 - 10 dekabr 2010-cu il tarixində MDB-nin iclasında iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 5 mart 2011-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 24 iyun 2011-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Kazan şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 9 avqust 2011-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.

- 20 dekabr 2011-ci il tarixində MDB-nin iclasında iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 23 yanvar 2012-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 15 may 2012-ci il tarixində MDB-nin iclasında iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 13 avqust 2013-cü il tarixində Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfər etmişdir.
- 6 - 7 fevral 2014-cü il tarixində XXII Qış Olimpiya Oyunlarının rəsmi açılış mərasimində iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə səfər etmişdir.
- 8 - 10 avqust 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 29 sentyabr 2014-cü il tarixində Xəzər Sammitində iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Həştərxan şəhərinə səfər etmişdir.
- 9 may 2015-ci il tarixində Böyük Vətən Müharibəsində qələbənin 70 illiyi ilə bağlı bayram tədbirində iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərinə səfər etmişdir.
- 12 iyun 2015-ci il tarixində I Avropa Oyunlarının rəsmi açılış mərasimində iştirak etmək məqsədilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına səfər etmişdir.
- 20 iyun 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 8 avqust 2016-cı il tarixində Azərbaycan, İran və Rusiya prezidentlərinin üçtərəfli Zirvə görüşündə iştirak etmək məqsədilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfər etmişdir.

- 21 iyul 2017-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 26 dekabr 2017-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev MDB dövlət başçıları şurasının qeyri-rəsmi zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Moskva şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 14 iyun 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev FİFA-2018 futbol üzrə dünya çempionatının təntənəli açılış mərasimində iştirak etmək üçün Moskva şəhərinə səfər etmişdir.
- 1 sentyabr 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə rəsmi səfər etmişdir.
- 27 sentyabr 2018-ci il tarixində Azərbaycan - Rusiya Regionlararası Forumun rəsmi açılış mərasimində iştirak etmək məqsədilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.Putin Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfər etmişdir.
- 6 dekabr 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev MDB dövlət başçıları şurasının qeyri-rəsmi zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 2-4 oktyabr 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev Valday Beynəlxalq Diskussiya Klubunun işində iştirak etmək məqsədilə Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə işgüzar səfər etmişdir.
- 20 dekabr 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyev MDB-nin qeyri-rəsmi Sammitində iştirak etmək üçün Sankt-Peterburq şəhərinə səfər etmişdir.
- 11 yanvar 2021-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Rusiya Federasiyasına işgüzar səfər etmişdir.
- **22 fevral 2022-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasına rəsmi səfər etmişdir.**

XÜLASƏLƏR

АЙПАРА РУСТАМОВА: «АЗЕРБАЙДЖАНО-РОССИЙСКИЕ СВЯЗИ *ИСТОРИКО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ* (1992-2022 гг.)»

Дипломатические отношения между Азербайджанской Республикой, восстановившей свою независимость в 1991 году, и Российской Федерацией были установлены 4 февраля 1992 года в соответствии с «Протоколом об установлении дипломатических отношений между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией». Российская Федерация стала одной из первых стран, признавших суверенитет Азербайджанской Республики.

Отношения между Азербайджаном и Россией, географически граничащими друг с другом, построены на прочном многовековом фундаменте. Между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией подписано свыше 150 правовых актов. Связи между двумя странами регулируются законодательными актами, такими как «Договор о дружбе, сотрудничестве и взаимной безопасности между Азербайджанской Республикой и Российской Федерацией» (3 июля 1997), Бакинскими (2001, 2008) и Московскими (2004, 2022) декларациями.

Хотя столетние отношения Азербайджана и России в различные времена сталкивались со всевозможными трудностями и проблемами, в результате взаимного доверия эти отношения смогли подняться до уровня стратегического союзничества. Свыще 30-летняя история азербайджано-российских отношений продемонстрировала их перспективность, взаимовыгодное сотрудничество, политические, экономические, культурные связи и способность противостоять вызовам и угрозам современного мира.

В Азербайджане проживает около 120 тысяч русских. Русскоязычные школы, существовавшие в советское время, действуют в республике и сегодня, и у каждого человека есть возможность учиться на русском языке. В 327 общеобразовательных школах и 27 вузах страны обучение наряду с азербайджанским ведется и на русском языке, а в 16 школах – только на русском языке. В Азербайджане действуют Бакинские филиалы двух крупных российских вузов – Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова и Первого Московского государственного медицинского университета им. И.М. Сеченова.

В обеих странах действуют большие диаспоры. Диаспора создаёт свои общественно - культурные общества соответственно законам страны, в которой проживает. Представители народов Российской Федерации в Азербайджанской Республике, создав свои организации и ассоциации, такие как «Русская Община Азербайджана», «Российский Информационно-Культурный Центр «Русский Дом», Общество Татарской Культуры «ТуГан Тел», «Азербайджанский Союз Казаков Соотечественников (Землячество)» и др., активно участвуют в общественной, политической и культурной жизни Азербайджана, Они представлены в государственных и законодательных органах.

Эти народы, живя в Азербайджане, в котором распространены мультикультуральные ценности, свободно говорят на своих языках, сохраняют и развивают свои традиции и считают Азербайджан своей родиной. Считаю своим гражданским долгом отметить, что во время Первой и Второй карабахских войн эти народы, сражаясь плечом к плечу с азербайджанцами, проявили солидарность и единство с ними в деле освобождения Родины от армянской оккупации. Это единство проявилось и во время пандемии коронавируса.

Вышеуказанные вопросы отражены в данной книге, подготовленной для пользования читателей, в виде краткого

очерка. Помимо краткого очерка, в книге содержится библиография книг, посвященных азербайджано-российским отношениям. В целях облегчить читателю поиск информации, эти книги систематизированы по хронологии, авторству и тематике.

В книге отражена информация об основных правовых документах, регулирующих азербайджано-российские отношения, а также о взаимных визитах президентов обеих стран.

AYPARA RUSTAMOVA:AZERBAIJANI-RUSSIAN RELATIONS HISTORICAL - BIBLIOGRAPHICAL RESEARCH (1992-2022)

Diplomatic relations between the Republic of Azerbaijan, which restored its independence in 1991, and the Russian Federation were established on February 4, 1992 in accordance with the "Protocol on the establishment of diplomatic relations between the Republic of Azerbaijan and the Russian Federation". The Russian Federation became one of the first countries to recognize the sovereignty of the Republic of Azerbaijan.

Relations between Azerbaijan and Russia, geographically bordering each other, are built on a strong centuries-old foundation. Over 150 legal acts have been signed between the Republic of Azerbaijan and the Russian Federation. Relations between the two countries are regulated by legislative acts, such as the "Treaty of Friendship, Cooperation and Mutual Security between the Republic of Azerbaijan and the Russian Federation" (July 3, 1997), Baku (2001, 2008) and Moscow (2004, 2022) declarations.

Although the centuries-old relations between Azerbaijan and Russia at different times faced all sorts of difficulties and problems, owing to mutual trust, these relations were able to rise to the level of a strategic alliance. The 30-year history of Azerbaijani-Russian relations has demonstrated their prospects, mutually beneficial cooperation, political, economic, cultural ties and the ability to withstand the challenges and threats of the modern world.

About 120.000 Russians live in Azerbaijan. The Russian-language schools that existed at Soviet times still operate in the republic today, and every person has the opportunity to study in Russian. In 327 secondary schools and 27 universities of the country, education along with Azerbaijani is conducted in Russian, and in 16 schools - only in Russian. Baku branches of two

big Russian universities operate in Azerbaijan - M.V.Lomonosov Moscow State University and I.M.Sechenov First Moscow State Medical University.

Both countries have large Diasporas. The diaspora creates its own social and cultural societies in accordance with the laws of the country in which it lives. Representatives of the peoples of the Russian Federation in the Republic of Azerbaijan, having created their own organizations and associations, such as the “Russian Community of Azerbaijan”, the Russian Information and Cultural Center “Russian House”, the Tatar Culture Society “Tu Gan Tel”, the Azerbaijan Union of Cossack Compatriots (Community)” and others, actively participate in the social, political and cultural life of Azerbaijan. They are represented in state and legislative bodies.

These peoples, living in Azerbaijan, where multicultural values are widespread, speak their languages freely, preserve and develop their traditions and consider Azerbaijan their homeland. I consider it my civic duty to note that during the First and Second Karabakh wars, these peoples, fighting shoulder to shoulder with the Azerbaijanis, showed solidarity and unity with them in the liberation of the Motherland from the Armenian occupation. This unity also manifested itself during the coronavirus pandemic.

The above-stated questions are reflected in this book, prepared for the use of readership, in the form of a brief essay. Along with a brief essay, the book contains a bibliography of books on Azerbaijani-Russian relations. In order to make it easier for the reader to find information, these books are systematized by chronology, authorship and themes.

The book contains information about the main legal documents regulating the Azerbaijani-Russian relations, as well as about the mutual visits of the presidents of both countries.

MÜƏLLİFLƏRİN ƏLİFBA GÖSTƏRİCİSİ

A

Abbasov N. ..... 110, 407, 1105.

B

Baxşəliyev T.Ş. ..... 267, 450, 1122.

Ə

Əliyev A. ..... 34, 455, 1084.
Əliyev H.Ə. ..... 5-8, 11-14, 20, 30-31, 41-42, 46-47, 53-56, 61-63, 71-74, 92- 96, 102-104, 111-116, 126-129, 135-138, 456-502, 831-877.
Əliyev İ.H. ..... 75, 97-99, 105, 117-120, 130-131, 139-142, 148-152, 155- 161, 167-176, 180-195, 199-222, 227-247, 252-259, 268-276, 279-287, 503-626, 878-1001, 1127.
Əliyev N. ..... 260, 627, 1128.
Əsədullayeva L. ..... 261, 629, 1003.
Əzizova M. ..... 197, 668, 1020.

F

Furman D. ..... 35, 630, 1004.
Feyziyev . ..... 264, 671, 1021, 1153.

H

Həbiboğlu V. ..... 18, 27, 57, 642 - 644, 1140 - 1142.
Həsənov Ə. ..... 15, 45, 162, 645 - 647, 1006 - 1008.
Həsənov S. ..... 32, 648, 1009.
Hüseynova L. ..... 106, 649, 1143.

X

Xəlilov (Ulusel) R. ..... 36, 107, 650-651, 1144-1145.

K

Kərimli E. ..... 28, 654, 1147.
Kərimli İ. ..... 196, 655, 1010.

Q

Qasımlı M. ..... 163-164, 659-660, 1013-1014.
Qasımov M. ..... 9, 1015.
Qəzənfərqızı A. ..... 224, 661, 1149.
Quluzadə V. ..... 19, 662, 1016.

M

Mahmudov Y. ..... 121, 663, 1017.
Medvedyev D. ..... 120, 626, 1001.
Mehdiyev R. ..... 49, 79-80, 664-666, 1018-1019.
Məmmədov E. ..... 153, 667, 1151.
Məmmədov H. ..... 197, 668, 1020.
Məmmədov R. ..... 37, 669, 1152.
Məmmədov Z. ..... 43, 670, 1086.
Mirzəzadə L. ..... 264, 671, 1021, 1153.
Musayev İ. ..... 122, 672, 1022.

N

Novruzova G. ..... 108, 674, 1154.

Ö

Ömərova İ. ..... 277, 676, 1025.

R

Ramazanov Q. ..... 225, 678, 1156.
Rəfili O. ..... 154, 679, 1157.
Rəhimli R. ..... 50-51, 100, 680-682, 1026, 1027.

S

Sayadov S. ..... 60, 683, 1028.
Səfərov H. ..... 109, 684, 1029.
Səfərov P. ..... 123, 685, 1030.
Süleymanov Ə. ..... 39, 686, 1158.
Svyataxovski T. ..... 22, 687, 1031.

Ş

Şiriyev E. ..... 226, 689, 1160.

Алфавитный указатель авторов

А

Аббасбейли А. ..... 295, 325, 691-692, 1032-1033.
Абдулатипов Р. ..... 384, 693, 1034.
Абрамова Е. ..... 328, 694, 1087.
Агеева Р. ..... 298, 695, 1161.
Алексеев М. ..... 330, 705, 1165.
Алиев И. ..... 315, 340, 706-707, 1092, 1166.
Алиева С. ..... 361-364, 372, 382-383, 390, 708-715, 1167-1173.
Анар. ..... 365, 716, 1174.
Андриянов В. ..... 341, 717, 1041.
Аскеров А. ..... 366, 718, 1175.
Ахмедова Т. ..... 367, 719, 1176.

Б

Багиров А. ..... 391, 394, 720-721, 1177-1178.
Бзежинский З. ..... 722, 1042.
Бублик В. ..... 398, 723, 1093.
Бюлбюл оглы П. ..... 385, 724, 1179.

Г

Гасанов А. ..... 295, 342, 692, 729, 1046.
Гулиев В. ..... 307, 731, 1181.

Гулиев, М. ..... 308, 732, 1094.
Гулиева С. ..... 399, 733, 1182.
Гулузаде В. ..... 309, 734, 1048.
Гусейнов В. ..... 310, 735, 1095.
Гусман М. ..... 326, 400, 736-737, 1049-1050.

Д

Дегоев В. ..... 316, 738, 1051.
Докашева Е. ..... 401, 739, 1096.

Ж

Жильцов С. ..... 317, 743, 1053.

З

Заплетин Г. ..... 347, 744, 1184.
Зенкевич Н. ..... 348, 745, 1054.
Зонн И. ..... 296, 317, 743, 746, 1053, 1055.

И

Измоденов И. ..... 320-321, 747-748, 1056-1057.
Исмаилова А. ..... 331, 749, 1185.

К

Казенин К. ..... 330, 705, 1165.
Коджман О. ..... 323, 755, 1058.
Кряткевич П. ..... 354, 756, 1059.

М

Магамедкеримов Я. ..... 292, 758, 1101.
Мамед-заде Н. ...... 332, 759, 1060.
Мамедов Р. 300, 344-345, 349-350, 356, 379, 397, 760-767, 1189-1196
Марджанлы М. ..... 357, 768, 1061.
Мехтиев Р. ..... 289, 772, 1062.
Мир-Бабаев М. ..... 359, 773, 1199.
Мираламов Г. ..... 341, 717, 1041.

Н

Новрузова Г. ..... 370, 392, 779-780, 1203-1204.

О

Османов Г. ..... 334-335, 782-783, 1065-1066.

П

Пашаева Н. ..... 336, 785, 1206.
Пивовар Е. ..... 375, 786, 1207.

Р

Раджабли А. ..... 327, 788, 1069.

С

Садыхов О. ..... 291, 792, 1072.
Садыхов Ф. ..... 338, 793, 1208.
Сейидбейли М. ..... 373, 376-377, 794-796, 1209-1210.
Султанов Ч. ..... 371, 798, 1073, 1103.
Сулейманов М. ..... 330, 705, 1165.

Т

Таирова Ф. ..... 339, 799, 1212.

У

Ушков Л. ..... 317, 743, 1053.

Ц

Цыганов О. ..... 352, 801, 1074.

Ч

Чернобаев А. ... 293, 802, 1214.
Чернявский С. ..... 314, 324, 381, 803-805, 1075-1077.

Ш

Ширинзаде Г. ..... 347, 744, 1184.

Я

Ярахмедов А. ..... 294, 809, 1079.

AYPARA SƏDİ qızı RÜSTƏMOVA

AZƏRBAYCAN - RUSİYA ƏLAQƏLƏRİ

TARİXİ-BİBLİOQRAFİK ARAŞDIRMA

(1992-2022)

Formatı: 60*84 1/16.
Buraxılışa məsul: **Cəvahir Niftəliyeva**
Kompüter dizaynı və bədii tərtibat: **Rəvanə Mirzalıyeva**